דבר

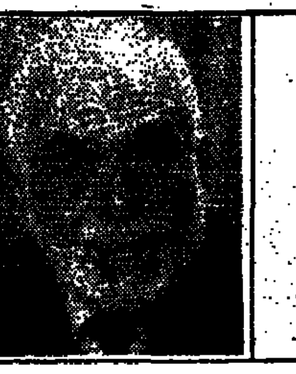

למה השלום עם ירדן כל-כך מוסמס. שלמה גינוסר (עמ' 9)

במוסף חינוך אחר: הצעה לביטול תשלומי ההורים מוקפאת בוועדת החינוך מאז '92. (עמ' 11)

במוסף משק שלם: המלחמה בשכר נמשכת: "סעיף הברחה" בלי שיניים. (עמ' 15)

חדשות חוץ	6
כלכלה	8–7
חינוך אחר	12–11
ספורט	13
כל דבר	16

דבר יום שלישי י"ט באדר ב' תשנ"ה 21.3.95 גליון 21511

16 עמודים, המחיר 2.90 ש"ח (כולל מע"מ) באילת 2.40 ש"ח

עירנות שוטרים סיכלה פיצוץ משאית תופת בבאר־שבע

שלושה מחבלים שניסו להחדיר את המשאית למקום מרכזי בעיר עוררו את חשדם של שני שוטרים ליד העיירה הבדואית תל־שבע בשל לוחיות זיהוי עזתיות; הנהג תקף את השוטרים במוט ברזל, פצע אחד מהם, ונמלט עם מחבל נוסף; השלישי נלכד

מאת אמיר רוזנבליט

בזכות ערנות שגילו אמש שני שוטרים מתחנת העיירות בנגב, סוכל ניסיון של שלושה מחבלים לבצע פיגוע המוני באיזור באר־שבע באמצעות משאית תופת.

סמוך לשעה 7 אתמול בערב היו שני השוטרים, איש מג"ב רס"ל נסים-אלון והבלש פרץ איצקוביץ', במשימת חיפוש כלי רכב גנובים באיזור המזרחי של העיירה הבדואית תל־שבע, כחמישה ק"מ דרומית לבאר שבע. השניים הבחינו במשאית "וולבו" בעלת לוחיות רישוי עזה, מהסוג המונפק על ידי המשטרה הפלסטינית.

המשאית עוררה את חשדם של השוטרים. הם התקרבו למשאית, והבחינו שאחד מהיושבים בה ממנה. הנהג עצמו ירד מהרכב והתחיל לדבר עם השוטרים. לפתע שלף הנהג מוט ברזל והתקיף את השוטרים. אחד מהם נפצע באורח בינוני בראשו, השני נפצע קל.

אחד השוטרים הצליח על אף פציעתו לשלוף את אקדחו, אך בגלל החשכה ששררה במקום, כנראה שהוא לא הצליח לפגוע במחבל. במהלך המאבק ביניהם, הצליח הנהג המחבל לחטוף את האקדח מידי השוטר הראשון, ונמלט מהמקום.

למקום הוזעקו כוחות גדולים של משטרה, צה"ל ומג"ב. השוטר שנפצע בראשו הועבר לבית החולים סורוקה בבאר־שבע, והשני טופל במקום. מפקד לשכת המודיעין הבילושי של משטרת באר שבע, רפ"ק יוסי קופל, טיפס על המשאית והבחין במחבל שלישי כשהוא מסתתר בתוכה וסביבו פזורים מטעני חבלה רבים ובלוני גז. רפ"ק קופל קפץ מהמשאית והורה למחבל להניח את ידיו על ראשו ולצאת מהרכב. המחבל נעצר ונלקח לחקירה.

לאיזור תל־שבע הוזעקו חבלני משטרה, שפוצצו את המשאית הממולכדת שבתוכה היו כנראה עשרות ק"ג של חומר נפץ ובלוני גז. הפיצוץ היה אדיר, והמשאית עלתה באש.

מפקד המחוז הדרומי של המשטרה, ניצב שמעון לוי, אמר אמש כי בזכות תושייתם של שני השוטרים, שפעלו לדבריו "באופן יוצא מהכלל", נמנע אסון כבד. כוחות גדולים של המשטרה, צה"ל ומג"ב ניסו לאתר וללכוד את שני המחבלים שברחו, כנראה לכיוון רצועת עזה. החיפושים מתמקדים באיזור שבין תל־שבע לרצועה.

ניצב לוי אמר אמש, בתשובה לשאלה, כי בשלב זה לא ניתן להעריך את כמות המטענים שנמצאה במשאית, אך הם היו רבים. "עדיין לא ידוע האם היה בכוונתם של המחבלים להחדיר את משאית התופת לבאר שבע. קשה להעריך בשלב זה של החקירה האם היו למחבלים משתפי פעולה בתל־שבע שסייעו להם".

סמוך לחצות הגיע לתל שבע מפכ"ל המשטרה אסף חפץ, כדי ללמוד על המצב בשטח. חפ"ק הוקם במקום, וממנו נוהלו הסריקות אחר הנמלטים.

6 הרוגים בהרעלת גז עצבים ברכבת בטוקיו

זהות המבצעים ומניעיהם אינם ידועים

טוקיו (א.פ.).– מאות מומחי משטרה פשטו אתמול על רכבת התחתית של טוקיו בניסיון למצוא הסבר להתקפת גז העצבים שהרגה 6 בני אדם.

המשטרה מסרה כי קבוצה שהתכוונה לבצע רצח המוני היא האחראית להנחת ההכילות שהכילו גז עצבים ממית הקרוי סארין, שפותח על־ידי הנאצים במהלך מלחמת העולם השניה, בחמש רכבות באיזור טוקיו.

אך זהותה של הקבוצה או מניעיה עדיין לא ידועים.

משטרת יפאן הודיעה אתמול כי דליפת הגז הרעיל ברכבת התחתית בטוקיו, שגרמה למותם של 6 בני אדם ולאישפוזם של יותר מ־1,500, היתה ככל הנראה מעשה חבלה, שנועד לגרום למותם של אנשים רבים ככל האפשר.

כבאים מצאו שני מיכלים חשודים בקרונות הרכבת התחתית בתחנה קאסומיגאזקי, ברובע המשרדים הממשלתיים בליבה של טוקיו. הגז מסוג "סארין" הוא חומר רעיל ביותר, ששימש לייצור נשק כימי, ונחשב לקטלני פי 20 מגז הציאניד. כמויות קטנות ממנו עלולות לתקוף את מערכת העצבים ולגרום להפסקת הפעולה של מערכות הנשימה והלב.

(● ראה הרחבה בעמ' 6)

באלפיים אבלים מתגודדים סביב קברו של יהודה פרטוש בבית הקברות בחברון (צילומים: אי־פי)

400 מחו בעקבות הפיגוע בחברון

מפגין חמוש באקדח טעון נעצר עם עוד 14 אנשי ימין בהפגנה מול בית רה"מ

מאת כתבנו לענייני משטרה

14 מפגינים נעצרו אתמול בהפגנת הימין, שנערכה מול בית ראש הממשלה בירושלים. על גופו של אחד מהמפגינים נמצא אקדח טעון. מפגיני הימין [illegible] אולת ידות של הממשלה אשר לטענתם, "חוסר פעולתה היא הגורם לפיגוע בחברון שלשום, בו נרצחו [illegible] ויהודה פרטוש ונפצעו חמישה אנשים.

ההפגנה, בה השתתפו כ־400 מפגינים, נושאי לפידים, החלה כהפגנת מחאה שקטה ברשיון המשטרה, אך סמוך לשעה 21.00 ניסו המפגינים לחסום את הכביש וכתוצאה מכך התפתח עימות חריף בינם לבין כוחות המשטרה הגדולים, שהגיעו למקום מבעוד מועד.

מפקד מחוז ירושלים, ניצב אריה עמית, [illegible] ההפגנה כבלתי חוקית ולאחר שהמפגינים לא נענו לקריאות השוטרים לפנות את הכביש, התקבלה ההחלטה לפנותם בכוח, תוך שימוש ביחידת הפרשים המשטרתית.

במהלך פיזור ההפגנה, ניסה אחד המפגינים לתקוף את השוטרים, אך הם השתלטו עליו. הוא נעצר ובחיפוש שנערך על גופו, נמצא אקדח טעון. ראש מועצת קריית ארבע, צבי קצובר, האשים אתמול את המשטרה בהפעלת כוח לא־סביר, במהלך פיזור ההפגנה. לטענתו, מפלה המשטרה את הימין בטיפולה בהפגנותיו בהשוואה להפגנות אחרות. כך למשל, ציין קצובר, את העובדה שבהפגנות הימין נעשה שימוש בכוח הפרשים המשטרתי, בעוד שבמפגינים החרדים ביפו "מטפלים בכפפות של משי".

דובר מחוז ירושלים, פקד שמוליק בן רובי, דחה מכל וכל את האשמותיו של קצובר ואמר בתגובה כי "משטרת ירושלים פועלת על פי חוק ביחס לכל המפגינים ומטפלת ללא כל משוא פנים בהפרות החוק, המתבצעות על ידי המפגינים בעיר".

המחבלים – מחוליית עז א־דין אל קסאם

מבצעי הפיגוע בצומת הזכוכית: רוצחי הרב עולמי ואפרים איובי

יימשך העוצר על העיר חברון; הבית ממנו ירו המחבלים – ייאטם

מאת און לוי

הזרוע הצבאית של החמאס, עז א־דין אל קסאם, לקחה אחריות לפיגוע שלשום בחברון, בו נהרגו שני מתנחלים וחמישה נוספים נפצעו.

חברי החוליה שביצעה את הפיגוע מוכרים לכוחות הביטחון, ולדברי שר המשטרה, משה שחל, הם ביצעו בעבר מספר פיגועי ירי נגד כוחות צה"ל ומתנחלים באזור חברון.

נטילת האחריות של החמאס נעשתה בכרוזים שהופצו באוניברסיטת בית לחם.

אלוף משנה בני, מפקד החטיבה המרחבית באזור חברון, אמר שככל הנראה ביצעה חוליה זו את רצח הרב עמירם עולמי ב־27 בנובמבר 1994 ליד ההתנחלות בית חגי שבדרום הר חברון.

לדברי השר שחל, החוליה ביצעה גם את הפיגוע בו נהרג אפרים איובי, נהגו של הרב דרוקמן, שנה קודם לכן ב־7 בנובמבר 1993.

לדברי מפקד החטיבה המרחבית, חוליית המחבלים ירתה מן המארב שהוכן על גג אחד הבתים הסמוכים לצומת הזכוכית. "זה היה מארב קלאסי, ממערב לכביש. המחבלים ירו מגג אחד המבנים הצמודים למיסגד הירוק, ונמלטו לאחור הדיר. הם עזבו את זירת האירוע במכונית, תוך דקות מעטות".

עוד אמר אל"מ בני, שמהתחקירים הראשונים, עולה, כי הכח בתצפית הדרומית לנקודת האירוע אכן שמע את הירי, אך לא זיהה את מקורותיו. "הירי היה קטלני, אך קצר. גם ג'יפ הליווי שהיה צמוד לאוטובוס לא זיהה את מקור הירי".

לדבריו, זהו מקרה ראשון שבו הותקף רכב אזרחי שהיה מלווה ברכב ליווי צבאי.

מפקד החטיבה הוסיף, כי צה"ל יאטום את הבית ממנו בוצע הירי. הכוונה היתה לאטום את הבית עוד אמש.

לגבי הערבי שנורה באותו לילה באזור חלחול אמר המח"ט, כי הוא נפגע בזמן הפיגוע. הוא היה ברכב שעבר באזור הפיגוע, וחצה את קו האש. "אין אמת בטענת הפלסטינים שהמתנחלים ביצעו פיגוע נקם", אמר.

העוצר שהוטל על העיר חברון והסביבה ימשך בימים הקרובים. ראש העיר, מוחמד נטאשה, ביקש אתמול ממפקד כוחות צה"ל בחברון להסיר את העוצר מיד לאחר הלווייתם של שני ההרוגים, שהתקיימה בבית הקברות היהודי העתיק בחברון.

נשיא ארה"ב ביל קלינטון הביע את צערו על הפיגוע ואמר כי אסור להרשות למחבלים לסכן את תהליך השלום. קלינטון מסר את "תנחומיו ותפילותיו של העם האמריקאי למען משפחות ההרוגים והפצועים", מסר מייק מקארי דובר הבית הלבן.

(המשך בעמוד 2)

מאמץ בשיחות רבינוביץ'־מועלם לחדש את פגישות הרמטכ"לים

מפגש השגרירים הוגדר "דיסקרטי"; רבינוביץ' יגיע מחר ארצה לדווח ישירות לרבין ופרס; ספק בדמשק לגבי הצלחת המפגש

מאת דרורה פרל ודן אבידן

שיחות שגרירי ישראל וסוריה בוושינגטון החלו אתמול תחת מעטה כבד של סודיות. השיחות שוב אינן מכונות "חשאיות" אלא "דיסקרטיות", וההגדרה כוללת הודעה על קיומן יחד עם מאמץ למנוע פרסום פרטים מתוכן. כדי למנוע דליפת מידע אף נמנע השגריר רבינוביץ' לדווח ארצה במברקים על שיחותיו עם עמיתו הסורי מועלם, וידווח ישירות לראש הממשלה רבין ושר החוץ פרס כשיגיע לארץ מחר.

בשיחות אתמול התמקדו, לדברי מקורות כאן, בשלושה תחומים עיקריים – השלמת הפער שנותר מהפעם הקודמת, בפגישת השגרירים לפני למעלה משלושה חודשים. חזרה למתכונת של שיחות ישירות: בירור שאלות יסוד מבחינת ישראל, בעיקר הסוגיה האם מתכוונת סוריה ברצינות להשיג הסדר שלום עם ישראל בחודשים הקרובים, ואם כן באלה תנאים; ניסיון לסכם את סוגיות היסוד בחיוב ולהתקדם לקראת חידוש שיחות הרמטכ"לים, ואחריהן אולי למפגשים ברמה מדינית גבוהה יותר.

מקורות בוושינגטון אמרו כי לגבי פרסומים אתמול, לפיהם הסורים מתנגדים להצבת כוח אמריקאי בגולן, עמדתם העקרונית של הסורים לא השתנתה. הדיווחים האחרונים מתייחסים למעשה לעמדה שמציגים הסורים זה זמן רב, לפיה הם מעדיפים הצבת כוח של האו"ם לפיקוח על ההסדר ברמת הגולן. אולם, כאמור, אין בכך חידוש ואין זו דרישה, או תנאי חדש של הסורים במשא ומתן.

השיחות יימשכו גם היום, הלילה יטוס השגריר איתמר רבינוביץ' ארצה כדי לדווח לראש הממשלה ושר החוץ. אחרי הדיווח תיערך הערכת מצב חדשה, וייבחנו אפשרויות שונות להתקדמות. יתכן ביקור של ראש צוות השלום דניס רוס בארץ, אולם ראש הממשלה רבין איננו תומך באפשרות זו, מכיוון שלדעתו יש צורך ברמה גבוהה יותר של נציגות אמריקאית כדי שתתאפשר התקדמות במשא ומתן. קיימת גם אפשרות שמזכיר המדינה וורן כריסטופר יגיע לביקור נוסף. כמו כן קיימת האפשרות, אם תהיה הסכמה מספקת בשיחות בין רבינוביץ' ומועלם, שהשיחות הצבאיות ברמת הרמטכ"לים יתחדשו מבלי שיהיה צורך בתיווך ובביקור אמריקאים נוספים לפני חידושן.

מקורות כאן מדגישים כי החלטה מעשית תתקבל רק עם סיום המחזור הראשון של שיחות השגרירים.

ספקות בסוריה

אמצעי ההסברה הסורים הביעו אתמול ספקות אם המפגש בין השגרירים רבינוביץ' ומועלם בוושינגטון, שהתחדש אתמול, יקדם את המו"מ בין שתי המדינות. לדבריהם, מידת הצלחת המו"מ תיקבע לפי מידת התחייבותה של ישראל לנסיגה מלאה מהגולן לקו של ה־4 ביוני '67.

(המשך בעמוד 2)

שוחט הציג לרבין החלופות להפחתות המיסים

הציבור לא הסתער על הדולר; שער סל המטבעות עלה ב־0.8 אחוז

מאת אמנון אמר

שר האוצר אברהם שוחט, וראשי אגף המיסים במשרדו, הממונה על הכנסות המדינה יורם גבאי, ונציב מס הכנסה דורון לוי, הציגו אתמול בפני ראש הממשלה, יצחק רבין, את החלופות השונות להפחתות המתוכננות בשיעורי מס ההכנסה על יחידים.

תוכנית ההפחתות הסופית תגובש רק בימים הקרובים, וביום ראשון היא תובא לאישור הממשלה. לאחר אישורה בממשלה, תוגש התוכנית לאישור מליאת הכנסת וועדת הכספים, ובכוונת האוצר להפעילה בתחילת ספטמבר השנה.

בשלב זה בוחן האוצר שלוש חלופות, שנועדו כולן להיטיב בעיקר עם בעלי הכנסות של 6,000 ש"ח לחודש ומעלה. החלופות הנבחנות הן:

העלאת מדרגת המס של 30 אחוז, מכ־6,000 ש"ח כיום לרמה של כ־8,000 ש"ח.

העלאת מדרגת המס העליונה של 50 אחוז, מכ־12 אלף ש"ח לכ־15 אלף ש"ח.

הורדת דרגת המס השולי העליונה בכשני־שלושה אחוזים, מ־50 אחוז ל־47־48 אחוז.

כתוצאה מהפחתת המיסים המתוכננת, אמור שכר הנטו של המשתכרים בשכבת היקף שאליה כיוון האוצר, לגדול בסכומים שבין 100 ל־250 ש"ח בחודש. כל המשכת העשירונים התחתונים, שכבר היום פטורים מתשלום מס הכנסה, לא ייהנו מהן כלל, ואילו המשתכרים עד 6,000 ש"ח לחודש יקבלו תוספת הקרובה לכל כמה עשרות ש"ח לחודש.

יום המסחר הראשון במטבע חוץ לאחר הפחתת הריבית והקיצוץ התקציבי, עבר בשקט יחסי. בתום יום המסחר התברר, כי בניגוד לחששות הבוקרים, הציבור לא הסתער על מטבע חוץ.

בשעות הבוקר הופיעו אמנם בשוק עודפי ביקוש גדולים יחסית, וכתוצאה מכך עלה שער היציג של הדולר לרמה של כ־3.01 ש"ח. אולם בשעות הצהריים התהפכה המגמה, ועודפי הביקוש הפכו להיצעים.

כתוצאה מכך התמתנו העליות בשערי המטבעות הזרים, ובתום יום המסחר עלה שער היציג של הדולר בכשני שלישים של האחוז, לרמה של 2.9860 ש"ח.

ביחס לסל המטבעות פוחת השקל בכ־0.8 אחוז, ושער היציג של הסל נקבע ברמה של 3.4553 ש"ח.

מחזור העסקות של בנק דיסקונט נמסר אמש על התחזקות השקל ועל ירידת שער הדולר מייד אחרי פרסום השער היציג בצהריים בידי בנק ישראל. המסחר נפתח, כצפוי, בביקושים לדולרים. אך מיד לאחר קביעת השער היציג על 2.986 ש"ח לדולר, הופיעו הצעים, ולפנות ערב נסחר הדולר בשערים נמוכים מן השער היציג.

בבורסה נרשמו אתמול ירידות חדות.

(● ראה עמ' 8)

העבודה

מפלגת העבודה הישראלית – המרכז

הוועדה המתמדת

לחברי/ות הוועדה המתמדת

הוועדה המתמדת תתקיים ביום חמישי 23.3.95 בשעה 14.00, בבית ברל (בתדר אוכל קטן).

על סדר היום:

סיכום סדר היום של הוועידה.

בברכה,

מאשה לובלסקי

יו"ר הוועדה המתמדת

ההסתדרות העובדים הכללית החדשה

סמל חדש להסתדרות: במקום הסמל המסורתי יהיה מגינה גלגל שיניים ובתוכו מגן דוד, משובץ בנקודה אחידות. יו"ר ההסתדרות חיים רמון אמר כי [illegible] את השינויים בהסתדרות: תנופה, רעננות, [illegible] אחדות ותנועות למאבק. את הסמל עיצב [illegible] (30), בוגר בצלאל. לסמל מצורף לוגו "ההסתדרות העובדים הכללית החדשה".

בן־פורת: "על הרשויות לזכור שהן שרתי ציבור"

ראשי רשויות ניצלו שלא כחוק את הקופה הציבורית לתעמולת בחירות

מאת כתב "דבר"

בדוח מבקר המדינה בשלטון המקומי, המתפרסם היום, מותחת מבקרת המדינה, מרים בן פורת, ביקורת קשה על הרשויות המקומיות. "על הרשויות לזכור שהן שרתי ציבור ולא אדוניו, וכי עליהן לכלכל את מעשיהן באמונות ולנהל בקפדה מיטבית את המשאבים העומדים לרשותן. אולם הביקורת חשפה בפעולותיהן של הרשויות ליקויים ומחדלים קשים הפוגעים בציבור הרחב ובזכותו לקבל את השירותים המקובלים".

פרק מיוחד בדוח עוסק בשימוש בכספי הרשויות לצורכי תעמולת בחירות. בקשר לכך קובעת המבקרת כי ראשי רשויות מקומיות, שהתמודדו בבחירות בנובמבר 1993, "ניצלו שלא כחוק את הקופה הציבורית" למימון מסע תעמולתם. מעבר למימון המפלגתי שהסיעה, שהם נמנים עם נבחריה, קיבלה על פי דין למטרה זו". המבקרת קובעת, כי "יש לנקוט ללא דיחוי צעדים נמרצים לעקירתה מן השורש של תופעה פסולה זו, המהווה פגיעה קשה בטוהר המידות".

בין ראשי הרשויות שעליהם נמתחת ביקורת בהקשר זה נזכרים גיורא לב, ראש עיריית פתח תקוה (ליכוד), צבי בר, ראש עיריית רמת גן (ליכוד), דקי טבג, ראש עיריית נהריה (רשימה עצמאית), יצחק וולד, ראש עיריית כפר סבא (עבודה), שלמה בוחבוט, ראש עיריית מעלות־תרשיחא (עבודה), שמואל כהן, ראש המועצה המקומית מבשרת ציון לשעבר (ליכוד), דרון קרש, ראש עיריית קריית אונו לשעבר (עבודה) וראשי המועצות המקומיות זכרון יעקב, כפר יונה, קריית עקרון ושדות הכרמל. בסך הכל נבדקו 28 רשויות מקומיות.

המבקרת מותחת ביקורת על הרפיון שמגלות הרשויות המופקדות על אכיפת החוק, [illegible] על אותם מעשים, [illegible] לשמש דוגמא ומופת לציבור כאמור, קובעת המבקרת.

בדוח נכללת ביקורת גם על רשויות מקומיות שהעניקו הטבות כספיות חריגות, ולעתים מפליגות, לעובדים בכירים – בשכר ובתנאי פרישה – מעל ומעבר למקובל בשירות המדינה, תוך הפרת הוראותיו של חוק יסודות התקציב. "גם כאן חוזרת על עצמה תופעה של שימוש ללא סמכות ובניגוד לחוק בכספי הציבור", נאמר בדברי המבוא לדוח.

המבקרת קובעת גם כי משרד הפנים לא עשה די הצורך להפעלת סמכויות פיקוח נרחבות המוקנות לו על פעולותיהן של הרשויות המקומיות.

הדוח עוסק גם בממצאי ביקורת שהועלו בבדיקת נושאים מיוחדים: ההתקשרויות לביצוע פרויקטים בעיריית חדרה, ניהול משק הכספים בעיריית תל אביב־יפו והיטל סלילת כבישים בעיריית ירושלים.

עוד עוסק הדוח בביקורת ברשויות מקומיות ובגופים אחרים: עיריית חולון, עיריית ראשון לציון, מועצה מקומית יהוד, מועצה מקומית להבים, מועצה מקומית נתיבות, מועצה מקומית פרדס חנה־כרכור.

(● ראה הרחבה בעמ' 4)

مطابقة للأصل

אלפים באו ללווייתם של הוס ופרטוש

"רק אתמול נסע פרטוש לירושלים לחתום על דירת קבע בחברון"

– ספר רב מתנחלי חברון; צעירים מבאי הלוויה יידו אבנים אל מסגד סמוך, ונהדפו ע"י חיילים; העיתונאי נחום ברנע הוכה

(עי.) - אלפים השתתפו בהלווייתם של נחום הוס ויהודה פרטוש, שנרצחו שלשום אחר הצהריים בפיגוע בצומת הזכוכית בחברון.

מסע ההלוויה, בהשתתפות חברי כנסת מהימין וראשי המתנחלים, רבנים, מתיישבים ובני משפחה, יצא מקריית ארבע ועבר דרך רחובות העיר חברון אל מערת המכפלה, ומשם לבית הקברות היהודי בעיר.

חיילים רבים אבטחו את מסע ההלוויה, חלקם התמקמו על גגות הבתים ואכפו את העוצר שהוטל על תושביה הערבים של העיר. הרב הראשי לישראל ישראל לאו אמר בהספדו, כי "מי שנפל על קדושת חברון, נפל על קדושת ירושלים. חז"ל אמרו שהדרך אל המדינה עוברת דרך בתי קברות והמערכה על מדינת ישראל נמשכת". עם זאת הרב לאו הדגיש כי "לא נעשה דין לעצמנו", אך קרא לשלטונות "לעשות חושבים" בקשר לתהליך המדיני, כי העם הערבי אינו בשל לתהליך השלום, סבור לאו. יש לציין כי קריאותיו לאיפוק זו לתגובות של בוז וגנאי מהקהל.

הרב דב ליאור, רב העיר חברון, אמר כי עיר זו היא "זהר הזגית של המאבק לשיבה לארץ ישראל". על יהודה פרטוש, שעלה מצרפת לפני שלוש שנים, אמר ליאור ש"רק אתמול נסע לירושלים לחתום על דירת קבע בחברון". על נחום הוס אמר, כי הוא הגיע לפני ארבע שנים לחברון כדי לעזור לרב משה לוינגר, "למען זכות עמנו לחזור לארצו ולהתהלך בה. אני מאמין שצבא ישראלי יכול להטיל את מוראו על סביבנו, אולם בגלל הרפיון הרוחני של הנהגת המדינה אין הוא עושה זאת", טען הרב.

זעם בא לידי ביטוי גם בדברי ההספד של הרב אליעזר ולדמן, רב ישיבת ניר עציון, שטען כי "הצעקה מרה כפל כפליים משום שיהודים עוורים לפושעים הרוצחים" ו"לא עוקרים את הרוצחים מארץ ישראל ומכיון שמכריזים על מסירת אדמת ארץ ישראל לרשעים". הרב ולדמן הביע תקווה ש"ייעקר השלטון הזה בעל הרוח הרעה ובמקומו תבוא אמונה, טהרה, חיים וקדושה. אנו נמשיך ונגדל ונתרבה, ונשמות קדושות אלה מהוות אבני יסוד לבית השלישי", זעק ולדמן לסיום.

ממסע הלוויה יצא לדרכו. סמוך לקברו של ברוך גולדשטיין, בגן על שם מאיר כהנא, העבירו את הגופות מסביב לקבר, ומשם המשיך המסע לעבר מערת המכפלה.

בקהל המלווה בלטו חברי הכנסת של המפד"ל, הליכוד ומולדת, הרב מנחם פליקס יחד עם קבוצה של שבתי רעב שבאו מירושלים, וראשי המתנחלים ביהודה ושומרון, צבי הנדל ראש המועצה המקומית חוף עזה וותיקי המחתרת היהודית. ברחבת מערת המכפלה נערכה תפילת מנחה, והרב משה לוינגר נשא הספד בקול חנוק מבכי. לוינגר סיפר כיצד פעל הוס להחזרתם של אנשי המחתרת היהודית. "נחום לא היה ידיד, נחום היה אח", אמר לוינגר, "נחום היה עוזר. היתה לו מסירות למערת המכפלה וליבו היה טהור".

לוינגר ניצל הזדמנות זו כדי לתקוף את התוכנית להקים כבישים עוקפים כדי למנוע מיהודים להגיע לערים רמאללה, ג'נין ושכם, שהן ערים קדושות לדבריו. ברחבת מערת המכפלה נשא הספד גם הרב ברוך שמעון סלומון, רבה של פתח תקוה העיר בה גדל הוס. הרב תקף, בין היתר, את הכוונה להקים בתי קברות חילוניים בארץ.

ממערת המכפלה נמשך מסע הלוויה לכיוון בית הקברות היהודי בעיר. לאחר שהוטמנו הגופות, סמוך לשעה 6 בערב, החלו המואזינים בסביבה לקרוא במגברים לתפילה במסגד. בתגובה, החלו כמה מהצעירים היהודים לידות אבנים אל המסגד, אולם כוחות הביטחון הדפו אותם לאחור.

נחום ברנע הוכה

יש לציין, כי בקריית ארבע הוכה העיתונאי נחום ברנע בכל חלקי גופו, בנוסף לקללות והדיפות שקדמו למכות, אשר ניתנו בידי המון זועם מבאי הלוויה. אלה טענו נגדו כי הוא כתב בעיתונו נגד המתנחלים.

"לחקור התקיפה"

האיגוד הארצי של עיתונאי ישראל גינה אמש את תקיפתו של ברנע. האיגוד הארצי הודיע כי הוא רואה בחומרה את העובדה, ששוטרים אשר נכחו באירוע לא עשו דבר למנוע אותו, לעצור את החשודים בתקיפה ולסייע לעיתונאי לבצע את עבודתו ולעזוב בשלום את המקום.

"אנו קוראים לשר המשטרה להורות על חקירה מיידית של האירוע, להביא למעצר החשודים בתקיפה ולהביאם לדין וכן לנזוף בשוטרים שעמדו מהצד", נאמר בהודעת האיגוד. "רק פעולה נחושה של המשטרה וגינוי ציבורי תקיף יוכלו למנוע הישנות מעשים חמורים מעין אלה והפקרת דמם של עיתונאים המבצעים עבודתם למען הציבור".

(עש"ג) הליכוד גינה בחריפות את ההתקפה על העיתונאי נחום ברנע. בהודעת הליכוד נאמר: "אין מקום בדמוקרטיה הישראלית לאלימות. את הוויכוח הפוליטי יש לנהל במילים ולא באגרופים".

סיבוב קטן סביב קברו של גולדשטיין

אחיו של יהודה פרטוש אמר "קדיש"

שיפור במצב פצועי הפיגוע

(עי). - שיפור היה אתמול במצבן של שתי פצועות פיגוע צומת הזכוכית בחברון, המאושפזות בבית החולים הדסה עין-כרם בירושלים.

רחל לוי, בת 55, תושבת קריית ארבע, שנפצעה קל, שוחררה לביתה.

במצבה של אורה דיקר, בת 60 מקריית ארבע, שנפגעה מקליע, חל שיפור, והוא מוגדר עתה בינוני ויציב. היא מאושפזת במחלקה לטיפול נמרץ תחת השגחה נשימתית.

מצבה של גאולה דרדש, בת 35 מירושלים, מוגדר קל עד בינוני. היא נותחה ברגלה, והועברה למחלקה האורטופדית.

שיפור נרשם גם במצב שני הפצועים המאושפזים בבית החולים תל-השומר. מצב נהג האוטובוס, הסובל מפגיעות ירי בחזה, מוגדר קל עד בינוני. מצב הפצוע הנוסף, בן 12, שנפגע מירי בגבו, מוגדר קל.

משיקולים כספיים לא נערכה השביתה המלאה בקריית־ארבע

(עי).- הכוונה להשבית את כל המוסדות והעסקים בקריית ארבע לא התממשה במלואה אתמול, כמתוכנן, יום לאחר הפיגוע בצומת הזכוכית בו נהרגו שני מתנחלים.

לווייתם של השניים, נחום הוס ויהודה פרטוש, היתה אמורה להתקיים אתמול בצהריים, אך נדחתה בשלוש שעות. מסיבה זו העדיפו חלק מתושבי קריית ארבע לפתוח את עסקיהם בכל זאת ולצמצם בכך את ההפסד הכספי הצפוי מהשביתה.

מסיבה דומה התקיימו גם לימודים בבתי הספר וחלק גדול מהתלמידים הגיע לשיעורים.

הנושא העיקרי בשיחות תושבי קריית ארבע והתושבים היהודים של חברון היה אתמול כמובן הפיגוע בו נהרגו פרטוש והוס. במשך הבוקר והצהריים התגודדו תושבים בחבורות בקריית ארבע ושוחחו בזעם על האירועים.

רבים מהם הביעו חשש כבר מכך שגם נסיעה באוטובוס, שנחשבה בעבר לבטוחה יותר מרכב פרטי, הפכה עתה למסוכנת. אחרים הטיחו האשמות בחיילים שליוו את האוטובוס מאחור ברכב צבאי, וטענו שהם נמנעו מלירות חזרה אל המחבלים.

שני חיילים נפצעו קל בד' לבנון ממארב טילי סאגר של חזבאללה

מרג' עיון (עי-רא.אף.פ.). - שני חיילי צה"ל נפצעו אתמול קל בדרום לבנון, כשאנשי חזבאללה תקפו את הסיור שלהם בטילי סאגר ובאש מנשק קל. כך מסרו מקורות בצד"ל.

טילי הסאגר פגעו בנושאת גייסות משוריינים ובמשאית של הסיור, שנעו באזור ארנון, בגבול אזור הביטחון.

מקורות בארגון החזבאללה דיווחו, כי אנשיהם שיגרו 6 טילי סאגר אל הסיור.

בתגובה הפגיזו תותחי צה"ל וצד"ל מעוזים של החזבאללה באזור ארנון ובג'אבל אל רזר. לדברי מקורות לבנוניים, בצידון ירו תותחי צה"ל יותר מ־250 פגזים, אך לא גרמו לנפגעים. התקיפה נמשכה לסירוגין, במשך 3 שעות.

מטוסי חיל האוויר הפציצו עמדות בסמוך לבופור. טילי קרקע־אוויר מסוג סאם 7 נורו עליהם, אך לא פגעו. מטוסי חיל האוויר ביצעו יעפים בגובה נמוך מעל נבטיה ומעל נמלי צור וצידון.

"הסגר הוטל שוב כדי לייאש אותנו"

חיל הים ירה על ספינות דיג לבנוניות בנמל צור

(עי"ר).- ספינות חיל הים פתחו באש על סירות דיג לבנוניות ליד צור אתמול, הדייגים דיווחו כי ישראל חידשה את הסגר על חופי דרום לבנון.

"הסגר הנורא, שאוסר על דייגים להתפרנס בכבוד, הוטל שוב כדי לייאש את הדייגים", אמר מוחמד באוואב, ראש איגוד הדייגים בצור במסיבת עיתונאים.

מקורות בטחוניים ציטטו דייגים שטענו, כי ספינות חיל הים הישראלי פתחו עליהם באש, כשני קילומטר מנמל צור, כאשר ניסו הדייגים להתרחק מהנמל.

דובר צה"ל סירב להגיב.

דובר האו"ם, טימור גוקסל, שבסיסו בצור, אישר כי חיל הים אכן ירה מנשק אוטומטי אתמול, לא ניתן היה לזהות את המטרה אליה כוונו הירות, בגלל המרחק.

דבר DAVAR

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל
עיתון עובדי ישראל

מייסד ועורך ראשון: ברל כצנלסון
עורך ראשי: ד"ר יורם פרי
עורך אחראי: דניאל בלוך

המו"ל: "דבר בע"מ"	סניפים:
נדפס ב"דפוס דבר בע"מ"	בית "דבר" רחוב שונקין 45 ת"א
המערכת והמנהלה תל-אביב	טלפון: 5286141, מיקוד: 65233
רחוב שונקין 45 ת.ד. 199, מיקוד 65233	ירושלים: רחוב הלל 16
טלפון: 03-5286141 (6 קווים)	טלפון: 02-256873
פקסימיליה: 03-294783	חיפה: רחוב הנביאים 27
מחלקת המודעות, טלפונים ישירים	טלפון: 04-620111
5286156 ,5281860 ,5298032	רחובות: רחוב הרצל 168
פקסימיליה מודעות: 03-298032	טלפון: 08-451381, 08-453798
טלפון לפניות הציבור 07.30-22.00, 03-5286141	הפצה "נר" 03-377056

מפגינים מחוץ מול משרד ראש־הממשלה בירושלים (צילום: אי.פי.)

בדיון מיוחד של סיעת העבודה נמסר:

כל העולים המתגוררים בקרוואנים יזכו עד סוף השנה לדיור סביר

מאת אמיד נוימן

משרד השיכון מתכוון לפנות עד סוף השנה את כל הקרוואנים ולמצוא פתרונות דיור סבירים יותר לעולים שמתגוררים בהם. משרד העבודה והרווחה יפתח החודש במבצע "טיפול נקודתי", שיטפל בבעיות האבטלה ב־23 ערי הפיתוח שיותר מ־20 אחוז מאוכלוסייתן הם עולים.

על כך מסרו אתמול השרים בן־אליעזר ונמיר בדיון מיוחד שערכה אתמול סיעת העבודה בכנסת בנושא קליטת העלייה. הדיון נערך בלשכת רה"מ ונכחו בו חברי הסיעה ובכללם שר האוצר אברהם שוחט, שר המשפטים דוד ליבאי, שר הבריאות אפרים סנה, שרת העבודה והרווחה אורה נמיר, שר השיכון בנימין בן־אליעזר, שר הקליטה יאיר צבן ושר החינוך אמנון רובינשטיין.

במהלך הדיון הטיחו יו"ר ועדת הקליטה ח"כ עמנואל זיסמן וראש מועצת מעלות ח"כ שלמה בוחבוט ביקורת קשה בממשלה. זיסמן התמקד בביקורתו בבעיות הדיור לעולים, ותבע לערוך את גובה המשכנתאות, ואילו בוחבוט תבע התמודדות אמיתית עם בעיות האבטלה. בפנותו בחריפות לרה"מ ואל השרים קרא בוחבוט לחדול מלצבוע את המציאות בצבעים ורודים. "לא באתי לכאן כדי לשמוע שהכל בסדר. אני רוצה לשמוע איך אתם פותרים את בעיות האבטלה בערי הפיתוח".

רבין ענה "שיילכו לעבוד". בוחבוט: "תפסיקו למרוח אותנו. הבטחת לפתור את הבעיות במוקדי האבטלה האלה". נמיר (לרבין): "כדאי שתדע שיש יישובים בארץ שבהם ובסביבתם אין לאן לשלוח את המובטלים לעבודה".

רבין מתח ביקורת על חברי כנסת "שמציעים להוסיף לתקציב, אבל לא מציעים מנין לגרוע", ותבע לבחון את הבעיות בפרופורציות הנכונות. "הלוואי שבשנות ה־50 היינו קולטים עולים כפי שקולטים כיום. יש לראות ראייה כוללת את התמונה החברתית. יש חיילים משוחררים שגם להם עלינו לתת תשובות, ואין לשכוח שיש גם עוני וגם איתו עלינו להתמודד. גם בביטחון חסר ואנחנו משלמים על כך ברמים".

השר צבן אמר כי לממשלה יש הישגים בתחום הקליטה, אך יש גם בעיות שאין לטאטא מתחת לשטיח. לדבריו, יותר משני שלישים מהעולים בין השנים 89' ל־94' - 632 אלף איש - רכשו דירות. הוא מסר שסקר שנעשה באחרונה גילה, כי 75 אחוז מהעולים היו רוצים לראות את עצמם בעוד חמש שנים כתושבי ישראל.

עם זאת הצביע צבן על הבעיות העיקריות: דיור לקשישים, אבטלה בקרב גילאי 45 ומעלה, חשש מפגיעה בכבוד עולים באמצעות הדבקת סטיגמות שליליות.

אבו מאזן: אשוב לניהול המו"מ – רק לאחר הגדרת המדיניות

ביירות (עי.א.ע.פ.). - אבו מאזן אמר, כי טרם החליט אם לשוב ולנהל את ועדת המעקב למשא ומתן בין הפלסטינים לישראל.

"הוועד הפועל של אש"ף והוועד המרכזי של הפתח ביקשו ממני לשוב וליטול בידי את תפקיד ראש ועדת המעקב למשא ומתן. טרם החלטתי אם להיענות לבקשתם", אמר אבו מאזן בראיון שפורסם אתמול בעיתון הערבי הלונדוני אל חיאת.

"יש לבחון את הסוגייה לעומק. יש להגדיר מדיניות, יעדים ושיטות למשא ומתן. הדבר טרם נעשה בצורה מדוקדקת", הוסיף אבו מאזן.

מבצעי הפיגוע

(המשך מעמוד 1)

קהיר (עי.א.פ.פי.). - סגן נשיא ארה"ב, אל גור, ונשיא מצרים, חוסני מובארק, גינו את הפיגוע בחברון.

"אנו מגנים את ההתקפה הבוטה שבוצעה בידי אויבי השלום, ושולחים את תנחומינו למשפחות ההרוגים", הודיעו גור ומובארק במסיבת עיתונאים משותפת בקהיר.

(ע). - ראש הממשלה, יצחק רבין, דחה את טענות מתיישבי קריית ארבע נגד אלוף פיקוד המרכז, בעקבות הפיגוע.

בהודעה שפירסם משרד ראש הממשלה, נאמר: "על המתיישבים לזכור, שאלוף פיקוד המרכז מבצע את משימתו, מתן ביטחון למתיישבים, על פי מיטב יכולתו של צה"ל, על פי הוראות הממשלה".

ראש הממשלה הביע שאט נפש מן ההתקפות נגד האלוף.

הרשות הפלסטינית הודיעה אמש כי היא מגנה "פיגועים נגד אזרחים".

אבו זיאד מיואש מהמו"מ: סיכוי קטן למדינה פלסטינית לצד ישראל

לדעתו, עקב ריבוי המתנחלים, והמצב המסובך, יקשה על מציאת פתרון

מאת דן אבידן

זיאד אבו זיאד, אחד הנושאים ונותנים הפלסטינים עם ישראל, אמר אתמול כי החל לאבד את האמונה באפשרות להשגת פיתרון לסכסוך הישראלי־פלסטיני על בסיס הקמת מדינה פלסטינית לצד מדינת ישראל.

בהרצאה בוועידה הבינלאומית בנושא "יישוב סכסוכי עומק: לקחי הניסיון הישראלי־פלסטיני והדרום־אפריקני", שמקיים בימים אלה מרכז תמי שטיינמץ בראשות פרופ' שמעון שמיר באוניברסיטת תל־אביב, אמר אבו זיאד, עיתונאי ומשפטן, כי בגלל ריבוי המתנחלים בשטח ובגלל קשרי הכלכלה והחברה הסבוכים בין תושבי השטחים לתושבי ישראל - יהיה קשה מאוד לממש את הפתרון של שתי מדינות, ישראל ופלסטין, זו לצד זו.

"המצב כיום, לדעתי, הוא שיש מספר רב של מתנחלים והתנחלויות בשטחים, וקשרי כלכלה וחברה מסועפים (בין תושבי השטחים לישראל), וכתוצאה מכך יהיה קשה מאוד לממש פתרון על בסיס שתי מדינות", אמר אבו זיאד. הוא הביע חרטה על כך שהפלסטינים לא קיבלו בשעתו את הסכמי קמפ דיוויד, כאשר היו בשטחים רק כמה אלפי מתנחלים.

אבו זיאד טען שהצעתו של רה"מ רבין, להפריד בין השטחים למדינת ישראל, היא "ביצה גדולה", מכיוון שלא מדובר בשתי מערכות שוויוניות. לדעת אבו־זיאד, מדינת ישראל והפלסטינים נעים לעבר פתרון של מדינה דו־לאומית. "תוך 20־30 שנה נגיע לזה, ואז ישראל בעצמה תוותר על החלום הציוני ותקבל את העובדה של מדינה דו־לאומית באיזור זה", לדבריו.

אבו זיאד ידוע כפרגמטיסט מובהק ותמיד הדיקיום. דבריו משקפים, כנראה, מידה מסוימת של יאוש מהמו"מ, הצורך במקום, ויש בהם אולי גם ניסיון לעודד לחץ מצד דעת הקהל בישראל על הממשלה, די שתתחיל בפינוי התנחלויות.

רושדי מקווה לסנקציות על איראן אם תסרב להפסיק האיומים על חייו

בפגישות עם רה"מ ועם שר החוץ הצרפתי הובטחה לו פנייה של מדינות אירופה לאיראן; רושדי ל"דבר": "ישראל לא בחזית המערכה בענייני"

מאת גדעון קוץ, פריס

הסופר סלמן רושדי אמר בראיון לכתב "דבר" בפריס, כי ישראל אמנם לא היתה בקו הראשון של התומכים בו - "אבל זה טבעי, כי מדובר בבעיה של אירופה. "אינני יודע איך התמיכה כי בדרג הממשלה שלכם. אני יודע שיש תמיכה רבה בישראל בענין שלי. הבה נאמר, שישראל לא היתה בקו החזית של המערכה. אני חושב שזה טבעי. זה נושא אירופי וטבעי שאירופה תהיה המקום שבו הוא יפתר".

לשאלה, אם הוא בכלל מעוניין בתמיכה של ישראל אמר "אשמח על כל ידיד שיתווסף לי".

רושדי נועד אתמול בפריס עם ראש ממשלת צרפת, אדואר בלאדור, עם שר החוץ אלן ז'ופה ועם המועמדים לנשיאות צרפת, ז'אק שיראק וליונל ז'וספן. אחרי הפגישות הודיע רושדי והדברים אושרו על ידי שר החוץ ז'ופה, כי צרפת הבטיחה ליזום פנייה של מדינות אירופה לאיראן, להפסיק לאיים על רושדי ונציגיו בתחומה. רושדי אמר כי מדובר בתקדים שבוצע בדנמרק. דנמרק דרשה מאיראן התחייבות ברוח זו ובתגובה היפנתה אותה שגרירות איראן שם, להצהרת סגן שר החוץ עלי אכבר ולאייתי, לפיה, ממשלת איראן לא תשלח נציגים לפגוע ברושדי, היא מכבדת את ריבונותן של מדינות זרות ומגנה את הטרור.

ז'ופה יביא את ההצעה ליזום פניה אירופית לאיראן בכנס הבא של שרי החוץ ב־10 באפריל. תשובה חיובית מצד איראן, תבטיח "רגיעה, נורמליזציה הפסקת איום ואפשרות לפתור את הבעיה. על תשובה שלילית, מקווה רושדי, יש להגיב בסנקציות מדיניות וכלכליות.

רושדי, כך ניתן להתרשם מדבריו, התעייף מהמערכה הגדולה בשם חופש הביטוי וזכויות האדם ומקווה להגיע לפתרון אישי פרגמטי. "תמיד דיברתי על הנושא בצורה רחבה יותר ואמשיך לעשות זאת. הבעיה איננה רק שלי, אלא של כ־12,000 איש, הקשורים להוצאת ספרי ברחבי העולם, ושלושה הותקפו. אני בכרך הזה שש שנים וחצי וזו הרגשה טובה לחשוב שיש דרך החוצה", אמר הסופר.

למרות סלידתו המוצהרת משפת הפוליטיקאים, מדבר רושדי על עניינו במונחים של אסטרטגיה ודיפלומטיה, אך כשנשאל אם אין הוא חושש כי הבטחות אירופה שוות כמו פעולתה בנושא בוסניה או צ'צ'ניה, אמר רושדי: "ההבדל הוא שאני לא מדינה, אין לי גבולות, אי אפשר לחלק אותי. אצלי זה לא מלחמה, למרות שהיו כבר כמה יריות".

רושדי נמצא בפריס מאבטחה צמודה של היחידה המיוחדת ללוחמה בטרור וסדר היום שלו לא נמסר מראש. כדי להשתתף במגישה איתו בדלתיים סגורות, במרתף הבניין המסובך של האספה הלאומית הצרפתית, היה צריך לשלוח פקס למספר אלמוני, לקבל אישור ולאשר אותו, לבוא שעה לפני הזמן ולעבור מסוך כמותני מרשים. רושדי, כך נודע, הגיע לפריס ברכבת מהודרת, השגרות מתחת להעלת לה מגנם, משום שחברות התעופה עדיין מסרבות לאפשר לו לטוס. שלשום הוא הופיע בדיון על סופרים וסכנה בירוד הספרים בפריס.

מכוניתו של בנצי מורדוב הוצתה בחניה שליד ביתו ונשרפה כליל

מאת אלי ברנר

מכוניתו של חבר מועצת עיריית תל־אביב יפו, בנצי מורדוב (ליכוד), הוצתה שלשום בערב ונשרפה כליל, ליד ביתו בשכונת נווה חן בדרום העיר. מכונית המיצובישי שייכת לאיגוד ערים דן לביוב, שמורדוב הוא יושב הראש שלו. מורדוב הוא גם יו"ר קבוצת הכדורגל של בית"ר תל־אביב, וחבר מועצת עיריית ת"א.

מורדוב שב אתמול לביתו ברחוב מנפיר בשעה 23:30 וזמן קצר לאחר מכן נשמע פיצוץ, שכניו הזעיקו אותו, וכשיצא החוצה הבחין במכונית הבוערת. למקום הוזעקו כוחות משטרה וכיבוי אש. נראה כי המציתים שברו את חלון המכונית והכניסו פנימה חומר בעירה.

מורדוב העלה אפשרות כי מדובר באנשים הכועסים עליו בשל פעילותו בעירייה, או כאלו הכועסים על ניצחונה של בית"ר תל־אביב על מכבי חיפה בשבת האחרונה, ניצחון שהביא להדחת חיפה מראשות טבלת הליגה הלאומית, ופגע אולי בסיכוייה לזכות באליפות.

למקום הוזעק חוקר שריפות של מכבי האש לחקור את נסיבות השריפה.

לפני מספר שבועות הוצתה מכוניתו של מנכ"ל עיריית תל־אביב, מאיר רוזן, בפיצוץ מטען שהונח ליד ביתו ברמת השרון. לפני כעשרה ימים הוצתה מכוניתו של אבי ניזני, כדורגלן מכבי תל־אביב. המשטרה פתחה בחקירות בכל המקרים.

מאמץ לחידוש

(המשך מעמוד 1)

במפגש השגרירים השתתף גם מתאם הפעולות האמריקאי למזרח התיכון, דניס רוס.

"נושא הנסיגה הישראלית המלאה מהגולן חייב להיות בראש הנושאים שיידונו במשא ומתן. סידורי הביטחון (בגבול) צריכים להיות מאוזנים ושווים ולבוא כתוצאה מהסכמה על הנסיגה המלאה והשלום, ולא להיפך", קבעו אמצעי ההסברה הסוריים.

מקורות בדמשק כרכו את חידוש המו"מ בין הרמטכ"לים בתוצאות מפגש שגרירי שתי המדינות בוושינגטון. עיתוני סוריה הביעו ספק אם ממשלת ישראל תגמיש עמדות בשיחות השגרירים. מקור במשרד ההסברה הסורי אמר, כי תוצאות השיחות ייקבעו במידה רבה על ידי יכולתה של ארה"ב לשכנע את ישראל להגמיש עמדות.

הנשיא חאפז אסד אמר אתמול לפוליטיקאי גרמני בכיר, עימו נפגש בדמשק, כי הוא יקבל רק "שלום כולל, צודק ומאוזן". אסד ציין, כי עמדות סוריה במו"מ ברורות, ברומזו לכך שאין מקום לשנותן באופן בסיסי. יש לציין כי סגנו של אסד, עבד אל־חלים חדאם, שב והביע התנגדות לקיצוץ בסדר הכוחות של צבא סוריה במסגרת הסדר מדיני.

קודם לכן נועד אסד עם שר החוץ הלבנוני פארס בויז, שהעביר לו שדר מנשיא לבנון אליאס הראווי. אסד עדכן את בויז בתוצאות שליחותו של וורן כריסטופר באיזור. כמו כן דנו השניים בסגר הימי שמטילה ישראל על נמלי דרום לבנון ובעימותים בין צה"ל לחזבאללה באיזור זה.

לפני כן נפגש בויז עם עמיתו הסורי פארוק א־שרע. בתום הפגישה אמר בויז, כי הוא מברך על חידוש המו"מ בין ישראל לסוריה בוושינגטון, מקווה שישראל תגמיש בו עמדות וכי הדבר ישליך לטובה גם על המו"מ בערוץ הלבנוני. הוא מחה על מעשי צה"ל בדרום לבנון, ואמר כי ממשלתו פועלת בזירה הבינלאומית כדי להביא להפסקת הסגר הימי, שחודש באחרונה. נשיא לבנון קיבל אתמול שדר מכריסטופר על תוצאות שליחותו האחרונה באיזור.

א־שרע ובויז תיאמו עמדות גם לקראת כנס מועצת הליגה הערבית, בדרג שרי חוץ, שייערך מחר בקהיר, במלאת 50 שנה להקמת הליגה הערבית. בכנס זה תתואם גם מדיניות כלל־ערבית בשאלת חידוש האמנה למניעת הפצת הנשק הגרעיני. מדינות ערב צפויות להתנות את חתימתן על האמנה בנכונות ישראל לחתום עליה, או להתחייב ללוח זמנים שבו תחתום על האמנה, ובפתיחות כוריה הגרעיניים לפיקוח בינלאומי. כל זאת בהשראת העמדה המצרית.

שרי החוץ של שש מדינות המפרץ הפרסי הודיעו אתמול בתום כינוסם בסעודיה, כי הם תובעים מישראל לחתום על האמנה למניעת הפצת הנשק הגרעיני ולפתוח את מתקני הגרעין שלה לפיקוח הסוכנות הבינלאומית לאנרגיה אטומית. כמו כן הודיעו שרי החוץ, כי לא יעלו בכנס הליגה הערבית את שאלת הסרת החרם הערבי מעל ישראל.

המלך חוסיין תיאם אתמול עמדות עם הנשיא מובארק בטלפון בשאלת העמדה הערבית המשותפת סביב הארכת תוקפה של האמנה למניעת הפצת הנשק הגרעיני.

צ'אנס

עלה - 9; לב - A; יהלום - 10; תלתן - 8

מזג האוויר

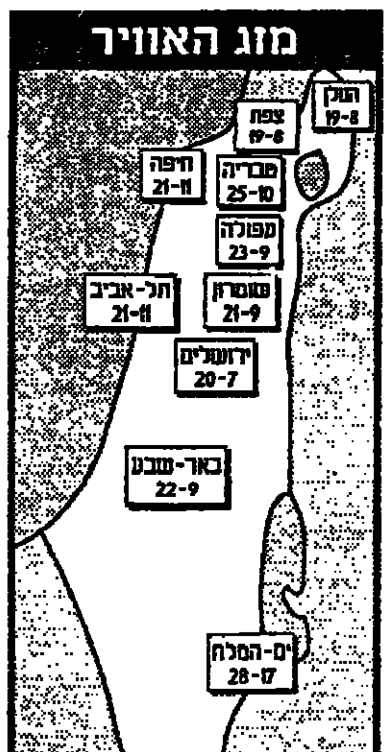

מזכ"ל הסתדרות המורים:

התכנית להעסיק מורים בחוזים אישיים באזורי מצוקה – "אקמול" למחלה קשה

מאת יעל פישביין

הסתדרות המורים הודיעה אתמול במסיבת עיתונאים שהיא דוחה את תוכנית משרד החינוך לפתור את בעיית המחסור במורים בעיירות פיתוח ובאזורי מצוקה, במקצועות מבוקשים על ידי העסקת מורים בחוזים אישיים. מזכ"ל הסתדרות המורים אברהם בן שבת טען שהמחסור במורים מקיף את כל מערכת החינוך, והוא נוצר בגלל ליקוי חמור בהכשרת מורים במכללות ובסמינרים, בייחוד בתחום הכשרת מורים לבתי ספר יסודיים.

לדברי בן שבת העסקת מורים בחוזים אישיים באזורי מצוקה, בעיירות הפיתוח ובשכונות היא בבחינת "דיפי באקמול למחלה קשה", שלא יביא לתוצאה המיוחלת של שיפור כוח ההוראה באזורים אלה. בן שבת הדגיש כי העסקת מורים בחוזים אישיים תגרום לקיפוח ולאפליה בינם לבין המורים הוותיקים, והציע תוכנית חלופית הכוללת הטבות גדולות למורים שיסכימו לבוא לפרקי זמן ממושכים לעבוד בעיירות פיתוח ובשכונות, ולצדן הטבות גם למורים הוותיקים, על מנת שיישארו בעבודתם. לפי הצעת הסתדרות המורים יקבל כל מורה בעל תואר ראשון העובד באזורי עדיפות לאומית, תוספת של 20 אחוז לשכרו, מורה בעל תואר מ.א. יקבל תוספת של 30 אחוז ומורה בעל תואר דוקטור יקבל תוספת של 40 אחוז. בנוסף לכך יקבלו מורים חדשים שיבואו ללמד באזורי המצוקה תוספת של 3,000 ש"ח לחודש תגמול עבור הוצאות נסיעה, לינה וכיו"ב. כדי לעודדם להישאר במקום יקבלו מורים אלה הלוואה לרכישת רכב בסכום של 35,000 ש"ח. אחרי שנתיים תימחק מחצית ההלוואה ואחרי ארבע שנים היא תהפוך למענק. מורה שיעבור להתגורר במקום בתום ארבע שנים יוכל לקבל הלוואה של 25,000 ש"ח, שתהפוך למענק בתום ארבע שנים. כדי לעודד מורים שכבר מתגוררים במקום להישאר בו הם יוכלו לקבל הלוואה של 50,000 ש"ח לשיפור הדיור, תמורת התחייבות להישאר במקום לפחות ארבע שנים.

בן שבת אמר שהתוכנית באה לחזק את הקשר בין המורים לאזורי הפיתוח, ויש בה כדי למנוע תחלופת מורים גבוהה שקיימת באזורים חלשים, ואשר העסקת מורים בחוזים אישיים עלולה להחמיר אותה.

עם זאת הדגיש בן שבת שמשרד החינוך צריך לעבד תוכנית לאומית למשיכת מורים לעבודה, היות שגם תוכנית התמריצים של הסתדרות המורים וגם תוכנית החוזים האישיים, אינן מסוגלות לפתור את בעיית המחסור במורים במרכז הארץ. לפי הערכות חסרים במערכת החינוך כיום כ-4,000 מורים, מהם 1,500 בעיירות הפיתוח ובאזורי העדיפות הלאומית.

משרד החינוך מסר בתגובה כי תוכנית החוזים האישיים מכוונת לפתרון המחסור במורים רק במקצועות הבגרות, אנגלית מתמטיקה ועברית. לפיכך מדובר במספר קטן יותר של מורים חסרים.

המזכ"ל: "סתימת פיות"

שר החינוך אסר על מורים להתנגד בפומבי לחוזים אישיים

מאת יעל פישביין

שר החינוך והתרבות פרופ' אמנון רובינשטיין אסר על מנהלים ומורים מעדך ומעלות להתראיין ולהביע דעתם נגד העסקת מורים בחוזים אישיים באזורי מצוקה. המנהלים טוענים כי תוכנית שר החינוך להעסיק מורים בחוזים אישיים תגרום לאווירה קשה בחדרי מורים, לתחרות לא הוגנת בין מורים בחוזים אישיים, הבאים לתקופת זמן קצרה, למורים הקבועים.

שר החינוך נימק את האיסור שהטיל על המנהלים בתקנון שירות עובדי המדינה האוסר על עובד מדינה להביע עמדה מנוגדת למדיניות המשרד בו הוא מועסק, ולבקר בפומבי את העמדות הרשמיות של משרד זה. מזכ"ל הסתדרות המורים טען כי איסור התראיינות על ידי שר החינוך הוא בגדר סתימת פיות ופגיעה בחופש הביטוי. הוא קרא לשר לפעול להכנסת שינוי בתקנון, שיאפשר למורים להביע דעותיהם בחופשיות, גם אם הן מנוגדות לדעות המשרד. "ההנחיה האוסרת על התראיינות מורים ומנהלים היא ארכאית. לאור העידן החדש והתמיכה בחופש הביטוי יש לבטל את ההנחיה", אמר בן שבת.

יצויין כי רק לפני שבועיים יצא שר החינוך להגנה על מנהלת בבת ים, אשר ננזפה על ידי יו"ר הסתדרות המורים בבת ים, על תמיכתה בהקמת חטיבת ביניים בעיר בניגוד לעמדת הסתדרות המורים במקום. שר החינוך כתב אז בזכות חופש הביטוי של מורים במלים הבאות: "אני תומך ללא סייג בזכותו של כל אזרח, ויהיה מנהל בית ספר, מורה או אזרח מן השורה, לבטא את דעותיו, בוודאי בתחום שהוא עוסק בו יום יום, שעה שעה. חומת ברלין נפלה, ברית המועצות התפרקה", כתב רובינשטיין בזכותה של המנהלת התומכת בעמדת משרד החינוך. אברהם בן שבת העיר כי כנראה שר החינוך יוצא להגנה סלקטיבית על חופש הדיבור, ומוכן להגן רק על מורים ומנהלים המביעים דעות דומות לשלו.

דובר משרד החינוך מסר בתגובה כי משרד החינוך ישקול הכנסת שינוי בתקנון באמצעות הכנסת.

ביה"ד לעבודה קבע: חוק הבריאות אינו מבטל החברות בהסתדרות

מאת יעל פישביין

בית הדין הארצי לעבודה קבע אתמול תקדים, לפיו חוק בריאות ממלכתי אינו מבטל באופן אוטומטי את חברותו של אדם בהסתדרות. כל עוד אותו אדם אינו נוקט צעד פעיל לביטול חברותו בהסתדרות – הוא נחשב חבר הסתדרות.

בית הדין לעבודה נדרש לסוגיית החברות בהסתדרות בעקבות תביעת ארגון המורים העל-יסודיים נגד הסתדרות המורים.

הארגון טען, שרוב חברי ההסתדרות הכללית וההסתדרויות האחרות הקשורות בה, הצטרפו אליהן בשל שירותי הבריאות שהעניקה קופת חולים. עם חקיקת חוק ביטוח בריאות ממלכתי, יש לראות את חברותם כבטלה.

בית הדין לעבודה דחה את הטענה, וקבע כי "ההסתדרות הכללית היא אגודה עותומנית, תקנונה, המכונה חוקת ההסתדרות, מהווה חוזה בינה לבין חבריה. עם ההצטרפות מסכים החבר, כי התקנון ישתנה בדרך שנקבעה לכך באותו תקנון, ועל ידי הגופים המוסמכים לכך".

בית הדין דחה את עתירת ארגון המורים להוציא צו מניעה האוסר על הסתדרות המורים ועל המעסיקים לחתום על הסכם קיבוצי לגביית דמי חבר או מס ארגון, ודחה גם את התביעה לקיים מיפקד של כל מורי חטיבות הביניים, כדי לקבוע את השתייכותם הארגונית.

המיפקד יתקיים על ידי משרד החינוך, רק בקרב 7000 מורים הרשומים כחברים גם בהסתדרות המורים וגם בארגון המורים.

ועדת המינויים במשרד החוץ אישרה

אפרים הלוי – שגריר לאיחוד האירופי

מאת מוטי בסוק

ועדת המינויים העליונה של משרד החוץ, בראשות סגן השר ד"ר יוסי ביילין, אישרה אתמול את מינויו של אפרים הלוי, לשעבר המשנה לראש המוסד, לתפקיד שגריר ישראל ליד מוסדות האיחוד האירופי.

הלוי היה מועמד של ראש הממשלה, יצחק רבין, לתפקיד השגריר בירדן. לאחר שתפקיד זה לא ניתן לו בגלל התנגדות שר החוץ, שמעון פרס, סיכמו רבין ופרס שהלוי יהיה השגריר בבריסל, ליד מוסדות האיחוד האירופי.

במשרד החוץ היו בכירים שניסו לשים רגל להלוי גם בתפקיד זה, אולם אתמול אישרה ועדת המינויים העליונה את מועמדותו, ללא מתנגדים.

טרם נקבע מתי יכנס הלוי לתפקיד החדש. מעריכים, כי הדבר ייעשה לקראת סוף השנה, גם כדי לאפשר לשגריר הנוכחי, מרדכי דרורי, לסיים את מלאכת ההסכם החדש בין ישראל לאיחוד, וגם כדי לאפשר לדרורי להגיע לגיל פרישה.

עוד מינויים

הוועדה אישרה אתמול גם שורה של מינויים נוספים בחו"ל. אבי סיטון, היום סמנכ"ל דרום אמריקה, יהיה שגריר ישראל בדנמרק, יהודה חיים יהיה השגריר בהודו, יואל שר באוסטריה ויאיר רקנאטי בבוליביה.

יעקב רוזן, היום הממונה המצ"י על שגרירות ישראל בירדן, יהיה הציר בשגרירות ליד השגריר שמעון שמיר. דוד פלג יהיה סגן ראש המשלחת הישראלית למוסדות האו"ם בניו-יורק, מאיר מישען יהיה הקונסול באלכסנדריה, ואילן אלגר יהיה הציר בבונה.

רם אביבים ירכז, במשרד החוץ בירושלים, את עבודת משלחות ישראל לשיחות הרב-צדדיות לשלום.

מדגסקר תבהיר עמדת הגרעין של ישראל בכנס של 'אחדות אפריקה'

מאת מוטי בסוק

ישראל מעוניינת בשיתוף פעולה מלא עם מדגסקר בכל התחומים שמתאימים לאינטרסים של שתי המדינות, אמר אתמול רה"מ יצחק רבין לשר החוץ של מדגסקר, ז'אק סילה, המבקר בארץ כאורח שר החוץ.

מדגסקר חידשה את יחסיה עם ישראל בינואר '94, לאחר 20 שנות נתק כמעט מוחלט. רבין סקר בפני האורח את ההתפתחויות בתהליך המדיני, והדגיש שהטרור האיסלמי הקיצוני הוא המכשול העיקרי לשלום.

בשיחה עם שר החוץ שמעון פרס ביקש סילה לשמוע את עמדת ישראל בנושא האמנה למניעת הפצתו של נשק גרעיני (N.P.T) כדי שיוכל להבהיר אותה בכנס הארגון לאחדות אפריקה שייערך בקהיר בשבוע הבא. בפגישה נדונו האפשרויות לסיוע ישראל למדגסקר במאבקה במדבור, בגידול הדרים וברפואה. האורח ציין כי חוות חקלאית שהוקמה על ידי ישראל בארצו עוד ב-1970 זכורה עדיין לטובה במדגסקר.

יחד עם סילה הגיעו לארץ יועציו הבכירים ואנשי תעשייה וכלכלה. הם אמורים להיפגש עם גורמים עסקיים בכירים בארץ ולסייר במוסדות כלכליים שונים. יש לציין כי יומיים מתוך חמשת ימי הביקור של סילה מוגדרים כביקור פרטי, בחסות המיליונר יעקב נמרודי.

פרס מקבל את פני שר החוץ של מדגסקר (צילום: חנניה הרמן)

מנכ"ל האוצר, דוד ברודט:

"ההפרדה לא תשרת האינטרסים של ישראל ותדרבן את הטרור"

מאת אמנון אמר

להפרדה בין האוכלוסיות הישראלית והפלסטינית יש השפעה שלילית וקשה על הכלכלה בשטחים, והיא עלולה לגרום לעלייה דרסטית באבטלה ולדרבן פעולות טרור. כך העריך אתמול מנכ"ל משרד האוצר, דוד ברודט, ערב הגשת המלצות של הצוות שבראשותו לשר האוצר, אברהם שוחט.

לדברי ברודט, שילוב של הפרדה פיזית עם סגר על תושבי השטחים יגרום לניתוק כלכלי בין שתי הישויות, ולא ישרת את האינטרסים הכלכליים והמדיניים של ישראל.

אמש התכנס הצוות הכלכלי ליישום תוכנית ההפרדה לישיבה מסכמת, שבסיומה הוגשו עיקרי המלצותיו לשר האוצר.

בהמלצותיהם, מעלים חברי הצוות ספקות לגבי אפשרויות יישום ההפרדה מהבחינות המדינית, הבטחונית, הכלכלית ולוח הזמנים שנקבע.

הצוות בחן גם את ההשלכות שיהיו להפרדה על שוק העבודה בישראל. חברי הצוות ממליצים על קביעת תוואי יורד במספרם של העובדים הזרים המועסקים במשק הישראלי, בכפוף לתנאים הבטחוניים. זאת, בעיקר לנוכח מחירה הכלכלי והחברתי של העסקת עובדים אלה בארץ.

השר שחל בוועדת הפנים של הכנסת (צילום: יצחק הררי)

שר החוץ של אלבניה – לישראל

מאת מוטי בסוק

שר החוץ של אלבניה, אלפרד סארקאי, יבוא מחר לישראל לביקור של ארבעה ימים, כאורח משרד החוץ.

זה ביקור גומלין לביקורו של שר החוץ, שמעון פרס, בטיראנה בנובמבר 1993.

ישראל ואלבניה כוננו קשרים ביניהן באוגוסט 1991, במהלך ביקורו בארץ של שר החוץ הקודם של אלבניה, מוחמט קפלאני.

שגריר ישראל באיטליה מונה במארס 1992 לשגריר לא תושב באלבניה. אלבניה מיוצגת בארץ על ידי שגרירה במצרים, ד"ר פארוק בורובה.

במסגרת הביקור יפגש שר החוץ האורח עם נשיא המדינה, ראש הממשלה ושר החוץ, ויבקר ביד ושם. סארקאי יפגש בקיבוץ שפיים עם 25 אלבנים, המשתתפים בקורס חקלאות של האגף לשיתוף פעולה בינלאומי במשרד החוץ.

לשר החוץ האורח צפויות פגישות עם גורמים עיסקיים, כולל ראשי חברות היי-טק, חברות בניין והשקעות.

במלחמת העולם השנייה העניקה אלבניה מקלט לפליטים יהודים, שברחו אליה ממדינות שכנות. לאחר נפילת המשטר הקומוניסטי, בראשית שנות התשעים, עלו לארץ רוב בני הקהילה היהודית, כ-400 איש.

מאז כינון היחסים התפתחו בין שתי המדינות יחסי ידידות קרובים, המתבטאים בשיתוף פעולה בתחומי הכלכלה, המסחר, תרבות, מדע, תיירות וחקלאות.

שחל: עלות תוכנית ההפרדה מהשטחים כ-1.6 מיליארד ש'

(ע). - שר המשטרה משה שחל העריך אתמול, כי עלות תוכנית ההפרדה בין ישראל השטחים שמגבש הצוות שבראשותו, היא כ-1.6 מיליארד ש"ח.

בהופיעו בפני חברי ועדת הפנים בכנסת, דחה שחל את טענות חברי האופוזיציה, וטען, כי ההפרדה קיימת למעשה, והתוכניות המגובשות בימים אלה אמורות למנוע הסתננויות לשטח ישראל ולהביא לעלייה ברמת הביטחון. שחל גילה, כי יתכן ש"מרחב התפר" יוכרז כשטח צבאי סגור.

הצוות הכלכלי בדק את המשמעויות הכלכליות של ההפרדה, על ישראל ועל האוטונומיה. באוצר מציינים, כי להפרדה תהיה השפעה קשה על הכלכלה הפלסטינית ותביא לעלייה דרסטית באבטלה בשטחים.

עוד מציינים באוצר כי הצוות בדק את ההשלכות של ההפרדה על שוק העבודה בישראל וימליץ על הצורך בצמצום מספר העובדים הזרים המועסקים בארץ. זאת, בכפוף לתנאים הבטחוניים בישראל. באוצר מעריכים, כי המחיר הכלכלי-חברתי של העסקת העובדים הזרים בישראל כבד.

מנכ"ל האוצר דוד ברודט מסר, כי הניתוק שיווצר בין ישראל והשטחים עם יישום תוכנית ההפרדה לא ישרת את האינטרסים הכלכליים של ישראל. עם זאת, הוא הדגיש, כי ההצעות שהועלו במערכת הביטחון נבחנות גם ביחס לשיקולים כלכליים. לדעתו, אין ברעיון ההפרדה פתרון ממשי, ללא הגדרות מדיניות ברורות ופתרונות בטחוניים יישומיים.

הודעה חשובה לגימלאים

גימלאי וגימלאות יקרים

בימים אלה קיבלו כל הגימלאים חברי ההסתדרות הכללית – מקבלי גימלה תקציבית או מצטברת, איגרת המיועדת להבטיח את המשך חברותם בהסתדרות העובדים הכללית החדשה ובהסתדרות הגימלאים.

עשרות אלפי גימלאים כבר חתמו ושלחו את הספח המצורף לאיגרת. אנא שלח/י גם את/ה את הספח החתום וזכויותיך יישמרו.

גימלאית וגימלאי! שמירה על חברות בהסתדרות מבטיחה את המשך המאבק להגנה על גימלתך וקיצבתך, לשמירה על זכויותיך והרחבתן לתחומים נוספים.

אם לא קיבלתם את איגרת הסדרת החברות, או אם לא הייתם עד כה חברים ואתם מעוניינים להצטרף להסתדרות הכללית ולהסתדרות הגימלאים – המאפשרות הצטרפות של כל גימלאי ללא קשר לחברותו באחת מקופות החולים – אנא מלאו את הספח המצורף למודעה זו וטופס ההרשמה יישלח לביתכם.

לבירורים בעניין הצטרפות וחידוש חברות ולבירורים בעניין הסתדרות הגימלאים, ניתן להשאיר שם וטלפון בתיבה קולית ממוחשבת בטלפון 177-022-4220, 24 שעות ביממה ואנחנו נתקשר אליכם בהקדם.

בברכה,

הסתדרות העובדים הכללית החדשה

הסתדרות הגימלאים בישראל

החטיבה לדוברות והסברה

לכבוד
המינהל למירשם חברים, הסתדרות העובדים הכללית החדשה, רח' ארלוזורוב 93, תל-אביב, מיקוד 62098.
אבקשכם לשלוח לי טופס הצטרפות להסתדרות.

שם פרטי ______ שם משפחה ______ כתובת ______ טל' ______
רחוב מס' בית עיר מיקוד

مطابق للأصل

מתנות לבוחרים

סמוך לבחירות העניקו ראשי רשויות שי חתום לבוחר: רדיו, מצלמה, ארנק

מאת אמיר גוימן

סמוך למועד הבחירות האחרונות לרשויות המקומיות העניקו ראשי עשר רשויות מקומיות מתנות לקבוצות תושבים. המתנות כללו ארנקים, מכשירי רדיו וחבילות מזון. על המתנות צויין שם ראש הרשות המקומית ובניסוח חלק מהפרסומים יכול היה המקבל ללמוד, לכאורה, כי מדובר בשי אישי מראש הרשות.

דוח מבקר המדינה על הרשויות המקומיות המתפרסם היום מציין, כי מדובר, בין היתר, בראש עיריית ראשון לציון מאיר ניצן, ראש עיריית רמת גן צבי בר, ראש עיריית כפר סבא יצחק ולד, ומי שהיה ראש עיריית בית שמש שלום פרידה.

הדוח מציין, כי מתנות דומות ניתנו גם בשנים שקדמו לשנת הבחירות, "אך מבקר המדינה רואה בחומרה מתן מתנות כאלה, בציון שם ראש הרשות המקומית ובסמוך למועד הבחירות".

כך, למשל, רכשה עיריית קריית אונו ביולי 1993 500 מצלמות תמורת 8,775 ש"ח. על כל מצלמה נהרטו בצד סמל הרשות המקומית גם שמו של ראש העירייה

צבי בר

דורון קרפ.

באותו חודש שלחה העירייה מכתבים למסיימי בתי־ספר תיכוניים בתחום העירייה, ובהם נכתב: "מתגייס יקר! בדיוק ברגע הגדול של ההתחיילות והמעבר למדים, ראש עיריית קריית אונו מר דורון קרפ שמח להעניק לך שי—". הדוח מציין, כי 218 מצלמות חולקו בדרך זאת לבוגרי בתי הספר בקריית אונו.

פרק הדוח העוסק במערכת הבחירות לרשויות המקומיות בנובמבר 1993 מציג עשרות עבירות על חוק הבחירות וחוק הרשויות המקומיות והוראות נוהל באכיפת חוקים אלה מצד משרד הפנים.

הדוח, שבדק את הפרסומים של 28 רשויות מקומיות, מצביע על כך שכולן מימנו הפקה והפצה של פרסומים בעלי אופי תעמולתי לטובת ראשי הרשויות וסיעותיהם או רשימותיהם. עשרה ראשי רשויות מקומיות העניקו מתנות לקבוצות תושבים.

20 רשויות מקומיות הגדילו את תקציבי הפרסום וההסברה שלהן בתקופה שקדמה למערכת הבחירות בעשרות אחוזים. טבלה השוואתית של נתוני ההוצאות לפרסום והסברה מורה, כי בשלוש רשויות - עפולה, קריית אונו וקריית עקרון - הגיע שיעור הגידול ל־360 אחוז.

"בכך נהגו ראש הרשות, סיעתו או רשימתו, שלא כדין, במימון פרסומי תעמולה בסכומים ניכרים מקופת הרשות המקומית, כתוספת למימון הממלכתי. הסיעות או הרשימות שנהנו מתוספת זו היו מחולקים שונים של הקשת הפוליטית", מציין הדוח.

בדוח מובלעת, כאמור, ביקורת כלפי מנכ"ל משרד הפנים. נאמר בו, כי בעקבות תלונות שהגיעו אליו פנה משרד המבקר במארס 1993 למנכ"ל משרד הפנים וביקשו לשקול הפצה מוקדמת של חוזר אשר יעמיד את ראשי הרשויות המקומיות על האיסור הקיים בחוק להשתמש בכספי הרשות המקומית לתעמולת בחירות.

המנכ"ל, מציין הדוח, אכן הפיץ חוזר כזה - אולם רק לאחר חמישה חודשים ממועד הפנייה אליו, כחודשיים לפני הבחירות.

"מבקר המדינה רואה בחומרה רבה את הפעילויות האמורות של הרשויות המקומיות, בקשר עם תעמולת בחירות, שנעשו בניגוד לאיסור הקיים בחוק ועל אף התרעות ועדת הבחירות המרכזית, מבקר המדינה והיועץ המשפטי לממשלה", נאמר בסיכום הדוח.

עוד נאמר בדוח, כי משרד המבקר דורש מהרשויות שנבדקו לפעול להחזרת הכספים שהוצאו שלא כדין למימון פרסומי תעמולת הבחירות. עד מועד סיום הביקורות הודיעו רק שישה מראשי הרשויות - נהריה, פתח תקווה, רמת גן, זכרון יעקב, כפר יונה וקריית עקרון - על החלטתם להחזיר לקופת הרשות (או לעצמותה של הרשות) כספים שהוצאו למימון פרסומים בעלי אופי תעמולתי.

ראשי המועצות המקומיות קריית אונו וטירת הכרמל הפנו דרישה כזאת לאישים שכיהנו כראשי הרשויות בקדנציה הקודמת.

ג'ורא לב

מבנים מסוכנים

הערים הגדולות אינן ערוכות לטפל במבנים מסוכנים בתחומן; ת"א ערכה סקר בנושא

מאת אלי ברנר

משרד מבקר המדינה מצא בבדיקה שנעשתה בנושא מבנים מסוכנים בחמש ערים, כי יש מספר רב של מבנים באלה. רק עיריית תל־אביב יפו ביצעה סקר שנתן לה תמונה על מספרם ומצבם של מבנים מסוכנים בתחום שיפוטה. המבקר מצא כי עיריות תל אביב־יפו, בני־ברק, חיפה, ירושלים ורמלה, לא היו ערוכות דיין לטיפול בנושא ולא תמיד עשו את הנדרש להסרת הסכנות.

הביקורות נעשו בשנים 1989־93. המבנים המסוכנים שנבדקו בערים האלה ממוקמים בשכונות ישנות מאד. לעיריות לא היה מידע מקיף על המבנים המסוכנים. להוציא עיריית תל־אביב.

נמצא, כי אין אחידות בין חוקי העזר השונים לעניין הגדרת "בעל" מבנה בכל הקשור להסרת הסכנה. חלק מחוקי העזר כוללים בהגדרה, מלבד את הבעלים ממש, גם את הדיירים, השוכרים בשעל. יש בין העיריות הקבעות שתי דרגות סכנה, ויש שקבעו שלוש דרגות.

במקרים רבים השתהו העיריות תקופות זמן ממושכות במתן טיפול למבנים מסוכנים, ומשניתן הוא היה מקוטע ולא יעיל. בשל אי מתן טיפול הולם בזמן הוחרפה הסכנה והיו אף מקרים של התמוטטויות.

בכל העיריות טופלו מבנים מסוכנים בעקבות תלונות והודעות של תושבים. בדיקת המבקר ברישומי חמשת העיריות העלתה כי בבני ברק אין כלל רישום מבנים מסוכנים. בארבע העיריות נמצא כי בשנים 92 עד 94 היו בתל־אביב יפו כ־3,200 מבנים מסוכנים, בחיפה כ־1,200, בירושלים כ־300 וברמלה 15. עם זאת בדק משרד המבקר 26 מבנים מסוכנים שנבדקו בבני ברק ונמצא כי 11 בניינים לא זכו לטיפול העירייה במשך למעלה מחמש שנים.

ב 32 מבנים מסוכנים, שאת תיקיהם בדק משרד המבקר בחיפה, אותרה הסכנה עוד בשנות ה־70. הסכנה הוסרה בשניים מהם בשנים 91 ו־92, ממבנה נוסף הוסרה הסכנה ב 1994. ארבעת המבנים האחרים המשיכו להיות מסוכנים גם במועד סיום הביקורת באוקטובר 94. ב־11 מבנים אחרים אותרה הסכנה בין השנים 80 ו־88. בארבעה מבנים הוסרה הסכנה בשנים 90 עד 93, וממבנה נוסף ב 94.

בירושלים, מבין שלושה מבנים מסוכנים נמשך הטיפול ב־11 מהם, מארבע עד 15 שנים וב־13 למעלה משנתיים.

בעיריית תל אביב־יפו נבדקו 65 תיקים של מבנים מסוכנים. בעשרה מבנים הטיפול נמשך עוד משנות ה־70. בארבעה מהם לא הסתיים הטיפול עד מועד סיום הביקורת במאי 94. ב 20 מהמבנים נמשך הטיפול למעלה מחמש שנים. בשישה מתוך 32 מבנים מסוכנים לא הוסרה הסכנה עד מועד סיום הביקורת. באחד המקרים ערכה העירייה רק בדיקה במבנה מאוכלס בן שתי קומות ביוני 1980. הבעלים נדרשו לחזק את המבנה ולהרוס את המרפסת. במרס 1981 הוציאה העירייה צו הריסה למבנה, לאחר שלא טופל. באפריל 1981 הועבר הצו לאגף לשיפור פני העיר לביצוע. הביקורת העלתה כי בדיקה נוספת נערכה במבנה רק כעבור שמונה שנים. ב־1991 נקבע שהמבנה מסכן את הדיירים. ב־1994 נמצא כי רוב המבנה שופץ.

בירושלים קרס בניין בן ארבע קומות בשנת 1987 בשלב סיום בניית השלד. ועדת מומחים קבעה כי המבנה הזה וארבעה נוספים, שניים מהם מאוכלסים, תוכננו על ידי אותו מהנדס, והם מבנים מסוכנים. הומלץ לבדוק גם מבנים אחרים שתיכנן אותו מהנדס. משרד המבקר מצא 14 בניינים נוספים ו־30 תוספות בניה שתכנן המהנדס, ואשר העירייה לא בדקה.

בבני ברק דיווח אחד ממהנדסי העירייה בשנת 1988 כי המבנה בו פועל המוקד העירוני של העירייה מסכן את המבצאים בו. המהנדס קבע כי יש לגשת לעבודות תיקון הבית בהשגחת מהנדס או לפנות מיד את המקום. בתיק המבנה לא היה מסמך המעיד על פעולה כלשהי מטעם העירייה. בסיור מעקב במארס 1993 נמצא כי המבנה פונה וב־1994 נהרס.

הביקורת מצאה כי מבנים רבים בתחומי העיריות הם בניהולה של חברת "עמידר". הביקורת העלתה כי בעיריות בני ברק, חיפה וירושלים לא היתה רשימה מרוכזת של מבנים מסוכנים שהיו בניהול החברה. עוד העלתה הביקורת, כי במקרים רבים לא שיתפה "עמידר" פעולה די הצורך עם העיריות, ולא נענתה לדרישותיהן לבצע שיפוצים. העיריות מצידן גילו אוזלת יד באכיפת חוקי העזר.

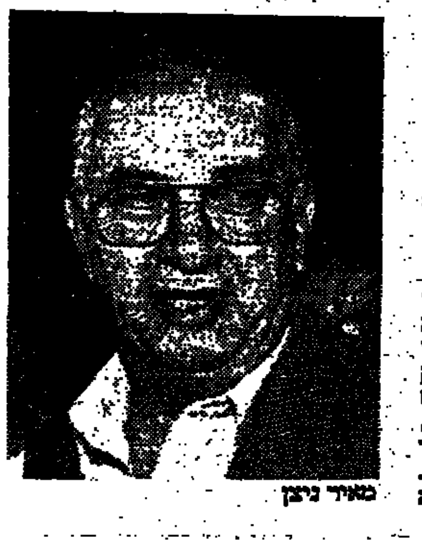
מאיר ניצן

משק הכספים בעיריית ת"א:

העירייה לא התאימה הוצאות לתקבולים; את גרעונותיה בתקציב איזנה במלוות

מאת אלי ברנר

בדיקת משרד מבקר המדינה העלתה כי בניהול הכספים של עיריית תל אביב־יפו בשנים 1989־93 נעשו פעולות שלא כדין, תחת כינויים שונים, בהנחיית ראש העירייה דאז שלמה להט. בסוף שנת הכספים 1993 היתה העירייה נתונה במצב כספי קשה, שהשתקף בין היתר בעומס המלוות — 913 מיליון ש"ח, שעל העירייה לפרוע במהלך השנים הבאות.

המבקר מצא, כי בסוף שנת 93 היווה העומס השנתי של פרעון המלוות 21 אחוז מתקציבה הרגיל. הגורם למצב הם גרעונות גדלים משנה לשנה לעומת הכנסות שאינן מדביקות את ההוצאות הגדלות בשיעור ניכר. הגידול בהוצאות נבע גם מעלייה גדולה בתמיכה במוסדות, הוצאות לשכר ולתשלומים נלווים. שכר העבודה הממוצע לעובד עלה בשיעור גבוה משיעור עליית מדד שכר העבודה הממוצע במשק הציבורי. בנוסף לכך שילמה העירייה בניגוד לחוק תוספות שכר רבות בכינויים שונים. העירייה גם הגדילה משמעותית את מספר העובדים שהעסיקה באמצעות קבלנים בעבודות קבועות. מספר המשרות בעירייה בשנת 1993 חרג ב־48 אחוז משיא כוח האדם שקבע לה משרד הפנים.

הגידול הניכר בהוצאות גרם צמצום של 57 אחוז בסכומים שעמדו לרשות העירייה בתקציב הרגיל לצורך פרעון המלוות. מצב זה וההוצאות המימון הגדילו את הגרעון בתקציב הרגיל.

המבקר מצא כי מימון עבודות הפיתוח, שהעירייה ביצעה בשנים האחרונות, התבסס במידה הולכת וגדלה על מלוות שהעירייה נטלה באישור משרד הפנים, ולא על הכנסות ממשיות ממקורות עצמיים וממשלתיים שאין בצידן התחייבויות עתידיות (הלוואות). זאת הסיבה העיקרית לעומס ההתחייבויות לפרעון מלוות המוטל על העירייה.

מימון פעולותיה של עיריית תל־אביב כמו של יתר הרשויות המקומיות, מתבצע בשתי מסגרות. התקציב הרגיל, שהינו תקציב שנתי המיועד למימון פעולותיה השוטפות ולמימון פרעון מלוות, והתקציב הבלתי רגיל - שבאמצעותו מבוצעות עבודות פיתוח, השקעות ורכישות.

התקציב הרגיל ממומן מכספי הכנסות עצמיות, ארנונה אגרות ומהשתתפויות של משרדי הממשלה. למין שנת 1992 מומן התקציב הרגיל של העירייה גם ממלוות מבנקים.

המבקר קובע כי נמצאו ליקויים מהותיים בתהליכי התכנון, התיקצוב והביצוע של התקציב הבלתי רגיל. העירייה לא פעלה על פי התוכנית הרב שנתית שהכינה, ובפועל תיקצבה וביצעה עבודות פיתוח בסכומים גבוהים בהרבה ממה שנקבע בתכנון. פעולות רבות תוקצבו ולא בוצעו, מה שגרם להעברות רבות של תקציבים בין תקציבים הבלתי רגילים. ההקצבות ההולכות וגדלות במסגרת סעיפים כלליים שימשו גורם מדרבן לביצוע פרויקטים שלא תוכננו מראש. חלק מפעולות הפיתוח בוצעו לא על פי תיקצוב מראש, אלא על פי הנחיות ראש העירייה להם או המנכ"ל, דבר שפגם באופן משמעותי בשליטה של גזברות העירייה על הוצאות הכספים במסגרת התקציב הבלתי רגיל, והביא בין היתר, לפריצת המסגרת התקציבית.

העירייה ניהלה בתקופה המדוברת משק כספים לא מאוזן, קובע הדוח, ולא דאגה להתאים את ההוצאות לתקבולים. את גירעונותיה בתקציב הרגיל העדיפה העירייה לאזן באמצעות מלוות (132 ו־175 מיליון ש"ח בשנים 1992 ו־1993), שהגדילו את היקף התחייבויותיה הכספיות. העירייה העבירה בשנים 1990־1993 שלא כדין הכנסות בסך 49.8 מיליון ש"ח לתקציבה הרגיל, כדי להקטין באורח מלאכותי את הגרעון שלו, במקום לרשום הכנסות אלה בתקציב הבלתי רגיל של משק המים. היא גם השתמשה בעודפי התקציב הרגיל של משק המים להקטנת הגרעון, במקום להשקיע עודפים אלה בפיתוח משק המים.

המבקר מצא פגמים גם בתפקוד משרד הפנים, החייב מכוח החוק לפקח על פעולותיה של העירייה. המשרד, קובע המבקר, לא דרש מהעירייה מבעוד מועד לנקוט פעולות לשיפור מצבה הכספי, כמו להשוות את מספר המשרות שבהן מועסקים עובדי העירייה לשיא כוח־האדם שנקבע לה. המשרד אישר לה בשנים האחרונות לצמצם את גרעונותיה בתקציב הרגיל באמצעות מלוות לתקופות קצרות. לא היה בכך לשפר את מצבה הקשה של העירייה, קובע המבקר.

עיריית ראשון לציון

הטבות שכר חורגות באישור ראש העיר: לגזבר 25,000 ש'; למנכ"ל 21,000 ש'

(עט).- דוח מבקרת המדינה על עיריית ראשון לציון תוקף ליקויים, חלקם חמורים, במינהל הכספים, החשבונות וגביית המסים, בניהול כוח האדם, ברישוי הבנייה והפיקוח עליה מצד העירייה.

בפרק ניהול משק כספים מציין הדוח, כי העירייה התעלמה מחובתה לפעול במסגרת תקציביה, המאושרים מדי שנה על ידי הממונה על המחוז, וגרמה עקב כך להיווצרות גרעונות בסכומים ניכרים, שהביאו אותה למצב כספי קשה. זו היתה התוצאה, חרף מעורבותו של משרד הפנים שהתיר לעירייה לקבל בשנות הכספים 89־1992 מלוות מבנקים מסחריים בסכום כולל של כ־43 מיליון ש"ח.

גרעונות ניכרים נוצרו בעיקר בשנת הכספים סמוך למועד הבחירות: בשנת 1992 עם גרעון שנתי של כ־25 מיליון ש"ח וגרעון נצבר של כ־28.5 מיליון ש"ח, גדל הגרעון המתכם עד 1.1.94 בכ־36 מיליון ש"ח. גרעונותיה של העירייה נבעו בעיקר מביצוע פעולות כספיות שלא היו להן הרשאות בתקציביה המאושרים כדרישת פקודת העיריות.

אשר לשכר ותשלומים נלווים לשכר מציין הדו"ח, כי העירייה ובמיוחד העומד בראשה קשו דין לעצמם תוך התעלמות מהוראות דינים מחייבים: על פי סיכומי דברים שראש העירייה חתם עליהם יחד עם יו"ר ועד העובדים, הוענקו לחלק מהעובדים תוספות שכר בניגוד להסכמי העבודה הקיבוציים, המהווים מסגרת מחייבת שממנה אין לסטות. לעובדים הבכירים ניתנו הטבות ניכרות בשכר, חלקן תוך הפרת הוראות החוק וכללי מינהל כספי תקין.

לגזבר שולמו, באישור ראש העירייה, תוספות מיוחדות בכינויים שונים, מבלי להביאן לאישור מועצת העירייה. בכך נטל לעצמו ראש העירייה סמכויות המוענקות למועצת העירייה, והגזבר נטל לעצמו שלא כדין מכספי העירייה, עליהם הוא מופקד על ידי פקודות העירייה. הטבות השכר ששולמו לגזבר העמידו את שכרו בספטמבר 1994 על 25,000 ש"ח - שכר החורג מזה המשולם בשירות הציבורי ומזה הנהוג לגבי בעלי תפקידים דומים ברשויות המקומיות.

אשר למנכ"ל עיריית ראשון לציון, נכתב בדוח, כי מועצת העירייה קבעה את תנאי העסקתו והרשתו על פי אלו שנקבעו למנכ"ל במשרד ממשלתי. אולם, בניגוד להחלטה זו שולמו למנכ"ל תוספות שכר שונות, ביניהן תוספת כוננות בשיעור 77 אחוז משכרו המשולב, שאינן משולמות למנכ"ל במשרד ממשלתי. בינואר 1994, כאשר משכורתו של מנכ"ל במשרד ממשלתי הסתכמה בכ־11,400 ש"ח, היתה משכורתו של מנכ"ל עיריית ראשון לציון כמעט כפולה - 21,000 ש"ח.

מבקרת המדינה מתייחסת בחומרה לתופעה חריגה, שראש העירייה פועל בעניין שכרם של עובדיו בניגוד להוראות חוק ולהסכמים קיבוציים - תופעה שיש לעקור מן השורש.

באשר לרישוי הבנייה והפיקוח עליה בתחום עיריית ראשון לציון, העלתה הביקורת, כי היו מקרים בהם הוועדה המקומית והעירייה, הן תוך הסכמה והן תוך הסכמה שבשתיקה, נתנו את ידיהן לביצוע עבירות בנייה, לעתים תוך עצימת עיניים והתעלמות מביצוע עבודות בנייה בניגוד לחוק.

משרד מבקר המדינה רואה בחומרה את הדרך בה פעלה הוועדה המקומית במקרים שבהם איפשרה הכנת תוכניות מפורטות במטרה להכשיר בדיעבד בנייה שבוצעה בלי היתר או בסטייה מההיתר ותוך העלמת עין ופיקוח רופף בזמן הבנייה.

מבקרת המדינה רואה בחומרה את הדרך בה פעלה עיריית ראשון לציון הפוטרת בונים מהקמת מקומות חניה באתר הבנייה, וכתוצאה מעמידה לרשות הקבלנים הללו אדמות שבבעלותה להקמת חניונים ציבוריים. "חומרת הדבר אף מחריפה נוכח העובדה, שראשון לציון נמצאת בתנופת בנייה ופיתוח ועקב כך גדל הצורך במקומות חניה. חניונים ציבוריים אינם הפתרון לבעיה, מה גם שהיצע הקרקעות למטרה זו מוגבל. פטור כזה אינו רצוי כשלעצמו, כי לאחר שהקמת מבנה ללא חניון תת־קרקעי כבר הושלמה - בפנינו נזק בלתי הפיך", כתבה המבקרת.

המועצה המקומית נתיבות

160,000 ש"ח כספי מענק שיועד לחינוך נוצלו לשיפוץ לשכת ראש המועצה וסגניו

מאת אמיר רוזנבלים

המועצה המקומית נתיבות ניצלה 160,000 ש"ח מסכום מענק של 270,000 ש"ח, שקיבלה ממשרד הפנים, ושהיה מיועד לעריכת שיפוצים במוסדות חינוך, לביצוע שיפוצים ולהחלפת ריהוט בחדר הישיבות של מליאת המועצה ובלשכות של ראש המועצה ושלושת סגניו.

זהו אחד הממצאים החמורים על המועצה המקומית נתיבות, הכלולים בדו"ח ביקורת של מבקרת המדינה 1995. משרד מבקר המדינה העיר למועצה כי ביצוע עבודות שיפוץ בלשכות ראש המועצה וסגניו, תוך שימוש בכספים שיועדו לשיפוץ מוסדות חינוך, היה טעון אישורם של מליאת המועצה ומשרד הפנים לשינוי יעוד, כמתחייב מתקנות הרשויות המקומיות. עוד הודגש בפני המועצה, כי ביצוע עבודות בהוצאה גדולה יחסית לשיפוץ לשכות נבחרים, כאשר המועצה שקועה בגרעונות כבדים, אינה מתיישבת עם כללי מינהל תקין.

בפרק מיוחד המוקדש למועצה המקומית נתיבות, מובאים ליקויים חמורים שנמצאו במהלך תקופת הביקורת (1991־1993), על פעולותיה של המועצה בשנות הכספים 1989־1993.

בנושא ניהול משק וכספים, מגלה המבקרת, כי המועצה הקימה והפעילה את החברה הכלכלית לפיתוח נתיבות בע"מ, מבלי שלחברה תהיה תוכנית פעולה למימוש מטרותיה והמשאבים הדרושים. הלוואה שהמועצה העניקה לחברה, בסך 150,000 ש"ח, חרף סירובו של משרד הפנים לאשרה, לא נפרעה ושימשה בעיקר לתשלום משכורות למנהל החברה. על פי נתוני החברה, שולם למנכ"ל החברה מאוקטובר 1990 עד ספטמבר 1991 סכום של 143,687 ש"ח. סכום זה מהווה 88 אחוז מהמקורות הכספיים שעמדו לרשות החברה.

משרד מבקר המדינה העיר למועצה, כי במצבה הכספי הקשה, לא היה מקום שתעמיד הלוואה בסכום זה לרשות החברה, מה גם שלא היה לה מקור תקציבי לכך, ובלי שהיא, כבעלת המניות של החברה, תעביר לחברה משימות במסגרת המטרות שלשמן הוקמה, כדי להבטיח שהיא תוכל להתקיים כ"עסק חי", הנושא את עצמו. "מכל האמור לעיל עולה חשש, שלא שיקולים ענייניים הם שהנחו את המועצה להקים את החברה ולהעניק לה את ההלוואה", מציינת המבקרת.

בנושא אחר, של העסקת עובדים בחוזים מיוחדים, העסקת עובדים בשעות נוספות ותנאי פרישה של עובדים, קובעת הביקורת, עשתה המועצה דין לעצמה, תוך התעלמות מההוראות המחייבות. כך למשל, חתמה המועצה על חוזים מיוחדים עם ארבעה עובדים לפרקי זמן ארוכים. על שישה חודשים, תמורת משכורות חודשיות בסכומים גלובאליים. בשנות הכספים 1989, 1990 ו־1991 שילמה המועצה לכ־40 עובדים בשירותים הטכניים פרמיות חודשיות של בין 200 ל־7,400 ש"ח לעובד, ובסך הכל־60,500, 63,700 ו־42,700 ש"ח.

ממצאי הביקורת חושפים מחדלים חמורים גם בפעולות המועצה הקשורות בגביית מסים, ביחסי הגומלין בין עמותת "קרן להנצחת באבא סאלי זצ"ל", קבלת שירותי ייעוץ משפטי, מינהל העובדים, עבודות פיתוח ורישוי עסקים. יצויין כי בפברואר 1991 מינה מנכ"ל משרד הפנים ועדת חקירה לתפקוד המועצה, ובסוף מארס 1992 שר הפנים פיזר את המועצה ומינה ועדה קרואה תחתיה, שפעלה עד אפריל 1993. בבחירות האחרונות נבחר שוב יחיאל זוהר (ליכוד), שיכהן עד לפיזורה על ידי שר הפנים.

בה תייחסה לניהול משק הכספים, קובעת המבקרת, כי הדו"ח הכספי של המועצה לשנת הכספים 1988 והיקף הגירעון שרווח עליו, לא שיקפו נאמנה את מצבה הכספי. המועצה, שמצבה הכספי היה קשה, חייבה את תושביה, בשנות הכספים 1989 עד 1992, בשיעורי ארנונה גבוהים בכ־30 אחוז מאלה שעליהם המליץ משרד הפנים. במשך כל התקופה הנסקרת, קובעת המבקרת, המועצה המקומית לא הפעילה את מלוא סמכויותיה לאכיפת גביית המסים ואף הסמכויות שהופעלו לא היו בהיקף הדרוש. לטענת הביקורת, המועצה ביצעה עבודות פיתוח בהיקף כספי ניכר, ללא תקציבים מאושרים, ובלא שהיה לה מלוא המימון לכך. הגירעונות בתקציבים הבלתי רגילים בשנות הכספים 1989־1991, שהמועצה זקפה לתקציב הרגיל, הגדילו את גירעונות המועצה בתקציב הרגיל בשנים אלה בסכום מצטבר של כ־2.1 מיליון ש"ח.

לטענת הביקורת, הממצאים בתחום הכספי - נבעו, בעיקרם - מניהול כספי ותקציבי לא תקינים, ועקב כך נוצרו גירעונות גדולים בתקציבי המועצה. המבקרת מציינת כי על המועצה לשפר את דפוסי הניהול הכספי ולהקפיד לפעול רק במסגרת התקציב המאושר.

פרק נפרד מוקדש ליחסי הגומלין בין המועצה לבין עמותת "קרן להנצחת באבא סאלי זצ"ל". המבקרת קובעת, כי יוסף אבו, שהיה ראש המועצה המקומית בשנים 1984־1989, וכן חבר המועצה באותם ימים, יחיאל זוהר, התעלמו מהוראות החוק, שמטרתן למנוע מצב של ניגוד עניינים בין תפקידיהם במועצה ובעמותה. "המועצה התירה את בניית המבנים באתר ההנצחה, עוד לפני שהושלמו הליכי התיכנון. בשנים 1986־1988 הקימה העמותה בית מדרש. חוב העמותה למועצה, עד אוקטובר 1994, בגין אי תשלום אגרות מים וחיוב של המוסד האמור, הסתכם ב־111,000 ש"ח. המועצה לא נקטה אמצעים הקבועים בחוק לצורך גביית החוב. בתחום בית המדרש הוקם בית מגורים, בו מתגוררים דרך קבע הרב ברוך אבוחצירא, בנו של הבאבא סאלי, ובני משפחתו. המועצה לא חייבה את הרב בארנונה, ואף לא התקינה מדי־מים לבית המגורים של הרב. צריכת המים של משפחת הרב, נכללה לעניין חיוב באגרת מים, כמו של בית המדרש. כאמור, לא שילמה העמותה עבור צריכת מים של בית המדרש.

בדו"ח נקבע כי טיפולה של המועצה המקומית בגביית חובות בגין ארנונה ומים ממפעלים באזור, היה רצוף במשך כל השנים מחדלים חמורים, כתוצאה מהם הצטברו חובות, שספק אם ניתן יהיה לגבותם בעתיד. הכוונה בעיקר לתשלובת השטיחים שהיה שייך בעבר לאברהם שפירא ולמפעל לבתים מתועשים בנתיבות.

הודעה בדבר הגשת בקשה לבית המשפט לפירוק חברה
בבית המשפט המחוזי
בבאר־שבע
תיק א. 1004/95
בענין פירוק החברה ל.ת.ק הטאם בע"מ
המבקש: 1) פוקר בע"מ.
2) פוקר שווק (1993) בע"מ.
נמסרת בזה הודעה, כי ביום 13.1.1995 הוגשה לבית המשפט המחוזי בבאר־שבע בקשה לפרק את החברה הנ"ל, וכי בקשה זו תישמע בבית המשפט המחוזי בבאר־שבע ביום 6.6.1995 בשעה 11.30.
כל נושה או משתתף של החברה שברצונו לתמוך במתן צו הפירוק או להתנגד לו, רשאי להופיע בשעת הדיון, בעצמו או באמצעות עורך הדין שלו, לאחר שימסור למבקש הודעה על רצונו זה.
את ההודעה יש למסור למבקש או לשלוח בדואר שתגיע לידי של המבקש לפי המען: אצל עו"ד י. שטיגמן, מונטיפיורי 9 תל־אביב – 65252.
לא יאוחר משעה 11.30 ביום 7.5.95.
לנושה או למשתתף שיבקש זאת, ימסור המבקש, תמורת תשלום, העתק מהבקשה לפירוק.
20.3.95
יהל קינן עורך־דין

המועצה המקומית להבים

סגן בשכר מונה לראש המועצה בניגוד לכללי משרד הפנים

מאת אמיר רוזנבלים

במועצה המקומית להבים שבנגב, המונה פחות מ־2,500 תושבים, מונה סגן בשכר לראש המועצה, למרות שעל פי הנחיית משרד הפנים מותר למנות סגן בשכר רק בישוב שאוכלוסייתו עולה על 2,500 תושבים. חרף זאת, מינתה המועצה אחד מחבריה, לתפקיד סגן ראש המועצה בשכר בשליש משרה, על מנת שימלא את מקומו של ראש המועצה, שמכהן בתפקיד זה במשרה מלאה.

כך חושף דו"ח מבקר המדינה בשלטון המקומי לשנת 1995, על המועצה המקומית להבים, שגילה במועצה שורה של חריגות מאז כינונה בספטמבר 1989, ועד לקדנציה הקודמת, שבה מונתה מועצה ממונה. בראש הישוב כיהן אז משה ויינברג, עוזרו של שר הפנים לשעבר, אריה דרעי.

בישיבת המועצה בפברואר 91 הוחלט למנות את עובדיה הררי בסגן ראש המועצה. בין השאר משום שראש המועצה לא היה תושב להבים, והיתה נחוצה כתובת לפניות בהעדרו. חרף התנגדות משרד הפנים הסגן הועסק בשליש משרה, במקביל למשרה מלאה שהיתה לו בבנק דיסקונט בבאר שבע. לפרוטוקול הישיבה לא צורף אישורו של שר הפנים לכך. ב־1 באפריל באותה שנה הודיע ראש המועצה למשרד מבקר המדינה, כי בעקבות הביקורת, הפסיקה המועצה, בינואר אותה שנה, את תשלום השכר לסגן ראש המועצה. מבקרת המדינה העירה, כי לא די בפעולתה האמורה של המועצה, וכי עליה לדאוג שהכספים ששולמו עד לאותו מועד יוחזרו לקופתה.

הדו"ח קובע כי המועצה שילמה לעובדיה תוספות שכר חריגות, בעיקר "תוספות שכר באחוזים", שהגיעו עד 74 אחוז מהשכר המשולב. לחלק מעובדיה שילמה המועצה גם תמורה גלובאלית בגין שעות נוספות, בניגוד להוראות. נמצא, כי עד אוגוסט 1991 לא פורסמו מכרזים לאיוש המשרות הבכירות במועצה; לגבי המשרות בדרגות הנמוכות נמצא, כי לעובדים שנתקבלו למילויין, לא נערכו מבחני קבלה והם אף לא נדרשו להציג אישורים משירות התעסוקה.

הביקורת מגלה כי המועצה העסיקה יועצים בנושאי כוח אדם, כספים והנדסה, בלי שהובאו נימוקים לנחיצות העסקתם. במקביל, המשיכה המועצה להעסיק קבלנים ונותני שירותים, עימם התקשר עוד הוועד המקומי להבים.

לדברי הביקורת, המועצה חתמה על חוזים עם קבלן לביצוע שתי עבודות פיתוח, והחלה בביצוע אחת מהן, בטרם קיבלה הרשאה תקציבית. ברישום התשלומים שבוצעו לקבלן בגין העבודה האמורה, ועבודה נוספת שנמסרה לאותו קבלן, נפלו טעויות בהנהלת החשבונות, באופן שלא ניתן לערוך התאמה בין החשבוניות לתשלומים. המועצה הוליכה לבצע אחת משתי העבודות, על אף שגילה עלותה במידה שחייבה פרסום מכרז.

המבקרת מציינת כי מחובתו של משרד הפנים היה להתחשב בעובדה שמדובר במועצה חדשה וקטנה, וכי לראש המועצה הממונה אין ניסיון קודם בתחום המוניציפלי. פיקוח עשוי היה למנוע היווצרות חלק גדול מהליקויים. עם זאת מציינת המבקרת כי חלק מהליקויים כבר תוקנו.

עיריית ירושלים

בקופות בתי"ס נצברו מאות־אלפי ש"ח שנגבו ללא צורך מהורי התלמידים

(עט).- ביקורת קשה על התפקוד והפיקוח של עיריית ירושלים במספר נושאים, ובכלל זאת הקמת מכון הטיהור העירוני, תשלומי הורים בבתי ספר, שמירה בבתי ספר ועוד, עולה בדוח מבקר המדינה.

לגבי מפעל הביוב בירושלים: המבקרת מותחת ביקורת קשה על "מפעלי הביוב ירושלים", ומציינת כי למרות חשיבותו הרבה של הנושא, לא חלה בו התקדמות של ממש בשנים האחרונות.

המבקרת קובעת, כי "יש לראות בחומרה את העובדה שנושא אקולוגי חשוב של טיהור שפכים, הוזנח ולא טופל כראוי. ב־20 השנים האחרונות גדלה העיר והתרחבה בתנופה רבה, הכמות הגדלה וההולכת של השפכים, מגדילה את הסכנות הנגרמות בעטיים - סיכונים בריאותיים, מפגעים סביבתיים וזיהום מקורות מים. המבקרת מציינת, כי למרות שהמינהלת להקמת מכוני טיהור בירושלים הוקמה ב־1990, הרי שעד 1993 נערכו חמש ישיבות בלבד. רק באפריל 1993 הוגשה תוכנית להקמת מכון טיהור לוועדה המחוזית לתכנון ובנייה, ולאחר אישור עקרוני, הועברה התוכנית לוועדה הארצית.

"העירייה נאלצה לעכב את התכנון המפורט של הפרויקט באגן הניקוז המערבי, ובתוצאה מכך אינה יכולה לקבוע מועד מחייב להקמת המכון", כותבת המבקרת.

המבקרת מוסיפה, כי גם בצד הכספי של הקמת מכון הטיהור, נמצאו אי סדרים - העירייה לא החזירה כספים לבעלי גינות עבור "אגרת ביוב" שנגבתה מהם בניגוד לחוק בין השנים 1989־1987, ההפקדות שהועברו לקרן ההקמה של מכוני הטיהור היו קטנות מהמתוכנן ועוד.

משרד המבקרת ציין ממצאים חמורים בתחום אבטחת בתי הספר בירושלים. המבקרת מציינת, כי מאז אפריל 1992 נמצאו ליקויים קשים בשמירה, ובכלל זאת העסקת שומרים שעברו את גיל 55, בניגוד לתקנות משרד החינוך, כמו גם מאבטחים ללא נשק או ללא הכשרה בסיסית בתפעול נשק. המבקרת קובעת, כי "מצב העניינים המתואר, אין בו כדי להבטיח רמה נאותה של אבטחה לשהים במוסדות חינוך, ועל העירייה לפעול לאלתר לשיפור המצב". המבקרת מדגישה, כי על עיריית ירושלים, לפעול על מנת לוודא, כי חברות השמירה יציבו בבתי הספר שומרים ומאבטחים שיענו על הקריטריונים שנקבעו. המבקרת מציינת, כי "המצב הבטחוני המיוחד, המאפיין את העיר, מחייב מאמץ ראוי למציאת פתרון הולם, ויפה שעה אחת קודם".

לגבי תשלומי הורים למוסדות חינוך בעיריית ירושלים קובעת המבקרת כי במספר בתי ספר תיכוניים באזור ירושלים, נגבו מהורי התלמידים כספים עבור מטרות שונות, לעיתים שלא כדין ובמקרים רבים בסכומים גבוהים מהנדרש. המבקרת מציינת, כי במספר רב של בתי ספר נמצאו עודפים של עשרות אלפי ש"ח, ולעתים אף מאות אלפים, מכספי תשלומי ההורים. "דבר זה מצביע על האפשרות שלא נעשה שימוש בכספים למטרות שלשמם נגבו, או שנגבו מההורים יותר מדי כספים", כותבת המבקרת. היא מציינת שבבתי ספר שונים מסתמנת מגמה של אי שימוש בכל הכספים שנגבו מההורים בכל שנה למטרות שלשמן נועדו, ובבתי הספר נצברות יתרות, הגדלות משנה לשנה, ומושקעות באפיקים שונים.

עוד מציינת המבקרת, כי עיריית ירושלים התירה לבתי הספר להטיל על הורי התלמידים תשלומי חובה ורשות, בלי שבדקה ואימתה שהכספים אומנם שימשו לצרכים למענם נגבו.

לגבי היטל סלילת כבישים בירושלים המבקרת קובעת כי החיובים בשל ההיטל אינם מתבססים לרוב על בדיקה של שטח הבנין, אלא על אומדן אשר גורם לעיתים קרובות לטעויות. המבקרת מציינת, כי במקרה אחד לא עדכנה העירייה את ההיטל לחברה שאחד מבעליה היה חבר במועצת העיר. זאת, למרות ששטח הבניינים עבורם הוטל היטל סלילת הכבישים, היה גדול ב־46 אחוז, בהשוואה לאומדן הראשוני.

השופטת: הסיפור מעלה הרהורים נוגים לגבי פעולות משרדי הפנים והביטחון

אזרח מצרי הסתנן ב־82' לארץ, קיבל תעודת זהות, ושירת במשך שמונה חודשים בצה"ל

כך עולה מבקשת המשטרה להארכת מעצרו של משה בן דוד, שהגיע לפני כחודש למעבר הגבול ברפיח וביקש לחזור לארץ; בן דוד יגורש בקרוב למצרים

(ע). — משה ברדוה, שנכנס לפני חודש לישראל כאזרח מצרי והורה כאזרח ישראלי ששירת בצה"ל, יגורש בתוך ימים אחדים למצרים, הודיעה אמש המשטרה לבית משפט השלום בבאר־שבע, בבקשתה להאריך את מעצרו של ברדוה.

ב־22 בפברואר הגיע לנקודת ביקורת הגבולות הישראלית במסוף הגבול עם מצרים ברפיח אזרח מצרי, שביקש לערוך את קצין ביקורת הגבולות באזרחותו הכפולה. ברדוה טען כי הוא יתום להורים יהודיים מצריים, וכי הוא בעל אזרחות ישראלית, בנוסף לזו המצרית.

ברדוה הציג בפני קצין ביקורת הגבולות תעודת זהות ישראלית, בה הוא רשום כמשה ברדוה, בן 31, אזרח ישראלי, הציין שגוייס ושרת בשירות חובה בצה"ל, ורק זמן רב לאחר שוחרר מהשירות חזר למצרים. האיש הבהיר, שהפעם הוא מתכוון להישאר בישראל.

המבקר המוזר, בעל האזרחות הכפולה, נעצר לחקירה, בה הובהר שיש אמת רבה בדבריו: הוא אכן קיבל ממשרד הפנים תעודת זהות ישראלית, גוייס לצה"ל ואף שרת כחייל חובה במשך שמונה חודשים. עוד הסתבר, שלאחר שחרורו מצה"ל הוא גר באילת ובירושלים, שם אף ניהל מסעדה שהיתה בבעלותו. ככל הנראה הוא עזב את ישראל לאחר שנקלע לקשיים כספיים כתוצאה מניהול המסעדה.

רס"ר יצחק פרסוש ביקש אמש מבית משפט השלום בבאר־שבע לעצור את בן־דוד לשלושה ימים נוספים, כדי לאפשר את גירושו מהארץ. זאת, לאחר שהוברר באופן סופי כי מדובר באזרח מצרי שהסתנן לישראל והתחזה לאחר.

רס"ר פרסוש הוסיף, שטרם הוברר כיצד הצליח ברדוה להיכנס לישראל בשנת 1982 ולקבל תעודת זהות ממשרד הפנים, ואף להתגייס לצה"ל. הקצין ציין, שבגלל התיישנות עבירת ההסתננות וההתחזות משנת 1982, הוחלט שלא להעמידו לדין אלא רק לגרשו מהארץ.

ברדוה טען בבית המשפט: "לא התחזיתי ולא הסתננתי, אלא הגעתי לישראל באופן חוקי". הוא אישר שאכן לפני 16 שנים נעצר בארץ בחשד להסתננות, התחזות וגורש למצרים, אלא שאחר כך היגר כחוק לישראל. לדבריו, יש לו בני משפחה בארץ. "אני לא יודע למה עצרו אותי והחזיקו אותי עם עבריינים כשאני מורגל בחברה כזאת".

השופטת שרה דברת עיינה בתמיהה רבה בחומר החקירה שהוגש בפניה ומצאה, שעוד לפני שנת 1982 חדר ברדוה מספר פעמים לישראל, וכי בסופו של דבר אכן קיבל תעודת זהות ממשרד הפנים וגוייס לצה"ל. "תמוה בעיני", אמרה, "שרק היום, ולאחר תקופה כה ארוכה, התגלתה הטעות לגורמים המטפלים. הדבר מעלה הרהורים נוגים לגבי הדרך בה נעשות פעולות במשרד הפנים ובמשרד הביטחון".

השופטת נעתרה לבקשת המשטרה וציוותה לעצור את ברדוה לשלושה ימים נוספים.

"לא מאפשרים ליוצאי אתיופיה ללמוד בבתיה"ס היסודיים בחדרה"

מאת אורי שרון

יו"ר ועד ההורים בחדרה טוען שלא מאפשרים לתלמידים יוצאי אתיופיה — גם אם נולדו בארץ — ללמוד בבתי ספר יסודיים בעיר. לדבריו, בבית ספר אחד, בילו, נגזר מעין גטו לילדים עולי אתיופיה.

שר החינוך, התרבות והספורט, אמנון רובינשטיין, מודע לבעיה. הוא ביקר לפני מספר שבועות בחדרה ושוחח עם ראשי העדה האתיופית. הוא ציין שכ־90 אחוזים מהתלמידים בני העדה האתיופית מרוכזים בבית הספר בילו, בעקבות דרישת הוריהם כי יזכו לחינוך ממלכתי דתי.

כדי למנוע ריכוז בבית ספר אחד הציע משרד החינוך להקים "כיתות־דת" בבתי ספר ממלכתיים רגילים בעיר, בהם יוכלו הילדים ללמוד לימודי דת ומסורת ולהתפלל, נוסף להשתלבותם בתוכניות האינטגרציה של בית הספר.

עוד אמר השר, שעולי אתיופיה מרוכזים באופן טבעי בשכונות, ולכן מספר התלמידים הלומדים בבית הספר השכונתי הינו רב יותר מזה שנקבע על־ידי משרדו. החינוך הממלכתי הדתי אינו מסוגל לעמוד בנטל, ולכן הוצע, כאמור, לפזר את התלמידים העולים במספר בתי ספר בעיר.

השר רובינשטיין ציין כי הסדר דומה קיים ביישובים נוספים בישראל.

בהתפתחות נוספת בחקירת התלונות נגד ח"כ אלי בן מנחם בעוון תקיפה

שני תושבי תל־אביב חשודים בהדחת עדים לעדות שקר שתסתור הטענות נגד בן־מנחם

השניים, יום טוב והבה ואשר בן נתן, נעצרו בתחילת השבוע

מאת אלי ברנר

בהתפתחות נוספת בחקירת התלונה נגד ח"כ אלי בן מנחם בנוגע לתקיפת שתי נערות ביום הבחירות ב־1992, עצרה שלשום המשטרה שני תושבי תל־אביב, החשודים כי הדיחו עדים למתן עדות שקר, במטרה לסתור את גירסת שתי הנערות, שטענו כי בן מנחם תקף אותן בקלפי.

אתמול הובאו השניים להארכת מעצרם בפני שופטת המעצרים בתל־אביב, נירה לידסקי.

נציג מרחב איילון, רפ"ק עימנואל גבאי, טען כי יום־טוב והבה (38), ואשר בן־נתן (39), ששיתפו פעולה עם מספר אנשים נוספים, לחצו על עדים להעיד במשטרה עדות כוזבת. בראשון חשוד כי מסר במשטרה עדות כוזבת בעצמו.

הקצין ביקש להאריך את מעצר השניים בשבעה ימים, כדי לאפשר למשטרה לעצור חשודים נוספים בפרשה, לערוך עימותים, ואולי אף מסדרי זיהוי של החשודים. הוא ציין כי החשודים אינם בעלי עבר פלילי, אך הם מוכרים למשטרה.

חקירת פרשת התקיפה לכאורה הוחלה בשנת 92'. חקירת ההדחה למתן עדות שקר הוחלה לפני כחודש במרחב איילון. בידי המשטרה שמותיהם של שני חשודים נוספים, אותם בכוונת צוות החקירה לחקור.

כזכור, לפני כחודש החליט היועץ המשפטי לממשלה, מיכאל בן יאיר, לקטוע את הליך הסרת החסינות של ח"כ אלי בן מנחם בוועדת הכנסת, לאחר שבן מנחם חשף את דבר קיומן של עדויות נוספות, הסותרות לכאורה את העדות שניתנה בזמנו על־ידי הנערה שהותקפה ביום הבחירות ליד הקלפי. בעדותה טענה הנערה כי היא אינה יכולה לומר בוודאות שבן מנחם הוא זה שתקפה.

ב־3 ביוני 1992, יום הבחירות לכנסת, הוגשה על ידי שתי נערות תלונה בתחנת השכונות בתל־אביב נגד בן מנחם. בתלונה נאמר כי הוא תקף אותן ליד הקלפי בכפר שלם. החקירה התנהלה בזמנו, ולפני כחודש התבקשה המשטרה להשלים אותה.

השופטת לידסקי קיבלה מנציג המשטרה דוח חסוי מתיק החקירה. היא קבעה כי יש יסוד סביר לחשד המשטרה, באשר לחשדות המיוחסים לכל אחד ולחובה. השופטת הוסיפה כי מלווה אותה תחושה שקיים בפרשה אלמנט של יריבות מפלגתית, והיא מאמינה ומקווה שחוקרי המשטרה ערים לכך. מעצר השניים הוארך בארבעה ימים.

רופאי "לניאדו" הצילו חייה של חולה שסבלה מסיבוך נדיר לאחר ניתוח לב

(ע). — חייה של אשה בת 44, תושבת נתניה, ניצלו לאחר שסיבוך נדיר של ניתוח לב פתוח כמעט הסתיים במותה.

תושייתו של ד"ר רון ליאור, מנהל היחידה לטיפול נמרץ בבית החולים לניאדו, הצילה את חייה. זאת, לאחר באמצעות שאיבת 200 סמ"ק דם תחול שהצטברו בשק העוטף את הלב (פריקרד), וגרמו לה לשוק עקב תת לחץ דם.

רופאי בית החולים מציינים, כי מדובר בסיבוך נדיר ביותר של ניתוח לב, שאינו ניתן לאיבחון קליני מיידי. זאת, מאחר ואין רואים דבר מהמתרחש בגוף פנימה.

האשה הגיעה לחדר המיון בערב פורים במצב של שוק וערפול חושים. הסתבר, כי בסוף חודש פברואר עברה ניתוח לב פתוח. מעבר לכך, לא היה כל סימן ודימום אחר. באבחנה מיידית סברו הרופאים שנוזלים שחדרו לשק, העוטף את הלב, הם שמעיקים על הלב ומונעים ממנו להתכווץ ולהתרחב בצורה סדירה.

ד"ר ליאור, בעזרת האחות אסתר קמושביץ, הוציא באמצעות נקז מחט מיוחדת לחלל הפריקרד ושאבו את הנוזלים. במקביל, קיבלה האשה עירוי נוזלים. "כל שנייה היתה יקרה", אמר ד"ר ליאור, "וכל שנייה נוצלה להצלת חייה". לאחר שהתייצב מצבה, היא הועברה לבית החולים שיבא, עברה ניתוח לב נוסף וחזרה לבית החולים לניאדו. מצבה מוגדר טוב.

משרד העבודה אימת טענות העובדים הרומניים: "ממ"ג הנדסת חשמל" עברה על חוקי העבודה

מאת אפרים דוידי

"חשבנו שמדינת ישראל היא לא ג'ונגל, ושהמעסיקים שומרים על החוק בכלל ועל חוקי העבודה בפרט", כך אמרו אמש מספר עובדים רומנים לכתב "דבר". העובדים, העומדים לשוב למולדתם כבר בימים הקרובים לקראת סיום תוקף העסקתם, התלוננו שמעסיקיהם רימו אותם ולא קיימו את חוקי העבודה, ומבדיקת משרד העבודה עולה כי תלונותיהם מוצדקות.

שבעת העובדים — קונסטנטין טאנאסה, ראמי פופסקו, דרגומיר פלור, יון מיטאו, יוסף ראמאסוטה, ואזילה בולאי ויואן בארנה. הועסקו בארץ על ידי חברת "ממ"ג הנדסת חשמל".

בעקבות הפרות חוזרות ונשנות של חוקי העבודה, פנו העובדים ביוזמתם אל היחידה לחקירות ואכיפה של משרד העבודה והרווחה. פקחי משרד העבודה באו אל מקום עבודתם של העובדים הרומניים, ומצאו שטענותיהם צודקות.

מבדיקת משרד העבודה עולה כי מעסיקם של העובדים הרומנים לא שילם שכר מינימום, הוא ניכה כספים תמורת כרטיסי הטיסה של העובדים, והאחרונים אף נשאו בהוצאות הנסיעה שלהם לעבודה וממנה בתוך ישראל. עוד נדרשו העובדים לשאת בהוצאות בגדי העבודה, ואף שילמו "פיקדון", שטרם לא הוחזר, בסך 640 ש"ח.

על פי חוקי העבודה חלה חובה על המעסיק לשלם שכר מינימום, לשלם עבור נסיעות לעבודה ומהעבודה, ובעבור בגדי העבודה. החוק קובע עוד, כי אסור לגבות משכר העובדים תמורת כרטיס טיסה או לקחת "פיקדון".

מחישוב שערכו פקחי משרד העבודה, המתייחס רק לארבעה חודשים (אוקטובר, נובמבר, דצמבר 1994, וינואר 1995), המעסיק חייב לכל אחד מהעובדים 2,900 ש"ח. הסכום הכולל שהמעסיק חייב לקבוצת העובדים הוא כ־20 אלף ש"ח.

"מה הם יכולים לעשות?" שואלת אמש רכזת העמותה להגנה על זכויות העובדים, חנה זוהר, שפרטי המקרה הגיעו לידיה. היא הוסיפה כי "העובדים צודקים, אך ייצאו את הארץ מבלי שיקבלו פיצוי על הגזל. אילו הם היו תובעים את מעסיקם, ואף היו זוכים בעוד שנתיים־שלוש, האם זה היה עוזר להם?"

זוהר הדגישה כי "תנאי השכר ועבירות על חוקי העבודה אינם אופייניים דווקא לקבוצה זו. בידינו עשרות מקרים של קבוצות ויחידים שזכו ל'טיפול' דומה מצד המעסיקים הישראלים. יש למצוא פתרון מהיר לסוגיית עבירות על החוק מצד מעסיקים ישראליים כלפי עובדים זרים. צריך להעניק לעובדים הסברה מתאימה, בשפתם, על זכויותיהם".

ארגון רופאי המדינה מאיים לפתוח בשביתה — אם יקוצצו משרות בעקבות התוכנית הכלכלית

יו"ר הארגון: לא יעלה על הדעת לנגוס מתקציב הבריאות, המשולם מכספי האזרחים, ומיועד למערכת הבריאות בלבד; משרד הבריאות יקצץ גם בתקציבי המחקר והפיתוח

(ע). — ארגון רופאי המדינה הודיע כי יפתח בשביתה אם יקוצצו משרות במערכת האשפוז הממשלתית, בעקבות התוכנית הכלכלית החדשה שאישרה הממשלה.

ארגון רופאי המדינה מתנגד בכל תוקף לנגיסה כלשהי במצבת כוח האדם הרפואי בבתי החולים הממשלתיים. זה לעג לרש, טוענים הרופאים, שכן המצב הנוכחי בו מצויה מערכת האשפוז הוא של חוסר גדול בכוח אדם רפואי, הנגרם, בין היתר, מהקפאת התקנים, ומקצב גידול אוכלוסיית המדינה בעקבות העלייה.

במסגרת התוכנית הכלכלית החדשה יאלץ משרד הבריאות לקצץ בתקציבי המחקר והפיתוח של בתי החולים הממשלתיים, שכבר החלו את שנת התקציב הנוכחית בגרעון תקציבי שוטף, בעיקר בשל הכנסת טכנולוגיות וטיפולים רפואיים חדשים, העושים שימוש בתרופות יקרות. הקיצוץ יוביל, כך חוששים רופאי המדינה, להרס של מערכת אשפוז מודרנית ומשוכללת, שנבנתה בעמל רב מאז קום המדינה.

ד"ר אלישע ברטוב, יו"ר ארגון רופאי המדינה, מסר כי נוצר מצב אבסורדי המתמשך בציבור, שכן תקציבה של מערכת הבריאות מעוגן ומוכתב על ידי החוק לביטוח בריאות ממלכתי, המסדיר קבלתם של שירותים וטיפולים רפואיים לכל אזרחי המדינה המשלמים מס בריאות. "לא יעלה על הדעת", אמר ד"ר ברטוב, "לנגוס מתקציב הבריאות, המשולם מכספי האזרחים, ומיועד למערכת הבריאות בלבד. לא זו היתה כוונת המחוקק, וודאי לא כוונת האזרחים משלמי המס".

עוד ציין ד"ר ברטוב, כי מצבת כוח האדם הרפואי במערכות אשפוז אחרות במדינת ישראל גבוהה בכ־30%־50% ממצבת כוח האדם הרפואי במערכת האשפוז הממשלתית. נוכח נתון זה, הוא טוען, תוכנית הקיצוצים במערכת הממשלתית תמוהה שבעתיים.

ארגון רופאי המדינה תובע לבטל לאלתר את הקיצוצים המתוכננים, הן במצבת כוח האדם והן בתקציבי המחקר והפיתוח של בתי החולים הממשלתיים, שאם לא כן יכריזו כבר בימים הקרובים על סכסוך עבודה ושביתה.

אתמול בבוקר נערך במרכז הרפואי "שיבא" תרגיל פינוי נפגעים של הצבא האמריקאי. המצורים הוטסו לבית החולים בשני מסוקים, והועברו מהמסוקים לטיפול בחדר מיון חירום. בתרגיל השתתפו 24 מצורים בדרגות פציעה שונות, והוא נערך בשיתוף הצבא האמריקאי, צה"ל והמרכז הרפואי על שם שיבא (צילום: י.ם.פ.א.)

משפט דרעי

יעקב כץ: לא עסקתי כלל בנושאי כספים בתקופת עבודתי בחברת "מורשת בנימין"

הודה כי ראה את המסמך בו הוסכם על העברת 200 אלף דולר מ"מורשת בנימין" למשה ויינברג, אך ציין שהסכום לא היה חריג

(ע). — יעקב כץ, עד התביעה ה־22 במשפט דרעי, אמר אמש כי בעלי חברת "מורשת בנימין" מידרו אותו מנושאי הכספים של החברה, וטען כי לא עסק כלל בנושאי כספים בזמן שעבד בחברה.

התובע, עו"ד יהושע רזניק, שאל את כץ אם ראה את המסמך בו הסכימו מנהלי "מורשת בנימין", אברהם הכט ושלמה לוי, להעביר 200 אלף דולר למשה ויינברג ולישיבת "לב בנים". כץ השיב כי ראה את המסמך, אך לא נכנס לפרטים ולא ביקש לדעת מה הרקע להכנתו.

השופט יעקב צמח שאל את כץ, אם לא ביקש לברר פרטים על המסמך, לאחר שראה את גודל הסכום שאמורה "מורשת בנימין" להעביר למשה ויינברג. כץ השיב, כי 200 אלף דולר לא היו סכום גדול ביחס לסכומים בהם דובר באותה תקופה ב"מורשת בנימין".

ביחס ל־200 אלף דולר שהעבירה "מורשת בנימין" למשה ויינברג, טען כץ כי הסכום הועבר במסגרת התחשבנות בין "מורשת בנימין" לבין משה ויינברג וישיבת "לב בנים".

"מורשת בנימין" רכשה קרקעות בבני שמואל, ושיווקה אותן במגזר החרדי. המגרשים שווקו במגזר החרדי על־ידי משה ויינברג, שהקים משרד תיווך בשכונת גאולה בירושלים, ועל־ידי ישיבת "לב בנים", ששיווקה מגרשים לאברכיה.

בראש ישיבת "לב בנים" עמד הרב אריה ויינברג (אביו של משה ויינברג), וגזבר הישיבה היה יום טוב רובין (נאשם מספר ארבע במשפט דרעי). אריה דרעי היה המנהל האדמיניסטרטיבי של הישיבה עד שנת 1984, מועד בו החליף אותו בתפקיד עד המדינה יעקב שמולביץ.

לאחר שהחל שיווק המגרשים, ונרשמו כל המגרשים בטאבו, הוכרז האזור שמורת נוף, והתברר כי לא ניתן יהיה לבנות על המגרשים. התביעה טוענת, כי "מורשת בנימין", שחששה מתביעות הרוכשים, שילמה 200 אלף דולר למשה ויינברג ולישיבת "לב בנים", כדי שיפעלו להעברת החלטת ממשלה שתעניק לחברה קרקע חלופית. לטענת התביעה, שילמו מנהלי ישיבת "לב בנים" שוחד לאריה דרעי, אז עוזר שר הפנים, כדי שיפעיל את עוצמתו הפוליטית להעברת החלטת הממשלה.

מגרשים ל"לב לבנים"

חברת "מורשת בנימין" העבירה לישיבת "לב בנים" שישה מגרשים שהיו, לטענתה, חלק מההתחשבנות בין החברה לישיבה. הישיבה העבירה את המגרשים לעסקנים להם היתה חייבת כסף. כאשר החליטה הממשלה להעניק קרקע חלופית, היא העניקה אותה לרוכשים, אותם ראתה כנפגעים העיקריים בפרשה. הזכות לקבלת הקרקע החלופית נקבעה על פי רשימת רוכשים שהעבירה "מורשת בנימין", וכללה את השמות של אותם עסקנים שקיבלו מגרשים מישיבת "לב בנים", למרות שלא רכשו את הקרקע, אלא קיבלו אותה חינם אין כסף.

עו"ד רזניק שאל את כץ, אם ידוע לו מדוע נמסרו המגרשים לישיבה. כץ השיב, כי לא ידועות לו הנסיבות המדוייקות, אולם ידוע לו שהיו "זכויות ומעשים של 'לב בנים'" שתורגמו היה כספי, וניתן בחלקו בצורת מגרשים. כץ הודה, כי היה אחראי על הכנת רשימות הרוכשים, שהועברו למשרד המשפטים ולמינהל מקרקעי ישראל, וכללו את שמות מקבלי המגרשים.

בתשובה לשאלות סנגורו של ח"כ אריה דרעי, עו"ד דן אבי יצחק, אישר כץ, כי היה אחד המומחים היחידים בארץ באותה תקופה לרישום קרקעות ביהודה ושומרון. כמו כן, הודה כץ כי בהשוואה לשני בעלי חברת "מורשת בנימין", אברהם הכט ושלמה לוי, היה בעל נסיון רב בנושאי רכישת קרקעות.

לאחר שהמתלוננת סלחה וביקשה לבטל התלונה

בן 70 שהואשם באונס כפול של בת 67 — הורשע במעשה מגונה

(ע). — גבר בן 70, שהואשם באונס כפול בלילה אחד של אשה בת 67, נידון לחודשיים מאסר בפועל, לאחר שכתב האישום נגדו שונה והוא הורשע במעשה מגונה.

השופטת המחוזית רות אבידע קבעה שהמאסר יהיה חופף לתקופת שני החודשים המעצר של הנאשם, וגזרה עליו גם מאסר על תנאי של 12 חודשים למשך שלוש שנים.

התביעה טענה כי לפני כחצי שנה הוא הגיע לדירתה של תושבת העיר, בת 67, הגרה בגפה. לטענתה, הנאשם הפשיט בכוח את האשה, אנס אותה פעמיים ואחר כך שדד ממנה שרשרת זהב והסתלק.

הקשיש הוחזק חודשיים במעצר, עד שהמתלוננת הוזמנה להעיד בבית המשפט. היא הודיעה שסלחה לו וביקשה לבטל את תלונתה נגדו, אך ביקשה לקבל חזרה את שרשרת הזהב שלה.

נוכח עדות המתלוננת היא הוכרזה לעדה עויינת, וכתב האישום שונה מאונס למעשה מגונה ומשוד לגניבה. הנאשם העיד כי המעשה היה בהסכמה.

השופטת רות אבידע ציינה בגזר הדין: "לא התרשמתי שהמתלוננת ביקשה לבטל את התלונה בשל פחד מהנאשם. היא אמנם טענה שהאירוע התרחש, אך סלחה לנאשם". השופטת אבידע קבעה, שהודאת הנאשם בעובדות כתב האישום המתוקן מאשרת את אמיתות תלונת האשה, ומחזקת את אמינות דבריה.

"אילמלא נסיבותיו המיוחדות של המקרה היתה הענישה שונה", אמרה השופטת כשהקריאה את גזר הדין.

השופטת הבהירה, שבמקרה זה יש לחרוג באופן משמעותי מרמת הענישה המתאימה למקרים מסוג, הן עקב נסיבותיו יוצאות הדופן והן נוכח התנהגות ודברי המתלוננת בשעת עדותה. השופטת מתחה ביקורת על יחסה של קורבן העבירה לכל העניין.

שוחרר בערבות צעיר שנאשם בהצצה לחלון ביתה של בת 17 כשמכנסיו מופשלים

מאת אורי שרון

שופט השלום בחיפה, אבי הבר, שיחרר אתמול בערבות של 1,000 שקלים את דורון מרגי (23) מקרית ים. הצעיר, החשוד כי הציץ לחדרה של נערה בת 17 כשמכנסיו מופשלים, הכחיש את ההאשמה וטען כי רק ביקש לנוח.

לטענת נציג המשטרה, רס"ב חיים שרון, המקרה אירע אתמול, כאשר חברה של הנערה השים עצמו כמסתלק מהמקום ברכבו, אולם חזר ברגל ולכד את מרגי כשהוא מבצע, על פי החשד, את העבירה.

לדברי נציג המשטרה, היא תחקור את החשוד גם בקשר לתלונות נוספות שהגיעו באחרונה למשטרה, אודות אלמוני המבצע מעשים מגונים בפומבי. עוד אמר רס"ב שרון בבית המשפט, כי החשוד נהג להטריד בהתנהגותו את הנערה ואת בני ביתה.

בבית המשפט אמר החשוד: "אני בן 23 וסובל כמו ילד מוכה. אין לי שום מקום, יש לי רק מיזרון. לא הצצתי ולא היתה לי כוונה לפגוע באף אחד".

השופט הבר החליט לשחרר את החשוד בערבות, אף שהדגיש שבית המשפט אינו מקל ראש בעבירות של מעשים מגונים, כולל הצצה לבתי נשים.

ההורים השביתו את הלימודים בבי"ס מרחבים בפרדס חנה

מאת אורי שרון

הלימודים בבית הספר היסודי "מרחבים" בפרדס חנה הושבתו אתמול בהוראת ועד ההורים.

יו"ר הוועד, אבי סהר, מסר שההורים השביתו את בית הספר בגלל התנאים הפיזיים הירודים בבית הספר. לדבריו, מערכת החשמל קורסת לעיתים קרובות, גדר בית הספר פרוצה, ורטיבות מחלחלת בקירות חדרי הלימוד. יו"ר הוועד הבהיר שכל עוד לא יתוקנו הליקויים, התלמידים לא יחזרו לכיתות.

נציגי משרד החינוך, התרבות והספורט, נפגשו אתמול עם חברי הוועד, בניסיון לפתור את הבעיות, ולהביא לחידוש הלימודים.

הגיעה למעקב שגרתי אחר התפתחות ההריון — וילדה במרפאה

מאת אורי שרון

גורית עדנגי (32), עולה חדשה מאתיופיה, שהגיעה לבדיקה שיגרתית במרפאת קופת חולים הכללית "אפרת", ילדה בת במקום.

האישה ובעלה חיים הגיעו למרפאה במיסגרת מעקב אחר התפתחות ההריון. תוך כדי שהייתם במרפאה התלוננה האישה על התכווצויות קלות. צוות המרפאה, בראשותו של ד"ר אלי גוטרמן, חיבר אותה למוניטור, והוברר שהיא נמצאת בתהליך מואץ של לידה.

למקום הוזעק אמבולנס של מד"א, אך בטרם החל בנסיעה לבית החולים הוברר שהלידה החלה. גורית הוחזרה למרפאה, ומאחר ובמקום היו תכולות לידה סטרילית למקרי חירום, אפשר היה ליילד אותה.

תוך פחות משעה נולדה אפרת — שם שניתן לה בו במקום, על שם המרפאה בה באה לאוויר העולם. לאם ולבתה — שלום.

עליה של 10 אחוז במספר הנפגעים בתאונות דרכים מאז תחילת השנה

כך עולה מנתוני תאונות הדרכים בחודשים האחרונים; מספר ההרוגים ירד ב־19%

מאת אריה אורד

מספרם של נפגעי תאונות הדרכים גדל בחודש שעבר ב־12 אחוז בהשוואה לפברואר אשתקד, ובחודשיים הראשונים של השנה בעשרה אחוזים, אם כי בסיכום ינואר־פברואר ירד מספר ההרוגים ב־19 אחוז לעומת אותם החודשים אשתקד. כך עולה מנתונים רשמיים, שנודעו ל"דבר" אתמול.

אולם בשבועיים האחרונים הגיע מספר ההרוגים ל־17 ול־15 בהתאמה, וכתוצאה מכך כבר קוזזה הירידה בבמספר ההרוגים, והיא עומדת כעת רק על שמונה אחוזים. מגמת העלייה נמשכת כנראה גם השבוע.

גורמי התאונות העיקריים הם סטייה פתע מנתיב הנסיעה, עקיפה בדרך לא פנויה, נסיעה במהירות מופרזה — אם בניגוד לחוק, אם שלא בהתאם לנסיבות הדרך — ולראשונה, נסיעה בכיוון נגדי, כנראה כניסה שגויה למסלול נגדי בדרך דו מסלולית כתוצאה משגיאות תיכנון, סימון ותימרור.

בחודש שעבר נפגעו 2,894 אנשים ב־1,586 תאונות. מספר התאונות גדל בשמונה אחוזים בהשוואה לפברואר שעבר, אולם מספר הנפגעים גדל ב־12 אחוז. ממוצע הנפגעים לתאונה גדל בשני אחוזים, מ־1.75 בשנה שעברה ל־1.78 השנה. בהשוואה לינואר השנה פחת מספר הנפגעים ב־20 אחוז.

מקרב הנפגעים נהרגו 41, עליה של שלושה אחוזים בהשוואה לפברואר אשתקד, ושל שבעה אחוזים לעומת ינואר השנה. 289 נפצעו קשה, ירידה של שניים ושל 11 אחוזים בהתאמה; 2,564 נפצעו קל, גידול של 15 אחוז בהשוואה לפברואר אשתקד אך ירידה של 21 אחוז בהשוואה לינואר הגבוה מאוד השנה.

בחודשיים הראשונים של השנה נפגעו 5,971 אנשים ב־3,358 תאונות, גידול של שמונה אחוזים במספר התאונות ושל עשרה אחוזים במספר הנפגעים. מקרב הנפגעים 78 נהרגו, ירידה של 19 אחוז בהשוואה לשנה שעברה; 618 נפצעו קשה, גידול של שלושה אחוזים; ו־5,275 נפצעו קל, גידול של 11 אחוז. הסיבה לירידה: ההלולה במספר ההרוגים היא בהקטנת מספרם בינואר, 37 במקום 56 אשתקד.

664 אנשים נפגעים מדי שבוע בממוצע, מהם תשעה הרוגים, 69 פצועים קשה ו־586 פצועים קל. מדי חודש נפגעים 2,986 אנשים בממוצע, מהם 39 הרוגים, 309 פצועים קשה ו־2,638 פצועים קל.

כאמור, אלה סיכומים מבוססים על נתונים רשמיים לחודשיים הראשונים של השנה, אולם על־פי נתונים בלתי רשמיים חלה מידה ניכרת של החמרה מראשית החודש הזה, וקיים חשש מבוסס, שהסיכומים בתום מארס יהיו גרועים מהסיכומים בתום פברואר.

אגרה במינהרת הכרמל

הממשלה אישרה הצעת־חוק בדבר הנהגת אגרה על הנסיעה במינהרת הכרמל העתידית.

שרי התחבורה, האוצר והבינוי יקבעו את תנאי הפעלת כבישי האגרה ואת אופן ניהולם.

מטוס ססנה פרטי נחת נחיתת חירום בנמל בן־גוריון

(ע). — מטוס מסוג ססנה 310 ניזוק אמש בעת שביצע נחיתת חירום בנמל התעופה בן גוריון. נוסעי המטוס יצאו ללא פגע.

המטוס, שהמריא בשעות אחר הצהריים משדה התעופה בהרצליה לטיסת מבחן לפני קבלת רישוי, ביקש לנחות נחיתת חירום בנמל התעופה בן־גוריון בשעה 17:05, לאחר שלא הצליח להוריד את הגלגל הקדמי.

במטוס היו הטייס הילל אלרואי ושני נוסעים נוספים, והוא הצליח להנחית את המטוס על בטנו. הנוסעים, כאמור, לא נפגעו ולמטוס נגרם נזק.

6 הרוגים בהרעלת גז ברכבת התחתית בטוקיו; זהות המבצעים לא ידועה

יותר מ־3,000 בני אדם קיבלו טיפול רפואי לאחר התקפת גז העצבים "סארין" שפותח על ידי הנאצים; משטרת טוקיו מגוייסת כולה לחקירת המקרה אך עדיין לא ברורים המניעים למעשה החבלה

טוקיו (א.פ.) – מאות מומחי משטרה פשטו אתמול על רכבת התחתית של טוקיו בניסיון למצוא הסבר להתקפת גז העצבים שהרגה 6 בני אדם והדהימה אומה שלמה בעלת ניסיון מועט של התקפות חבלניות מסוג זה.

המשטרה מסרה כי קבוצה שהתכוונה לבצע רצח המוני היא האחראית להנחת החבילות שהכילו גז ממית הקרוי סארין, שפותח על ידי הנאצים במהלך מלחמת העולם השניה, בחמש רכבות באיזור טוקיו. אך זהותה של הקבוצה או מניעיה עדיין לא ידועים.

משטרת יפאן הודיעה אתמול כי דליפת הגז הרעיל ברכבת התחתית בטוקיו, שגרמה למותם של 6 בני אדם ולאישפוזם של יותר מ־1,500, היתה ככל הנראה מעשה חבלה, שנועד לגרום למותם של אנשים רבים ככל האפשר.

נוריהירו טאקהאשי, בן 26, פקיד בטוקיו, אמר כי הוא ראה מיכל שככל הנראה הכיל גז.

"ראיתי חבילה עטופה בנייר בתוך שקית פלסטית שקופה בגודל כל קופסה לארוחת בוקר על הפלטפורמה לידה עוצרת הרכבת", הוא אמר לכתבים בבית החולים סנט לוק. "נראה שהיו אלה שני מיכלי גז קשורים יחדיו ונוזל דלף מאחד מהם. עברתי ליד החבילה ויצאתי מהתחנת הרכבת התחתית. "15 דקות לאחר מכן, בעת שהייתי בדרכי למשרדי, התבהרו פתאום השמיים וראייתי טושטשה. הרגשתי לחצים בחזה, קיפאון בצוואר וכאב ראש חזק".

הקניין אידיאקי קומאהאשי, בן 31, תיאר את מה שקרה לאחר שנאמר לו לצאת מן הרכבת בתחנת קהדנמאשו. "בעת שחיכינו על הפלטפורמה, התמוטטו שלושה אנשים", סיפר האיש בבית החולים סנט לוק, שם קיבל טיפול באינפוזיה בעודו יושב בכיסא גלגלים. הוא סיפר כי ראה אנשים מקיאים כשהגיע לרחוב.

כמה נוסעים דיווחו שראו אדם לובש מסכה ואחרים אמרו כי ראו מישהו שהבש משקפי שמש בעת שהשאיר חבילות בגודל של תיבות לארוחות צהריים בתוך הקרונות ועל הפלטפורמות. המשטרה נמנעה מלהגיב.

קרוב לעשרת אלפים שוטרים גוייסו אתמול למבצע החיפוש וכ־300 חוקרים הוצמדו למקרה.

"זה נורא שמשהו כזה יכול לקרות ברכבת התחתית שלנו", אמרה עקרת בית סאטסקו אוזו. "מעולם לא חשבתי שזה יקרה ביפן", הוסיפה.

1,500 אושפזו

בכל מרכז טוקיו, נוסעים התעלפו, הקיאו או קיבלו עוויתות בעוד הגזים הרעילים מתפשטים. יותר מ־1,500 בני אדם אושפזו לטיפול או השגחה ומאות אם לא אלפי אחרים סבלו מסימפטומים קלים יותר.

קרוב ל־3,000 בני אדם קיבלו טיפול זה או אחר, מסרה המשטרה.

יפאן איננה זרה למעשי חבלה אך במקרים קודמים מכוון ההתקפות היתה ברורה יותר: קיצוניים ימניים, למשל, התוקפים עיתונים שביקרו את המשפחה הקיסרית, או פוליטיקאים שהתנצלו על עברה של יפאן במלחמות.

הטרוריסטים שפעלו אתמול הם שונים. קורבנותיהם נבחרו באקראי. ובמקום סכינים או אקדחים הם בחרו בגז עצבים מהסוג בו השתמשה עיראק במלחמתה נגד איראן.

כאיפה של כ־0.5 מיליגרם של סארין יכול להרוג בן אדם שמשקלו כ־50 קילוגרם כמעט מייד. הגז מוריד את רמת פעילותו של אנזים מכמעותי הנדרש בפעולת מערכת העצבים, גורם להפרעת נשימה, ירידה בלחץ דם והתכווצות האישונים.

מתכנני הפיגוע אתמול רכשו ידע מוקדם בכימיה כפי הנראה. כעוד השגת החומרים בעזרתם ניתן להפיק סארין מחומרים טבעיים קלה יחסית, הפעולה הכימית הנדרשת לייצור הגז מסובכת מאוד.

במשך כל יום אתמול, חיפשו חוקרי המשטרה במקומות בהם הוטמן הגז כשהם לבושים מסיכות גז וביגוד מגונן.

ההתקפה מהווה מהלומה נוספת לאומה שהבטחון העצמי שלה עורער לאחרונה בעקבות השפל הכלכלי של שבא לאחר שנות השמונים המשגשגות.

מערכת הרכבת התחתית של טוקיו הידועה בניקיונה וביעילותה מהווה מקור לגאווה לאומית. הרכבות תמיד מגיעות בזמן ונושאות כ־2.7 ביליארד נוסעים בשנה, פי שניים מזו שבניו יורק.

רה"מ מוריימה ניסה אתמול לתקן את הרושם שנוצר לאחר רעידת האדמה בקובה, עליה למד כנראה מאוחר מדי ועליה הגיב מאוחר מדי ופגע בכך בתדמיתו הציבורית, בכך שהגיב מייד לאחר שהידיעות הגיעו אליו. הוא קרא לחקירה מקפת ויסודית ואמר כי "איננו יכולים להרשות לפעילות מסוג זה להתרחש".

כת דתית

השלטונות מסרבים עד עתה להתייחס לחשודים אפשריים ולא מתייחסים להשערות שמדובר בכת הדתית אום שינרי קיו שהואשמה בעבר בהכנת סארין.

הקבוצה שקשרה בעבר למספר תקיפות לא פתורות, הכחישה כל מעורבות בהרעלה אתמול ואיימה על כל מי שינסה להבנה לכך.

החוקרים החלו לבדוק מספר מקרים של הרעלות מסתוריות בניסיון למצוא דמיון מועילים. ביוני האחרון, גז סארין נקבע כגורם לשבעה מקרי מוות במאטסומוטו במרכז יפאן. המקור הרעל לא זוהה.

לפני שבועיים, 19 נוסעי רכבת ביוקוהמה, קרוב לטוקיו, אושפזו לאחר שהתלוננו על כאבי עיניים וקשיי נשימה ממקור לא ידוע.

ביום ד' האחרון, שלושה תיקים מסתוריים נתגלו בתחנת הרכבת התחתית בטוקיו שהכילו מיכלים עם נוזל לא מזוהה, מאווררים חשמליים ובטריה.

לכת אום שינרי קיו יש בית קהילתי במרכז יפאן בו התלוננו המבקרים על ריחות מטרידים. חומר המתלווה לייצור סארין נמצא בעיירה סמוכה בדצמבר האחרון.

המשטרה פשטה על הבית בשבוע שעבר ועצרה שלושה אנשים בקשר לחטיפתו של סטודנט מקומי.

נוסעים שותתי דם מאפם ומעיניהם שוכבים על המדרכה מחוץ לתחנת הרכבת התחתית בטוקיו לאחר התקפת גז העצבים אתמול (צילום: א.פ.)

משפט סימפסון

סימפסון המחייך הציג את פרק אצבעו בפני חבר המושבעים

לוס אנג'לס (א.פ.) – תוך כדי שהוא מנענע את ראשו ומחייך, ניגש אתמול או.ג'יי סימפסון לחבר המושבעים והראה להם את פרק אצבעו, אותו, טוענת התביעה, פצע במהלך ביצוע הרצח הכפול. ההגנה טוענת שפרק אצבעו תמיד נפוח.

סימפסון הציג את פרק אצבעו השלישי השמאלי כחלק מחקירת הנגד של חוקר המשטרה, פיליפ ואנאטר, שהעיד כי לו נראתה אצבע זו נפוחה ושרוטה ביום שלאחר הרצח הכפול.

הסנגור רוברט שאפירו טען כי חלק זה של האצבע תמיד נפוח אצל סימפסון. אך החוקר הביט באצבע וטען כי "זה לא נראה לי נפוח".

שאפירו טען כי הנפיחות נגרמה על ידי זכוכית שבורה. ואנאטר טען כי הוא לא בדק אפשרות זו ושהפצע נבדק רק על ידי אנשי בית המעצר.

סימפסון נראה מוטרד כאשר הוא נלקח למול מושב חבר המושבעים. הוא הרים את ראשו, גלגל את עיניו וחייך לכוון הקהל. לאחר שחזר למושבו, הוא קיבל טפיחה על גבו מהסנגוריה.

הגנה זו באה כחלק מהמתקפה שמנהלת ההגנה נגד ואנאטר, המנסה להציגו לשוטר בעל שיטות עבודה מיושנות שאינן מתאימות לתנאים המודרניים של עבודת שיטור.

כאשר נשאל על ידי שאפירו אם הוא חושב שהוא שייך לאסכולה הישנה של שיטור, ענה ואנאטר כי אינו מבין מהי האסכולה הישנה.

ואנאטר העיד כי המשטרה אספה יותר חומר מהנדרש לפני שהגישה את החומר לתובע המחוזי להכנת כתב אישום.

עשרות הרוגים בצפון בוסניה בקרבות קשים סביב פרוזדור האספקה הסרבי

פגיעה ישרה במבנה צבאי בטוזלה בו השתכנו עשרות חיילים מוסלמיים; ההפרה החמורה ביותר של הסכם הפסקת האש שיפוג בתחילת מאי

סרייבו (א.פ.) – קרבות כבדים פרצו אתמול במרכז בוסניה וסביב המחוז הצפוני של טוזלה, כמה שמוגדר על ידי האו"ם כהפרה החמורה ביותר עד כה של הפסקת האש בת ארבעת החודשים.

דיווחים לא מאושרים עד לשעה זו מוסרים על עשרות הרוגים בטוזלה בה לפחות פגז אחד פגע "פגיעה ישירה" במפקדת צבא הממשלה.

טוזלה היא העיר השניה בגודלה בבוסניה הנמצאת בשליטת המוסלמים. הסרבים הזהירו בשבוע שעבר שהם יתחילו להפגיז את העיר אם כוחות הממשלה ינסו לכבוש פסגת הר בקרבת מקום. כוחות הממשלה הללו בהכנות לקראת כיבוש ההר לפני מספר ימים, ככל הנראה.

קרבות אתמול מסמלים את סופה של הפסקת האש שאמורה לפוג בתחילת מאי.

"היום מהווה את היום הרע ביותר מאז שבאופן רשמי הוכרז על הפסקת אש", מסר דובר האו"ם כריס גנגס.

קרבות כבדים התפשטו סביב הר מייבקה, פסגה מזרחית לטוזלה. שליטה בהר תאפשר לכוחות הממשלה לרדת לעבר החלקים הפגיעים ביותר של מסדרון אספקה סרבי שחוצה את צפון בוסניה. גם מגדל הטלוויזיה הממוקם בראש ההר משמש כנקודת מעבר לתקשורת סרבית.

דובר האו"ם אלכסנדר איבנקו אמר כי בין 400 ל־500 נפילות פגזים נרשמו במשך היום.

הוא אישר לפחות 11 פגזים נפלו בטוזלה עצמה, כולל פגז אחד שהתפוצץ במבנה של הצבא. הוא מסר על שמועות של עשרות נפגעים מפגז זה, דווחים לא רשמיים מהאזור מוסרים על מספר קורבנות שנע בין 50 ל־200 בני אדם.

דובר האו"ם גארי קאונדרי אמר כי דווח ממשקיפי האו"ם מקשר כי 30 חיילים נהרגו ו־80 נפצעו בהפצצה בטוזלה. "אלו הם דווחים לא מאושרים", הוסיף.

דווחים מבית החולים בטוזלה, הנמצאת כ־80 קילומטר צפונית לסרייבו, מסרו על שני הרוגים בלבד עד כה ומספר אחרים פצועים.

קצין או"ם הממוקם בטוזלה, סולטאן באבר, מסר כי כוחות צבאיים רבים נראו נעים סביב מייבקה בימים האחרונים ואמר כי תנועת כוחות האו"ם הוגבלה באופן משמעותי. הוא מסר כי נראה כי כוחות הממשלה נמצאים במתקפה.

אך גם כוחות הממשלה הבוסנית וגם כוחות הסרבים מאשימים אחד את השני בגרימה לסיבוב הקרבות הנוכחי.

קרבות אלו נצפו מזה זמן מה על ידי משקיפי האו"ם בגלל חשיבותו של אזור פוסבינה, צפונית לטוזלה, בו מסלול האספקה הסרבי לצפון מערב בוסניה הוא הצר והחשוף ביותר.

אם כוחות הממשלה, יחד עם בני בריתם הקרואטים, יצליחו לנתק את נתיב האספקה הזה, תחלש עמדת הסרבים במערב בוסניה ובחלקים הסרביים של קרואטיה השכנה. מסדרון זה מהווה את הקשר היחידי שיש לסרבים בבוסניה עם סרביה עצמה.

במרכז בוסניה דווחו מקורות האו"ם על הפגזות כבדות סביב טראבניק המוחזקת בידי כוחות הממשלה.

בסרייבו נמסר על מספר ירויות ונפילות פגזים. מקורות בבתי החולים מסרו על ארבעה בני אדם פצועים, שני גברים ושתי נשים, שנפצעו מאש צלפים. שלושה בני אדם נהרגו ושמונה נפצעו באש צלפים במהלך סוף השבוע האחרון.

באזור סרייבו, ממשיכים הסרבים להתעלם מאיומי האו"ם נגד השימוש בתותחים כבדים. תותחים אלו מפרים את האזור שהטילו כוחות נאט"ו על שימוש בכלי נשק שקוטר פגזיהם גדול מ־12.5 מ"מ ברדיוס של 20 קילומטר סביב סרייבו.

הסרבים קיבלו שתי אזהרות מכוחות האו"ם בנושא זה ביומיים האחרונים. שלשום ירו כוחות האו"ם הצרפתיים לעבר עמדות הסרבים לאחר שאלו ירו לעבר מטוסים בנמל התעופה.

שרי האוצר של האיחוד האירופי: ננקטות הפעולות הרצויות להשקטת שוקי הכספים

נפתחה ועידת שרי החוץ בפאריס במטרה להביא לייצוב המצב הפוליטי במזרח אירופה

בריסל (עיתי) – שרי האוצר של האיחוד האירופי ניסו אתמול להשקיט את שוקי הכספים הסוערים, ואמרו כי ננקטות הפעולות הבינלאומיות הנחוצות.

שר האוצר הספרדי פדרו סולבס, שארצו נאלצה לפחות את המטבע שלה לפני שבועיים, אמר כי אסור לזנוח את שיטת המרת המטבע של האיחוד האירופי, וכי אין לו כל כוונה להזכיר את הבעיות הכספיות במהלך האסיפה.

שר האוצר הגרמני יורגן שטארק אמר, כי קבוצת השבע שולטת במצב.

"הג'י־7 מודעת לאחריותה בנושא זה ויודעת מה לעשות. אנחנו נמצאים במגעים שוטפים ועושים כל דבר אפשרי", הוסיף.

שוקי הכספים היו שקטים יחסית אתמול, וסוחרי המטבע בפרנקפורט ייחסו זאת חלקית לשקט שנבע מפגישתם של שרי האוצר.

זו היתה פגישתם הראשונה של השרים מאז נאלצו ספרד ופורטוגל לפחות את המטבעות שלהן לפני שבועיים, בעת צניחת הדולר ועליית המארק הגרמני.

"זה אינו משבר של האיחוד האירופי אלא של שוק המטבע הבינלאומי. חייבים לפעול אלה שאחריותם נוגעת לעניינים בינלאומיים רחבים", אמר ראש ממשלת לוכסמבורג ושר האוצר שלה ז'אן קלוד יונקר, בעת הגיעו לפגישה.

הערותיו רמזו לאלו של נשיא האיחוד האירופי ז'אק סאנטר בסוף השבוע, שהעלה את האפשרות להסכם חדש לשיתוף פעולה בינלאומי כלכלי ולמדיניות מוניטרית חדשה.

ועידת שרי החוץ

שרי החוץ של מ־52 מדינות, המקווים להתגבר על עידן הסכסוכים, ירושה מימי המלחמה הקרה, התכנסו אתמול לוועידה העשויה לתרום למניעת סכסוכים מהסוג היוגוסלבי, במרכז ובמזרח אירופה.

בוועידה, שתימשך יומיים, משתתפים שרי החוץ של 15 מדינות האיחוד האירופי, רוסיה, המדינות הבלטיות ומדינות מרכז ומזרח אירופה, שיחתמו על הצהרות הנוגעות לזכויות המיעוטים האתניים ולסוגיות רגישות של גבולות לאומיים.

הסכם היציבות, שהציעה צרפת ושזכה לתמיכה של האיחוד האירופי, נועד להבטיח שהמדינות החברות לשעבר בברית ורשה, המעוניינות להצטרף למוסדות מערביים, יפתרו את מקורות הסכסוכים האפשריים ביניהן טרם צירופן לנאט"ו או לאיחוד האירופי.

ערב פתיחת הוועידה בפאריס, חתמו הונגריה וסלובקיה על הסכם להבטחת הגבולות ולהגנה על מיעוטים אתניים, העשוי לסייע להן להתקבל לאיחוד האירופי.

שר החוץ הצרפתי, אלן ז'ופה, אמר כי רומניה והונגריה ניהלו בשעות הלילה משא ומתן, בנסיון לגבש הסכם שיפתור את הבעיות ביניהם בנוגע לגבולות ולעניני מיעוטים.

תורכיה פתחה במבצע צבאי נגד הכורדים בצפון עיראק במטרה לחסל את בסיסיהם

במתקפה משתתפים מטוסי קרב שהפציצו את מחנות הכורדים; מספר הנפגעים עדיין לא ידוע; בהודעת המטה הכללי התורכי נמסר כי המבצע יהיה מוגבל; הופסקו טיסות הפיטרול האמריקאיות לאורך הגבול

אנקרה (א.פ.) – כ־35,000 חיילים תורכיים חדרו אתמול לצפון עיראק במבצע צבאי נגד המורדים הכורדים הנאבקים למען עצמאותם באיזור.

המבצע, הכולל התקפות מהאוויר, הינו הגדול ביותר המופעל נגד המורדים הכורדיים בשלוש השנים האחרונות. המורדים פעלו נגד מטרות תורכיות בשיטת פגע וברח בשנים האחרונות.

המבצע הצבאי מכסה שטח של 220 קילומטר לאורך הגבול לעומק של 40 קילומטר לתוך שטחה של עיראק. לא נמסרו כל דיווחים עד כה על מספר הנפגעים.

המטוסים התורכיים הפגיזו מטרות בצפון עיראק במבצע צבאי רחב היקף נגד יחידות מורדים כורדים, מסר דובר ממשלת טורקיה, אילדרים אסונה.

"חיל האוויר התורכי פתח במיתקפה אווירית על מחנות סינאת ובוקה. בוצעו 33 גיחות, המטרות הושמדו והמטוסים חזרו לבסיסיהם", אמר הדובר.

הדובר הוסיף כי הפשיטה לתוך עיראק היתה המבצע הצבאי הגדול ביותר שבוצע על ידי תורכיה האחרונה. כן נמסר כי ההתקפה כוונה נגד מספר מחנות של המורדים מתנועת העבודה הכורדית (PKK), הממוקמים בצפון עיראק בקרבת הגבול התורכי.

בהודעה נאמר כי המבצע יהיה מוגבל והכוחות שהיו מעורבים בו יסוגו מיד לאחר שיחסלו את המטרות הכורדיות.

עוד נאמר בהודעה כי ממשלת תורכיה המכבדת את השלמות הטריטוריאלית של עיראק, נקטה בצעדי זהירות לצורך שמירה על האוכלוסיה האזרחית בצפון עיראק.

בינתיים נמסר כי ממשלת תורכיה הודיעה כי החליטה בעקבות המבצע הצבאי לסגור את הגבול עם עיראק למשך 15 יום.

מטוסי סילון מדגם אפ. 104 ראפ. 5 תורכיים יחד עם מסוקי קרבה הפציצו מחנות כורדיים, מסרו מקורות מקומיים.

בעקבות המתקפות האוויריות הפסיקו מטוסי ארה"ב העורכים פטרולים באיזור את פעולתם.

באיזור חיים כ־10,000 כורדים נגדם נאבק כוח תורכי בסדר גודל של 200,000 חיילים.

המורדים, השייכים למפלגת הפועלים הכורדית שהוצאה מחוץ לחוק, החלו את מאבקם ב־1984. יותר מ־15,000 בני אדם נהרגו עד כה בלחימה.

המבצע התורכי האחרון החל לאחר שהמורדים הרגו 15 חיילים תורכיים בשבת במארב ברום־מוזל תורכיה קרוב לגבול העיראקי.

המבצע גם החל בזמן בו מנסה הממשלה התורכית לעצור את התקפות הטרור בתוך המדינה ומעשי אלימות אחרים הקשורים ליום האביב הכורדי המתנהג היום.

דובר צבאי, אישן אונגן, מסר כי המבצע ימשך עד שכל בסיסי המורדים ימחקו. מבצע דומה שנמשך כחודש נערך ב־1992.

אונגן מסר כי קרוב ל־3,000 מורדים כורדיים תורכים מתגוררים במחנות בצפון עיראק.

בעיר הדרומית־מזרחית של דייארבאקיר, מסר דובר הרמטכ"ל התורכי, דוגו סילאשוגלו, כי 14 מטוסי סילון הצטרפו למבצע והטילו סך של 76 פצצות באיזור בוטה.

קבוצה כורדית אופוזיציונית, המפלגה הכורדית הדמוקרטית, גינתה את המבצע הצבאי. בהודעתה נמסר כי הכוחות התורכים ערכו חיפושים מבית לבית ואיימו על חיי התושבים הכורדיים בזאקארה והיווה.

רמטכ"ל תורכיה מסר בהודעה בכתב כי המורדים חיזקו את עמדותיהם בצפון עיראק, כבצלם את המאבק המתמשך של הכורדים בעיראק.

הכורדים בעיראק הקימו מחוז עצמאי אוטונומי תחת הגנה מערבית לאחר מלחמת המפרץ. הם נתמכים על ידי תורכיה והאספקה העוברת דרך שטחה כדי לעקוף את החרם הכלכלי שהוטל עליהם בידי בגדאד.

הודעות בעניין חוק תכנון ובניה

הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965

הרינו מודיעים בזאת, כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה ת"א יפו בקשה ליתן היתר בניה לבניה חדשה ברחוב אשכנזי מס' 68 גוש 6637 חלקה 339 תיק בניין 060־0836 בקשה מס' 8451 [illegible] מעל 40% המותרים [illegible] 10% [illegible] 4.0 מ' [illegible] 25 מ"ר לכל יחידה.

כל מעוניין או בעל זכות בקרקע [illegible] בבניין [illegible] רשאי להגיש [illegible] התנגדות [illegible] לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו, שד' בן גוריון 68, [illegible] מתאריך פרסום הודעה זו.

אהרון [illegible], יו"ר ועדת המשנה לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו

חוק התכנון והבניה, התשכ"ה־1965
מרחב התכנון מקומי הגליל המזרחי
הודעה בדבר הפקדת תכנית המהווה שינוי תכנית מתאר מקומית

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה־1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ובניה, מחוז צפון ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ובניה הגליל המזרחי מופקדת תכנית המהווה שינוי תכנית מתאר. [illegible] גוש 19279 [illegible] 51 [illegible] כל מעוניין רשאי לעיין בתכנית, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל [illegible] הגשת התנגדויות [illegible] 17000 טל' 06-508588 [illegible]

אברים קינצלר, יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ובניה מחוז צפון

ישראל מנדלסון הספקה טכנית והנדסית בע"מ

הנדון: הודעה על כינוס אסיפה כללית שנתית

ניתנת בזאת הודעה כי כינוסה של אסיפה כללית שנתית של בעלי המניות של החברה אשר תתקיים ביום רביעי 29 במרץ 1995, בשעה 15.00, במשרדה הרשום של החברה, רח' הגבורה 11, קרית אתא.

על סדר יומה של האסיפה:

1. לדון ולאשר את הדו"חות הכספיים של החברה ליום 31.12.94.
2. לדון ולאשר את דו"ח הדירקטוריון.
3. בחירת חברי הדירקטוריון.
4. למנות את רואי החשבון של החברה ולקבוע את שכרם.
5. להכריז על דיבידנד הביניים בשעור של 10% שישולם עבור שנת 1994 כדיבידנד סופי.
6. לאשר את שכר הדירקטורים מקרב הציבור.
7. לאשר הגדלת שכרו החודשי של מנכ"ל החברה בסך של 5,000 (חמשת אלפים) ש"ח לחודש. צמוד למדד המחירים לצרכן של דצמבר 1994; החל מיום 1.1.95 ובסך של 5,000 ש"ח נוספים (צמודים למדד דצמבר 1994) החל מיום 1.1.96.
8. לאשר הגדלת שכרו של מר ירון מנדלסון, דירקטור שהינו עובד החברה, בסך של 1,000 (אלף) ש"ח נוספים. צמוד למדד המחירים לצרכן של דצמבר 1994. החל מיום 1.1.95.
9. לאשר עקרונות למתן מענק למנכ"ל החברה לשנת 1995. המענק יהיה בשעור של 3% מההפרש בין הרווח לפני מיסים על הכנסה, כפי שיהיה ליום 31.12.95 לבין 10% (עשרה אחוז) מההון העצמי של החברה כפי שיהיה ביום 31.12.95.
המענק ישולם למנכ"ל מיד לאחר אישור הדו"חות הכספיים ליום 31.12.95.

בעלי מניות יכולים להשתתף ולהצביע באסיפה בעצמם או באמצעות מיופה כח בתנאי שיפוי־כח מתאים יופקד במשרדה הרשום של החברה לא יאוחר מ־48 שעות לפני המועד שנקבע לכינוס האסיפה.

בפקודת הדירקטוריון

קבלת מודעות אבל דבר
177-022-9977
מכבדים כרטיסי אשראי
לוח מסחריות 24 שעות ביממה בחיוג חינם

לחברתנו **אנה ליברפרײנד**
מסניף באר שבע
משתתפים בצערך העמוק במות
אביך ז"ל
תנחומים לבני המשפחה
מבטחים ההנהלה והעובדים

הננו משתתפים באבלו של
הח' ירון קידר
על פטירת אמו
דניאלה ז"ל
הועד הפועל של ההסתדרות
וחבר העובדים

אנו מודיעים בצער רב על
פטירת חברנו
יצחק שטיינבלט
ההלוויה תתקיים היום, יום שלישי
21.3.95 בשעה 15.00 בקיבוץ אלונים.
המשפחה
ובית אלונים

קבלת מודעות אבל
03-5661111 24 שעות ביממה
177-022-1516 ובחיוג חינם

הסתדרות עובדי המדינה מתנגדת לקיצוץ במספר עובדי הממשלה

מרכז "אדוה": התוכנית הכלכלית מכוונת להעשרת העשירים

מאת אפרים דוידי

מזכ"ל הסתדרות עובדי המדינה, מנחם לוין, תקף אתמול בחריפות את התוכנית הכלכלית שאושרה ע"י הממשלה, לפיה יפוטרו שני אחוזים מעובדי המדינה במטרה לחסוך 900 מיליון ש"ח. לוין קרא לשר האוצר "לצמצם את תשלומי העתק ליועצים חיצוניים ולחברות קבלניות לכוח אדם, ולא לפגוע בעובדי המדינה ששכרם ממילא אינו מן המשופרים במשק".

לוין הורה לכל ועדי העובדים בשירות המדינה, לא לאפשר פיטורי עובדים בטרם יתקיים דיון ענייני בכל מערכת כוח האדם המועסקת ביחידה ובמשרד, כולל עבודות המבוצעות באמצעות קבלנים, עובדי חברות כח אדם ועובדים המועסקים באמצעות חוזים אישיים.

גם מרכז "אדוה" העוסק במדיניות חברתית מתח ביקורת קשה על התוכנית הכלכלית של הממשלה. מרכז הפרויקט לניתוח תקציב המדינה ב"אדוה", צבי שולדינר, מסר כי "הודעת הממשלה על קיצוצים בתקציב המדינה, הכוללים הפחתה של 250 מיליון ש"ח בסיוע לזכאי משרד השיכון, קיצוץ של 70 מיליון ש"ח בתקציב משרד החינוך ופיטורי עובדים בצד הטבות מס הכנסה, מעידה על המשך המגמה של חיזוק העשירונים העליונים על חשבון העשירונים התחתונים".

עוד הוא הדגיש, כי "ההחלטה התקבלה ללא דיון ציבורי מקיף על ההשלכות החברתיות והמוסריות של צעדים אלה". שולדינר מנה אתמול "כמה עובדות שנשכחו בעת הדיון בממשלה על קיצוץ התקציב":

● הגידול בתקציב החינוך בשנים האחרונות בא לאחר עשור של קיצוצים תקציביים במערכת החינוך. "רק ב־1994 הגיעו ההוצאות לחינוך לרמתן בשנת 1980".

● הממשלה תשלם למעסיקים במשך השנה הטבות במיסים בכ־8.7 מיליארד ש"ח: 5.1 מיליארד ש"ח חלקם של המעסיקים בביטוח הלאומי, 460 מיליון ש"ח במסגרת החוק לעידוד הסקטור העסקי, תמיכות ישירות של משרד התעשייה והמסחר למגזר העסקי של כ־2.2 מיליארד ש"ח ו"הטבות נוספות למעסיקים בשווי של עשרות מיליוני שקלים הניתנות במסגרות של המשרדים השונים, כגון משרד התיירות ומשרד החקלאות".

לדברי שולדינר, גם בסוגיית הרפורמה במס הכנסה פועלת הממשלה כדי להעשיר את העשירים. הוא הדגיש, כי "מס הכנסה הינו מס פרוגרסיבי, ובכוחו הוא תורם להקטנת פערים.

"בשנה שעברה היה חלקו של מס ההכנסה בסך המיסים כ־36 אחוז, וחלקו של הביטוח הלאומי כ־12 אחוז. יתר המיסים היו מיסים עקיפים אשר פוגעים בעיקר בבעלי ההכנסות הנמוכות. בין השנים 1993־1996 המגמה היא הפחתה במיסים הישירים (עוד בטרם הוכרז על הקיצוצים השבוע) בכ־3.7 מיליארד ש"ח.

"מי נהנה מהקיצוצים במיסים?" שואל שולדינר ומוסיף: "52 אחוז מן ההטבות מוענקות לעשירון העליון, 23 אחוז מהן לעשירון התשיעי ו־25 אחוז הנותרים לעשירונים הנמוכים יותר". במלים אחרות, שני העשירונים העליונים מקבלים כ־75 אחוז מכלל ההטבות במס.

לעומת ההטבות במס לבעלי ההכנסות הגבוהות, 46 אחוז מן השכירים אינם משלמים מס הכנסה משום שהכנסתם נמוכה מסף המס. 70 אחוז משכירים אלה הן נשים והן לא ירוויחו מן הקיצוץ הנוכחי, "להיפך, 46 אחוז מן השכירים יהיו בין נפגעי הקיצוצים בשירותים", אמר שולדינר.

עוד הדגיש החוקר, כי "בניגוד לדעה הרווחת, נטל המיסים הישירים בישראל קטן לעומת ארצות אחרות, כגון ארה"ב, יפן, גרמניה, אנגליה, צרפת, קנדה, בלגיה, דנמרק, שבדיה ואיטליה.

"ההטבות במס הכנסה והקיצוצים המוצעים עלולים להגדיל את הפערים בין העשירונים, להגביר את אי השוויון בחברה הישראלית ולפגוע בשירותים הניתנים לציבור בכלל ולחסרי האמצעים בפרט".

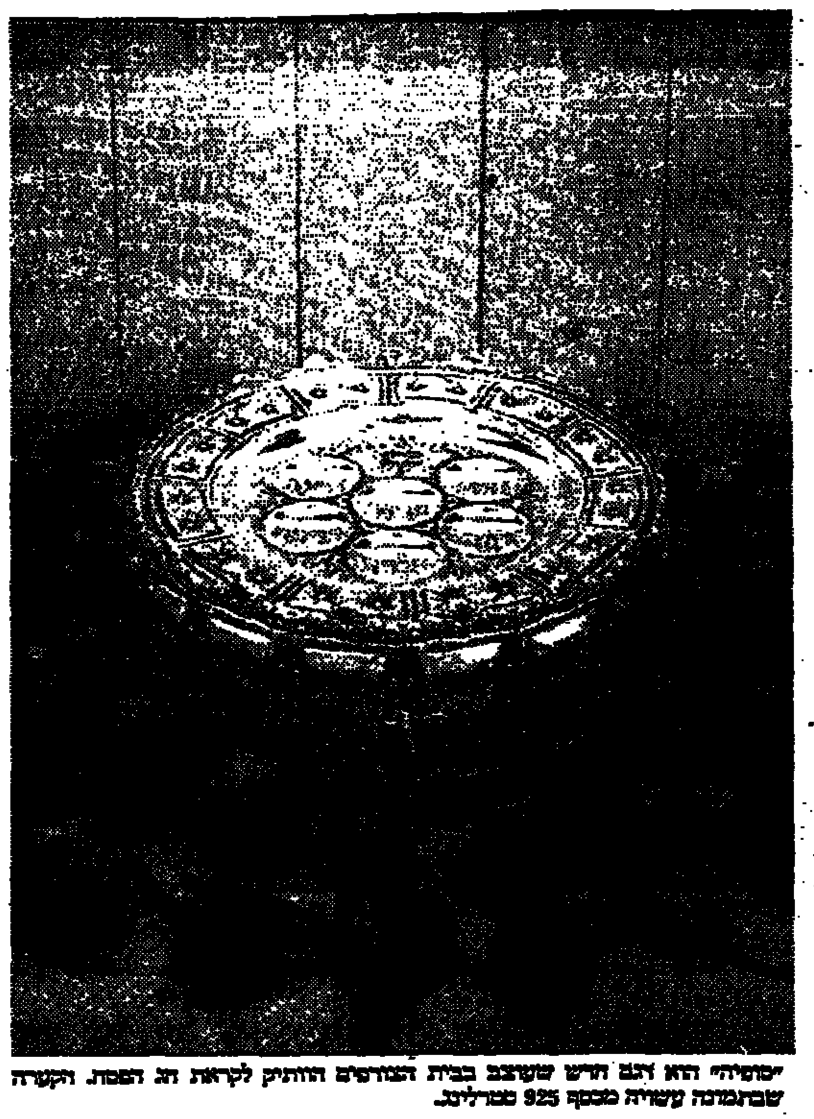

"יסופיה" הוא דגם חדש שעוצב בבית המורשים הוותיק לקראת חג הפסח. והקערה שבתמונה עשויה מכסף 925 סטרלינג.

חברת "שיכון ופיתוח" נמכרה ב־864 מיליון ש"ח

מאת אמנון אמר

בדיוק ביום השנה השלישי לתחילת תהליך ההפרטה של חברת־הבנייה הממשלתית שיכון ופיתוח, נמכרה אתמול החברה בטקס צנוע שהתקיים בלשכת שר האוצר בירושלים.

את כל מניות המדינה ב"ש"פ" רכש תאגיד משותף של שלוש קבוצות משקיעים: חברת אזורים, החברה־לישראל וקרן רקנאטי, ושילם תמורתן סכום של 864 מיליון ש"ח.

שר האוצר, אברהם שוחט, בירך בטקס על סיום הליך ההפרטה של החברה ואמר, כי הממשלה צריכה לעסוק במדיניות ובתשתית ולא בבניית ובמכירת דירות. לדברי שוחט, שני הצדדים עשו עסק טוב: גם המדינה שקיבלה מחיר הוגן תמורת המניות שהיו בבעלותה, וגם הקונים שקיבלו חברה טובה עם פוטנציאל אדיר לעתיד.

גם שר האוצר וגם שר השיכון, בנימין בן אליעזר, שנכח אף הוא בטקס המכירה, בירכו את כל העושים במלאכה ובהם אנשי רשות החברות הממשלתיות והנהלת חברת "שיכון ופיתוח".

"סקי־קאר" מוכנה להוציא 10 מעובדי "מספנות ישראל" לפנסיה מוקדמת

מאת אורי שרון

חברת סקי־קאר, רוכשת מספנות ישראל, מוכנה להוציא 10 מעובדי המספנה, בני 55, לפנסיה מוקדמת, ולקבל בתוך 30 ימים רשימה של 20 עובדים נוספים לפרישה מרצון. העובדים מתנגדים להגביל את מכסת העובדים שירצו לפרוש מהעבודה, ודורשים לכבד את רצונו של כל מי שירצה לפרוש מרצון.

באסיפה סוערת שנערכה אתמול במספנה, דיווחה היועצת המשפטית של נציגי העובדים, עו"ד גלילה הורנשטיין, על התנאים שבהם מוכנה הרוכשת לשלם: יוענקו פיצויים בשיעור של 180 אחוז למי שיפוטר בתוך חמש שנים.

הפיצויים האלה ישולמו רק עבור התקופה שעד הרכישה, ואילו הפיצויים שישולמו בתוך אותן חמש שנים יהיו בשיעור של 100 אחוז. העובדים הביעו את חששם מעבודה תחת מרותו של בעל "סקי קאר", שלמה שמלצר, ולכן רבים מהם מבקשים לפרוש.

יו"ר ההסתדרות החדשה במרחב חיפה, ברוך זלץ, הודיע באסיפה כי ההסתדרות תמשיך לגבות את העובדים עד סוף מאבקם. היום אמור יו"ר ההסתדרות, חיים רמון, לבקר במספנה, זו הפעם השנייה בתוך 10 ימים.

היום מלאו שבועיים להתבצרות העובדים בחצר המספנה, כאשר בשעריה עדיין בוערת מדורת־התמיד שהציתו העובדים. כדי לשמור על המדורה שלא תכבה, ליקטו עובדי המספנה צמיגים רבים ממפעלי הסביבה, והמלאי אוזל והולך.

חברת החשמל עוברת לשימוש בדלק דל גופרית, לצימצום זיהום האוויר

מאת כתב דבר

חברת החשמל צימצמה ב־1994 בצורה משמעותית את פליטות מזהם האוויר גופרית דו־חמצנית ממתקניה, בכך שהגבירה את השימוש בדלקים דלי גופרית, שהם ידידותיים הרבה יותר לסביבה.

מנכ"ל חברת החשמל, רפי פלד, מסר ביום שני כי מנתוני דו"ח "סיכום שימוש בדלקים דלי גופרית בתחנות כוח מזוטיות בשנת 1994", מתקבל כי 40% מכלל צריכת הדלק של תחנות הכוח המופעלות במזוט – תחנת רדינג בתל־אביב, אשכול באשדוד ותחנת הכוח בחיפה – היתה של דלקים דלי גופרית.

זוהי עלייה בכ־14% בשימוש המתוכנן בחברת החשמל בדלקים דלי גופרית (בתכולה של עד 1% גופרית, לעומת תכולה של 2% במזוט הרגיל), בהשוואה ל־1993, שבה היו הדלקים דלי הגופרית כ־35% מכלל הדלקים שנשרפו בתחנות הכוח המזוטיות. פלד ציין, כי בשנה הנוכחית, 1995, תגביר חברת החשמל עוד יותר את שריפת הדלקים דלי הגופרית במתקניה ועל ידי כך תתרום לשיפור נוסף של איכות האוויר.

חלקו של מזוט דל־דל גופרית (שתכולת הגופרית שלו היא עד 0.5%), מתוך סך כל השימוש בדלקים דלי גופרית, הוא כ־32%. הכמות הכוללת של דלק דל גופרית לסוגיו שנצרכה ב־1994 הגיעה ל־946 אלף טון לעומת 760 אלף טון ב־1993.

כתוצאה מן העלייה בשימוש בדלקים דלי גופרית, חלה ב־1994 ירידה משמעותית של כ־20.6% בפליטת גופרית דו־חמצנית מתחנות הכוח המזוטיות והסתכמה ב־7.27 גרם לקוט"ש לעומת 9.16 גרם לקוט"ש ב־1993.

יצוין, כי בעוד ב־1993 נפלטו מתחנות המזוטיות סך כולל של 81.6 טון גופרית בשנה, ב־1994 הצטמצמו הפליטות לכ־72 טונות.

העלייה בהיקף השימוש בדלקים דלי גופרית ב־1994 נובעת בעיקר מן המעבר לשימוש רצוף, בכל שעות היממה, במזוט דל גופרית באתר תחנות הכוח רדינג בתל־אביב. ב־1993 שרפה רדינג מזוט דל גופרית באופן רצוף 14 שעות ביממה בלבד.

הצעדים שנקטה חברת החשמל לצימצום פליטות הזיהום מרדינג הביאו לכך שבשנים האחרונות לא נרשמה אף חריגה מתקנים המחמירים של המשרד לאיכות הסביבה בתחנות הניטור המקיפות את אתר רדינג בטווחים שונים.

באתר תחנות הכוח אשכול באשדוד היתה עלייה של למעלה מ־22% בשימוש במזוט דל גופרית. ב־1994 בוצע המעבר לשימוש בדלק זה 229 פעמים, כלומר ב־63% בסך הכל ימי השנה. בתחנת הכוח המזוטית בחיפה חלה ירידה של כ־17% בשימוש בדלקים דלי גופרית ב־1994, בהשוואה לשנה קודמת. הדבר מוסבר בירידה במספר הימים בהם שררו תנאים מטאורולוגיים שדרשו מעבר לשימוש בדלקים דלי גופרית – 144 ימים לעומת 207 ימים ב־1993.

מנכ"ל חברת החשמל מסר עם קבלת הדו"ח שהוכן על ידי המחלקה לאיכות הסביבה, כי תוספת העלות של דלקים דלי גופרית ב־1994 הסתכמה ב־12 מיליון דולר לעומת כ־18 מיליון ב־1993.

הירידה בתוספת העלות, למרות העלייה בכמות הנצרכת של הדלקים, הסביר פלד, נובעת מהירידה בהפרש המחירים בין דלקים דלי גופרית ומזוט רגיל. פלד ציין, כי החברה משקיעה מאמצים ומשאבים ניכרים על מנת לקדם את נושאי איכות הסביבה.

צור יגיש לממשלה הצעה משלו להסדר חובות הקיבוצים

"עדיפה החלטת ממשלה שלילית על ביזוי הקיבוצים או פתרון חלקי"

מאת רן הלוי

שר החקלאות, יעקב צור, הודיע ביום שני, כי יניח בתוך שבוע את הצעתו בעניין הסדר חובות הקיבוצים על שולחן הממשלה.

"אני מעדיף החלטה שלילית מגרירת הנושא, ביזוי הקיבוצים או החלטה חלקית, שלא תיחלץ את הקיבוצים מהבוץ בו הם שרויים", אמר צור, בעקבות החלטת הממשלה משלשום על קיצוץ בתקציב להסדרי החובות השנה וביטויי ראש הממשלה במהלך הישיבה בנוסח, "שישברו לעצמם קיבוצי הגדו"ן את הראש מול הבנקים, זה לא עניינה של הממשלה".

"קשה לי לקבל מצב, בו כל נושאי המשבר נפתרו, ובהם הזרמה של מיליארדים לקופת חולים, לרשויות המקומיות, להעיירות הבכתוניות ולקרנות הפנסיה. רק הקיבוצים נותרו מהצד. כפי הנראה, כיום הקיבוצים הם תופעה שמתביישים בה", הוסיף צור.

לדברי צור, ההצעה שיגיש הוכנה בשיתוף עם התנועות ומקובלת על הבנקים. ההצעה מתייחסת לחוב לא מוסדר של שני מיליארד ש"ח. במרכז ההצעה עומד העיקרון, שהקיבוצים במרכז הארץ יחזירו את מלוא חובם באמצעות מכירת קרקעות מבנישותם. בדרך זו יוחזרו שני מיליארד ש"ח.

על רקע הרתיעה שמגלה ראש הממשלה מלערב אותה בטיפול במכירת הקרקעות ומחיקת חובות מול התמורות מעסקות אלה, הדגיש צור, כי הממשלה לא תממן רכישת הקרקעות, והן יוטפלו באמנות משותפת של המדינה, הבנקים וההתיישבות.

עוד קובעת ההצעה, שהמדינה תשתתף בפרעון ההובות בהיקף של 1.5 מיליארד שקל, שישמשו להסדר חובותיהם של קיבוצי הספר והפריפריה בלבד. הבנקים אמורים להשתתף בהסדר במחיקת חובות ממקורותיהם בהיקף של כ־2.5 מיליארד ש"ח.

הצעת שר החקלאות כוללת סעיף מיוחד של עזרה הדדית בין הקיבוצים. על פי ההצעה, כל קיבוץ יחויב להעביר למדינה 5 אחוזים מהמשבצת הקרקעית שלו. 250 מיליון שקל מהסכום שיתקבל, יועברו למקורות ההסדר והיתרה – לעזרה הדדית בין הקיבוצים.

כצעד להבראת הקיבוצים, תוקם קרן השקעות ע"י צוות משותף של הממשלה והתנועות. כנגד זאת, תינתן אפשרות לקיבוצים לבחור במסלול של שיקום או פירוק, וזאת תוך הבטחת הקיום והביטחון הסוציאלי לאוכלוסיה המבוגרת.

בעקבות החלטת הממשלה והדברים שנאמרו במהלך ישיבתה שלשום, נשמעו אתמול בתנועות הקיבוציות ביטויים של רוגז ותיסכול. איתן ברושי, יו"ר שר החקלאות וחבר מרכז התק"ם, אמר, כי יש לדעתו לפנות לחברי הכנסת של כל התנועות ההתיישבות שלא לתמוך בכנסת בהחלטות הממשלה משלשום, אם לא תובטח תמיכתה בהסדר חובות הקיבוצים.

היום יידון הנושא בצוות המשותף לתנועות התק"ם והקיבוץ הארצי, ויש כוונה לזמן עוד השבוע פגישה של ראשיהן ושר החקלאות עם ראש הממשלה, יצחק רבין.

שוקי ההון בעולם / ב"ל כספי

הדולר התחיל להתחזק

אתמול הופיעו ביקושים דולריים טובים בשוקי המטבע של המזרח הרחוק ושל מערב אירופה, וערכו של המטבע האמריקאי עלה לעומת רוב המטבעות החשובים. סוחרי מטבע בלונדון מסבירים את העלייה בשער הדולר כטכנית, משום שאתמול לא היו סיבות לחיזוק הדולר, או ליתר דיוק, לבלימת הירידה בשערו.

אמנם הבנק המרכזי של יפן עשה מאמצים גדולים לבלום את המשך הירידה, אך אין זו הפעם הראשונה שהוא נוהג כך. לדעת מומחים, ייתכן שהדולר התחיל להתחזק משום שהמשקיעים הגיעו למסקנה שהדולר בשערו הנוכחי הוא מציאה של ממש.

הבנק המרכזי של יפן התחיל לרכוש דולרים מיד עם פתיחת השווקים בטוקיו, אך ההתערבות לא סייעה לדולר בשעות הבוקר והוא ירד לרמה של 88.60 ינים, 1.3815 מארק ו־1.1465 פר"ש.

כאמור, הדולר התחיל להתחזק מאוחר יותר, במיוחד עם פתיחת השווקים במערב אירופה. בעת סגירת המסחר בלונדון נסחר הדולר ב־1.4054 מארק, 1.1685 פר"ש, 89.95 ינים (שימו לב: הדולר נושק את שער ה־90.00 ינים), והליש"ט ירדה ל־1.5747 דולר.

בשוקי ניירות הערך בטוקיו היו אתמול היצעים. לדעת מומחים, הם קשורים בפחד השורר בקרב הסקטור העסקי היפני, שבא חוזק של הין היפני יערער את היציבות הכלכלית ביפן ויבלום את ניצני הצמיחה וההתאוששות הכלכלית במדינה זו. בעקבות היצעים אלו ירד מדד הניקי ב־121.30 נקודות ל־16,129.90 נקודות.

בשוקי ניירות הערך של מערב אירופה היו ביקושים, ומשום כך עלה מדד הדקס בפרנקפורט ל־2,005.24 נקודות, ואילו מדד המניות הכללי של לונדון עלה ל־3,120.10 נקודות.

שערי מטבעות חוץ ביחס לשקל

20.3.95		בנק ישראל ש. יציג	שינוי	בנק הפועלים העברות והמחאות קניה	בנק הפועלים העברות והמחאות מכירה	בנק הפועלים מזומנים מכירה	בנק לאומי העברות והמחאות קניה	בנק לאומי העברות והמחאות מכירה	בנק לאומי מזומנים מכירה	בנק דיסקונט העברות והמחאות קניה	בנק דיסקונט העברות והמחאות מכירה	בנק דיסקונט מזומנים מכירה
ארצות הברית	1 דולר	2.9860	+0.0190	2.9584	3.0002	3.05	2.9652	3.0070	3.05	2.9674	3.0086	3.05
בריטניה	1 ליש"ט	4.7106	+0.0045	4.6803	4.7464	4.83	4.6895	4.7553	4.81	4.6952	4.7605	4.83
גרמניה	1 מרק	2.1257	+0.0265	2.1132	2.1430	2.18	2.1195	2.1494	2.18	2.1216	2.1512	2.18
צרפת	1 פרנק	0.5972	+0.0024	0.5925	0.6069	0.61	0.5948	0.6032	0.61	0.5957	0.6020	0.61
הולנד	1 גילדן	1.8971	+0.0233	1.8790	1.9056	1.93	1.8887	1.9153	1.94	1.8922	1.9185	1.95
שוויץ	1 פרנק	2.5568	+0.0304	2.5482	2.5842	2.63	2.5540	2.5900	2.63	2.5536	2.5892	2.63
שבדיה	1 כתר	0.4102	+0.0006	0.4069	0.4127	0.42	0.4067	0.4125	0.42	0.4078	0.4135	0.42
נורבגיה	1 כתר	0.4754	+0.0036	0.4712	0.4779	0.49	0.4735	0.4802	0.49	0.4739	0.4805	0.49
דנמרק	1 כתר	0.5296	+0.0051	0.5261	0.5336	0.54	0.5272	0.5347	0.54	0.5261	0.5335	0.54
פינלנד	1 מרק	0.6804	+0.0029	0.6735	0.6831	0.70	0.6761	0.6856	0.70	0.6773	0.6868	0.70
קנדה	1 דולר	2.1169	+0.0190	2.0935	2.1241	2.16	2.1018	2.1314	2.16	2.1069	2.1362	2.17
אוסטרליה	1 דולר	2.1740	+0.0395	2.1477	2.1781	2.23	2.1530	2.1834	2.30	2.1510	2.1809	2.21
דרום אפריקה	1 רנד	0.8224	+0.0039	0.8147	0.8263	0.84	0.8176	0.8291	0.83	0.8194	0.8308	0.82
בלגיה	10 פרנק	1.0309	+0.0122	1.0247	1.0392	1.06	1.0260	1.0405	1.06	1.0276	1.0419	1.06
אוסטריה	10 שילינג	3.0238	+0.0365	2.9977	3.0400	3.09	3.0079	3.0503	3.09	3.0137	3.0556	3.10
איטליה	1,000 לירטה	1.7226	-0.0299	1.6954	1.7194	1.77	1.7041	1.7282	1.76	1.7101	1.7339	1.76
יפן	100 ין	3.3283	+0.0408	3.3025	3.3492	3.40	3.3186	3.3654	3.41	3.3195	3.3657	3.42
ספרד	100 פזטות	2.3315	+0.0233	2.2996	2.3321	2.43	2.3040	2.3364	2.39	2.3153	2.3475	2.38
ירדן	1 דינר	4.3596	+0.1316	-	-	4.45	-	-	4.47	-	-	-
מצרים	1 לירה	0.9257	+0.0208	-	-	0.90	-	-	0.90	-	-	-
אק"ו	ECU	3.8655	+0.0106	3.8297	3.8838	-	3.8399	3.8941	-	3.8433	3.8968	-

רפאל הרלב הוא בעל העניין בחברת "אל על"

מאת אריה ארד

רפאל הרלב הוא בעל העניין באל על בתוקף היותו מנכ"ל.

אתמול פורסם ב"דבר", כי בדו"חות הכספיים של החברה לשנה שעברה התגלה לראשונה, שיש באל על "בעל עניין" – מונח המוגדר בחוק כבעל חמישה אחוזים לפחות ממניות החברה. בירור העלה, שעל־פי פקודת החברות, כל מנכ"ל המקבל שכר מהחברה נחשב ל"בעל עניין" בה.

לפיכך, המנכ"ל הרלב הוא "בעל עניין" באל על בתוקף תפקידו.

קרנות נאמנות

נכון ליום 20.3.95

הקרן	מחיר היחידה	מחיר הפדיון	השינוי בנקודות	השינוי באחוזים
אב	1160.90	1153.81	-11.37	-0.97%
אבוקה	1458.16	1431.48	-12.04	-0.83%
אביר	151.06	150.18	-0.63	-0.42%
אגוז	817.06	802.14	0.49	0.06%
אגס	313.68	311.75	0.52	0.17%
אדום	769.22	755.13	-8.95	-1.17%
אודרין	79.22	77.67	-0.70	-0.90%
אודרין שקלית	102.00	101.63	0.02	0.02%
אופיר	418.83	416.21	-0.66	-0.16%
אופיר אג מדינה	111.13	109.13	0.02	0.02%
אופיר גמישה	67.09	65.96	-0.38	-0.58%
אופיר מניות	73.59	72.32	-0.84	-1.15%
אור	754.18	749.40	-1.39	-0.19%
אור־לי	968.51	962.59	-1.33	-0.14%
אורין	157.13	154.12	0.11	0.07%
אורן	2893.48	2839.93	-6.12	-0.22%
אחריות אגח מד	308.82	304.79	-0.36	-0.12%
אחריות גמישה	380.71	373.49	-3.20	-0.85%
אחריות מניות	252.70	247.70	-3.44	-1.37%
אחריות כדלק	183.56	179.49	-1.84	-1.02%
אחריות מט"ח	137.76	134.82	-2.90	-2.10%
אחריות	133.07	130.53	-0.07	-0.05%
אחריות מסוח אגח	120.17	119.27	28.45	31.26%
אחריות מטבע חוץ	87.25	85.56	-38.03	-72.06%
אטלס פקן	91.93	89.79	-0.06	0.07%
אייל 5	160.94	158.73	0.24	0.15%
אילנות 90	169.49	166.32	-1.66	-0.98%
אילנות בטוחה	109.99	109.25	0.13	0.12%
אילנות גלובוס	85.94	84.22	0.10	0.12%
אילנות כרם	133.75	131.31	-0.59	-0.45%
אילנות מעוף	119.95	119.36	-2.57	-2.11%
אילנות פיננסים	60.38	59.29	-0.65	-1.08%
אילנות שוקים	48.30	47.42	-0.40	-0.83%
אילנות תקשורת	56.01	54.97	-0.35	-0.64%
אינקס גמישה	97.26	95.22	-0.09	-0.09%
איתן	235.04	230.64	-1.70	-0.73%
אלון	1544.87	1516.43	1.56	0.10%
אלונות ביטוח	57.61	56.51	-1.31	-2.26%
אלמוג	311.33	307.81	0.48	0.16%
אמינא גדלן מניב	78.44	76.97	-0.11	-0.14%
אמירים קרן מטבעות	88.08	87.33	-0.61	-0.69%
אנליסט אג חברות	198.35	194.48	-0.15	-0.08%
אנליסט אג מדינ	293.49	289.34	-0.19	-0.07%
אנליסט אגרסיבית	99.28	96.68	-0.32	-0.33%
אנליסט אירופה	111.92	109.24	0.03	0.03%
אנליסט גמישה	491.84	479.50	-3.83	-0.79%
אנליסט כספים	103.13	102.92	0.07	0.07%
אנליסט מניות	766.10	746.27	-7.92	-1.05%
אנליסט תעשיות	238.02	231.79	-2.33	-1.00%
אסף	171.09	169.00	-1.16	-0.68%
אפיקים אגח	185.53	183.05	1.51	0.83%
אפיקים גמישה	120.14	118.28	0.30	0.25%
אפיקים חו"ל	126.94	123.13	-0.31	0.25%
אפיקים מניות	187.00	183.99	-1.45	-0.78%
אפסילון 36	61.34	61.04	-0.82	-1.32%
אפסילון אג חברות	87.71	87.41	0.01	0.01%
אפסילון אג מד	135.40	134.92	0.06	0.04%
אפסילון מניות	124.25	123.60	-1.14	-0.91%
ארז	225.57	221.32	-1.97	-0.88%
אש	542.87	532.28	-2.11	-0.40%
אשל	533.49	523.58	-0.60	-0.11%
אתגר	104.66	102.73	-1.76	-1.69%
אתרוג	731.29	717.72	-0.50	-0.07%
בדולח	615.44	604.04	-10.20	-1.66%
בונד	130.90	128.53	-0.08	-0.06%
בורסון גמישה	66.16	65.62	-0.30	-0.45%
בטוחה 30 פלוס	123.88	122.21	-0.74	-0.60%
בטוחה אגח מדינה	1711.27	1688.12	-0.80	-0.05%
בטוחה אגח	2182.62	2153.95	-0.12	-0.01%
בטוחה גמישה	1977.37	1950.92	-4.91	-0.25%
בטוחה חו"ל	131.39	129.29	1.01	0.79%
בטוחה מניות	3352.65	3307.27	-39.45	-1.18%
בלוך־רוטשטיין גמישה	105.94	103.83	-1.25	-1.19%
בסט	137.03	135.23	-0.89	-0.65%
ברוך	147.53	145.87	-1.58	-1.07%
ברוש	2220.83	2179.71	-11.53	-0.53%
בריאות	52.99	52.26	-0.71	-1.34%
ברק	1844.96	1809.55	-12.01	-0.66%
גביש	4633.42	4603.89	-20.47	-0.44%
גבע	297.14	293.11	-0.41	-0.14%
גרן	498.28	492.55	-1.40	-0.28%
גיא	454.55	446.60	-0.63	-0.14%
גל	75.37	74.33	-0.93	-1.24%
דובדבן	1739.94	1708.21	-28.82	-1.66%
דוברת שרם אגח	109.81	108.08	-0.18	-0.17%
דוברת שרם גמיש	115.66	113.24	-0.84	-0.74%
דוברת שרם כרם	89.25	87.40	-0.55	-0.63%
דוברת שרם מניות	70.94	69.45	-1.03	-1.47%
דוכס	174.28	171.07	-0.06	-0.04%
דולב	684.89	672.26	0.86	0.13%
דולר	180.50	178.23	-0.23	-0.13%
דותן	860.73	845.87	-0.26	-0.03%
דקל	1986.39	1949.70	-24.52	-1.24%
הדס	1540.44	1523.31	-18.23	-1.18%
הון פקן	65.11	63.98	-1.01	-1.55%
הזק	104.90	104.53	-0.09	-0.09%
הייטק 92	190.17	188.40	-0.48	-0.25%
היובל	146.30	144.72	-0.86	-0.59%
הילה	385.47	383.93	-0.09	-0.02%
המרה	821.52	812.27	-4.41	-0.54%
הראל־לביא	161.28	159.16	-0.05	-0.03%
הראל־לביא מניות	96.48	94.76	-1.07	-1.11%
זוהר	357.93	353.12	-0.44	-0.12%
זיו	439.21	433.15	-0.21	-0.05%
זינגר ברנע פיננסל	76.52	75.14	-0.90	-1.18%
זיק	310.31	303.10	-2.67	-0.87%
זלי אבלגון סטור	93.94	93.23	-0.32	-0.34%
חו"ל	213.69	208.83	-0.42	-0.20%
חליפין	344.63	344.63	0.29	0.08%
חלמיש	230.26	227.65	-0.48	-0.21%
חץ	388.70	388.70	0.09	0.02%
טופז	316.90	310.22	-0.05	-0.02%
סמיר	89.77	88.91	0.09	0.10%
טרנדי 5	134.99	132.85	0.40	0.30%
יבול	527.35	517.54	-1.15	-0.22%
יהלום	745.20	731.42	-7.26	-0.98%
יוזמה	165.96	162.87	-0.21	-0.13%
ילד אגח מדינה	105.03	103.21	-0.14	-0.14%
ישרות	2198.50	2154.06	-27.70	-1.27%
יעד	190.90	189.31	0.03	0.02%
יעד גמישה	73.58	72.79	-0.28	-0.38%
יער	63.08	62.34	-0.59	-0.94%
יערה	427.06	419.12	0.27	0.06%
ישראל אמריקה	119.01	116.55	0.51	0.44%
כוכב	116.63	113.29	-1.42	-1.23%
כימיקל פקן	77.62	76.18	-0.77	-1.00%
כללי אגח מד	347.07	340.88	-0.14	-0.04%
כללי אייל 90	109.67	108.19	-1.41	-1.28%
כללי אייל 25	142.39	141.15	-2.91	-2.02%
כללי אייל אג	147.05	145.89	-	0.00%
כללי גמישה	911.50	893.36	-9.84	-1.09%
כללי אמינה	111.69	113.64	0.00	0.00%
להק־אגמיה	100.18	99.31	-0.87	-0.87%
להק־אגמה	205.01	199.30	-2.76	-1.38%
להק־אנקור 5	595.05	580.87	-5.86	-1.00%
להק־דוכיפת	528.71	513.00	-4.13	-0.80%
להק־זמיר	568.15	561.91	-6.33	-1.11%
להק־חוחית	445.87	437.67	0.84	0.19%
להק־ינשוף	119.04	118.72	-0.01	-0.01%
להק־סיס	302.33	296.71	0.09	0.01%
להק־סלעית	93.84	97.12	-0.52	-0.56%
להק־סמית	475.08	466.34	-0.96	-0.20%
להק־עפרוני	422.46	414.74	-0.23	0.06%
להק־צופית	510.19	500.75	-2.23	-0.44%
להק־קוסמוס	106.29	104.83	0.29	0.28%
להק־רום	73.80	71.72	0.38	0.54%
להק־שחף	69.95	68.66	-0.42	-0.61%
להק־שראש	150.45	147.68	-0.32	-0.22%
להק־שלוה	169.43	168.17	0.03	0.02%
להק־שקנאי	129.45	127.08	-0.84	-0.66%
להק־תור	279.64	276.55	-4.57	-1.63%
להק־תמירות	50.09	49.17	0.15	0.31%
לאומיקע	398.82	390.26	-1.69	-0.43%
לוטם	1217.91	1195.32	-15.21	-1.26%
לשם	1078.22	1066.29	-0.80	-0.07%
מבטח	404.07	400.61	-0.01	-0.00%
מגבת	1223.31	1212.91	-0.35	-0.03%
מגמה	256.94	254.39	-2.02	-0.79%
מגיק	196.49	192.52	-0.87	-0.45%
מגר	700.94	695.07	3.01	0.43%
מגדל זהב מניות	49.23	48.15	-0.85	-1.73%
מזון	1402.93	1390.75	-1.72	-0.12%
מגאר פיננסי	69.22	68.64	-0.80	-1.16%
מד דיקלה	101.94	101.05	-0.60	-0.59%
מד מעוף	122.72	121.95	-2.63	-2.10%
מדגם	117.30	115.90	0.18	0.16%
מור	1073.99	1064.95	-13.92	-1.29%
מוריה 5	125.64	123.68	0.15	0.12%
מנוף	86.85	85.68	-0.65	-0.76%
מזרחי אייל	71.45	71.06	-0.80	-1.11%
מזרחי אייל אגח	73.69	73.24	0.33	0.45%
מטה	170.32	167.18	0.87	0.52%
מיטב אג מדינה	3493.60	3464.29	-0.21	-0.01%
מיטב אג חוליים	38.56	37.82	-0.36	-0.95%
מיטב גמישה	1526.38	1508.77	-6.51	-0.43%
מיטב מכיח	213.64	211.82	0.33	0.16%
מיטב מניות	145.24	143.45	-0.77	-0.53%
מימד	317.06	314.40	0.40	0.13%
מירב	109.95	109.50	-0.16	-0.15%
מכלול	491.83	482.81	-6.10	-1.25%
מלכית	210.13	206.22	-1.59	-0.76%
ממון	189.52	187.82	-0.68	-0.36%
מנוף	109.41	107.38	-0.77	-0.71%
מעגל	63.14	62.64	-0.63	-1.00%
מעוף	2341.80	2321.47	-3.84	-0.17%
מעלות גמישה 50	100.86	98.95	-1.63	-1.61%
מעין	1009.33	1000.68	0.08	0.01%
מעלה מעוף סוץ	116.96	114.79	-2.31	-1.97%
מצפן	82.65	81.96	-0.04	-0.05%
מקשה	884.33	876.55	-0.24	-0.03%
מרווח	444.06	440.39	-0.20	-0.05%
מרום דנקה אגח	107.79	106.26	-0.16	-0.15%
מרום	4369.29	4332.00	2.96	0.07%
מרכנית אגח מדינה	97.33	96.57	0.07	0.07%
מרכנית מניות	54.47	54.01	-0.33	-0.61%
מרכנית מעוף	115.92	115.66	-2.44	-2.07%
מרץ	328.48	325.79	-5.41	-1.63%
משאבי טבע	56.84	55.81	-0.68	-1.21%
משותפים	206.69	206.05	-2.76	-1.32%
מנה	557.06	599.46	-0.99	-0.18%
סף	279.85	278.02	-1.67	-0.60%
נחשון	72.75	0.00	-	-
נטף	1306.63	1291.84	-22.22	-1.69%
נילי	707.29	697.90	-5.34	-0.76%
נסיכה קונטיננטל	48.09	47.21	-0.58	-1.21%
נץ	178.83	177.66	-0.50	-0.28%
נשואה אגח חברות	120.87	120.12	-0.10	-0.08%
סגולה	252.12	247.43	0.21	0.09%
סיגמא אגח מדינה	102.96	101.58	0.01	0.01%
סיגמא גמישה	76.40	75.53	-0.16	-0.21%
סיון	141.93	139.99	-1.12	-0.79%
סימפון אגח	116.17	114.00	-0.73	-0.63%
סלע	1009.85	1001.14	-2.63	-0.26%
סער	134.67	131.92	-1.11	-0.83%
ספנות אגח ק.	107.99	107.60	0.01	0.01%
ספנות קרן מניות	99.53	97.31	-0.75	-1.25%
עדיף	93.86	93.59	-0.18	-0.19%
עומר	151.09	148.26	-1.12	-0.75%
עידית	2881.55	2849.65	-13.66	-0.48%
עמדה 10	122.88	121.50	-1.27	-1.03%
עמדה אמריקאית	64.95	63.91	0.33	0.52%
עמדה יצוא	60.73	60.00	-0.63	-1.03%
עמדה כוללת	159.93	158.13	-0.78	-0.49%
עמדה מעוף	127.07	125.96	-2.70	-2.09%
עמדה משולבת	160.24	159.05	-2.19	-1.36%
עמיגל אגח	90.96	90.22	0.18	0.20%
ענבל	133.10	132.83	0.82	0.62%
ענבר	129.59	127.17	0.47	0.37%
ערמון	149.03	146.30	-0.22	-0.14%
פיא	5450.37	5348.50	-32.45	-0.60%
פיא 2000	57.82	56.60	-0.40	-0.70%
פיא דיסק	48.71	47.80	-0.07	-0.15%
פיא מעוף	118.63	117.90	-2.34	-1.95%
פיא שקלית	71.79	70.17	0.15	0.21%
פיא פריים	99.33	97.89	0.42	0.43%
פיוניר אג חו"ל	99.27	96.02	-0.42	-0.44%
פיל	205.38	202.99	0.09	0.09%
פנתר	385.36	382.20	-0.86	-0.22%
פסגות 50	196.08	193.64	-2.45	-1.25%
פסגות גמיש	376.69	374.16	-4.90	-1.29%
פסגות חו"ל	94.85	92.52	0.13	0.13%
פסגות יציב	388.85	386.38	-1.70	-0.44%
פסגות כל חודש	102.55	100.73	0.13	0.13%
פסגות כל רגע	147.58	147.21	0.20	0.14%
פסגות לימיס	198.23	196.51	-3.53	-1.76%
פסגות מכט לשלום	77.39	75.95	-0.52	-0.68%
פסגות מדד	390.16	362.95	-0.49	-0.13%
פסגות מסחה	380.40	372.66	1.43	0.39%
פסגות מלכיר	323.74	320.93	-2.98	-0.92%
פסגות מניות	499.74	493.22	-4.77	-0.96%
פסגות משולבת	416.11	408.39	-3.18	-0.77%
פסגות עולם	120.81	118.13	-0.30	-0.25%
פסגות על קרן	55.95	54.73	-0.97	-1.73%
פסגות פיקים	60.40	59.16	-0.73	-1.22%
פסגות תאגידים	380.97	374.16	-0.55	-0.14%
פריזה	82.08	78.65	0.54	0.69%
צבר	232.41	227.98	0.45	0.20%
צוק	255.40	254.13	-0.29	-0.11%
ציון משאבים טבע	85.31	84.94	-0.69	-0.80%
צמיד	3323.78	3262.09	-4.20	-0.13%
צמיחה אגח מד	1432.36	1422.99	-0.30	-0.02%
צמיחה גמישה	2088.97	2060.32	-9.23	-0.45%
צמיחה יצוא	176.09	174.07	-1.84	-1.05%
צמיחה מניות	417.11	414.51	-4.65	-1.11%
קלע	588.56	585.63	-4.75	-0.81%
קפיטל אגח	102.70	101.95	0.10	0.10%
קפיטל חו"ל	95.52	92.87	0.23	0.25%
קפיטל מניות	67.70	66.74	-0.99	-1.46%
קשת	308.35	302.66	0.35	0.12%
רוח	145.81	143.02	-0.16	-0.11%
רימון	367.27	366.01	0.31	0.08%
רעים 90	190.47	186.58	-1.10	-0.59%
רשף	402.00	395.65	-0.89	-0.23%
שביט	495.19	493.25	-1.39	-0.28%
שחר	164.92	163.75	-	0.00%
שירה	1767.49	1756.39	-6.25	-0.35%
שמורה קס	95.41	0.00	-	-
שמיר	1020.70	1001.61	-31.62	-3.06%
שסק	608.07	604.38	-6.05	-0.99%
שפע	186.03	184.40	-3.91	-2.08%
שקד	248.24	243.67	0.30	0.12%
תאנה	994.69	988.52	-5.17	-0.52%
תבל	899.23	887.33	0.21	0.02%
תדהר	2158.05	2147.10	-9.17	-0.43%
תוכנה ותקשורת	70.76	69.02	0.19	0.28%
תמוז	105.44	104.69	-1.71	-1.61%
תמריץ	66.35	65.63	-0.39	-0.59%
תנופה	271.19	266.15	-7.56	-2.75%
תפוח	778.02	763.64	0.09	0.71%
תפוז	525.34	522.13	0.40	0.08%
תרשיש	147.30	144.58	0.08	0.06%
תשואה חץ	104.57	103.75	0.16	0.15%
תשואה סופה	104.39	101.66	-0.94	-0.91%
תשרי	1374.07	1363.75	-4.05	-0.30%

* [illegible]

مطابقة للأصل

עורך: לוי מורב

הבנקים מפחיתים את ריבית הפריים ל־16.3% ממחרתיים

מאת רן הלוי

בעקבות הודעת הנגיד משלשום על הורדת שיעור הריבית לטווח קצר במשק ב־1.5%, הודיעו אתמול חמשת הבנקים הגדולים על הורדה בשיעור זהה של ריבית הפריים שהם גובים על הלוואות, החל מיום חמישי. ריבית הפריים תעמוד אפוא החל ממחרתיים על 16.3%.

עם זאת, לא שינו הבנקים את שאר רכיבי הריבית, גם אחרי הורדת שיעור האשראי על ההון לטווח קצר שמעמיד להם בנק ישראל ב־2.2% בפברואר ובמארס.

בבל"ל ובבנק המזרחי נשארה תוספת הסיכון המירבית על 3%, התוספת על הלוואות החורגות ממכסת האשראי המאושרת גם היא נותרה על 3%, עמלת הקצאה בחח"ד נותרה על 1.5%. לפיכך תעמוד הריבית המירבית בבנקים אלה על הלוואות במסגרת בחשבונות חח"ד על 20.8% והריבית המירבית על חריגה מן המסגרת – 22.3%.

בבנק דיסקונט נשארת תוספת הסיכון המירבית על 2.8%, וגם התוספת על חריגה ממסגרת האשראי המאושרת תוסיף לעמוד על 2.8%; עמלת הקצאה בחח"ד תשאר גם בדיסקונט על 1.5%.

לפיכך הריבית המירבית על אשראי במסגרת בחשבונות חח"ד תעמוד בדיסקונט על 20.6% בלבד, והריבית המירבית על חריגה – 21.9% בלבד.

הבנק הבינלאומי הודיע במקביל על הפחתת 2% מריבית החובה על אשראים באמצעות כרטיסי אשראי "ויזה זהב" במסלול הריבית הקבועה "ויזה קרדיט". לקוחות שישתמשו באמצעי תשלום זה ישלמו מעתה רק 15.5% על אשראי שניתן באמצעות כרטיס האשראי (במקום 17.5% עד כה).

לקוחות "זהב" במסלול הריבית המשתנה ("ישראכרט זהב" ו"ויזה עדיף זהב") ישלמו מעתה רק 15.3% (פריים מינוס אחוז).

בנק לאומי הודיע במקביל גם על הפחתת הריבית על משכנתאות צמודות בבל"ל למשכנתאות מ־5.8% ל־5.4%.

כך נראה הסניף החדש של רשת הגלידריות בלו־מון ברחוב יהודה המכבי 67 בתל אביב. הסניף מעוצב בסגנון מודרני בנוסח הגלידריות באירופה. עד כה פעלו רוב חנויות "בלו־מון" בקניונים הגדולים ברחבי הארץ.

מאה ממפוטרי "שטיחי כרמל" קיבלו את כספם

מאת אורי שרון

מאה ממפוטרי תשלובת שטיחי כרמל באור עקיבא, קיבלו בימים אלה כספים, במסגרת התביעות שהגישו נגד המוסד לביטוח לאומי בגין חובה של משפחת שפירא, בעלת התשלובת, לעובדיה.

נציגי המוסד לביטוח הגיעו לבית מועצת הפועלים בישוב, ושילמו את הכספים בנוכחות מזכירת המועצה, רחל אבבעים, באת כוח העובדים, עו"ד גלילה הורנשטיין, ונציגי כונס הנכסים של המפעל.

נמסר, כי עד חג הפסח יקבלו כל שאר העובדים את הכספים המגיעים להם במסגרת אותן תביעות. עו"ד הורנשטיין מסרה, שעם תום חלוקת הכספים הנוכחית, יקבלו העובדים גם את הכספים המגיעים להם מקרן הפיצויים שנמצאת בנאמנות.

כבישי "מנהרת הכרמל" יהיו כבישי אגרה

מאת אורי שרון

הממשלה אישרה שלשום פה אחד את הצעת החוק של שר התחבורה, ישראל קיסר, לפיה כבישי מנהרת הכרמל יהיו כבישי אגרה.

השר קיסר הציע, כי הוא ועמיתו, שר הבינוי והשיכון, יוסמכו לקבוע את תנאי הפעלת כבישי האגרה ואת אופן ניהולם. שר התחבורה הוסיף, כי סכומי האגרה ייקבעו על פי קריטריונים, וכי סכום האגרה ייקבע, בין השאר, על פי מרחק הנסיעה בכבישים אלה.

מדברי השר קיסר עולה, שאמצעי המימון העיקרי לביצוע פרויקט כריית מנהרת הכרמל, שהיקפו יותר מ־100 מיליון דולר, יהיה כספי האגרה אותם ישלמו המשתמשים במנהרה.

המנהרה שאורכה יהיה חמישה קילומטרים, תיכרה מצומת הצ'ק פוסט במבואותיה המזרחיים של חיפה, ועד מחלף הכביש המהיר לתל אביב במבואותיה הדרומיים של העיר.

סחר החוץ המוטס פחת בארבעה אחוזים

מאת אריה ארד

סחר החוץ המוטס פחת בחודשיים הראשונים של השנה בארבעה אחוזים, בהשוואה לאותם החודשים אשתקד, בשל ירידת היצוא המוטס בשמונה אחוזים מתחילת השנה. הירידה הדרמטית ביצוא המוטס חלה בינואר והגיעה ל־16 אחוז, בעוד שבחודש שעבר עלה הוא גדל באחוז אחד.

היבוא המוטס פחת בחודש שעבר בשלושה אחוזים, אך גדל בינואר בשבעה אחוזים, כך שבסך הכל גדל בשני אחוזים בחודשיים הראשונים של השנה.

בחודש שעבר הסתכם היבוא המוטס ב־9,906 טון והיצוא המוטס ב־13,455 טון. סך כל תנועת המטענים בנמל בן גוריון הסתכם בתחילת השנה ב־44,505 טון.

"הגירעון של קרנות הפנסיה ההסתדרותיות: 100 מיליארד ש"ח"

יו"ר נעמ"ת, עו"ד עפרה פרידמן, דורשת שוויון בקרנות

מאת אפרים דוידי

"הגירעון הקיים בקרנות הפנסיה ההסתדרותיות במחירי סוף 1994 ויחד עם סיבסוד הריבית על אג"ח מיועדות, הוא כ־100 מיליארד ש"ח". כך מסר אתמול מנכ"ל האוצר, דוד ברודט, בישיבת ועדת העבודה והרווחה של הכנסת.

עוד העריך ברודט, כי הגירעון האקטוארי הוא כ־40 מיליארד ש"ח, ועוד 60 מיליארד הסיבסוד החזוי על אג"ח המיועדות. לדבריו, ניתן להקטין את הגירעון מ־100 ל־75 מיליארד על פני 40 עד 50 שנה" על ידי הקטנת הזכויות של הגימלאים העתידים.

עוד הוא התנגד לחוק פנסיה ממלכתית כמקובל בארצות רבות, שיזם יו"ר הוועדה, ח"כ יוסי כץ, ואמר כי "החוק הוא נטל מס שיגדיל את עלות העבודה והוצאה תקציבית שאיננו מסוגלים לעמוד בה. לכן אנו מציעים לא לרחוץ בו היום".

ח"כ תמר גוז'נסקי (חד"ש) שאלה את ברודט, "האם אין זו הגזמה לדבר על מאה מיליארד ש"ח שמטרתה להרע את תנאי הביטוח הפנסיוני". גם מנכ"ל "מקפת", עו"ד יצחק שילון, שהשתתף בישיבה חלק על דברי ברודט ואמר כי "סיבסוד הפנסיה זו סוגיה ערכית שהמדינה צריכה להכיר בה. הצעת מנכ"ל האוצר פירושה המעשי ירידה של 30 אחוז בזכויות העמיתים החדשים".

גם יו"ר האגף לביטחון סוציאלי בהסתדרות, אהוד פאפוריש, הצטרף לעמדתו של שילון ואמר: "אין פסול בכך שהמדינה תומכת באוכלוסיה של קרוב למיליון עמיתים, גימלאים ובני משפחותיהם. זו לא האוכלוסיה היחידה המקבלת סובסידיה מהמדינה".

יו"ר הוועדה, ח"כ כץ, אמר כי "יש לברך את הממשלה על עירנותה לגורלם של מאות אלפי מבוטחים בקרנות. עם זאת, אי אפשר להתעלם ממצבם של מאות אלפי חסרי ביטוח פנסיוני. יש למחוק מהלקסיקון את המונח 'חוק פנסיה ממלכתי מתקציב המדינה' ויש לדבר על פנסיה מקיפה חובה".

עוד הדגיש ח"כ כץ, כי ה"בעיה איננה של ההסתדרות. הממשלה אחראית כלפי מאות אלפי אזרחים והיא חייבת לפתור את הבעיה בחקיקה ראשית שתחייב גם את הממשלות שיבואו".

יצוין, שבמסמך שהניחה אתמול על שולחנם של יו"ר ההסתדרות, ח"כ חיים רמון, ושל שר האוצר, אברהם שוחט, תובעת יו"ר נעמ"ת, עו"ד עפרה פרידמן, כי בעת שמתגבשות בימים אלה ההסכמות בין האוצר לבין ההסתדרות באשר להבטחת זכויות העמיתים בקרנות הפנסיה ההסתדרותיות, "יתוקן עוול רב שנים הנגרם לנשים העמיתות ולמשפחות החד הוריות". במסמך מפרטת פרידמן את תביעות נעמ"ת, שהעיקרית בהן היא התביעה להשוואת זכויות שארי האשה לזכויות שארי הגבר.

לדברי פרידמן, במצב הקיים היום זכאי שארה של האשה העמיתה בקרן רק למחצית הזכויות להן זכאית אשת עובד עמית. לדברי פרידמן, "זו אפליה בלתי נסבלת של הנשים גם לאחר מותן".

פרידמן אומרת, כי אשה שעובדת כל חייה ומפרישה לקרנות הפנסיה ההסתדרותיות, מרגישה כי היא שווה פחות ועבודתה שווה פחות כאשר איננה מסוגלת במותה להעניק לשאריה את פירות עמלה, כפי שיכול להעניק לה בעלה את הזכויות שצבר בשנות עבודתו.

תביעה נוספת שמעלה יו"ר נעמ"ת הינה לאפשר את העברת זכויות העמיתה בקרן לשאריו, גם אם אין להם בן זוג וילדיהם כבר עברו את גיל 18. לדבריה, במצב הקיים, זכויותיו של ראש משפחה חד הורית יורדות לטמיון ברגע שילדיו עברו את גיל 18, ויש למצוא דרך להעניק זכויות אלה אף מעבר לגיל הקבוע כיום לילדים, במקום לבן הזוג שאיננו.

במסמך הבהירה יו"ר נעמ"ת, כי בעניין גיל הפרישה "עמדתה של נעמ"ת היא, כי יש לבטל את ההבחנה על פי מין. זאת, מכיוון שהדבר פוגע בסופו של דבר בנשים הנוטות להיות מפוטרות ראשונות".

ועדים ועובדים / אפרים דוידי

"בזק": ממתינים למסמך

כמעט שבוע עבר, והמסמך אין. הנציגות המשותפת של עובדי בזק וההסתדרות מצפה להשלמת ניסוחו של מסמך מחייב בתוך כמה ימים, שבו יוגדרו התנאים הכלליים שעליהם הוסכם במפגש שהתקיים בשבוע שעבר, בהשתתפות ראש הממשלה, שרי האוצר והתקשורת, הנהלת בזק, ההסתדרות והעובדים, בדבר הבטחת זכויות העובדים, תעסוקתם ומעמדם בחברת בזק, בהקשר לפעילות העתידית בהפעלת שירותי תקשורת בארץ.

אתמול נפגש יו"ר האגף לאיגוד מקצועי, ח"כ עמיר פרץ, עם חברי הנציגות המשותפת של עובדי חברת בזק. פרץ אמר, כי הוא רואה בחיוב את הכיוון שאליו הוביל ראש הממשלה את הדיון בלשכתו, אך הזהיר, כי "אם יתברר שגורם כלשהו ינסה לנצל בצורה בלתי הוגנת את פסק הזמן שעליו החליטו עובדי בזק לגבי הפעלת העיצומים, במסגרת המאבק הלגיטימי שלהם, שמורה לעובדים ולהסתדרות מלוא הזכות לחדש את המאבק ביתר תוקף".

לדעת פרץ, "הזכות למאבק היא לגיטימית ואינה עומדת בסתירה להסכם העבודה בבזק". עוד הוא הודיע, כי נראה שיהיה צורך בפגישה נוספת בימים הקרובים בפורום מצומצם עם הגורמים הנוגעים בדבר בהשתתפות ראש הממשלה, כדי להשלים את ניסוח המסמך שיבטיח את זכויות העובדים.

עתרו לבג"ץ נגד גביית מס בריאות

אגודת גימלאי שירות הקבע בצה"ל, "צוות", ורס"ן אידים כרמינה עתרו אתמול לבג"ץ, באמצעות בארכום, עו"ד אהרון לוי, בדרישה לבטל את תקנות ביטוח הבריאות הממלכתי שהוצאו ע"י שר הבריאות, אפרים סנה, והמתייחסות לחיילי צבא קבע ולבני משפחותיהם.

על כך מסר כתב עתי"ם. לטענתם, "תקנות אלה אינן חוקיות ומנוגדות לחוק בריאות ממלכתי". התקנות קובעות, כי יש לגבות מאנשי קבע מס בריאות בשיעור של 3.6 אחוזים לחייל שבן או בת זוגו אינם עובדים, ומס בריאות בשיעור של 2.4 אחוזים לחייל שבן או בת זוגו עובדים.

העותרים טוענים, כי זהו אבסורד שחיילי קבע המקבלים טיפול רפואי בצבא, צריכים לשלם מס בריאות שיועבר לקופות החולים, זאת בניגוד להוראה בחוק בריאות ממלכתי.

קיבלתם תוספת בטעות, מה עושים?

בגיליון האחרון של "דטהפקס" מתפרסמת שאלה בסוגיה: "עובד קיבל במשך חודשים מספר תוספת שכר שמקורה בטעות. האם רשאי המעסיק להפסיק את מתן התוספת והאם רשאי הוא לגבות מהעובד את הסכומים ששולמו לו בטעות"? תשובת מומחי "דטהפקס": "אם אמנם תוספת השכר שולמה לעובד בטעות, אין כל מניעה להפסיק את התשלום מעת שזו נתגלתה".

ועוד: בהתייחס לגביית הסכומים ששולמו לעובד בטעות, נקבע בסעיף 25 לחוק להגנת השכר, כי מעסיק רשאי לנכות משכר העבודה "חוב על פי התחייבות בכתב מהעובד למעביד, בתנאי שלא ינוכה על חשבון חוב כאמור יותר מרבע שכר העבודה".

במלים אחרות: יש להחתים את העובד על הסכמתו לניכוי תוספת השכר ששולמה לו בטעות והניכוי יהיה בשיעור של 25 אחוז משכר עבודתו, בכל חודש, עד לסילוק החוב במלואו.

זכויות העובד בשפה הרומנית

בעקבות גל העובדים הרומנים שהגיע לארץ בשנתיים האחרונות, עובדים הנתקלים בקשיים מרובים עקב ניצולם בידי המעסיקים הישראלים, פורסמה חוברת זכויות העובדים בשפה הרומנית.

בחוברת, שהיא למעשה דף קרטון ארוך ומקופל, צוינו זכויות העובדים העיקריות של העובדים בישראל. הדף פורסם על ידי העמותה להגנה על זכויות העובדים "קו לעובד" והאגודה לזכויות האזרח בישראל. זו גירסה בשפה הרומנית ל"זכותון" שפירסם "קו לעובד" בשפות העברית והערבית בעבר, אם כי בתוספת נושאים ספציפיים לעובדים הזרים.

בהם: "אסור למעסיק להחזיק בדרכון העובד", או זכויות העובד הזר במערכת הבריאות. כן מתפרסמים מספרי הטלפון של המחלקה לזכויות עובדים במשרד העבודה, המדור לטיפול בעובדים זרים של ההסתדרות ו"קו לעובד".

אגב, התקשרנו אתמול במשך שעות היום לטלפון המופיע תחת השם "סקציה דה מנסיטורי סטראיני" (המדור לעובדים זרים) בהסתדרות, 03-6921401 ולא היתה תשובה. העתקים מחוברת זכויות העובד בשפה הרומנית אפשר לקבל בפנייה ל"קו לעובד", טל: 03-5102266.

עיתונאים ישבתו בעקבות רצח עמיתה

באסיפה סוערת של עיתונאים באלג'יריה הוחלט לפתוח בשביתה בימים הקרובים, בעקבות הרציחה של אחת העיתונאיות המפורסמות ביותר בטלוויזיה הממלכתית של אלג'יריה, ראשידה חמאדי, בת 32.

חמאדי נורתה אתמול למוות ליד ביתה בפרוור של אלג'יר בידי קנאים איסלמים – מסרו מקורות בטחוניים. עוד נאמר בהודעה, כי אחותה של הנרצחת, חוריה, בת 36, שהיתה עמה בעת הפיגוע, נפצעה קשה. העיתונאית נרצחה ברכב של הטלוויזיה בעת שעמדה לצאת לעבודה. נהג הרכב לא נפגע מהירי.

ראשידה חמאדי היתה אחת העיתונאיות המפורסמות ביותר בטלוויזיה האלג'ירית. לעתים נהגה להגיש בעצמה את מהדורת החדשות. הטלוויזיה שילמה את המחיר הכבד ביותר במלחמה שמנהלים הקנאים האיסלמים נגד המשטר, ושבעה מעיתונאיה נרצחו. הקנאים האיסלמים מאשימים את העיתונאים בשיתוף פעולה עם המשטר.

בחודש שעבר, בימי הרמאדן, איים האירגון הקיצוני "הקבוצה האיסלמית החמושה" ברצח על עיתונאי הרדיו והטלוויזיה, והורה להם לעזוב מיד את עבודתם. עד עתה נרצחו 32 עיתונאים מאמצעי התקשורת השונים על ידי קבוצות איסלמיות.

ראשי ה"פי"ס" (חזית ההצלה האיסלמית) שבמחתרת מתחו השבוע ביקורת קשה על הירצחם של עיתונאים וצעירות. בסוף השבוע נרצחו שתי צעירות בגלל "לבושן הלא־צנוע".

בורסה / איתן יעקבסון

ירידות חדות במניות: מדד המשתנים ירד לרמה של 168

לאחר יום המסחר הסוער של עליות חדות בשוק המניות, נרשמה אתמול מגמה של ירידות חדות. הירידות היוו תיקון לעליות החדות שנרשמו בתגובה לתוכנית הכלכלית וביטאו את אכזבת המשקיעים מהירידה בשיעור של 1.5% בלבד בריבית.

המשקיעים שרכשו מניות ביום א' בעלייה ממוצעת של כ־6%, ציפו לירידה דרסטית של הריבית בשיעור של 2% עד 3%. הסברים נוספים לירידות: אתמול פורסם נתון של עלייה באבטלה, שינוי באווירה לאחר פיגוע הדמים בחברון, ספקות לגבי היקף הקיצוץ בתקציב וחששות מפני גידול בהיקף ההנפקות הממשלתיות בשוק אגרות החוב, לצורך מימון תקציב בניית גדר ההפרדה.

כן נזכרו אתמול המשקיעים במשבר בקרנות הפנסיה ובמשיכות בקופות הגמל. מדד המשתנים נקבע אתמול על 167.73 בירידה של 2.1%. מדד המעו"ף נקבע אתמול על 168.05 בירידה של 2.21%.

מחזור המסחר הכולל במניות הסתכם אתמול בכ־101 מיליון ש"ח. מחזור בולט של כ־7 מיליון ש"ח נרשם במניות קונצרן בזק, אשר נסגרו בירידה של 1.25%. מניות מבע נסגרו בירידה של 1% במחיר הדולרי של כ־30 דולר. המחיר הדולרי מתייחס ל־0.1 ערך נקוב.

ירידות בולטות נרשמו במניות הכבדות: בזק –3.25%; כייל –1.75%; דיסקונט השקעות –2.25%; החברה לישראל 1 –2%.

אתמול החלה להסתמן רגיעה במערכת קרנות הנאמנות, לאחר יום קודם בו גייסו הקרנות מהציבור סכומים, הנאמדים בכמה עשרות מיליוני ש"ח. קרנות נאמנות שהיו להם אתמול כספים שגויסו שלשום, רכשו מניות בירידות שערים.

בשוק אגרות החוב הצמודות למדד נרשמה מגמה מעורבת עם עליות בסדרות לטווח ארוך, שפדיונן נע בין 7 ל־15 שנה אשר עלו בכ־0.2%.

ירידות בלטו בסדרות לטווח קצר לפדיון עד שנתיים ומדד סדרות אלה ירד בשיעור של 0.26%. מדד צמודי המט"ח רשם אתמול עלייה של 0.53%.

עליות קלות נרשמו במק"מים בתגובה להפחתת הריבית. מדד המק"מים רשם עלייה של 0.08%.

ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י

טור הזהב

ידיעות הסתדרות הגימלאים בישראל

משבוע לשבוע

החלטה צודקת של שרת העבודה והרווחה

באחרונה נתבשרנו כי בגין פנייתה של הסתדרות הגימלאים, החליטה השרה נמיר למשוך בחזרה את ההצעה המשותפת של משרדה ושל המוסד לביטוח לאומי לחייב בדמי ביטוח לאומי גימלאים/ות שממשיכים בעבודתם בהסכמת מעסיקיהם.

התכנית לחייב גימלאים שממשיכים בעבודה בדמי ביטוח לאומי העלתה בזמנו כחלק משלים בהצעה כוללת של משרד העבודה והרווחה להקל על העוני במדינה באמצעות מימון המיבצע מכספים שאמור היה לגבות המוסד לביטוח לאומי מאותה קבוצת גימלאים שהמשק ניזקק להם, גם לאחר שפרשו לגימלאות בגיל שנקבע בחוק (60 לנשים, 65 לגבר). דומה שאין משגה כלכלי וחברתי גדול מזה, שהרי התשלומים שמנכים מעובד שכיר או עצמאי, לביטוח לאומי ותמורתם מוקדשת רובה ככולה להצבר של זכויות שהביטוח הלאומי חייב אותם עפ"י החוק למבוטח ושהעיקרי שבהם קיצבת זיקנה אחידה לכל המבוטחים בעת הגיעם לגיל הזכאות. נכון הוא שאלה שממשיכים בעבודה לאחר גיל הפרישה החוקי קיצבת הזיקנה שלהם "מוקפאת" עד גיל 70 שנה (65 לאשה) ותמורת זאת צוברים גימלאים אלה זכויות יתר (5% לשנה) בעת שיתחילו לקבל מהמוסד לביטוח לאומי את קיצבת הזיקנה שלהם. מבלי להתייחס לעצם הכוונה הטובה והנכונה של משרד העבודה והרווחה לבער את העוני במדינה, שהננו תומכים בה בכל לב, אין בשום פנים ואופן לעשות זאת על חשבון קבוצת גימלאים מסויימת. ומכאן: הסתדרות הגימלאים יצאה מיד במחאה נמרצת נגד ההצעה המעוותת הזאת ובפגישה דחופה עם שרת העבודה הגב' נמיר ומנכ"ל הביטוח הלאומי הבהרנו חד וחלק שבנושא זה תינהג הסתדרות הגימלאים במלוא התקיפות וללא פשרות.

אכן: שרת העבודה והרווחה קיבלה את ההסבר ובשיקול ענייני הודיעה לנו הגב' נמיר כי החליטה למשוך את ההצעה ולא לבצעה ובכך נענתה לפניית הסתדרות הגימלאים.

הננו סבורים עם זאת, שיש לבצע את תכנית ביעור העוני ולגייס לשם כך משאבים ממקורות אחרים שקיימים באוצר המדינה, מבלי לפגוע בגימלאים.

מכל מקום: סוף טוב הכל טוב. תודתנו, הערכתנו והוקרתנו לשרת העבודה והרווחה שגילתה רגישות לרחשי לב הציבור והחליטה החלטה צודקת אמיתית.

מבזקים מקומיים

אות המתנדב הוענק לשלושים גימלאים מצטיינים

בטקס רב רושם, בהשתתפות יו"ר ההסתדרות ח"כ חיים רמון ויו"ר הסתדרות הגימלאים אליהו רייף, הוענק, בחג הפורים תשנ"ה, אות הגימלאי המתנדב בקהילה בטיפול בפרט לקבוצה נבחרת של גימלאים מצטיינים בהתמדתם בעבודה בהתנדבות למען החברה והקהילה.

הטקס המסורתי נערך בבית החייל בת"א ונכחו בו בנוסף לחתני וכלות שזכו לפרס ובני ביתם כולל נכדים ואף נינים, מאות גימלאים מרחבי הארץ שבאו, מקרית שמונה בצפון ועד אילת בדרום, לחלוק כבוד ויקר לחברים המתנדבים.

הטקס זכה לסיקור נרחב בכלי התקשורת, לרבות בשתי רשתות הטלוויזיה. את הטקס פתח והינחה שמעון אביזמר, שהציג את המצטיינים בהתנדבות כפי שנאמר בהחלטות חבר השופטים בוועדת הפרס. את ברכת הסתדרות הגימלאים הביא היו"ר אליהו רייף שציין כי "בכח האור ניתן להתגבר על הצללים". הוא קרא לממשלה לתת יד לייצוב קרנות הפנסיה. את ברכת נעמת הביאה יו"ר נעמת עו"ד עפרה פרידמן וכן השמיעה דברים שלמית אור ממרכז הסתדרות הגימלאים. צבי אטלס יו"ר ועדת הפרס ברך את הזוכים והביע תודה למארגני הטכס ולרכז פנחס ליבנה. יו"ר ההסתדרות ח"כ חיים רמון, עמד על הקשר שבין ההסתדרות להסתדרות הגימלאים והודיע כי ההסתדרות הכללית רואה בהסתדרות הגימלאים חלק בלתי נפרד מההסתדרות הכללית.

כמו כן הודיע היו"ר כי ההסתדרות נאבקת עתה על כך שמבוטחי הקרנות של הפנסיה לא ייפגעו. בשם המתנדבים הודה אריה שתיל מגבעתיים.

ואלה שמות מקבלי אות ההצטיינות לגימלאי המתנדב להלן:

תמר אוסטרובסקי (אילת), אלכסנדר אפטרגוט (מגנית), זאב זוק (גדרה), יעקב זרחי (יאור), מרים ושינסקי (חולון), מיכאל וינצקי ז"ל (קרית־גת), יהודה גיאורגי (הרצליה), רפי דניאל (קרית־שמונה), פריד זריק (עלבון), קאמאל חסוקאי (כפר־קמא), דלילה שניצקי (פתח־תקוה), אריה שתיל (גבעתיים), אסתר כהן (חיפה), נעים כהן (אופקים), ראובן כהן (נהריה), נפתלי מאירי (עין חרוד איחוד), זאב טוויסטר (נצרת עלית), יצחק סורוק (קרית־חיים), גבריאל פיליבה (עכו), חנה פילרסדורף (ערד), רחל פנחס (קריבנה), אריה פרנקו (תל־אביב), משה קגן (חיפה), מרדכי קויפמן (תל־מונד), בשה סלמון (יבניאל), אהרן פייגנבלום (קיבוץ בית ארע), שמעון רוזנר (קרית־מוצקין), נסי רוסטקר (קרית־ביאליק), מנחם קסלר (רחובות), רוזה שיר (חדרה).

יבואו כולם וכן יו"ר ועדת הפרס הח' צבי אטלס וחבריו הועדה על התודה ועל הברכה ומי יתן ימשיכו בעבודתם ההתנדבותית הברוכה לאורך ימים ושנים.

התכנסה מועצת גימלאי פתח־תקוה

בשבוע שעבר (13.3.95), התכנסה ישיבת מועצת סניף הסתדרות הגימלאים בפתח־תקוה בהשתתפות חיים ליכטנברג, מזכיר הסתדרות הגימלאים. פתח מנחם חלר יו"ר הסניף שמסר על פעילויות הסניף, לרבות פגישה בעניין גימלאי פ"ת עם סגן ראש העיר חנוך מילוא. ד"ר אריק שיפר, מזכיר מ. פ. פ"ת הודיע שהמועצה תמשיך לסייע לגמלאים בפעילותם בעיר. חנוך מילוא דיבר על ההנחות בארנונה. בשם הפעול המארחי ברך שמאי מילברג. חיים ליכטנברג הירצה על מעמד הגימלאים במדינה והציע ללכת ברשימת גימלאים עצמאית לכנסת.

רשם: נחמיה שינצקי

מסיבת פורים לגימלאי באר־שבע

מועדון הגימלאים בבאר־שבע ממשיך במסורת של מסיבת פורים לגימלאי העיר והסביבה. רוב המשתתפים היו חברים שלוקחים חלק בחוגי הלימוד. במסיבה הופיעה מקהלת המועדון והוגש כיבוד מסורתי.

רשם: אהרון איפרגן

התכנסה מזכירות גימלאי קג"מ

בישיבת מזכירות גימלאי קג"מ נמסרה אינפורמציה על ישיבת מועצת המנהלים של קרן הגימלאות המרכזית. בישיבה א' נדונה תביעת מצעות עובדי קופ"ח לשנות את

שיטות חישוב הגימלה שלפיה, במקום שיטת הממוצעים הנוכחית יש לקבוע על־פי ממוצע השכר בשלוש השנים האחרונות.

רשם: חנן חנובי

גימלאי קריאוף צפון חגגו חג פורים ב"היכל דוד"

גימלאי קריאוף צפון – לפי המסורת מזה שנים – חגגו את חג הפורים, בתכנית אמנותית עשירה וכיבוד כ"יד המלך" בארוחת צהרים. כל חוג גימלאים ממקומות עבודה גדולים, נפגשים לפחות פעם בשנה למפגש חגיגי עם רעיותיהם בעיקר בחגים. גימלאי קריאוף צפון בחרו לחוג את החג הכי שמח ליהודים שהוא חג פורים. מלק קרסר הביא את ברכת גימלאי קריאוף ות"א והשרון. מרדכי זילברשטיין העלה על נס את פעילותו הברוכה של יו"ר גימלאי קריאוף צפון שלמה רמוס וחבריו בועד למען גימלאי הקריאוף.

רשם: מרדכי זילברשטיין

גימלאים מסניפי השומרון בבית לוינסון

מאה ושלושה־עשר פעילי הסתדרות הגימלאים מן הסניפים: חדרה, פרדס־חנה, בנימינה ואור עקיבא, השתתפו ביום עיון מוצלח שהתקיים בבית לוינסון בבית ברל בריכוזו של הח' פנחס ליבנה ובסיועם של ראשי הסניפים והרכזים הח"ה: סמל כהן פנחס קובו, הילה בכר, חנן פירסט, אליהו יעקובסון ויהושע גרשטיין. החבר שמעון אביזמר הירצה על סדר יומה של הסתדרות הגימלאים כיום, ח"כ פרופ' יורם לס על חוק ביטוח בריאות והשלכותיו על האזרח בישראל, אבי חפץ על בעיות תקשורת כיום. בתום ההרצאות התקיים דיון ער.

רשם: א. שמעון

כדאי לדעת!!

ייעוץ בענייני ביטוח לאומי ומס הכנסה

קורא פנה למדור בשאלה בכתב: מה לעשות כאשר מעסיק ממשיך לנכות מהפנסיה המוקדמת דמי ביטוח לאומי ומס בריאות, כמו לעובד רגיל, ולא בשיעורים מופחתים, דהיינו ביטוח לאומי 6.05% ממחצית הפנסיה המוקדמת וביטוח בריאות 4.8% (ממחצית הפנסיה).

תשובה: הפניתי את הקורא למוסד לביטוח לאומי במקום מגוריו על מנת להשיג מהם אישור המופנה אל המעסיק כדי לבצע את הניכויים בהתאם לחוק.

כמו כן המשיך הקורא במכתבו לשאול: כיצד עליו לקבל החזר מס – 64% מדמי הביטוח הלאומי ששילם?

תשובה: על הפנסיונר (בפנסיה מוקדמת) לקבל טופס 106 (אישור שנתי) ממעסיקו ולצרפו לדו"ח שנתי למס הכנסה, על מנת שיוכל לקבל החזר מס עבור ביטוח לאומי שנוכה.

רשם: גדלוביץ משה
יועץ לענייני שכר ופנסיה

שהשמחה במעונם

ברכות לחיים טלמור וצבי אטלס

במלאות 80 שנה לחיה חיים טלמור וצבי אטלס איחולינו שתמשיכו בפעילות ענפה בכל התחומים לסייע לגימלאים. תמשיכו להלחם בגבורה להשיג הישגים נאים לכלל הציבור.

אושיה רווינסקי
רכז הגימלאים בכפר סירקין

לזכרם

מיכאל פיקץ – איננו

מיכאל פיקץ, לשעבר מנהל מחלקת התחבורה בועד הפועל וחבר בהסתדרות הגימלאים נפטר בשבת שעבר. הותיר אשה, ילדים ונכדים.

הננו משתתפים בצער המשפחה. מי יתן ולא תדעו דאבה עוד.

הסתדרות הגימלאים בישראל.

בלי שנרגיש

יד לפה, יד לכיס

עזרא דלומי

לעתים יש חן מסוים ב"ציאות" של רבין. הנה, ראש־ממשלה בגיל מתקדם, עדיין מדבר בלשון העם. הוא מכסח, הוא משתלח, הוא מדביק כינויים. לא תמיד זה נעים, פה ושם זה גם מעליב, אבל כבר התרגלנו ובחלק מהביטויים אנחנו אפילו עושים שימוש לצרכינו.

זה נכון כל עוד עומדים מאחורי האמירות האלה הגיון מסוים או כוונה פוליטית. "בלי בג"ץ ובצלם" הוא ביטוי המעיד על רצון להיפטר מהצרות של הסדור ולהעבירן לידי הרשות הפלסטינית. "הלוואי שעזה תטבע בים", היא משאלת לב של מי שלא רוצה לראות את עזה בתל אביב. קשה להסכים עם הדרך, ראוי לשלול את הרעיון, אבל זו כנראה האמת הפנימית של ראש הממשלה.

הבעיה נעשית קשה יותר כאשר הביטויים האלה הופכים לדמגוגיה, כשהאמת שמאחוריהם איננה ברורה. כך, למשל, הסיסמה החדשה של רבין האומרת שהממשלה לא תכניס את ידה לכיסי האזרחים, שעמדה בבסיס ההחלטה שלא למסות את הבורסה, ומחזרה בעקבות התוכנית האחרונה לעשות קיצוץ גדול בתקציבי הממשלה – ובמקביל להפחית את המס המוטל על האזרחים.

אמת, הפחתה במסים תשאיר כמה עשרות או מאות שקלים – תלוי מה גובה המשכורת – לכיסו של האזרח. אולם, הקיצוץ בסעיפים כמו בריאות, חינוך וקליטה, יגרום לו לשלם יותר על השירותים שהוא מקבל. איזה נטו יישאר לו? תלוי עד כמה הוא נזקק לשירותים האלה. לרוב, השכבות החלשות צריכות אותם יותר מאשר הבינוניות והחזקות ולכן הן הצפויות להיפגע. זו גם הסיבה שמדינות עם תקציבי ממשלה ורווחה גבוהים נחשבות לשוויוניות יותר. זה לא בדיוק המסלול שהולכת בו ממשלת העבודה.

מה שנותר לקוות הוא שרבין מבין זאת ואמר את מה שאמר רק כדי שההחלטות יעברו טוב בציבור, שאם לא כן – יש כאן בעיה בהבנת הנקרא. ההבדל הגדול בין מה שהיה לפני הצעדים הכלכליים האלה לבין מה שיקרה אחריהם הוא לא בכך שהממשלה תפסיק להכניס את היד לכיס האזרחים. היא תמשיך לעשות זאת, רק אנחנו לא כל־כך נרגיש.

ירדן

השלום המנומס

בירדן מתרוצצות שתי מגמות סותרות לכאורה: כמיהה לרווחים כלכליים מהשלום; וזהירות ניכרת שלא להפגין חריגה בולטת מדי מהאינטרס הערבי באיזור, מה שעשוי להעניק לישראל פירות עסקיים מדי מהשלום

שלמה גינוסר

לאורכו של הכביש היורד מרבת עמון לים המלח, שנסלל לצורכי הצבא הירדני ונפתח לתנועה אזרחית רק אחרי חתימת חוזה השלום עם ישראל, קבועים שלטים חדשים. שלושת המקומות האחרונים המסומנים עליהם הם קיק־עקבה־אילת.

בתמצית שבתמצית, זאת, כמדומה, המשמעות הבולטת ביותר של העתיד שהירדנים מייחסים לשלום: חיבור שיש בו תקווה להיחלצות מהקיפאון הכלכלי ומהמצוקות הנלוות לו. תמונה של מזרח תיכון רגוע מאיבה ומחומם מפוטנציאל של פריחה.

השלום עם ירדן, אף־על־פי שהגלישה אליו היתה חלקה כל־כך, שרוי עדיין בהלם. כאשר אלף ישראלים (אולי טיפה פחות, מסתערים ביום אחד על המדינה המנומנמת־משהו הזאת, קשה לצפות לימים רגילים. לא באתרי התיירות, לא בבתי המלון ולא במסעדות. תארו לעצמכם רק מה היה קורה אילו כל אלפיים הישראלים שהגיעו למעבר הגבול בגשר חוסיין היו, אכן, מצליחים להתגבר על המכשולים הבירוקרטיים חוצים את הגבול ביום חמישי שעבר. וזאת – על כך אני מעיד ממראה עיניים – כשמדובר במה שקרוי בשחצנות־מה "ישראלים יפים": משוגעים לטבע, נופים ועתיקות.

חכה, אמרתי למורה הדרך החביב שלנו איוב, חכה עד האביב, כאשר הישראלים יתחילו להגיע לעמאן ב"מיצובישים" הפרטיים שלהם.

הציפיה בירדן לפירות של ממש מהשלום עם ישראל לא גרמה למהפך בהשקפות עולם. בוודאי לא שינתה דרכי ביטוי מקובעות. בכתבה בעמודו הראשון של ה"ג'ורדן טיימס" של שבת, שחוברה ממיברקים של סוכנויות ידיעות, מצויין מקור הידיעות כ"ירושלים הכבושה". אבל בכתף השמאלית של העמוד הראשון מתפרסמת ידיעה על פגישת המלך חוסיין עם אבא אבן. ואילו הידיעה הראשית היא, כמובן, על המחיקה ההדרגתית של חובת ירדן לארצות־הברית. כלומר, כבודה של "ירושלים הכבושה" במקומו מונח, אבל המלך נפגש אפילו עם מדינאים ישראלים לשעבר ומאות רבות של ישראלים, שבנקל ודי מהר למדו הירדנים ברחוב להזהותם, מגיעים מעבר לגבול בזרמים שעוד יילכו ויתעבו.

מתי יתחילו תיירים ירדנים להגיע לישראל? רק אחרי שהמלך יבקר אצלכם, אומר אחד ממלווי הקבוצה שלנו. ענין של מדיניות בעטיפה של נימוס.

התחושה היא שבירדן מתרוצצות שתי מגמות, סותרות לכאורה. מצד אחד, כמיהה לרווחים כלכליים מהשלום עם ישראל. מצד שני, זהירות ניכרת שלא להפגין חריגה בולטת מדי מהאינטרס הערבי הפוליטי באיזור, מה שעשוי להעניק לישראל פירות עסקיים מדי מהשלום.

במאמר מרכזי ב"ג'ורדן טיימס" משלשום מנסה ד"ר פאהר פאנק לאתר את הטעויות שנעשו, לדעתו, בפיסגה הכלכלית בקזבלנקה באוקטובר שעבר לקראת הפיסגה הכלכלית ברבת עמון המתוכננת לספטמבר הקרוב. מחבר המאמר סבור שלרוב הממשלות שנטלו חלק בפיסגת קזבלנקה לא היה מושג על סדר הדיונים, על מנגנון קבלת ההחלטות ועל האופן שבו אמורים היו להיפתר חילוקי הדעות בין המשתתפים. לדוגמה: רבים לא ידעו למי שמורה זכות ההצבעה, האם לכל אחד מהמשתתפים הבודדים או לכל אחת מהמשלחות, האם הצהרת הסיכום ביטאה קונסנזוס בין המשתתפים או שהיתה זאת בסך הכל הודעה לעיתונות שביטאה את עמדותיהם של מארגני הפיסגה.

כאשר הסתיימה פיסגת קזבלנקה, כותב ד"ר פאנק, יכלו משקיפים לסכם שישראל היא הנהנית העיקרית, אם לא הבלעדית, מאירוע זה. וזאת, לא מבחינה כלכלית אלא מבחינה פוליטית, משום שהתברר שהוועידה היא הפכה להיות נצחון פוליטי ישראלי. זה מסביר לדעתו של ד"ר פאנק את גודלה של המשלחת הישראלית, שכללה תשעה שרים ובראשם ראש ממשלה.

טעותה של ירדן היתה, אם כן, הליכה לפיסגת קזבלנקה בתקווה תמימה להפיק תועלת ממימון תהליך השלום בשעה שמשתתפי הוועידה חשבו רק כיצד יוכלו הם להפיק רווחים מתהליך זה. לדעתו של מחבר המאמר ב"ג'ורדן טיימס", פיסגת קזבלנקה היתה ניסיון אמריקאי־ישראלי להחליף את הסדר הערבי הישן במזרח התיכון בסדר אזורי חדש המנוהל על־ידי ישראל. המסקנה הלא כתובה במאמר זה היא שהפיסגה הכלכלית בעמאן צריכה להימנע ולהיזהר מחזרה על כל הטעויות שפגעו באינטרס הכל־ערבי באיזור. גם אוסאמה אל באז המצרי היה חותם בנקל על מאמר כזה. ואמנם, נימה דומה של הבלטת האינטרס הערבי בתהליך השלום נשמעה גם בסיכום שיחות קהיר בסוף השבוע שעבר בין ראשי ממשלות ירדן ומצרים.

נימה זאת אינה כולה שלילית, ולו רק מהסיבה שמדובר בשתי מדינות ערביות שמקיימות יחסי שלום עם ישראל. ירדן, כמצרים, לא תחדל להיאבק למען אינטרסים חיוניים לה, הן במישור הבילטראלי והן במישור האזורי. אבל, מעברי הגבול בערבה ובעמק פתוחים ותיירים ישראלים מתקבלים ברבת עמון, בג'רש ובפטרה ב"שלום" ו"ברוך הבא" בעברית. סוחרים זריזים כבר יודעים להכריז בעברית על מרכולתם "לא יקר! לא יקר" ובדווי זריז עוד יותר מפציר בישראלים המשוטטים בפטרה המרהיבה בעברית: "תקנה, תקנה, תקנה לאשה שלך, תקנה למזכירה שלך! לא יקר! לא יקר".

הטבה מתכווצת

רובין הוד הוא לא

כדי לנחש בכמה יגדל שכר הנטו צריך להתגבר על חידונת מקדימה: אם תוך שלושה חודשים ביצע האוצר שני קיצוצים לא מתוכננים בתקציב, כמה שינויים עוד תעבור הפחתת המסים האמורה להתבצע בעוד שישה חודשים

אמנון אמר

בניגוד לאלכימיה, בכלכלה אין, כידוע, יש מאין. כאשר מציע שר האוצר להיטיב עם העם ולהקטין את נטל מיסיו, חייב אגף אחר במשרד למצוא את מקורות המימון לפרץ הנדיבות הפתאומי. במשחק שסכומו אפס, נוטלים ממקום אחד ומעבירים למקום אחר ואת משחק ההעברות הזה אפשר לבצע בכמה צורות: למשל, בשיטה של אותו אנגלי בעל המגבעת הירוקה, שנטל מהעשירים ונתן לעניים. אפשר גם לשכלל את השיטה ולנהוג כמנהג הרפורמה במסים של משה נסים, שלקחה מכיס אחד של העשירים והעבירה לכיס אחר. ואפשר, כמובן, לאשר את המהלך שהציע שלשום שר האוצר, אברהם שוחט.

זאת בהנחה, הלא מוכחת לפי שעה, שאכן מדובר בהצעה רצינית, שלא נועדה רק לרצות את נגיד בנק ישראל. הספק במינון הרצינות התחיל להתעורר רק אחרי מסיבת העיתונאים המתוקשרת של השר והנגיד. כשהגיע תור התהיות, התברר כיצד הגיע האוצר לקיצוץ של 1.2 מיליארד ש"ח, שהם רק 900 מיליון ש"ח ולהפחתת מסים בהיקף דומה, שהיא רק רבע מהסכום המוצהר. כשהודיעו לפני כמה שבועות על ביטול מיסוי הבורסה, הכירו ראשי האוצר בשיחות המסדרון הבלתי נמנעות, אמרנו גם כי הפתרון לאובדן ההכנסות יהיה קיצוץ בתקציב. במלים פשוטות, קיצוץ מתוכנן של 500 מיליון ש"ח היה כבר על סדר היום, כשקפץ הנגיד ודרש לקצץ שני מיליארד ש"ח מהתקציב.

עכשיו כל מה שהיה על האוצר לעשות הוא תרגיל אריתמטי סבוך יחסית: לוקחים את שני המיליארד של הנגיד ומפחיתים מהם את 720 מיליון השקלים שקיצצנו על הנייר רק לפני חודשיים.

אבל בינתיים עברו כבר שלושה חודשים מתחילת השנה ולכן סכום הקיצוץ הנותר הצטמק ל־900 מיליון ש"ח. 500 מיליון ש"ח התכוונו בין כה וכה לקצץ ממילא, הסכום שנותר להיטיב עם העם השנה התכווץ ל־400 מיליון ש"ח בלבד. למי שלא מתמצא במדיניות מסים – 400 מיליון ש"ח אינם הרבה מאוד כסף. מדובר בערך בסכום שהקציב האוצר לפני כמה שבועות לשיפור תדמיתו של מס הבריאות. כבר אז הבינו ראשי האוצר כי חלוקת הסכום בין כל הנישומים יהיה בבחינת לעג לרש. הפתרון שנבחר היה להיטיב רק עם הקבוצה הנפגעת ביותר מהמס החדש – כל אלה שהן גם נשים, גם נשואות וגם עובדות מחוץ לבתיהן.

גם עכשיו, אם ירצה האוצר להצביע על הישגים של ממש, יהיה עליו לחלק את הסכום שנותר בקופתו רק בין מספר מצומצם יחסית של משלמי המסים. האפשרות, שכבר שלשום הוזכרה באוצר, היא חלוקת הטבות המס בין אלה המשתכרים 6,000 ש"ח בחודש ומעלה. הסיפור המלא אמנם סבוך יותר, כי 400 מיליון השקלים הם רק לתקופה של שלושה חודשים ובמונחים שנתיים מדובר בסכום תיאורטי גדול פי־ארבעה.

אבל הקושיה שנותרת בעינה לאחר כל התרגילים היא זאת: הקיצוץ בתקציב התחיל אתמול ויסתכם השנה ב־900 מיליון ש"ח. הטבות המס, לעומת זאת, יינתנו, אולי, רק בעוד חצי שנה ויהיו בהיקף של 400 מיליון ש"ח. השאלה המסקרנת היא, בכמה בדיוק יגדל שכר הנטו של כל אחד מאיתנו, אבל כדי להגיע לפתרון החידה צריך להתגבר על חידונת מקדימה שהולכת בערך כך: אם תוך שלושה חודשים ביצע האוצר שני קיצוצים לא מתוכננים בתקציב, כמה שינויים עוד תעבור הפחתת המסים האמורה להתבצע בעוד שישה חודשים.

כדי להשלים את התמונה, לא נותר אלא לראות כמה יעלו לכולנו אותם 400 מיליון השקלים שיחלק השנה האוצר בין חמשת העשירונים הנמצאים מעל סף המס. 250 מיליון ש"ח ייגרעו מתקציב הסיוע למשתכנים באמצעות משכנתאות וסיוע בשכר דירה. או שמדובר בתרגיל חשבונאי ואז באמת הצלחנו להערים על הנגיד, או שייפגעו דווקא היותר חלשים. 70 מיליון ש"ח נוספים יופחתו מתקציב משרד החינוך וגם הפעם, סביר להניח, הנפגעים העיקריים לא יהיו מהעשירונים המבוססים. אפשר, כמובן, להמשיך ולמנות את כל רשימת הקיצוצים, מקיצוץ תקציבי הבריאות והרווחה ועד הורדת הקיבוצים לשוק האפור. ואם יתמה הקורא מאין צץ הרעיון שכל מכלול הצעדים ייטיב דווקא עם בעלי היכולת, כדאי לשים לב לפרט אחרון זה: שלושה מסמכים קיבלו אתמול הכתבים הכלכליים בתום מסיבת העיתונאים של שוחט ופרנקל – הודעה על ההפחתה בריבית, תוכנית הקיצוצים שהוגשה לממשלה ומכתב ברכה שמיהר לשגר לשר האוצר נשיא אירגוני העצמאים.

דבר היום

התנחלות או הפרדה

לא בגלל הפיגוע בחברון שלשום ולא למרות אירוע קטלני זה, לא ראשון ולא אחרון, אין להימלט ממסקנה שאינה נוחה לממשלה ולמתנגדיה גם יחד: אם הציבור הישראלי מעוניין בהפרדה בינו לבין הקהילה הפלסטינית, עליו להיפרד מן ההתנחלויות בשטחים, במיוחד אלה המצויות בלב אזורים צפופי אוכלוסיה ערבית. אפשר, במחיר גבוה של דמים ושל הנצחת הסיכסוך, להשאיר את כל ההתנחלויות במקומן. אפשר, בדוחק רב ועם בעיות בלתי־פתורות, דוגמת ירושלים, לגזור הפרדה ישראלית־פלסטינית. אי־אפשר לבצע את ההפרדה בעוד כל ההתנחלויות במקומן.

יצחק רבין דיבר על הצורך בהפרדה כבר לפני שנתיים, עוד לפני אוסלו ופיגועי־ההתאבדות של החמאס והג'יהאד האיסלאמי. מחדלי יאסר ערפאת במאבק במי־שאמורים להיות האויבים המשותפים של ישראל ושל אש"ף החזירו את ההפרדה למילון־המונחים של ראש־הממשלה. במערכת הביטחון היה מי שצפה כי כינון צוות־הפרדה בראשות שר אכן ישקף הולכה של רבין להינתק מהיישות הפלסטינית – בניגוד לחלוקה התיפקודית שמיסדו שרי־הביטחון בעשור הראשון בשטחים, משה דיין ושמעון פרס – ולגייס תמיכה פוליטית ברעיון זה. המחלוקת בין המשטרה לבין צה"ל ובין מערכת הביטחון בכללה לבין האוצר ישפיעו על מהות האמצעים ועל מחירם, אך לא על ההכרעה העקרונית, אם אמנם תתקבל.

אין חשיבות לשאלה אם הישות הפלסטינית תהיה אוטונומיה־פלוס או מדינה־מינוס, שהרי ברור כי מצב־הביניים לא יוכל להימשך לאורך שנים, בעיקר משום הלחצים הפנימיים בקהילה הפלסטינית, שיפילו את הרשות אם תצטייר כנכנעת למדיניות סיפוח בפועל של ישראל. גם במידה ודאי שישראל לא תסכים לסכנה ביטחונית בהשלמה עם סמכויות פלסטיניות להקמת צבא של ממש ולהזמנת כוחות זרים. מבחינה זו, אין שום חידוש בדברי השר לאיכות הסביבה. לעומת זאת, גם אם יהיה ערפאת נשיא מעין־מדינה פלסטינית, עם אבו־מאזן כראש־ממשלתו, לא יוכל התהליך להתקדם בסדירות כל עוד מנוקדים השטחים לא רק בגושי־התנחלויות, אלא גם בנקודות מבודדות בלב אזורים צפופים.

המתנחלים, כמובן, נאחזים בכל פיגוע כדי לטעון שעליהם להישאר במקומם, כדי שלא תצלח כוונת ההורגים בהם. טיעון זה אינו ממין העניין: גם אם מחר יפרסם החמאס קריאה למתנחלים להישאר במקומם, למען הפרעת החיכוך והגברת הסיכסוך עד להשגת מטרותיהם של קנאי האיסלאם, לא ברצונם של אוייבי הפשרה משני העמים על ישראל להתחשב. השיקול העליון הוא ביטחון ישראל גופא והישראלים. הפרדה תתרום לכך, אם גם לא לחלוטין. התנחלות גורעת מכך. כמו הישראלים והפלסטינים, אין ביכולת השתיים – הפרדה והתנחלות – לדור בכפיפה אחת.

אין תחרות

"אקונומיסט" מיוחד ל"דבר"

המערכה לבחירות הכלליות הבאות בזימבאבווה, שנועדו ל־8 ול־9 באפריל, התחילה זה עתה, והמשקיפים ממתינים לראות כמה חופש יינתן למפלגות האופוזיציה העירות. שמונה קבוצות אופוזיציוניות קראו עד כה להתפטרותה של "הוועדה לפיקוח על הבחירות", בטענה שהיא מפלה לטובה את השליטים שמינוה. הם רוצים שמשקיפים בלתי תלויים ישקיפו על מערכת הבחירות.

מן האוכלוסיה הבוגרת של זימבאבווה, בת 11 המיליון, רק 4.6 מיליון רשומים כבוחרים. בערים, שם חיים 30 אחוז מתוכם, צפוי מספר מצביעים נמוך. בכפרים, ההצבעה עשויה להיות ערנית יותר בקרב אנשים החוששים כי אם לא יתמכו בממשלה, היא עלולה לא לשלוח להם את המזון שהבטיחה.

האנשים עייפו מן הממשלה. האבטלה מוערכת רשמית ביותר מ־50 אחוז, האינפלציה מגיעה ל־30 אחוז בשנה, השכר מוקפא והשחיתות גלויה לכל. אף־על־פי־כן, צופים שמפלגות האופוזיציה יזכו בלא יותר משבעה מבין 120 המושבים הפרלמנטריים העומדים לבחירה (30 המושבים האחרים שמורים לראשי שבטים, למושלי מחוזות ולממונים מטעם הנשיא).

נבחרים ותיקים עשויים לנצח באחוזות הפרטיות או השבטיות שלהם: מושב אחד או שניים למפלגתו של נדאבאנינגי סיתהולה בצ'יפינגה בדרום־מזרח, ומושב אחד או שניים בסביבות מוטארה, סמוך לגבול מוזמביק, ל"מפלגת האחדות של זימבאבווה" של ארצר מוקיה, או ל"חזית המאוחדת" של הבישוף אבל מוזורווה. מפלגת "פורום", בהנהגתו של השופט העליון בדימוס, אנוך דומבוטשנה, התבקשה להנהיג את האופוזיציה, אבל שקעה במריבות ובוויכוחים פיננסיים.

כשהאופוזיציה חלשה כל־כך, יש פחות חשש מהאלימות וההפתעות שציינו את שתי מערכות הבחירות הקודמות. קבוצות זכויות־אדם חוששות כי "אירגון המודיעין המרכזי" הנמצא־בכל עדיין ממלא תפקיד מפוקפק. ב־1990 הורשעו שניים מסוכני האירגון בירי בחבר בולט של האופוזיציה – והם לתנינה מידי מוגאבה יום אחרי שנשפטו למאסר.

במפלגתו של הנשיא יש ויכוחים פנימיים משלה. על הבחירות המקדימות של זאנו־פף היה מאבק קשה רצוף האשמות בזיופי קולות, בקניית קולות ובשחיתות כללית. כ־30 חברי פרלמנט לא זכו למינוי־מחדש. באחדי הבחירות שלהם ומספר מועמדים שנבחרו אישית על־ידי מוגאבה והוכרזו הגיעו לתוצאה אומללה, מה שמעיד כי ההנהגה איבדה את המגע עם הבסיס הכפרי של המפלגה.

מוגאבה חגג את יום הולדתו ה־71 ב־21 בפברואר, תוך תרועות חצוצרה והכחשת השמועות כי הוא חושב על פרישה. עם זאת, מפלגתו רוחשת סיעות המתכוננות להחליפו. היורש האפשרי הבולט ביותר הוא אדיסון זבנגבו, בן 65, שר המכרות. אמרסון מננגאגווה השנון, בן 48, שר המשפטים וראש הממשלה בפועל, ממתין, כך אומרים, לשעת כושר. אולי בברית עם דומיסו דאבנגווה, השר לענייני פנים ומנהיג המיעוט נדבלה. כשג'ושווה נקומו שהגיע סוף־סוף להצטרף אל מוגאבה כסגן נשיא, היתה מפלגתם בנויה על שותפות דומה בין נדבלה לשונה.

סודו של הנגיד

המספר השמור ביותר

הצעדים הכלכליים החדשים הוצגו, בראשונה, לפני ראש הממשלה יצחק רבין לפני כארבעה שבועות, על־ידי שר האוצר בייגה שוחט. השניים נפגשו בארבע עיניים. שוחט הציג את המהלך בקווים כלליים, מבלי להיכנס לפרטים. בהמשך הוכנס לתמונה גם אילן פלאטו, יועצו הכלכלי של ראש הממשלה. שני הבכירים באוצר שעמדו מאחורי התוכנית היו מנכ"ל המשרד, דוד ברודט, וראש אגף התקציבים, דן קרול, שהחליף את ברודט בראשות האגף רק באחרונה.

מאחורי התוכנית עמדו שני עקרונות, קיצוץ בתקציב המדינה והורדת נטל המסים. בנושא המסים, הזכירו אתמול בכירים באוצר, כי בשנים האחרונות הבטיח יורם גבאי, הממונה על הכנסות המדינה, מספר רב של פעמים, הקלות משמעותיות בנטל המס, בעיקר על שכבות הביניים, אבל בפועל רמת המיסוי רק עלתה. הפעם החליטו באוצר ללכת בנושא זה עד הסוף. גם רבין לחץ בכיוון זה. לדעתו, המעמד הבינוני, שהוא הרוב המכריע של ציבור המצביעים למפלגות המרכיבות את הממשלה, משלם מסים גבוהים במיוחד, ללא השוואה למקובל במדינות המערב.

ראש הממשלה נועץ באנשים רבים, מתחומים שונים, בנושא המהלך הכלכלי החדש, מבלי לגרב פרטים מעשיים בלשונם לבני שיחו. בין האישים שעימם נועץ, מזכ"ל ההסתדרות חיים רמון ובכירים בהסתדרות, ראשי התאחדות התעשיינים, ראשי איגוד המסחר ואחרים. לאחר שראש הממשלה נתן אור ירוק, החלו באוצר לעבוד על פרטי התוכנית. מדי כמה ימים הוצגו פרקים שונים לפני ראש הממשלה. רבין מיעט להעיר. שר האוצר גם עידכן את נגיד בנק ישראל פרופסור יעקב פרנקל בעקרונות המהלך החדש של משרדו. שני האישים נפגשים ביחידות אחת לשבוע, בדרך־כלל בימי שני. בשבועות האחרונים, הלכו האוצר והבנק הממלכתי כמעט ביחד. כזכור, דרש הנגיד בשבועות האחרונים קיצוץ של 2 מיליארד ש"ח בתקציב המדינה, כתנאי להורדה משמעותית בריבית. לפני כמה שבועות קיצץ האוצר 700 מיליון ש"ח בתקציב המדינה ושלשום עוד 1.2 מיליארד – סך־הכל 1.9 מיליארד ש"ח.

בימים שלישי, רביעי וחמישי בשבוע שעבר נכנסו הצעדים הכלכליים החדשים להילוך גבוה. ראש הממשלה ושר האוצר נפגשו כמה פעמים, שוחט נפגש עם פרנקל כמה פעמים, רבין נפגש בארבע עיניים עם פרנקל כמה פעמים, ושוחח איתו שיחות ארוכות בטלפון. בבנק ישראל אומרים כי בלי הגיבוי של ראש הממשלה ספק אם המהלך הכלכלי היה קורם עור וגידים. בבנק ישראל גם שבעי רצון מהקו הכלכלי של ראש הממשלה, מעורבות ממשלתית מינימלית בנעשה במשק, ורק במקומות שבהם אין מקום לפעילות הסקטור הפרטי, כמו לדוגמה בביטחון.

נגיד הבנק נפגש עם שרים, לא רק כלכליים, וניסה לשכנע אותם להסכים לקיצוץ בתקציב הממשלה, כולל כמובן קיצוץ בתקציב משרדם. אגב, שר הביטחון לא התנגד הפעם, בניגוד לעבר, לקיצוץ בתקציב משרדו. ביום רביעי קיימו בבנק ישראל דיון מנהלי מקיף ומזורז. בדרך־כלל קבע קבלת ההחלטות בבנק הממלכתי איטי. בסוף השבוע קיימו ראשי הבנק סדרה של התייעצויות טלפוניות סביב שאלת ההפחתה, בכמה להוריד את הריבית. מנכ"ל האוצר, ברודט, שהיה בחו"ל, היה בקשר טלפוני קבוע עם שר האוצר וראשי המשרד.

הישיבה המכרעת התקיימה ביום חמישי בלילה, בלשכת שר הביטחון בתל אביב. עם סיום הדיון המקיף, הארוך והיסודי, שקיים "צוות ההפרדה" (בין ישראל והפלסטינים) בנושא ההיערכות החדשה של צה"ל לאורך הקו הירוק, ולאחר שכל המשתתפים ורמי הדרג עזבו את אולם הישיבות, עברו רבין ושוחט ללשכתו של ראש הממשלה. שוחט הציג את הפרטים המדוייקים של התוכנית. הפגישה נערכה בארבע עיניים. שוחט אמר לראש הממשלה כי מכיוון שהתוכנית סגורה ויש חשש שתודלף, ומאחר שטובת המשק דורשת את העלאתה ואישורה בממשלה בהקדם, יש להניחה על שולחן הממשלה כבר בישיבה הקרובה, ביום ראשון. בתוכנית ששוחט הציג היה גם פירוט רחב למדי של הרפורמה בגביית המסים, כולל טבלאות מעודכנות של השיעורים החדשים של מס הכנסה.

ראש הממשלה קיבל עקרונית את התוכנית, והסכים להעלות אותה בממשלה ביום ראשון. השניים סיכמו, מסיבות ברורות, להקפיד על סודיות מוחלטת. מסיבה זו נושא המהלך הכלכלי החדש לא הופיע כלל בסדר היום הרישמי של ישיבת הממשלה, שלשום, שהופץ בין השרים והעיתונאים.

טבלאות המסים החדשות לא היו מקובלות על ראש הממשלה. סוכם כי נושא זה לא יובא להכרעת הממשלה, וכי האוצר יגבש כמה אלטרנטיבות בנושא זה לקראת ישיבת הממשלה ביום ראשון הקרוב.

בחציו השני של השבוע שעבר קיימו פרנקל ואנשיו כמה ישיבות עבודה עם ראשי האוצר. בעקבות הערות אנשי הבנק המרכזי, הוכנסו כמה שינויים בתוכנית. רבין, בפגישות נפרדות, ביקש משוחט ומפרנקל, וחזר וביקש, כי יציגו בפני הממשלה והציבור חזית אחידה, תוך הדגשת קווי ההסכמה בין האוצר ובנק ישראל, והצנעת חילוקי הדעות, לפחות בינתיים. הצדה, לדעתו, הדבר חשוב מאוד בהסברת חיוניות הצעדים החדשים בפני הציבור. ראש הממשלה ושר האוצר הבינו מהנגיד כי אם הממשלה תקבל את הקיצוצים בתקציבה, בנק ישראל יוריד משמעותית את הריבית, אבל פרנקל נמנע בעקביות מדיבורים על המספר המפורש.

שלשום בבוקר, לפני ישיבת הממשלה, קיימה צמרת בנק ישראל דיון סודי בנושא. סוכם לקיים ישיבה נוספת אחרי הצהריים, לאחר ישיבת הממשלה, ובעקבות החלטותיה.

הנגיד יצא שבע־רצון מהישיבה, הן מההחלטות והן מהדיון, אם כי דבריו של שר התמ"ס מיכה חריש, כי בנק ישראל עומד עם סכין על צוואר הממשלה, הרגיזו אותו מאוד. בדיון שקיימה צמרת הבנק אחרי הצהריים קיבלו ראשיו את המלצת הנגיד לבצע קיצוץ של 1.5 אחוז בריבית. נדחו הצעות לקיצוץ גבוה יותר. מיד אחרי כן הודיע פרנקל על כך לראש הממשלה ולשר האוצר. שניהם הביעו שביעות רצון. בכירי האוצר שמעו את המספר, בראשונה, במסיבת העיתונאים שפרנקל ושוחט קיימו זמן קצר מאוחר יותר.

הצעדים הכלכליים החדשים כונסו בחוברת לבנה בת חמישה עמודים. החוברת הודפסה תחת מעטה כבד של חשאיות באוצר. במהלך סוף השבוע, ביום שישי ושבת, עידכנו שר האוצר וראשי משרדו חלק מהשרים בקיצוץ הצפוי במשרדם. איש מהשרים לא קיבל דיווח על מכלול הצעדים. על־אף שהדברים לא נאמרו על־ידי איש במפורש, נראה כי שני שיקולים קבעו איזה שרים יעודכנו: אלה שתקציב משרדם גדול במיוחד, ולכן יבוצע בו קיצוץ נומינלי גבוה, ושרים הידועים כמהימנים, כדי שהדברים לא ידלפו לתקשורת. ואכן, בניגוד למקרים דומים בעבר, הפעם המהלך החדש נשמר בסוד.

ביום ראשון, בשמונה ועשרה, קיבלה מזכירות הממשלה את החוברות הלבנות מהאוצר, לחלוקה בין השרים. ישיבת הממשלה נפתחה בתשע בבוקר. השרים שהתקיימו לבוא נדהמו לראות ולשמוע כי במקום הדיון המתוכנן, על תוכנית העבודה השנתית של צה"ל וסקירת ראשי מערכת המודיעין, צפוי להם דיון על צעדים כלכליים חדשים שמתכנן האוצר. מי שידעו על שינוי סדר היום של

(המשך בעמוד 10)

מוטי בסוק

דליפות בצנרת

هكذا في الأصل

דבר יום שלישי י"ט באדר ב' תשנ"ה 21.3.95

חשבון פשוט: ה"קדוש" מחברון הגביר ההרג ההדדי

ארגון "מבט לשלום" פרסם נתונים, לפיהם היתה עליה של 85 אחוזים במספר הישראלים שנהרגו בפעולות טרור, לעומת משך זמן זהה לפני הסכם אוסלו.

אכן, נתונים קשים ומדאיגים. אך הארגון לא ציין כמה פלשתינאים נהרגו בתקופות אלה, וגם "שכח" לציין אירוע זעיר וחסר חשיבות – טבח מערת המכפלה בידי "ברוך הגבר".

בעקבות הטבח הודיע ארגון החמאס כי ינקום, ואכן, זמן קצר לאחר מכן החלה סדרת פיגועי התאבדות, שהעלתה בצורה חדה את מספר הנפגעים.

כשירות לארגון "מבט לשלום" אספק להם את הנתונים הרלוונטיים: מספר ההרוגים הפלשתינאים ב־18 החודשים מאז הסכם אוסלו, בשטחים ובישראל, הוא 208, לעומת 123 ישראלים.

וכן, מספר ההרוגים הישראלים, אזרחים וחיילים, בשטחים ובישראל, מאז הסכם אוסלו ועד לטבח בחברון – תקופה של חצי שנה לערך – היה 27 איש; לעומת זאת, בשנה שחלפה מאז אותו "פורים שפיל" (נוסח חנן פורת) בחברון, נהרגו 96 ישראלים בפיגועי טרור.

את הקשר בין עליית מספר נפגעי הטרור אצלנו ובין ארוע "מסירות הנפש" של ה"קדוש" מחברון, מוזמן כל בר־דעת לעשות בעצמו.

נפתלי אורנר, ירושלים

פלסטיני מחברון מבקש מרבין: תן לנו אור בקצה המנהרה

צפיתי בתכנית טלוויזיה "מהיום למחר" וראיתי פלסטינים שמצדדים בתכנית השלום ובבחירות שעומדות להיערך בשטחים הכבושים ובאיזורי האוטונומיה.

עד היום ממשלת ישראל ואזרחי ישראל לא משוכנעים במה שהפלסטינים חושבים: השלום נכנס עמוק לתוך לבנו, בני העם הפלסטיני, אבל התלבטות ממשלת ישראל ואי־אמונתה בצעדים הנכונים, שהיא בעצמה התחילה לעשות, מרחיקים את תהליך השלום מהגשמה.

אני מקווה שתהליך השלום לא ייתקע באמצע הדרך בגלל התלבטויות אלה, וכי מר רבין ישתכנע שהעם הפלסטיני רוצה בשלום.

מר רבין, הקל על תושבי הגדה והרצועה בחיי היומיום שלהם, תן לנו אור בקצה המנהרה לתקוה ולחיים אחרים ממה שאנו חיים היום, כדי שתהליך השלום יזוז קדימה.

נאיף אלארג'וב, דורא, חברון

נפגשנו ליד בית העלמין: מכתב גלוי לקבוצת המפגינים בראשות ח"כ נעמי חזן

נפגשנו ב־2 במארס ליד בית־העלמין העתיק שנתגלה ביפו, כאשר באתם להפגין נגד החרדים. סיפרתם לי אז שסיירתם באתר, וכי יש בו רק חול. עניתי לכם שהעפר מלא עצמות אדם, וכי קיימים במקום עשרות שלדים ומערות קבורה שטרם נתגלו, בשטח שעדיין לא נחפר.

והנה, ביום ראשון, בעת ביקור חברי־הכנסת, ניתנה לי ההזדמנות להיכנס לאתר, ולעיני מצלמות הטלוויזיה הוצאנו עצמות מן ה"חולות"!

לשם קוריוז אספר, כי בפגישה אצל כבוד הרב הראשי, בה הצהיר מנהל החברה הבונה בבית העלמין, מר אילן, כי לא נותרו יותר קברים באתר, שאל אחד המומחים של אתרא קדישא את מר אילן אם יהא מוכן לשלם שקל על כל עצם שתימצא בשטח, אך אילן כמובן סרב.

אגב, כבוד הרב הראשי שאל את מר אילן, מדוע אינו מוכן, אם יתגלו קברים נוספים, להתחייב שלא לפגוע בהם, אם לטענתו אין יותר קברים?!

אך העובדות אינן ניתנות לויכוח: ביוני 94', במהלך עבודות החפירה במקום, התגלה בית־קברות ובו עשרות שלדים: בסוף יולי נערך "מבצע" ריקון הקברים, לאחר שסולק מהמקום המשגיח מטעם משרד הדתות. נציג המשרד דיווח שקיבל כ־60 ארגזים ובהם שלדים ועצמות אדם. לאחר מכן הודיעו הארכיאולוגים לכלי התקשורת כי המקום "נקי מקברים".

בפברואר 95' נחשפו ונהרסו ארבע מערות קבורה, ומתוכן הוצאו 15 ארגזים מלאים בעצמות אדם. והראיתי לכם מסמכים מרשות העתיקות המעידים על מסירת ארגזים המכילים עצמות אדם.

איך, אם כן, אתם יכולים לבוא ולטעון שמדובר בעצמות של בעלי־חיים, או בקברים בודדים, כפי שטען מר אילן? זה פשוט זלזול מופגן באינטליגנציה.

אילן גם אינו עובד על־פי החוק, כטענתכם. בהיתר הבניה נאמר כי "אם יתגלו שרידי קברים, יש לעצור לאלתר את הבניה, עד לדיווח ובדיקת הוועדה המקומית". נמצא איפוא, שהיתר הבניה שבידו אינו תקף.

יתר על כן, העבודות הללו הינן גם עבירה על חוק העונשין. סעיף 172 לחוק קובע כי "מי שנהג במת שלא בכבוד... דינו מאסר שלוש שנים".

עוד טענתם שמדובר בקברי גויים, ואני תמה, וכי בית־קברות של גויים מותר להרוס? האם בית־קברות נוצרי הינו הפקר?

ובעניין טענתכם שכל הארץ מלאה בקברים. הרי גם כל הארץ מלאה באתרים ארכיאולוגיים, וכשם שמובן לכם שאתרים אלו יש לשמר ולטפח, כך צריך להיות ברור שאין לפגוע בקברים!

ההפגנה שלכם כאבה לי במיוחד. מדוע מאבק כל כך עקרוני וצודק צריך להפוך למאבק בין חרדים לחילונים? קשה להבין כיצד אנשים שחרטו על דגלם את זכויות וכבוד האדם, יתמכו ברמיסת כבוד האדם. האם יש אכזריות גדולה מהתעללות במתים חסרי ישע? הרי המאבק הזה צריך להיות גם שלכם!

אייל פורת, בני ברק

עוד הרהורים על ההסתדרות ותנועת העבודה

ההסתדרות הכללית מאז הקמתה ומעצם קיומה, מהותה ופעילותה היומיומית, על יסוד ערכיה ועקרונותיה – הינה חלק בלתי־נפרד מתנועה מקבילה ומשלימה לתנועת העבודה, בראיה אידיאית כוללת ורחבה, ויחד עם זאת הינה מסגרת עצמאית לחלוטין.

ביטוי רחב יותר לנוסחה זו: ההסתדרות היא המייצגת והפועלת בשמם של העובדים בישראל – שכירים כעצמאיים, חברי קיבוצים ומושבים, חברי קואופרטיבים, ללא הבדל מין וגזע, יהודים, דרוזים וערבים.

ההסתדרות נשאה באחריות כוללת לעובדים, והשלימה את פעילות האיגוד המקצועי בפעולות רווחה, תרבות, חינוך, ספורט, וכן בפעילות "נעמת" ותנועות הנוער. המציאות וההיסטוריה מלמדים כי ההסתדרות היא מכשיר יעיל וטוב לשמירת רמת החיים של העובד ולחלוקה צודקת של המשאבים הלאומיים.

ההסתדרות הבינה, ומבינה גם היום, שעל־מנת להביא הישגים לעובדים, יש לנהל מאבק כולל, משולב ומקיף, גם על־ידי האיגוד המקצועי, וגם בנושאים כלכליים וחברתיים, לרבות תחיקה מתאימה, דאגה לחלוקה צודקת של מיסוי, השפעה על המדיניות הלאומית בנושאי כלכלה, חברה, חינוך, בריאות, דיור ומאבק בעוני, ועוד נושאים שיש להם השפעה ישירה ועקיפה על רמת החיים ועל מדיניות הצדק החברתי.

בנקודות אלה מתרכז המפגש הנכון והחשוב בין ההסתדרות לבין תנועת העבודה על כל מפלגותיה, גם היום, למרות המשברים ותהפוכות הזמן.

יש להפריד בין תקלות ואפילו מעשים שליליים, לבין ההשקפה הבסיסית, והתפקיד הייעודי. כי אין תחליף להסתדרות כללית, אחראית וסולידרית, המתואמת עם תנועת עבודה מאורגנת, כאשר שתיהן נאבקות במקביל ובמשותף לשיפור וקידום רמת החיים של העובדים ובדרך זו לקידום המשק כולו והמדינה.

איחוד כל הכוחות שיש להם השקפת עולם כלכלית־חברתית מתקדמת, קשור גם להשקפת עולם מדינית־בטחונית מתקדמת, שבמרכזה השלום, השוויון והצדק.

אורי אגמי, חיפה

★ **מכתבים למדור ניתן לשלוח לפקס' 03־294783, או לת"ד 199 תל־אביב (מיקוד 65233).**

מודעות בטלפון
השרות שלנו ללא תוספת מחיר
פרסום רם טל. 03-5600780 ,5605731 ,5605591
ובערב 03-5032969 ,5010597 ,5043568
ביצוע עבודות סדר וגרפיקה ממוחשבת

בלהה דבורי

חגיגת משוררות

"שירה מתוך האשה בתוך ירושלים" – זה שם פסטיבל המשוררות הראשון בעיר ירושלים שנערך שלשום בתיאטרון פרגוד בעיר, בעריכת המשוררת הירושלמית שלי אלקיים ובהפקה משותפת עם חיה שלום, משוררת בעצמה.

רבות מהמשתתפות הדגישו כי העובדה שהארוע התרחש בערב בו נערך פסטיבל המשוררים הבינלאומי בעיר אינו מקרה. בין המשוררות הירושלמיות שקראו משיריהן לפני הקהל הרב שגדש את "פרגוד" היו מרים איתן, מיה מאפק, שוש בן עדי ועוד. בין הקהל נצפתה גם פנינה סופר, סגנית מנכ"ל רשות הפיתוח במשרד הכלכלה, שהגיעה לארוע עם אשת אחיה, המשוררת אסתר אטינגר שקראה משיריה.

נוכחות נשית

ביום שני התקיימה בתיאטרון גוגה הגאלה החגיגית של הצגת "הנוכחות הביתית" של להקת "קול הדממה", בחסות משותפת של נעמת וראומה ויצמן, רעיית הנשיא. במהלך הערב הכריזה יו"ר נעמת, עו"ד עפרה פרידמן על הקמת קרן לקידום נשים יוצרות בתחומי האמנות השונים. לפני ההופעה הוזמנו האורחים לצפות בתערוכת צילום יחודית, בה הציג הכוריאוגרף משה אפרתי צילומי רקדניות אותן צילם במשך עשרים שנות הלהקה.

פמיניסטית אופנתית

לטי קוטין־פוגרבין, סופרת, עתונאית ופעילה פמיניסטית אמריקאית הגיעה ארצה כאורחת שדולת הנשים בישראל והופיעה בסינימטק בתל אביב ובמכון ון ליר בירושלים.

למרות נסיונה הרב בהופעות לפני קהל ברחבי העולם, ניצלה הפעילה מפגש עם פרופסור אליס שלוי ובני משפחתה כדי להיוועץ בבריג'יט שלוי – מעצבת אופנה וכלתה של הפרופסור – לגבי אופי הבגדים שיתאימו להופעה לפני הקהל בתל אביב. ההרצאה בפני הקהל הירושלמי, סוכם, תהיה בלבוש שמרני יותר.

בהופעתה בסינימטק בתל אביב תבלה קוטין־פוגרבין את האידאות אותן נשאה בהומור רב. אחת הבדיחות אותן סיפרה עוסקת במשה רבנו בעת שירד בהר סיני בפעם השנייה, עם לוחות הברית בידיו ואמר לעם: "יש לי בשורה טובה ובשורה רעה. הטובה – הצלחתי להפחית מכמות הדיברות, תהיינה רק עשר. הרעה – לא הצלחתי להוציא את 'לא תנאף'".

בתצלום: פרופסור אליס (מימין) ובריג'יט שלוי

בתצלום: ראומה ויצמן ועפרה פרידמן עם חברי להקת "קול הדממה"

המספר השמור ביותר

(המשך מעמוד 9)

הממשלה, אבל לא ידעו את הסיבה, היו הרמטכ"ל, המפכ"ל וראשי מערכת הביטחון. הם קיבלו הודעה מוקדמת שישיבת הממשלה הפעם היא מחוץ לתחום לגביהם.

ראש הממשלה פתח את הישיבה בהערה קצרה על דברי השר יוסי שריד בעניין המדינה הפלסטינית, ומיד אחרי־כן החל הדיון הכלכלי. רבין פתח, ודיבר במשך כרבע שעה על המהלך, וראשי האוצר, ברודט בעזרת שקפים ודיאגרמות, וקרול בהרצאה מלומדת, נכנסו לפרטים. נגיד הבנק הסביר את האני מאמין שלו בנושא תקציב מדיני אינפלציה. הוא לא רמז, למרות הדרישה של כמה שרים, מהו המספר הקדוש. מיד אחרי־כן ניתנה רשות הדיבור לשרים. שר החוץ, שמעון פרס, שהיה שר אוצר בממשלת האחדות הלאומית, קיבל את החוברת, כמו שאר השרים, רק ביום ראשון בבוקר. פרס זעם. לדעתו, הוא היה צריך להיות מעודכן בפרטי התכנית עוד במוצאי שבת. הקיצוץ בתקציב משרד החוץ קטן. באוצר ציינו כי מאז החל תהליך השלום צורכי משרד החוץ גדלו, ולכן הוחלט שלא לפגוע, כמעט, בתקציב המשרד. פרס, בצעד חריג מבחינתו, נמנע בממשלה בהצבעה, "לא אגיב על התוכנית וגם אמנע מהצבעה", היתה הערתו היחידה במהלך כל הישיבה הארוכה. הוא דחה את בקשות העיתונאים לפרט או להסביר את עצמו.

רב אמיץ

בימים אלה ראה אור ספר חדש בהוצאת מכון ירושלים לחקר ישראל "מי מפחד מנישואין אזרחיים". רגע לפני עלייתו למטוס בדרכו לחו"ל אמר אתמול פנחס שיפמן, פרופסור למשפטים באוניברסיטה העברית שכתב את הספר, כי לרגל צאת ספרו יתקיים בשבוע הבא יום עיון במוזיאון ארצות המקרא בירושלים. הוא סיפר כי מפיקי הארוע לא הצליחו למצוא רב שיסכים להשתתף בדיון שייערך לפני קהל, עד שבסופו של דבר הסכים הרב אברהם שרמן, אב בית הדין הרבני בתל אביב, להשתתף ביום העיון לצד הפרופסורים אברהם (רמי) פרידמן, רות גביזון, אליס שלוי, שלמה אבינרי ואבי רביצקי.

לומדים להתקשר

מסיבת סיום למודים נערכה במוצאי שבת בבית "מריקל מרקטינג" ברחובות. המארחת היתה ד"ר פנינית צפורי, מרעננה, פילוסופית ואמו של הזמר רן צפורי, שארחה בוגרי חמישה מחזורים של סדנאות לתקשורת בין־אישית המתקיימים בהנחייתה. תעודות הסיום שהוענקו לבוגרים נכתבו על קלף, בידי סופרת סת"ם מרחובות, חוזרת בתשובה. בין בוגרי הקורסים מנהלת התיפעול בחמי עין גדי, מנהל אגף בראשות הדואר, מורים בתיכון המעוניינים לתקשר טוב יותר עם תלמידיהם, תועמלנים רפואיים ועוד.

ד"ר פנינית צפורי

חירום

תורנות בתי מרקחת

תל־אביב
הבימה – דיזנגוף 17 – 5288465
קופ"ח כללית – אמסטרדם 9־7 – 5232383
בן־יהודה – בן־יהודה 142 – 5223535 (עד 03.00)
סופרפארם – איינשטיין 40 רמת־אביב – 6413750 (עד 24.00)
ירושלים
רינה פארם – דוד ילין 31 – 383788
חיפה
מסדה – מסדה 30 – 665806
פתח־תקוה
קופ"ח כללית – ההסתדרות 21 – 9343395
רמת־גן – בני־ברק
קופ"ח כללית – הרא"ה 8 רמת־גן – 6752918
בת־ים – חולון
מור – חביבה רייק 20 בת־ים – 583360
רחובות
ברק – הרצל 155 – 473660

טיפול נמרץ לב

- לב 1 – שירות 24 שעות – 03־5618791
- שח"ל – 03־5625555
- נטל"י – 177-022-4224, 03־5757788

ניידת טיפול נמרץ

- אשדוד 08־551333
- בית־שאן 06־587223
- בת־ים 03־5511111
- הרצליה 09־541333
- חדרה 06־322333
- חיפה 04־512233/4
- טבריה 06־790111
- ירושלים 02־523133
- כפר־סבא 09־33222
- כרמיאל 04־988555
- מגדל העמק 06־540062
- מעלות 04־979333
- נהריה 04־823333
- נצרת 06־573335
- נתניה 09־623333
- עכו 04־912333
- עפולה 06־593334
- פתח־תקוה 03־9311111
- קרית־אונו 03־344442
- קרית־ביאליק 04־761062
- קרית־שמונה 06־944333
- ר"ג, ב"ב, גבעתיים 5793333
- רחובות 08־451333
- שדרות 051־897074
- תל־אביב 03־5460111

מרפאות שיניים

תל־אביב
- דיזנגוף סנטר שער 3 או 5 טל' 294869, 03־285822
- טיפולי חירום בבי"ח אסותא – טל' 03־5201515, 5201432/1. 24 שע'. גם בשבת וחג.
- טיפולי חירום, בי"ח איכילוב, תל־אביב. עד חצות (כולל שישי־שבת). 03־5436696.
- תורנות 24 שעות – ה' באייר 20 (כיכר המדינה) טל' 254397, 03־452173; יהודה המכבי, איתורית 03־5449911, מנוי 4318.

יפו: יפת 99, 09.00־13.00, 16.00־02.00, טל' 864256.
גבעתיים: ויצמן 12, טל' 324547 איתורית 5193193 מנוי 3743.
ירושלים: צפת 23, טל' 251794, 02־253767.
בי"ח משגב לדך – טל' 02־633708, 08.00־16.00, ו' 08.00־19.00.
בת־ים: מרפאת שיניים לטיפולי חרום – קניון בת־ים רח' יוספטל טל' 5531505 – 24 שעות ביממה.

נפגעי אלימות

- סיוע לקורבנות אונס: ת"א (24 שעות) 03־5234819, ים 02־514455, חיפה 04־382611, אילת 059־31977.
- ויצ"ו – לנשים מוכות – טל' 5461133; טל' 02־514111 – 24 שעות – 08־550506 – 07־376310.
- נטל"ן – קו פתוח לנשים – נפגעות אלימות מינית – מרכז סיוע לנשים בנגב. 08.30־12.00, 16.00־19.00, טל' 057־74907.
- אור ארוס – למען נפגעי אלימות שוטרים והתעמרות, בתוך העמותה לזכויות האזרח בישראל. טל' 03־663162/3.
- נעמת – ייעוץ בבעיות אלימות במשפחה, א'־ה', 9־16, 03־231675, 03־235922.
- מבוגרים אנונימיים (מ.א.), מידע תמיכה וסיוע 24 ש'. 03־5131046.
- זכויות הגבר במשפחה. 24 ש'. 04־522003, 04־256417, 03־378572.
- האגודה להגנת הילד: 03־6961070, 03־6956763.
- האגודה לנפגעי תקיפה מינית. טל' – קו חירום 6850041, קו גברים 6850036.

תחבורה

- קווי אוטובוס "דן" טל': 5614444.
- "אגד" – טל': 03־5375555.
- זמני נחיתות מטוסים, תקליט: 03־9731111.
- מודיעין נמל התעופה: 03־9712484.
- רכבת, זמני נסיעה, הודעות באמצעות "טלמסר" טלפונים: 04־303133, 03־5652200.

עזרה רפואית ונפשית

- ער"ן, עזרה ראשונה נפשית, ת"א 03־5461111, לילדים ולנוער 03־6961113, ים 02־610303, קו ברוסית 02־661122, חיפה 04־672222/3, קו ברוסית 04־672223, כרמיאל 04־9888770, קו ברוסית 04־9889499, נתניה 09־625110, קו ברוסית 09־828755, ב"ש 07־281128, קו ברוסית 07־275871, מגיד הגליל 04־9988410, כ"ס, 09־974555, חדרה 06־346789, קו ברוסית 06־343269.
- המרכז להתנדבות בישראל, 03־5614144 לזקוקים למתנדבים ולמבקשים להתנדב.
- מגנ, יעוץ למשפחות נפגעות סמים. א'־ה' 09.00־14.00, 03־829970.
- אנוש – יעוץ למשפחות נפגעי נפש, 03־5400474, 03־5400672.
- יד ביד, אוזן קשבת לילדים לנוער ולהורים 24 ש'. 03־226027, 04־229488, 04־922222, 02־243358, אילת 09־76366, לוחיל 222752, מ־17 עד 24.
- "אוזן קשבת" לנוער ולהורים, מרכז עידוד ר"ג, 6728697, 6734752, ב' 8.00־13.00, ד' ה' 16.30־19.00.
- "אל־סם" – רח' מקיף ז', ימים א'־ה'. 16.00־20.00, טל. 5463587, 54628276, 02־663902, 02־663828.
- הועד למלחמה באיידס. מידע וסיוע לחולים 03־614576, 03־566380, ת.ד. 33602 ת"א.
- אלי, אלימות כלפי ילדים. 03־430879, 03־261070, מ־08.00 עד 22.00.
- "הקו הלבן", אוזן קשבת להומוסקסואלים ולסביות. 03־292797. ימי א', ג', ה' מ־19.30 עד 23.30.
- קשת חולים – מוקד מידע רפואי. א'־ה': 08.00־19.00, ו': 08.00־12.00. טל' 03־6393355.
- מד"א – שירות רופאים לביקורי־בית, ובתחנות מד"א, משעה 19.00 עד 07.00. טלפון חירום 101.
- חדר מיון פרטי תורן, מר"מ, קהילת סלוניקי 9 (ליד ביתן) ת"א, 499978.
- אלכוהוליסטים אנונימיים. הפניה לפגישות: 03־319845, 03־202951, 03־319281.
- אלכוהולים (24 שעות) 03־721161.
- אלכוהוליסטים אנונימיים ירושלים. 02־838092, 02־630524.
- "קשב לקשיש", אנ.ל.י. 03־299888. א'־ה' 09.00־14.00.
- אוזן קשבת לגיל המבוגר רמת השרון ימים א'־ה' 16.00־20.00, טל' 5493244.
- נשים במצוקה. קו ארזים 09־505720.
- ארגון הורים ארצי, אוזן קשבת לילדים ונוער. 24 שעות ביממה. 03־621515.
- "יד־שרה" – שיקום הצלה. ים 02־244242, ת"א 03־812304, חיפה 04־381704.
- "תהל"ה" – תמיכה בהורים של לסביות והומוסקסואלים. טל. 09־587779.
- תמיכה נפשית לחולי סרטן. 02־435516.
- שירותי חירום פסיכיאטריים כולל ביקורי בית. טל' 09־344615, 03־6750750, מנוי 35888.

תרום דם ותציל חיי אדם

תדיראן בע"מ ("החברה")
הודעה על כינוס אסיפה כללית
של מחזיקי אגרות החוב סדרה 1 וסדרה 2

הזמנה
כל בעלי אגרות החוב סדרה 1 וסדרה 2 על־פי תשקיף החברה מיום 30.6.86 מוזמנים בזאת לאסיפה כללית של מחזיקי אגרות החוב מהסדרות הנ"ל של החברה, אשר תתכנס ביום ג' 11.4.95 בשעה 08.30 במשרדי החברה ברחוב המרכבה 29, באזור התעשיה חולון
על סדר היום:
אישור להעברת נכסים מנכסי החברה לחברות בנות חדשות של החברה, אשר אליהן תועבר פעילות החברה המתבצעת כיום במסגרת של קבוצות וחטיבות. פרט לנכסי המקרקעין שישארו בבעלותה של החברה. אך לרבות מניות בחברות בנות המנוהלות על ידי החברות הבנות. הכל – בהתאם להחלטות של דירקטוריון החברה להפוך את החברה לחברת אחזקה מנהלת. מדובר בהעברת הפעילות המתבצעת כיום בקבוצת התקשורת בקבוצה הקשר והמערכות ובחטיבת הסוללות של החברה ולהלן הקבוצות, לחברות בנות של החברה שאליהן תועברנה פעילות הקבוצות וההתחייבויותיהן
פרטי התוכנית להעברת הפעילות והשלכות התוכנית - במכתב ששלחה החברה לנאמן ביום 6.3.1995
הערה:
בהעדר מנין חוקי בתאריך הנ"ל, תידחה האסיפה ב־7 ימים ותתקיים ביום ג' 18.4.95 באותו מקום ובאותה שעה. לא נמצא מנין חוקי באסיפה שנדחתה כאמור, יהוו שניים מבעלי אגרות החוב הנוכחים, בעצמם או ע"י באי כוחם, מנין חוקי.
על ייפוי־כח למשתתף באסיפה, להגיע למשרדי החברה עד כינוס האסיפה
תדיראן בע"מ

חינוך אחר

גליון מספר 38 · י"ט באדר ב' תשנ"ה (21 במארס 1995)

הצעה לביטול תשלומי ההורים מוקפאת בוועדת החינוך של הכנסת מאז שנת 1992

ח"כ דדי צוקר הציע זאת בשהיה באופוזיציה – והכנסת אישרה. היו"ר היוצא של ועדת החינוך אברהם בורג הפסיק את הליכי החקיקה עם כניסתו לתפקידו. צוקר: "אברום לא רוצה לתת קרדיט למישהו אחר". בורג: "הממשלה לא היתה נותנת לחוק לעבור. אין לה כסף"

מאת יעל פישביין

ח"כ אברהם בורג, שכיהן עד לאחרונה בתפקיד יו"ר ועדת החינוך של הכנסת, הקפיא הצעת חוק של ח"כ דדי צוקר לביטול תשלומי הורים בחינוך הממלכתי. אילו הכנסת היתה מצביעה בעד הצעת החוק, ייתכן שהורי ישראל היו פטורים מכל האגרות ותשלומי החובה הנגבים מהם במסגרת מה שנקרא "חינוך חינם", להוציא טיולים ותוכניות לימודים נוספות במסגרת החינוך האפור.

עלות ההצעה לאוצר היא, כאומדן זהיר, כחצי מיליארד שקל, שבמקום לגבות מההורים היה האוצר צריך להעביר לרשויות המקומיות ולבתי הספר.

הצעת החוק של צוקר הוגשה בכנסת הקודמת, בשנת 1990, כאשר הליכוד היה בשלטון. ההצעה נכתה לתמיכת הכנסת הקודמת והצליחה לעבור קריאה טרומית וקריאה ראשונה במארס 1992. באותה עת כיהן מיכאל בר־זוהר (עבודה) בתפקיד יו"ר ועדת החינוך של הכנסת. עם חילופי השלטון הוחל על ההצעה דין רציפות, אולם היו"ר החדש של ועדת החינוך ח"כ בורג הפסיק את הליכי החקיקה, והצעת החוק "נקברה" בוועדה עד היום. כידוע, יו"ר הוועדה הוא אשר קובע את סדר יומה, ועובדה זו מאפשרת לו לקדם או לעכב הליכי חקיקה.

עם כינונה של הכנסת הנוכחית יצא אירגון ההורים הארצי למאבק נגד תשלומי ההורים בעבור שירותים נלווים בחינוך הממלכתי, בלא שהיה מורע לכך שקיימת הצעת חוק לביטול כל התשלומים הנלווים, אשר כבר עברה את שלבי האישור הראשונים. ועדה שהוקמה על ידי משרד החינוך המליצה על ביטול הדרגתי של חלק מן התשלומים, ובורג הסתפק בהסכמה שהושגה עם משרד החינוך, שלפיה כל תשלום על שירותים נלווים יובא תחילה לאישור ועדת החינוך של הכנסת. עד כה בוטל רק תשלום נלווה אחד, בעבור חומרי שכפול. ההורים פטורים מהתשלום, ומשרד החינוך התחייב להעביר לבתי הספר, באמצעות הרשויות המקומיות, דמי שכפול, במקום לגבות אותם מההורים. בדיקה שטחית בבתי ספר העלתה שהעברת הכספים לקויה. הרשויות מעכבות את התשלומים ועקב זאת במספר בתי ספר החלו לגבות מחדש תשלומים בעבור שכפול חומרי לימוד.

בתגובה אמר בעל הצעת החוק ח"כ דדי צוקר: "אברום בורג הקפיא את הצעת החוק שלי, כי לא רצה לתת קרדיט למישהו אחר. עלות ההצעה, לפי הבדיקה שלי עם האוצר, היא כ־400 מיליון שקל. ההצעה היתה מונחת לפני בורג והוא, מטעמיו שלו, לא קיים בה דיון, כי הממשלה אמרה שאין לה כסף."

ח"כ אברהם בורג הגיב: "ההצעה לא היתה עוברת בשום אופן, מפני שאין כסף לממן אותה. היא היתה עולה מיליארדים." בורג הכחיש את דברי צוקר שעלות ההצעה 400 מיליון שקל לשנה בלבד, והדגיש: "הממשלה לא היתה נותנת להצעה הזאת לעבור."

יו"ר ועדת החינוך של הכנסת דליה איציק הגיבה: "חוק חינוך חובה חינם נהפך לחוק ריק מתוכן. כל הורה יודע שזה המצב לאשורו. אני אפעל לביטול סעיפי תשלום נוספים, אבל ככל הידוע לי הבעיה איננה בחוק, אלא בביצוע שלו. השנה הוסכם על ביטול דמי שכפול, אך מבתי הספר אני מקבלת תלונות חמורות שהכסף אינו עובר בזמן ועבודת בתי הספר משתבשת".

יו"ר ארגון ההורים הארצי שי לחמן אמר בתשובה לפניית "חינוך אחר": "ארגון ההורים הארצי יזם לפני כשנה הגשתה של הצעת־חוק שנועדה להחזיר לחיים את העקרון של חינוך־חינם. לצערי, רק סעיף אחד שלה מומש – תגברת כוחה של ועדת החינוך של הכנסת. ידענו שקיימת הצעה של ח"כ דדי צוקר, אבל על הקפאתה בוועדת החינוך על ידי היו"ר היוצא אני שומע, להפתעתי הרבה, עתה לראשונה. הדבר אינו ברור לי, כי ניתנה לנו ההרגשה שוועדת החינוך תומכת בעמדתנו. אני מצפה מחברי כנסת שיזומים חקיקה, כי יתמידו במהלכים, יתריעו על עיכובים והקפאות, ויפעילו אותן אמות־מידה כאשר מפלגתם בממשלה או באופוזיציה. אנו נפנה לאלתר לח"כ דליה איציק, היו"ר החדש של ועדת החינוך, ונתבע שהמהליכים להבאת הצעתו של ח"כ דדי צוקר לקריאה שנייה ושלישית יושלמו בהקדם".

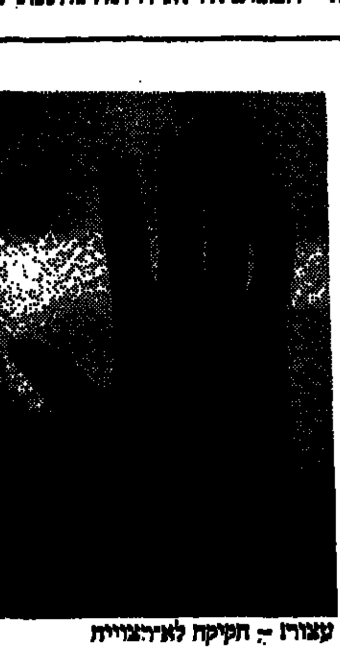
עצורו — חקיקה לאו־צויות

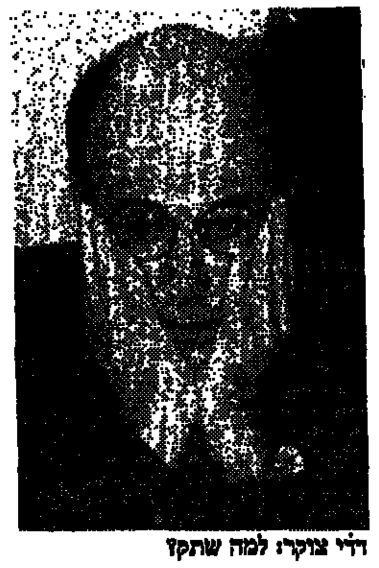
דדי צוקר: למה שתקו?

ועדת החינוך: אברום בורג יוצא – דליה איציק באה

סטטיסטיקה

אוניברסיטה זה לא הכל

בשנת־הלימודים תשנ"ד היו באוניברסיטאות בישראל 91,480 תלמידים. במעט כל דיון ציבורי הנוגע להשכלה העל־תיכונית מתמקד באוניברסיטאות.

באותה שנה, תשנ"ד, למדו במוסדות העל־תיכוניים האחרים לסוגיהם לא פחות מ־58,795 תלמידים, כשני־שליש מאוכלוסיית הסטודנטים באוניברסיטאות. ביניהם:

- 19,647 תלמידים למדו במוסדות להכשרת־מורים, חלקם במכללות המעניקות תואר אקדמי, חלקם בסמינרים.
- 17,414 למדו מדעי־הטכנולוגיה, הנדסאות, טכנאות והנדסה, 1,168 מהם למדו לקראת תואר אקדמי.
- 11,482 למדו סיעוד, מינהל, כלכלה, משפטים ודומיהן. בקבוצה זו נכללים תלמידים במכללות הפרטיות למשפטים.
- 6,208 תלמידים למדו במוסדות המתמחים באמנויות, עיצוב וארכיטקטורה.
- 1,418 למדו בבתי־ספר לאחיות מוסמכות (ביניהם גם אחים), ו־768 אחרים למדו מקצועות־עזר רפואיים.
- רק 1,165 מכלל 58,795 התלמידים למדו במוסדות ששפת ההוראה בהם ערבית: 851 במוסדות להכשרת מורים, ו־314 בבתי־ספר לטכנאים ולהנדסאים.

משרד החינוך מתכנן שוב 40 תלמיד בכיתות חטה"ב

מאת יעל פישביין

משרד החינוך הורה למנהלי חטיבות־הביניים לתכנן את שנת הלימודים הבאה על פי תחשיב של 40 תלמידים לכיתה. בחוזר שהופץ באחרונה בין מנהלי חטיבות הביניים הם מתבקשים לתכנן את הכיתות לשנה הבאה כך שהמספר המירבי של תלמידים בכיתה לא יעלה על 40.

לפי התכנית, ככל שמגדל דומם יותר תלמידים לכיתה, הוא מקבל פיצוי יותר גדול בשעות תקן. התלמיד ה־40 "מזכה" את בית הספר בתוספת של 1.21 שעות תקן. תוספת ארבעה תלמידים מעבר לתלמיד ה־35 "מזכה" את בית הספר בתוספת של 1.19 שעות תקן לכל תלמיד.

רב רונן מהסתדרות המורים מסר בתגובה: "קיבלנו לידינו את התכנון וכבר העברנו את הערותינו למשרד החינוך. אנחנו תובעים ליישם תוכנית שהגשנו להקטנת מספר התלמידים בחטיבות הביניים. אנחנו רואים בחומרה רבה את צפיפות התלמידים בחטיבות הביניים, שעליהן הטילה המדינה את משימת האינטגרציה. היום, כשמשרד החינוך מתהדר בכך שנוספו תקציבים לחינוך, אנחנו רואים בהקטנת מספר התלמידים בחטיבות הביניים ל־30 – 35 תלמיד בכיתה, משימה ראשונה במעלה".

יו"ר ארגון המנהלים בהסתדרות המורים הגיב: "לצערי, הנושא חוזר חלילה לתחתית סולם העדיפויות. משרד החינוך משפיע עלינו אינספור תוכניות חדשות, מבקשים להחדיר תוכניות יהודיות, תוכניות להוראה בכיתה הטרוגנית, תוכניות להחזרת תלמידי החינוך המיוחד לכיתות הרגילות, ומה לא. איך אפשר לעשות את כל זה בכיתות של 40 תלמידים – אינני יודע".

יו"ר ועדת החינוך של הכנסת ח"כ דליה איציק: "חטיבת הביניים היא הבטן הרכה של מערכת החינוך. היא סבלה לא מעט מפני שלא הביאו בחשבון את הרגישויות שיש בה. אם בכל המערכת נכון שצריך להפחית את מספר התלמידים ל־30 תלמיד בכיתה – בחטיבת הביניים התביעה הזאת היא הכי מוצדקת".

ד"ר מוחמד חביבאללה, יו"ר ועדת המעקב: "החינוך הערבי אינו צריך לחזור לשעות ההשלמה"

מאת שלמה צדוק

אחרונה הקצה משרד החינוך תוספת של אלפי שעות לחינוך במגזר הערבי. לכאורה עוד צעד לקראת שוויון מלא בהקצאת משאבים, אולם מתברר כי פרנסי החינוך במגזר הערבי אינם מתלהבים.

ד"ר חביבאללה, על מה תלונתך?

"ראשית, אני רוצה שיהיה ברור: אני עדיין סבור כי הקצאת השעות לשני המגזרים אינה שוויונית, ולכן צריך להגדיל עוד את מספר השעות למגזר הערבי. אבל, וזו הנקודה השנייה, הייתי מצפה שתוספת השעות תהיה במקביל לנקיטת צעדים משלימים, כדי שהשעות לא ילכו לאבוד."

למה הכוונה?

"לצערי מתברר שהתפוקה האפקטיבית ביחס לתשומות אינה שלמה. לא יתכן להקצות אלפי שעות כאשר בעצם אין אפשרות לנצל אותן ביעילות".

מדוע?

"כיוון שהמערכת לא דאגה להכשרת המורים, להדרכת הצוות הניהולי ולשיפורו של האקלים הכיתתי, כדי לנצל את השעות הללו. מה יעשו עם אלפי שעות שניתנו להוראת מחשבים, כאשר אין צוות מורים כשיר לנושא?"

ולאן הולכות השעות הללו?

"זו הבעיה. השעות הללו מועברות לנושאים אחרים, המורים מקבלים יותר שכר, אבל התלמיד הערבי לא נשכר מכך".

האם משרד החינוך יודע על הבזבוז?

"אני, כיו"ר ועדת־המעקב, הבעתי את דעתי בפני משרד החינוך, אבל התגובה היתה "אז מה, אתם לא רוצים את השעות הללו?" בוודאי שאנו רוצים את השעות, אבל צריך לדעת לנצל זאת נכון, וזה בלתי אפשרי כרגע".

במגזר היהודי חסרים כמה אלפי מורים. מה קורה בבתי־הספר הערביים?

"אצלנו חסרים להערכתי 400 מורים, ואם לא נדרוך להכשיר מורים מתאימים לשנות האלפיים, אני חושש שנצטרך לחזור לשנות החמישים שבהן לימדו מורים בוגרי שתים־עשרה שנות לימוד".

חוזרים אל הדוד תום

הטרגדיה של "קדמה" היא בכך שבתמורה לשפע משאבים היא התנדבה לשבת על הגדר ולהעביר על גבה עורי־פולים ממפץ את כלי התרבות החברתיים־חינוכיים. מבעד לקרעי ההתרפשות של מלקולם איקס מבצבץ לו, אבוי, הדוד תום

מאת יצחק שפירא

ל. מאור, המובא מתבקש מאליו, לעגות אמן אחר קביעותיו של עוזי גיסין בגליון הקודם של "חינוך אחר" (מס' 37, 7 במארס 1995, "המתקפה על 'קדמה'"). עוזי גיסין מונע, כי חוקרי החינוך באקדמיה מנותקים מן השדה, וכי החידושים וההתפתחויות בחינוך אינם באים מן האקדמיה אלא נוצרים בשטח על ידי מחנכים בפועל. [illegible]

זאת ועוד: [illegible]

נולדה באקדמיה

[illegible]

חביבת הממסד

[illegible]

שבתאות חינוכית

[illegible] והלאומיים שנויים במחלוקת, בלשון המעטה. מפני אלה האחרונים, החברה הישראלית כבר מחוסנת, ככל הנראה.

הטרגדיה של "קדמה" היא בכך שקבוצה של מבקרים חברתיים וחינוכיים החליטה, בתמורה לשפע המשאבים [illegible] על זה של מרטין לותר קינג, שחתר לשילוב בין שחורים ללבנים.

כמה עצוב לראות, שהמודל של "קדמה", לאמיתו של דבר, איננו אלא הדוד תום.

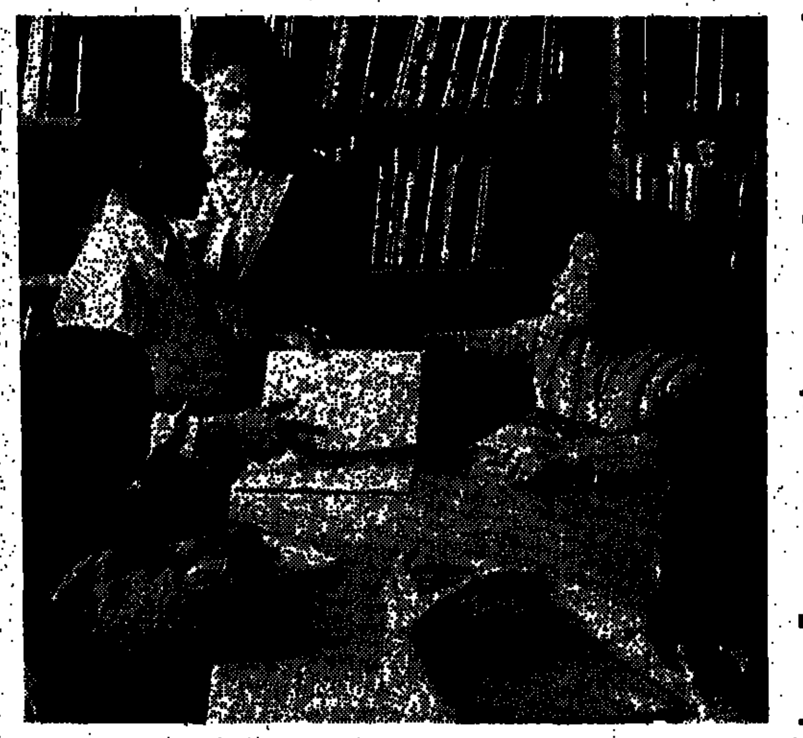

מכתב למערכת

הגוש קיים — ורב־מפלגתי

[illegible]

יהושע אלמוג
ראש המועצה המקומית גבעת־שמואל

בית־הספר ו"סוכנים" אחרים

ליקט והביא לדפוס: יוסף יונאי

אם ממלא בית הספר את תפקידו? האם ממלא בית ההורים את תפקידו? מה הם יחסי הגומלין בין בית הספר לבין החיים שמסביב לו ומה אחריות הסביבה לנעשה בבית הספר? איזה גורם המשפיע על החינוך משמר, ואיזה גורם מחדש? דיון כמעט־נצחי, הנמשך והולך:

המשפחה משמרת, בית־הספר מחדש

ופרת אמריקאית אחת השוותה פעם את האטמוספירה המסורתית שבמשפחה לאוויר שבחדר סגור וכו אנשים רבים. השוואה נאה באמת? שניהם, כזה כן זו, נשחתים על ידי היסגרם בגבולות צרים. המשפחה היא עולם זעיר ומצומצם, בעל אינטרסים קטנטנים ורגשות פעוטים, עולם המלא לפעמים חיכוכים, רוגזות, קנאה ושנאה, נטיות איבה ונקמה, קרתנות זולה וטעם תפל. המוסר הביתי, מפני גבולותיו הצרים, חדור כולו אגואיזם משפחתי צר, שאיפה לטובת הנאה על־אתר, בלי תכניות רחבות גבולים. הבית הוא משמר ביסודו: מחזיק הוא במשפטים קדומים נושנים ושונא את החדש. ההורים מושכים אל העבר, שואפים לחוור ולהתגלגל בבניהם אחריהם, להוריש להם ממנהגיהם, מהבנתם, מאמונותם: מבקשים לראות בהם את דמות דיוקנם שלהם ושל הוריהם הם: מתפללים להמשיך בהם את קיומם לנצח.

ואילו בית הספר שואף דווקא קדימה אל העתיד, אל החידוש שבחיים, אל העושר והרב־גיוון שבחיים. כנגד האינטרסים האינדיווידואליים הצרים של הבית הוא מעמיד אינטרסים אנושיים רחבים, אידיאלים נצחיים, מושג של משפחה גדולה, שאין שיעור וגבול לה, מושג של טוב ויפה, אחר ושונה לגמרי מזה שניתן בבית.

ד"ר יעקב לוי, "על שתי רשויות שבחינוך", תרפ"ו, 1930.

בית־הספר משמר, החיים מחדשים

ודרך כלל אין בית הספר אלא חיקוי מוצלח או בלתי מוצלח של החיים הסובבים אותו. מתוך עצם מהותו זו, הוא מפגר בתהליך ההסתגלות למציאות חדשה. בית הספר מטבע ברייתו קשור באמיתות האתמול, לא מתוך שיגרה בלבד, אלא בעיקר מתוך חרדה לאותן האמיתות שהוא חייב להקנות, ואשר את דרכי הביצוע קיבל על יסוד העבר. מתוך שאין בכוחו של בית הספר לערוך נסיונות יסודיים, משום שלא ייתנו לו ילדים לניסיון, בהם ינסה דרכי ביצוע שונים, על כן לשם הצלחת העשייה, הוא שם מבטחו בוודאי ומבקש לו סימוכין בנסיון העבר. ולא זו בלבד שאין בית הספר משנה ומחדש, אלא אף אינו מחקה אלא את המציאות הסטטית בלבד, זו שצורתה מגובשת ואין עליה עוררין. כל כמה שהחיים דינמיים יותר... בה במידה מפגר בית הספר ורחוק מרפוסי החיים החדשים ומן היסודות החדשים שבהם.... לא זו בלבד שאין בית הספר מתקדם עם התמורות שבחיים, אלא נשאר מפגר בעצם תכנו ודרך חייו. המרחק המתהווה אז בין צורכי החיים, אופיים ומהותם, לבין הנלמד בבית הספר, מתהווה לא רק משום שהחיים זרמו להם בערוציהם הם ובית הספר לא הצליח לחרביקם. בקונפליקטים הנוצרים במציאות חיים שכזאת פונה בית הספר עורף אל עצם הצורך להדביק את המתהווה סביבו ולחיות באווירה הנוצרת. הוא מסתגר ממילא במציאות שאבד עליה כלח, הנשמרת ומתקדשת בו בשל עצם מציאותה ומתוך הצורך לתרץ את מציאותה. כך הופך בית הספר להיות מוסר קפוא על שמריו.

גרשון זק, "בית הספר והחיים", תשי"ח, 1958.

החברה משפיעה על יכולת ביה"ס

ראשית התפתחותו נועד בית הספר למילוי תפקיד אינטלקטואלי מובהק. ואילו הבית, המשפחה, המוסר הדתי וההווי התרבותי, אשר אפף את בית הספר, נחשבו כערובה לטיפוח מידות של מוסר ואורחות. והנה מתפרקים חבית, המשפחה והסביבה מתפקידם המסורתי, וסמכותה של חדת מתערערת בשטח זה. יש נטייה לראות את בית הספר כנושא בלעדי לאחריות חברתית ומוסרית בלתי מוגבלת. אולם אלה המטילים עול זה על בית הספר, אינם מגלים נטייה מקבילה להגדיל את השקעה בו, או להפקיד את התלמיד כולו לידיו. בכיתה בת 40 תלמידים עובר הילד על אופק מורהו כ־2 1/2 אחוזים מהזמן במשך חמש שעות ביום בשישה ימים מהשבוע ובתשעה חודשי השנה. ובהרף־עין זה בו מודקר התלמיד בעיניו כפרט העומד ברשות עצמו, מתבקש המורה להנחיל לו עשרה מקצועות, להכשירו להמשך חינוכו, ולטפח בו ערכים של תורה ועבודה והסרים אשר העולם עומד עליהם.

בכינוס מתכנים אשר התקיים לפני ארבע שנים בבוסטון ושהסתיים בפירסום הספר "החינוך בתקופת המדע" מטעם האקדמיה האמריקאית למדעי רוח וטבע, הובעה מחאה נגד עמדה זו של החברה כלפי בית הספר, ועלתה הצעה שובבת במקצת להתמרד בתביעה הבלתי מבוססת ולהכריז קבל־עם: אנו מסרבים לקבל את האחריות. קשה מאיתנו הדבר ולא נוכל עשותו לבדנו. מי שרוצה שנקבל אחריות בלתי מוגבלת יקום ויתן בידינו אפשרויות בלתי מוגבלות על־ידי הפקדת הילד בידינו כל שעות יומו וכל ימי שנתו.

יש אולי חכמת חיים עמוקה במימרת ההיסטוריון היווני: "העיר מחנכת את האדם". מוסרה של החברה, טעמו של הרחוב, אווירתו של הבית – אלה יקבעו את מערכת ערכיו של האיש הצעיר. השאלה היא אם השפעת אלה יסייעו ביד בית הספר, או יעמידו אבני נגף על דרכו.

אבא אבן, שר החינוך והתרבות, בכינוס מפקחים, תשכ"ב, 1962.

בהוצאת "דבר" והאגף לחינוך, השכלה וספורט בהסתדרות – מחלקת חינוך.
ISSN 0793-2138
כתובות המערכת: "דבר", רח' שינקין 45, תל־אביב, טל. 03-5286141, פקס: 03-294783; המחלקה לחינוך, האגף לחינוך, השכלה וספורט, בית ההסתדרות, רח' ארלוזורוב 93 תל־אביב, טל. 03-6921497, פקס: 03-6950382

هكذا من الأصل

מה מגולגל במגילה?

סיפור קשה לגיל הרך

הדהודים שלאחר פורים, בשוך רעש הרעשנים שהחרישו את אוזני המן

מאת חנית גדריון

בכל שנה, לקראת חג הפורים המתקרב, מספרות גננות ישראל באוזני אלפי ילדים רכים את סיפור החג. עוד לפני שתואטוטים לומדים לעמוד על דעתם, להבחין בין טוב לרע, הם נחשפים לאמות המידה הברורות שמציגה להם המגילה. סיפור פורים, כמו אחר בסדרה, יחלחל לנשמת הילדים בצורה לא מודעת, כולל נושאים כמו יחס לנשים, יחס למיעוט, הטובים והרעים.

כיוון שהילדים הנזכרים ילדינו הם, כדאי לנו לבדוק את מרכיביה של עלילת פורים. כדאי לנו לראות מהם הערכים המקופלים בגלימות המלכות של גיבוריה, כשאנו מלבישים את צאצאינו בתחפושת של גיבורי המגילה ומחזקים את ההזדהות שלהם עם הדמויות ועם הערכים שהם מייצגים.

פמיניזם ועונשו

ומה בעצם קרה שם?

היה שם מלך שנחשב טיפש, הוא היה בליין, חובב מסיבות, אלכוהול ונשים. באחד המשתאות האינסופיים, כשהיין כבר עלה לו לראש, הוא שלח לקרוא לאשתו ושתי, שהייתה עסוקה בנשף פרטי משלה. הוא רצה להתפאר בקישוט ויופיה הנקרא אשתו, והיא, בפרץ של פמיניזם, סירבה. על סירוב זה היא נענשה, כדי שנשים אחרות לא תעזנה "להבזות את בעליהן" (אסתר א', יז) באי ציות כמותה, כדי שתמשכנה לשרת אותם כראוי ו"יתנו יקר לבעליהן" (אסתר א', כ'), הוסר כתרה מעל ראשה. את הראש היא השאיר לה במחווה של ליברליות.

מוסר ההשכל של חלק זה במגילה: מי שמסרבת רעה, מי שלא מסכימה תיענש. מי שמגלה דעה משלה, רצונות משלה, סופה להיות מגורשת, והיא תישאר לעולם ועד ללא מלך משלה.

גירוש ושתי בשל סירובה לא פגע ברמת החיים של אחשוורוש. ההרמון שלו היה, כתמיד, גדוש בתולות. כל אחת מהן הכינה את עצמה שנה שלמה ללילה המיוחל עם המלך. חצי שנה בתמרוקים, וחצי שנה בשמן המור (שם ב', ב'). שעת המבחן היתה בלילה, כמובן: "בערב היא באה, בבוקר היא שבה אל בית הנשים" (שם ב', ב').

ומהו החומר שנכלל בבחינה?...

מבחן המיטה

אסתר היתה נערה טובה מבית טוב. שמה המקורי היה הדסה לפני שהוסב לשם פרסי, כמו להסתיר את מוצאה הלא כל כך מוצלח. היא קיבלה חינוך יהודי טוב, ולכן מילאה בצייתנות אחר הוראותיו של דודה מרדכי היהודי. הוא הבין, כי יופיה של אחייניתו יכול לשמש לקידום האינטרסים שלו. (כל זה קרה עוד לפני גזירת השמד של המלך אחשוורוש). אסתר התייפתה שנה לקראת הלילה שלה עם המלך, ועברה את מבחן המיטה בהצטיינות רבה. הוא נשא אותה לאשה.

מוסר ההשכל: ילדות חמודות, עליכן להיות יפות כדי להצליח בחיים. הצלחה של נערה יפה היא, כמובן, חתונה.

כבוד מול כבוד

המשך הסיפור ידוע. היו שם שני שומרי ראש שקשרו לרצוח את המלך ההולל. מרדכי דיווח על המזימה ורשם לעצמו נקודות־זכות בספר הזכרונות של המלך העריץ. כפרס הוא זכה להיות מובל ברוב כבוד על ידי יריבו המושבע המן על סוס לבן ברחובות העיר שושן, ללמדנו שאין שמחה כשמחה לאיד.

להמן היה מעמד בכיר בממשל אחשוורוש. כיאה למעמדו הרם, ובאופן טבעי ביותר, הוא קיבל כפגיעה אישית את חוצפתו של היהודי אשר סירב להשתחוות לו. הכבוד היה חשוב לשניהם. המן היה נחוש בדעתו להראות למרדכי מי כאן החוק. הוא ידע שהוא יכול לכתוש אותו בקלות, אבל העדיף למצוא פתרון כולל לבעיה, ולחסל את כל מי שדתו המוזרה נוגדת את מנהג כריעת הברך וההשתחוות. (ומדוע בעצם לא השתחווה מרדכי? האין פה עניין של פיקוח נפש? הרי יכול היה להציל את אחיו היהודים במחיר כבודו־הוא, במקום במחיר כבודה של אחייניתו היפה?)

אחשוורוש לא התנגד לרעיון. הנימוק שהביא המן "דתיהם שונות מכל עם ואת דתי המלך אינם עושים" (שם ג', ח') התקבל מאוד על דעתו. גם הטיפול המומלץ על ידי המן לבעיה נראה לו סביר לחלוטין. הוא אישר את ההצעה, נתן תקציב נדיב לביצועה, וחופש פעולה להמן לדאוג לפרטים הבלתי נעימים. פתרון הומאני יותר, כגון טראנספר, לא עלה בדעתו. הוא דאג, לעומת זאת, לשלוח הודעות רשמיות בדואר מהיר לכל הממלכה.

מחלק זה של הסיפור אנחנו למדים, כי העולם כולו נגדנו. המן היה רשע שחור משחור, ומרדכי יונה צחורה. ההיסטוריה הרי חוזרת על עצמה, ובכל דור ודור עומדים עלינו לכלותנו.

בצד של הטובים

והקדוש ברוך הוא אכן הצילנו מידם. הוא עשה זאת באמצעות אסתר. גם בעבורו, מסתבר, היא היתה לא יותר מאובייקט מיני. היא רכשה בינתיים נסיון וידע בדיפלומטיה של חצר המלכות, היא ידעה כיצד לפנות אל המלך ומה הסיכונים. בעזרת יופיה והמסיבות המוצלחות שערכה יום יום, הצליחה להגיע ל"ציפור נפשו" של המלך. הגורל השתנה, הפור נפל, והיהודים ניצלו.

מה שמוכיח באופן ברור, שאין צורך לדאוג, או להקים ועדת חקירה. מספיק להיות יהודים, להיות בצד של הטובים (שם מקומנו באופן טבעי) ואלוהים כבר יחסל בעבורנו את הרעים.

בגן מלמדים את הילדים את סיפור פורים בפשטות רבה ובצבעי שחור לבן. הגננת קוראת את הסיפור בטון חינוכי מאוד, שחוזר ישר פנימה ולא מאפשר לחטוא בביקורתיות כלפי סמלי החג. בגן, וגם בבית הספר, הילדים לומדים שהמן היה רע, מרדכי טוב, אחשוורוש טיפש ואסתר יפה. אין כל בעיה לתרגם את המטרים הפשטניים למקומות ואירועים אחרים. המן הוא גם פרעה, הרומאים, היוונים, היטלר וסדאם.

ובמבט אחר...

המציאות, גם בשושן, היתה יותר מורכבת. אחשוורוש אולי לא היה חכם גדול, אך גם לא היה טיפש מוחלט. הוא הסכים לרעיון השמד וחשב על הרווחים שייכנסו לאוצרו מן הפעולה שהסמיך את ידיו של המן לבצע (ראה פרק ג'). הוא ודאי היה צריך לשאת באחריות מיניסטריאלית, פשעו היה גדול מזה של ושתי. על־פי אמות המידה של היום הוא בהחלט יכול היה להצטרף לחוג החברתי של עריצי הדור. מה מקור הסלחנות היהודית כלפיו? האם בגלל שהפך את הפור, או בשל שייכותו למשפחה היהודית החמה, שבה כולם טובים (על ידי נישואיו להדסה, היא אסתר)?

מרדכי "הטוב" לא הקפיד על כבודה של בת חסותו וחוסה כמי שעמד על כבודו הוא. הוא הבין כנראה את הפוטנציאל הטמון בקרבת המשפחה לחצר המלכות, ואת טובות ההנאה שעשויות לצמוח לו מכך.

הוא יעץ לאסתר להסתיר את יהדותה כדי לזכות במעמד של דיירת באגף הנשים של ההרמון, אך הוא עצמו לא נהג על פי עצה זו כשסירב לחלוק להמן את הכבוד המקובל במנהג ההשתחוות וסיכן את בני עמו. הוא לא גילה עודף אחריות לאומית כשהתגרה בכבודו של המן, וודאי גם הבין את הסיכון, שהרי היה חכם.

ושתי לא היתה כל כך רעה. היא פשוט אמרה לא (זכות השמורה לגברים בלבד). היא סירבה להיות באותו הערב הקישוט היפה של המלך השיכור, ואולי סתם חששה רחייה משיחוקיו, גיהוקיו ואדי היין שאפפו אותו.

היהודים לא היו רק קורבנות. הם, לאחר שהתהפך הפור, טבחו בגויים ללא רחם ("בשושן הבירה הרגו היהודים ואבד חמש מאות איש". פרק ה', פסוק יב).

אסתר לא היתה נאיבית. היא השתמשה בכשרון רב ביופיה ובנמיניותה כדי לקדם את עצמה וכדי להשיג את רצונותיה מן המלך. המטרה של הצלת עמה היתה אמנם מטרה הומאנית נשגבת, אך הדרך התחבולנית והנותית (ממש כפי שאפשר לצפות מאשה), אסתר, אגב, לא הסתפקה בהצלה, וגם לא בנקם ע"י הרג של חמש מאות גויים. כשהמלך שאל לרצונה, היא ביקשה: "אם על דעת המלך טוב, ייתנו גם מחר ליהודים אשר בשושן לעשות כדת היום, ואת עשרת בני המן יתלו על עץ" (שם, יג). מה עשו לה הילדים?

היהודים בשושן הבירה לא חגגו בפורים [illegible] "גם ביום הארבעה עשר לחודש אדר, ויהרגו בשושן שלוש מאות איש, ובביזה לא שלחו את ידם. ושאר היהודים אשר במדינות המלך נקהלו ועמוד על נפשם, ונוח מאויביהם, והרוג בשונאיהם חמשה ושבעים אלף, ובביזה לא שלחו את ידם". [illegible]

אפשר גם אחרת

ניתן היה ללמד את ילדי ישראל באמצעות הסיפור מדוע שלטון מלוכה, שלטון יחיד מכל סוג, הוא רע. [illegible]

פצעי בגרות

מאת נעמה נגר

1. טלמסר חדש בנושא הלח"ב (ללא חובת בחינה)

שרות חדש למסירת אינפורמציה בנושא המתכונת החדשה של בחינות הבגרות: תיבת המידע של אגף הבחינות בנושא הלח"ב. הרעיון עדיין עומד לבדיקה, מספר הטלפון עדיין לא הופץ, אך השירות כבר קיים. לכל המעוניין, המספר הוא: 03-5656063.

זכיתי להיות בין התלמידים, שנתבקשו לבדוק את השרות החדש. יש לציין, שהביצוע לא מבייש את הרעיון המוצלח: מסירת המידע נעשית בצורה ברורה (קצב הדיבור, ההגייה), לא מפורטת מדי – שתי דקות יספיקו לשיחה. והתפעול הטכני פשוט בותרים במסלול המידע הרצוי באמצעות הלחצנים. המסלולים לבחירה הם: 1. עיקרי הרעיון. 2. מידע כללי. 3. רשימת מקצועות החובה. גם רשימת מקצועות החובה מחולקת לפי מגזרים: ביה"ס הכללי, ביה"ס הערבי, ביה"ס הדרוזי, ביה"ס הדתי וביה"ס החרדי.

כשניגשים לבדוק את תוכן הדברים מגלים הפתעה אחת, שאף בין יזומי הטלמסר יש המבקרים אותה: כל תלמיד, המעוניין בכל זאת להיבחן בחינה חיצונית במקצועות הלח"ב, רשאי להתייצב בבוקר הבחינה במקום המיועד, מבלי להודיע מראש. מרגע שנבחן במקצוע זה, מוותר התלמיד על האפשרות, שציון ביה"ס הפנימי יהווה 100 אחוז הציון הסופי. שקלול הציון יהיה כמו במקצוע החייב בבחינה חיצונית: מחציתו מהווה ציון הבחינה, מחציתו – ציון ההגשה הבית־ספרי. הקושי הוא כמובן טכני: כיצד יוכל ביה"ס לצפות את מספר התלמידים, המעוניינים להיבחן בחינה חיצונית במקצוע לח"ב, ולהתכונן כראוי (הכנת טפסים, חדרי בחינה ובוחנים)?

המסר עבר אל הנוגעים בדבר. ואנו נראה אם חל שינוי.

2. הדבש והעוקץ

משרד החינוך ראוי לשבח על שהקטין את התשלום בעבור בחינות הבגרות. מעתה ישלמו עבור יחידה 26 ש"ח ולא 32 ש"ח, כפי שנקבע בתחילה. התלמידים, מצידם, עוד לא מוסרים את הצ'קים, בתקווה שהמגמה תמשך.

ובאותו עניין: התמרמרות מוצדקת של ציבור הנבחנים, שנתבקש לשלם השנה עבור כל המקצועות, אף כי בחלק מהם לא תהיה בחינה חיצונית. עד כה נמסר, כי הכסף לא יוחזר גם לאחר פרסום רשימת המקצועות בהם לא יהיו בחינות חיצוניות. תמנון לוקח או נסיון מכוון לחלוב כסף?

3. השיטה הסמסטריאלית

כיתה י' זכורה לדורות רבים שלא לטובה בגלל לחץ רב בלימודים. בתקופה זו עדיין לא מחולקים התלמידים למגמות, ועליהם להשקיע מאמץ במגוון מקצועות פנימיים, שאת רובם לא ימשיכו ללמוד.

בביה"ס שלי בכפר־סבא חיפשו מספר שנים פתרון לבעייה. רעיון ראשון היה צמצום המקצועות הנ"ל לארבעה בלבד, כך שכל אחד מהארבעה יילמד במשך שלוש שעות שבועיות (היקף של יחידה אחת).

תחילה הרכיב ביה"ס "רביעיות" מבין המקצועות: מדעי־החברה, פיסיקה, כימיה, ביולוגיה, גאוגרפיה, מחשבים, מוסיקה וספורט. מספר הרביעיות היה למספר הכיתות שעתידות היו להתפתח, וכל תלמיד דרג לעצמו שלוש רביעיות. הבעייתיות בשיטה זו נבעה מכך, שלא ניתן היה לשנות את הצירופים, וכל אחד נאלץ לבצע פשרות. בעת החלוקה למגמות לקראת כיתה י"א היו רבים מתוסכלים מכך שלא ניתנה להם הזדמנות לנסות את כל המקצועות.

לאחר מכן איפשר ביה"ס לתלמידים להרכיב את הרביעיות בעצמם. אך אז הקושי הטכני היה, כמובן, רב הרבה יותר, ועדיין לא ניתן היה למלא את רצון כולם.

בשנה שעברה החל ביה"ס להפעיל שיטה סמסטריאלית בכיתות י'. בשיטה זו נלמדים במהלך השנה כל המקצועות, כל אחד מהם במשך סמסטר אחד. דבר המקטין את הלחץ אך לא את מספר ההתנסויות. מוסיקה ואמנות פלאסטית נלמדים בכל הכיתות משך שעה במחצית השנה, אך יש תלמידים הלומדים מוסיקה, תיאטרון או ספורט ברמה מוגברת, והם יוכלו לבחור במקצועות אלו למגמה.

עד כה נראה, ששיטה זו היא המוצלחת ביותר והיא מועילה גם מבחינה זו, שתלמיד שאינו נמשך למקצוע מסויים לא נאלץ "להתייבש" איתו שנה שלמה.

נעמה נגר מכפר סבא היא כתבת צעירה של "חינוך אחר"

עלייה מהירה בשיעור הזכאים לבגרות בצרפת

שר־החינוך מסתמך על הנסיון הצרפתי כדי לחזק את התמיכה בהמלצות ועדת בן־פרץ, אך אינו מאמץ את השיטה הצרפתית

מאת שירה פאר

על פי נתונים שמסר שר־החינוך אמנון רובינשטיין לוועדת־החינוך של הכנסת ולגורמים נוספים, הצליחה ממשלת צרפת להעלות תוך תקופה קצרה את שיעור הזכאים לתעודת־בגרות במדינה [illegible].

השינוי הושג עקב שינויים במתכונת [illegible] הבחינות (ה"בקלוריאה"), והנהגת בגרות טכנולוגית ובגרות־מקצועית לצד הבגרות העיונית. שיעור הזכאים לבגרות עלה מ־30 אחוז ב־1984, ל־60 אחוז ב־1994 [illegible] ל־29% האחוזים שנוספו תרמה הבגרות העיונית שישה אחוזים, הטכנולוגית – 16, והמקצועית – שבעה.

לשם השוואה, שיעור הזכאים לבגרות בישראל, כולל אקסטרנים ומשלימים, הוא בערך 40 אחוז.

[illegible]

שר החינוך אמנון רובינשטיין קבע כיעד לשנת 2000 שיעור זכאות של 50 אחוז, ללא חקיקה ובלי לשנות את עקרונותיה של שיטת ה"בגרות" הנהוגה.

בבית ספרנו

ראוי לשבח

• מועצת פרדס־חנה – כרכור ומשרד החינוך, שתכנו בבית הספר "מרחבים" מעבדת ייחודית ללימוד המתימטיקה.

• לבנת אלקיים מ"אורט" מעלות, שכמתנדבת במד"א יילדה תושבת כיסרא במכונית פרטית.

• תלמידי ד'1 בביה"ס "שריד" ברחובות, שבזכות יוזמתם נקרא רחוב על שמו של ישראל בלקינד, הוגה שמה של העיר.

• עיריית פתח־תקווה, שהחליטה להפוך החל מהשנה הבאה את כל העל־יסודיים בעיר למקיפים.

• עיריית קריית־מוצקין, שהתקינה 41 מחשבים בבית הספר "שרת" במימון העירייה, מפעל־הפיס, ומשרד החינוך, וללא תשלומי־הורים.

טעון שיפור

• ראשי משרד החינוך, המנסים להסיח את הדעת מן המחדל החמור של המחסור במורים על ידי חידוש המסע לחוזים־אישיים.

• הסתדרות המורים, שנציגיה נאבקים בכל צורה ודרך נגד החלת הרפורמה (חטיבות־הביניים) בנתניה ובבת־ים.

• שני ארגוני המורים, המתישים זה את זה במאבקים ביניהם, ושותקים חרלי־אונים מול התפשטות המהלכים לפתיחת אוורי־הרישום.

• שלושה מורים במחוז הצפון, שנעדרו בעקביות מן הלימודים בכל פעם שנקבע ביקור מפקח בשיעוריהם.

• בית הספר "אליאנס" בחיפה, שהשתמש בבחינה מכשילה כדי לדלל כיתות מתימטיקה 4 יחידות מ־44 תלמידיה.

תאו־רת־שטח

• **שוק חפשי.** יומתם של תלמידים בהוד־השרון, שפתחו מזנון בבית־ספרם, לא שמחה במיוחד את המזנונאי־הנייד (ה"גולן") של בית־הספר. הלה נעצר בחשד לסחיטה באיומים ולגרימת נזקים שנועדו להביא לסגירת "העסק המתחרה".

• **עין במונים.** במתח תקווה נבחר ועד הורים מחוזי, בעוד הועד היוצא טוען שהבחירה אינה חוקית. יו"ר ארגון ההורים הארצי, שי לחמן, פסק לטובת היוצאים. במצב הנוכחי, העירייה פטורה משני הוועדים.

• **עוון אבות.** לא רק המשת"פים סובלים בקרב הקהילה הערבית בישראל. ביטוי גם ילדיהם מתחילים לסבול, אינם מצליחים לחשתלב בבתי־הספר, מוכים ומוקעים.

• **אשפים ברמה.** לאחר שבועיים פוליטיים והרצאות של ח"כים, התברר כי 62.5 אחוז מתלמידי "אורט" קריית־ביאליק תומכים במפלגות הימין, ו־82 אחוז מתנגדים לויתורים ברמת הגולן – מה שלא מפריע ל־57 אחוז לתמוך בהמשך תהליך השלום עם אש"ף.

• **הערכה עצמית.** שאלון הערכה של משרד החינוך בשיתוף ההורים הועבר בחטיבת־הביניים של "אורט־הורוביץ" בכרמיאל, וישמש להפקת לקחים ולשיפור תיפקודו של בית־הספר.

• **הגימוק המכריע.** "הילדים שלנו לא ילמדו במבנים שגגותיהם עשויים מאזבסט", אמרו הורים בנתניה שהפגינו לאחרונה... נגד החלת הרפורמה בחינוך בעיר.

• **קפריזיונר.** "הילד הגיע לפני שלושה שבועות, איננו יודעים מה הקפריזות שלו, לא יכולנו להסתכן", כך הסביר מנהל בית־הספר בחדרה מדוע מנע מתלמיד עולה־חדש לצאת לטיול לירושלים.

• **מתנגד לאלימות.** כנגד חודש אחד של היעדרות בתו מהלימודים, זכה אב מקנעם שלושה חודשי מאסר על תנאי לשלוש שנים, לאחר שהטיח במנהלת בית־הספר: "מי את בכלל? את אפס. את חלאה קטנה. אני אפרק לך את הצורה". האב, בתגובה על גזר־הדין: "לא הרמתי עליה יד". ("ידיעות הגליל").

• **תמות נפשי.** מלחמת "הריאלי" בחיפה נמשכת ללא־רחם ומאיימת לכלות את כל הצדדים הנלחמים, ואיתם את בית־הספר כולו. לפי "כותרת" יחיפה נרשמה ירידה חדה במספר הנרשמים לבית־הספר הריאלי.

• **מי מטאטא?** מנהל בית־הספר של גבעת־ברנר כתב להורי התלמידים, כי "יש תלמידים המעשנים ומוכרים סמים בבית־הספר". מי שכועס על המנהל, ומבקש "לטאטא מתחת לשטיח", הם חלק מהתלמידים.

• **עובדות מעליבות.** יו"ר מורי היסודיים בבתיים נעלבה מדברי ראש־העיר לגבי השכלתם של המורים, טענה "בהכל־פה הצגת את המורים כבחות־דרגה", וקראה לו לחזור בו. ראש־העיר מצטט את נתוני משרד־החינוך, לפיהם רק 21 אחוז ממורי היסודיים הם אקדמאים, לעשרה אחוזים חסרה תעודת־הוראה.

• **פיתוי מסוכן.** על תלמידות שכבה ז' בתיכון קריית־חיים נאסר לבוא לבית הספר במכנסיטייטס, או במכנסיים קצרים מעל גובה הברכיים. אחד הנימוקים – רגלי הבנות מפריעות לבנים להתרכז בלימודים (!)

• **אחיות אכלו בוסר.** לפי "מה בפתח", מנהלת בית הספר "בית־יעקב" בפתח־תקווה מסרבת לקבל לכיתה א' תלמידות שאחיותיהן הבוגרות־מהן עזבו את ביה"ס בשלב מסויים וסיימו לימודיהן התיכוניים בבית־ספר אחר.

• **אין מנדט.** כמו בכל בתי־הספר העל־יסודיים בארץ, גם ב"אורט" לוד הפנו התלמידים את מבטם לימין. 95 אחוז (!) מהם מתנגדים לנסיגה מהגולן תמורת שלום מלא; 70 אחוז (!) מחייבים את הפסקת תהליך השלום.

• **לא לקוחות.** פנימיית ויצ"ו ברחובות, שנתנה פתרון אישי וחינוכי למתבגרים מרקע קשה, ושהייתה לחלק מהם ביתם היחיד, תיסגר "עקב קשיים כלכליים".

• **לא טועה.** מנהלת בית הספר "הדמוקראטי הפתוח" בתל־אביב החלה לרשום תלמידים לחטיבה העליונה, ללא קבלת אישור על פתיחתה. מנהל מחוז תל־אביב אמר שהמנהלת טעתה. על פי נסיון ביה"ס (ורומיו), טועה מי שמתייחס בכלל, ובתל־אביב בפרט, לחוקים, תקנות וכללים בחינוך.

יומן קריאה

"צריך להרוג את כל ה..."

מאת מירי עשות

[illegible]

כשלון האלופה

עלול לעלות לה, למכבי חיפה, בכתר אליפות שני ברציפות ● הפסדה לבית"ר ת"א קטע שרשרת של 30 משחקי חוץ רצופים ללא הפסד והעלה את מכבי ת"א בפעם החמישית העונה למקום הראשון ● מה שברור, כי כמו אשתקד, ייאבקו על התואר רק שתי קבוצות: מכבי ת"א ומכבי חיפה, וזאת לאחר הפסד החוץ המפתיע של הפועל פ"ת בנתניה ● פיקנטי: בית"ר ת"א, נתניה והפועל חיפה החליפו מאמנים והחלו לנצח... ● מכבי הרצליה מיפסה מהמקום האחרון, לאחר סיבוב שלם מאז ההפסד ל... בית"ר ירושלים בטדי ● למרתף נדחקה מכבי עירוני אשדוד, שהיתה במחזור החמישי במקום השני

סיכום המחזור
מאת משה קטמן

במוצאי שבת האחרונה ניצבה האלופה הגאה, מכבי חיפה, בעמדת זינוק מצויינת לפיסגה ובנצחון ודאי הפריד בינה לבין המקום הראשון, מה גם שמולה התייצבה בית"ר ת"א, שרוגה ומנית במקום האחרון בטבלה.

אלא שהבית"רים הדהימו והיכו את החיפנים שוק על הירך, שעה שגזלו מהם שלוש נקודות יקרות, שייתכן ויחסרו לשפיגל ושות' לזכיה באליפות שניה ברציפות.

יתרה מזאת:

יניב אברג'יל הצעיר כבש שוב את שער הנצחון לרשת מכבי חיפה, כפי שעשה בסיבוב הראשון בקרית אליעזר (אז כבש צמד שערים) והעניק את מלוא שש הנקודות לבית"ר ת"א על חשבון הירוקים, מה שלא הצליחה לעשות אף קבוצה בשנים האחרונות.

אמנם למכבי ת"א, שיצרה לעצמה את יתרון השיא בפיסגה לעונה זאת – 3 נקודות, הישג גדול מול מכבי חיפה בעונה אחת, שכן בעונת 91/92 נטלה ת"א מהחיפנים 10 מתוך 12 הנקודות האפשריות, אלא שאצל בית"ר ת"א מדובר ב־100% הצלחה מול מכבי חיפה.

בכך נקטע החיפנים במשחק חוץ, לראשונה לאחר 23 חודשים. ב־24.4.93 הובסו בבירת הנגב על ידי הפועל באר שבע, 5:1. מאז לא הפסידו ב־30 משחקי חוץ רצופים, שהוו שיא בפני עצמו, בליגה הלאומית.

וכאן גם המקום להזכיר שמכבי חיפה מחזיקה בשיא של 46 משחקי ליגה רצופים ללא הפסד.

● מכבי ת"א כבשה גם את ראשות טבלת הסיבוב השני, שכן היא צברה בכר 16 נקודות ומכבי חיפה רק 15.

מנגד, לא ניצחה הפועל ת"א ב־8 משחקים רצופים (בעונת 91/92 לא ניצחה בעשרה משחקים רצופים), והיא הקבוצה היחידה בליגה הלאומית שלא ניצחה בסיבוב השני, ומצויה במקום ה־14 בטבלת הסיבוב השני.

נזכיר עוד שהמאבק על הכתר מתרכז עתה סופית בין מכבי ת"א למכבי חיפה בלבד, ממש כמו לפני שנה, שכן הפועל פ"ת עזבה את המירוץ לאחר הפסד החוץ המפתיע לנתניה. לפ"ת 4 משחקים רצופים ללא נצחון.

נתניה ניצחה את פ"ת לאחר הפסקה בת 3 שנים. נתניה הוכיחה שוב כי "משנה מאמן – משנה מזל". מכבי נתניה גייסה לשורותיה את המאמן הותיק שמואל פרלמן בן ה־69 ובמשחק הבית הראשון הוביל את חניכיו הנרשים־ישנים לנצחון ראשון.

התאוששות כזאת איפיינה גם את הפועל חיפה עם התמנתו של המאמן החדש, ריקי חזה, ואת בית"ר ת"א עם התמנתו של מיכאל קדוש.

● הפועל באר שבע התקרבה עד כדי נקודה להפועל פ"ת ועתה ייאבקו השתיים על המקום השלישי.

באר שבע עדיין ללא הפסד ביתי ומכבי פ"ת ללא נצחון ביתי העונה, וה־16 שנה לא ניצחה בביתה את ראשון לציון.

● מבית"ר ירושלים עד בית"ר ירושלים שכבה מכבי הרצליה במקום האחרון בטבלה. בסיבוב הראשון ספגה הרצליה תבוסה איומה בטדי, 8:1, נחתה במרתף ולא התאוששה עד לאחרונה.

עתה, התרוממה הרצליה בזכות נצחון הנקמה 1:3 על בית"ר, ההולכת ומסתבכת, אל המקום האחרון הידרדרה מכבי עירוני אשדוד, שאיישה את המקום השני בטבלה במחזור החמישי העונה.

אשדוד גם לא ניצחה בביתה מאז המחזור ה־4 ומכבי הרצליה ניצחה לראשונה בלאומית את הבית"רים מירושלים.

● להפועל חיפה 6 ללא הפסד, לאחר 5 הפסדים רצופים בפתיחת העונה. בני יהודה ספגה שערים ב־13 משחקים רצופים, למרות שבשערה ניצב לירן שטראובר מהסגל האולימפי של ישראל.

השכונה מדורגת במקום האחרון של טבלת הסיבוב השני עם 5 נקודות בלבד, וזה מסביר את הצניחה של הקבוצה מאיזור הצמרת לכיוון האיזור המסוכן.

יצויין גם, כי כל הקבוצות מתחת למקום ה־8 לא נוצחו במחזור ה־22, מה שקירב את מכבי פ"ת, צפרירים חולון והפועל בית־שאן, לאיזור המסוכן.

אגב, הבעיטה מהנקודה הלבנה לזכות מכבי ת"א היא בסך הכל השניה העונה, הנפסקת לזכות המובילה, בעוד שלזכות האלופה מכבי חיפה נרשמו 8 בעיטות עונשין מ־11 מטר. גם את הבעיטה הקודמת של מכבי ת"א בעט אבי נמני לרשת מכבי הרצליה.

הליגה הארצית

וכדאי לשים לב גם לנעשה בליגה הארצית.

בליגת המשנה צברה מכבי יפו 12 נקודות יותר ממכבי קרית גת, המדורגת במקום השלישי. רק מהפך בלתי רגיל ובלתי צפוי לחלוטין יכול למנוע ממכבי יפו לשוב לליגה הלאומית, לאחר הפסקה בת 8 שנים.

אלא שהדרמה הגדולה שייכת ליותר 15 הקבוצות בליגת המשנה, שכן טלו, לדוגמא, את הפועל טייבה שבמקום התשיעי, ותראו כי רק 5 נקודות מפרידות בינה לבין המקום השני וכרטיס העליה, ומאידך גיסא, צברה טייבה רק 4 נקודות יותר מהפועל לוד, שמתחת לקו האדום.

כל זאת, למרות שטייבה ניצחה במחזור האחרון את הפועל קרית־שמונה, המצויה בכי רע במקום האחרון, אלא שהקריה מסוגלת עדיין להגיע לחוף מבטחים.

כמובן, שלא שכחנו את מאבקי הצמרת, בהם ניצחה מכבי קרית גת בסיום דרמטי את הפועל אשדוד, 2:3, מכבי יבנה הפתיעה את הפועל כפר־סבא, 0:1, ונס ציונה חזרה עם נקודה יקרה מירושלים, 1:1 עם הכח.

ובמחזור הקרוב אשדוד מארחת את הכח ונס ציונה את יבנה בדרבי השפלה.

החלוץ הצעיר והכשרוני, יניב אברג'יל, שעשה היסטוריה והבקיע פעמיים בעונה אחת את האלופה מכבי חיפה, הוא בסך הכל נער בן 17, שבסיום העונה שעברה שיחק במדי הנערים של בית"ר ת"א. בתמונה (כורע שני מימין) הוא מצולם בתמונה למחזורת מגמר גביע הנערים אי אשתקד, בו נוצחה בית"ר על־ידי מכבי נתניה, 6:5 בפנדלים. כורע ראשון משמאל גיל דר, בנו של עיתונאי הספורט מיכה דר, שגם צילם את התמונה

אבי נמני חזר למקום הראשון

יו"ר בית"ר ת"א, בנצי מורדוב, חייך אחרי הנצחון המדהים על מכבי חיפה בשבת (0:1), אך אתמול נשרפה מכוניתו, על פי צו האטפסה. לא ברור אם ההצתה הזדונית קשורה לעיסוק הספורטיבי (מהמרי טוטו שהיו מתוסכלים בגלל ההפתעה שחוללה בית"ר וקילקלה את הטור) או לעיסוק האזרחי בעיריית ת"א

מאמן בית"ר ת"א, מיכאל קדוש.

ארה"ב לפני קובה

משחקי פאן־אמריקה

ארה"ב צועדת בראש טבלת המדליות במשחקי פאן אמריקה כשלזכותה 94 מדליות זהב לפני קובה 44, קנדה 25 וארגנטינה 11.

הקובאני פדרוסו קפץ לרוחק 8.50 מטרים וניצח את האמריקני. קובה ניצחה גם את ארה"ב במירוצי השליחים בדיסקוס ובכידון.

מתה פלורנס צ'אדוויק

פלורנס צ'אדוויק, ששברה את שיא צליחת הלה־מאנש ב־1950 ולאחר מכן היתה האשה הראשונה בהיסטוריה שחצתה את התעלה בשני הכיוונים מתה בסן דייגו, קליפורניה והיא בת 76.

ב־8 באוגוסט 1950 קבעה צ'אדוויק את השיא של 13 שעות ו־31 דקות יותר משעה מהשיא הקודם שנקבע קודם לכן על ידי גרטרוד אדרל כשחצתה התעלה מחוף גריס נז מהחוף הצרפתי לדובר שבאנגליה וכעבור חמש שנים היא שיפרה ב־11 דקות את שיאה. היא החזיקה ב־17 שיאים עולמיים למרחקים ארוכים בטרם פרשה ב־1960.

נמסר כי היא מתה מלוקמיה בה לקתה יותר משנה.

ארד לא תשתתף ברומא

ג'ודו

יעל ארד אלופת ישראל בג'ודו הודיעה כי בגלל פציעה לא תשתתף בתחרות הגדולה שתתקיים ברומא משום שעדיין לא התאוששה מאז שהוציאה מתולה דלקת ריאות.

היא מתאמנת עתה לקראת תחרות גדולה אחרת שתהיה בטוקיו.

המהדורה החדשה

השבוע יצא לאור ידען הספורט 1995, הד11 בכבכר בסידרת ידעני הספורט. הידען מקיף ומכיל מידע רחב על כל ענפי הספורט בארץ ובעולם. תשומת לב מיוחדת ניתנת לשני אירועי הספורט המרכזיים של השנה החולפת: משחקי הגביע העולמי בכדורגל, שנערכו ב־1994 בארצות־הברית; משחקי החורף האולימפיים, שנערכו בשנה שעברה, ובהם נחל המלוחה נציג ישראל, מיכאל שמריקין. הדוגמא לסיפור מרגש, המתואר בידען הוא של הכדורגלן אימרה יעקבי, כי שכבש שער נצחון לזכות מכבי ת"א בדרבי הגדול מול הפועל ת"א (0:1), בגביע ארץ־ישראל בשנת 1933. הוא נפל במלחמות האזרחים בספרד. הידען החדש מעודכן ל־31/12/94, ומכסה את ענפי הספורט הקטנים כמו את הגדולים ומביא תמונה שלימה של הנעשה בספורט הישראלי ובספורט העולמי. הספר תורם תרומה רבה לתיעוד הספורט בשפה העברית. מחברי הידען, בהוצאת ישלגי, הם ד"ר אוריאל זמרי, שזהו הספר ה־28 שכתב או היה שותף בכתיבתו, וישראל פז. זמרי עוסק בעיתונות ספורט, בהוראה ובשופט ספורט. הוא מרצה לספורט באוניברסיטאות בחו"ל. פז הוא עיתונאי ספורט ותיק ושופט כדורסל, זכה בפרס העיתונאי האולימפי הבינלאומי בשנת 1988. ב־1993 זכה לעיטור הכבוד מטעם יוהשלי".

מסלולים / ברוך דגון

מהפך קיבוצי בשדה הכדורעף

הכדורעף הקיבוצי כבש בשבוע שעבר שני גביעי מדינה, אולם היה עד למהפך מרשים: שתי נציגות הפועל ממה אשר איבדו את הגביע העבירו אותו לידיים חדשות.

הפועל העמקים, מחזיקת הגביע הודחה בין הגברים, וזכתה בגביע שלה בצדק. הקבוצה בלטה לכל אורך העונה והוכיחה בתקופה האחרונה יכולת מצויינת. ההפתעה היחידה היה הנצחון הקל שלה על מטה אשר, שהבטיחה מאבק שקול בגמר ולא קיימה.

בנות הפועל עמק חפר חוללו מהפך עצום בגמר. מפיגור של שתי מערכות ו־9:0 במערכה הרביעית, הן השכילו להתאושש ולנצח את מטה אשר. המשחק הקבוצתי המגובש הכריע את הכף. אם נזכור, כי מטה אשר ניצחה בכל 5 המפגשים הקודמים העונה בין שתי־הקבוצות, נבין את גודל ההתעלות של עמק הפר.

שני משחקי הגמר האיכותיים הוכיחו שוב, כי חל שינוי מקצועי בענף. לא מדובר, בינתיים, בשינוי מבחינת מספר הצופים, אולם ברור, כי האיכות תשפיע בהדרגה גם על היציעים. שילובם של השחקנים הזרים הקפיץ את הענף בכמה דרגות והעניק לו ארומה אירופית. לצד הזרים מתחילים להתגלות כשרונות ישראלים רבים, שמנצלים היטב את המשיכה הזרה כדי להתקדם באופן מרשים.

בכדוריד, ערב משחקי הפליי־אוף, כדאי להתעכב על עובדה מעניינת: לראשונה מזה שנים רבות לא תימנה מכבי ראשל"צ בין העולות לגמר־דיד. הקבוצה, שהעפילה בעבר לחצי גמר גביע אירופה והביעה קבוצת פאר כברצלונה, ירדה מגדולתה לאחר החלפת הכוכבים ובניית קבוצה צעירה. עם זאת, מדובר במהלך טאקטי ומתוכנן, ואין ספק, כי קבוצה המייצגת מועדון מסדר כזה, תימצא מחדש על הפפה בשנים הבאות.

בטניס שולחן נשמרה ההגמוניה בידי הפועל ר"ג, המהווה ליגה בפני עצמה. הרמת גנים לא נתקלו בדירבה רצינית במשחקי הליגה והזכייה הנוספת שלהם באליפות היתה ברורה...עוד לפני פתיחת העונה.

נקבע הסגל לדייויס

טניס

קפטן נבחרת הטניס של ישראל לגביע דייויס, שלמה גליקשטיין, פירסם אתמול את ארבעת הטניסאים שיופיעו למשחק נגד נורווגיה בסוף החודש באוסלו:

גלעד בלום, איל רן, איל ארליך ונועם בר.

כמאמן הנבחרת ישמש עודד יעקב.

הנבחרת תצא מישראל ביום ראשון ה־26.3 ותתכונן לתחרות שתחל ב־31.3.

סמאשנובה עלתה

הטניסאית הישראלית אנה סמאשנובה עלתה לסיבוב השלישי בטורניר הטניס היוקרתי בקי ביסקיין, פלורידה לאחר שניצחה את האיטלקיה סילביה פארינה המדורגת 6 מקומות מתחתה (51) 6־4, 6־7 (5־7).

אנה תשחק בשלב הבא נגד האוסטרלית רייצ'ל מקוילאן המדורגת 88 בעולם. שהתפתיעה בנצחון על המדורגת 11 בעולם האמריקנית איימי פרייזר 6־4, 5־7.

● איל רן, המדורג 274 בעולם, הפסיד בסיבוב השני לשודי מאגנוס לארסון המדורג 16 בעולם ו־12 בטורניר 6־4, 6־3.

שטפאן אדברג משוודיה, המדורג 11, הפסיד במפתיע בסיבוב השני לגרמני בארס 3־6, 3־6, 7־6. והאוסטרלי קילדרי ניצח אף הוא במפתיע את ההולנדי קרייצ'ק בשלוש מערכות. שני המדורגים הראשונה סמפראס ואגאסי עלו לסיבוב השלישי.

חידת צסק"א עדיין נחקרת

התאחדות הכדורסל הבינלאומית במינכן עדיין חוקרת את פרשת העיוותים שפקדו חמשה משחקני האלופה הרוסית צסקא מוסקווה.

כידוע החמישה סבלו ממיחושי בטן חזקים לפני המשחק בגביע אירופה נגד אולימפיאקוס פיראוס שנערך ביוון ולכן הקבוצה הרוסית התייצבה למשחק רק עם 5 שחקנים ולקראת הסיום נותרה לה 3 שחקנים בעקבות שני כדורסלנים שיצאו בגלל 5 עבירות אישיות.

היוונים ניצחו בהפרש ניכר ועלו לשלב הבא.

טרם ידועה הסיבה לכך. יש אומרים שהחמישה הורעלו במזון קלוקל ויש אומרים שהחמישה נטלו סמים. לשם כך פתחה התאחדות הבינלאומית בחקירה נמרצת כדי לפתור את החידה...

הרוג באיסטנבול

התפרעויות אוהדי הכדורגל לאחר הדרבי של איסטנבול שבו ניצחה פנרבהצ'ה את האלופה גאלאטאסאראיי 0:3. הסתכמו בהרוג אחד (שעד כה ידוע על כך) ובכמה נפצעו (טרם ידוע מספר הנפגעים).

זו לא הפעם הראשונה ששני המחנות מתכתשים ביניהם. לפני שנתיים אירע מקרה דומה שבו נהרגו כמה מן האוהדים.

אינס לא יוזמן לנבחרת

פול אינס ממנצ'סטר יונייטד לא יוזמן לנבחרת אנגליה למשחק הרעים שיהיה בשבוע הבא נגד אורוגוואי באיצטדיון וומבלי בלונדון.

דובר ההתאחדות מסר, כי הסיבה לכך היא מעורבותו של אינס בקטטה שפרצה לאחר משחק הליגה בלונדון, בו ניצחה מנצ'סטר יונייטד את קריסטל פאלאס ושבו בעט הזיכה הצרפתי אריק קאנטונה את אחד מהאוהדים ושילם מחיר יקר עבור כך – השעיה עד סוף ספטמבר העונה.

תיקו בדרבי של בלגראד

הדרבי הגדול של בלגראד בין הכוכב האדום ופרטיזן נסתיים בתיקו 2־2.

בראש הטבלה צועדת ויודינה למרות שהפסידה לראדניצ'קי 1־3. לוויודינה 21 נקודות ומקדימה בשלוש נקודות את פרטיזן והכוכב האדום.

בנים: אורט נתניה בנות: רודמן קיים

נמר בתי הספר
מאת אורי פרידמן

בנות רודמן קרית ים זכו זו השנה השניה ברציפות באליפות בתי הספר העל־יסודיים והבנים של אורט לייבוביץ נתניה זכו בגביע אחרי שהביסו בגמר חד צדדי את רוגוזין קרית אתא 0:5.

משחק הבנים התנהל בצל 11 הדקות הראשונות. הד11 של נתניה. בשלב מוקדם זה של המשחק כבר הובילו קשר נבחרת הנערים של ישראל, לירון וילנר המצויין, והלוך סגל הבוגרים של מכבי נתניה, אופיר חלוואני, בתוצאה המבטיחה של 0:3.

קרית אתא כבר נחלצה בסיבוב המוקדם של האליפות מפיגור 3:0, כששחקניה כבשו שלושה שערי מענה וסיימו בתיקו שהוביל אותם במפתיע למעמד הגמר המבוקר.

אולם הפעם לא היה להם מענה.

הנתנייתים, בהדרכת הבינלאומי לשעבר בני לם, לחצו על ההדושה והפגינו משחק צירופים, ניידות וכושר גופני ברמה גבוהה.

הקשר של מכבי חיפה, שוחז, שניסה להחזיר את העגלה מקרית אתא, לא מצא שותפים מתאימים, ולמעשה, אחרי הפתיחה הדורסנית של נתניה, ספרו את הזמן לטקס הענקת הגביע.

כבשו לנתניה: לירון וילנר (1), חסן (7) ואופיר חלוואני (11). במחצית השניה הוסיף חלוואני שער אישי שני ובדקות האחרונות השלים אחיו של לירון, שלומי וילנר, בשער החמישי מהנקודה הלבנה.

שפט ויקטור בוטקילה לעיני 1000 צופים באיצטדיון וינגר ברמת גן.

هكذا في الأصل

[illegible]

מניה	שער	מחזור	שינוי	שינוי ב־%	היצע/ביקוש
חיפושי נפט					
גבעות יהש	3				-1210623
דלק נפט	2472	310		-8.6	
דלק קדו יהש	4	163000			-1021482
חנלאות ה	4	166939		-4.4	-234873
לפידות יהש	16	95387	+	+5	+342136
לפידות אפא	4	188669	-	-5	-525700
מודיעין יהש	3	137918			-62377
מודיעיןאפ	1	67510	-	-0.8	-40000
סרדן ביהש	27	40000	-	-4.3	-302321
סרדן נפט	2	177221	-	-1.1	-65704
נפטא יהש	36	37181	-	-4.4	-391554
נפטגאזפאסבר	8	323421	-		-804871
רציו יהש	2	192775			-1154726
שדות יהש	6		-	-10.1	

משתנים נכון ליום 20.03.95

שם מניה	שער נק.	שינוי נק.	ש.אחוז	ע.ה	ת.ב.
קרדן השק 5	316	-6	-1.17	-6400.00	-13772.00
אגן	3704	-56	-1.15	-315.00	-11504.85
מבטח שמיר	1205	-6	-0.05	-300.00	-3597.00
מליבו 5	586	-6	-1.10	-460.00	-2695.60
עצרא	2490	-77	-3.30	-0.00	-0.00
משוב	266	-6	-2.22	-0.00	-0.00
מולדת	6656	0	0.00	0.00	0.00
פריקלאס	2120	-5	-0.02	-0.00	-0.00
כלכלית ים	886	-25	-2.27	-3200.00	-28378.00
בולוס שיש	1825	-9	-4.47	-1800.00	-3199.50
פוסידון	755	0	0.00	0.00	0.00
קווי אשראי	925	-5	-5.52	-7800.00	-7124.00
רבוע	1348	-27	-2.20	-4200.00	-57120.00
כלל ביטוח	938	0	0.00	9000.00	84588.00
מבני תעשיה	366	-9	-2.25	-8000.00	-28900.00
בזק	491	-17	-3.32	-40500.00	-200481.00
ישרוטקו יהש	52	-0.3	-4.47	-1188000.00	-62238.00
אקרשטין תעש	263	-1	-0.05	-2500.00	-6520.00
מגן	738	-2	-0.02	-200.00	-1450.00
חכל יהש	88	-0.9	-9.95	-48000.00	-4236.00
אבנק יהש	18	-0.6	-3.32	-0.00	-0.00
רב בריח	968	-51	-5.50	-0.00	-0.00
פורמולה	1191	0	0.00	1280.00	15216.00
אורמת	644	-7	-1.10	-13600.00	-88054.00
אבנר יהש	61	-0.1	-2.22	-90000.00	-5460.00
ברנית	500	-1	-0.02	-2100.00	-10461.00
כיל	240	-4	-1.17	-20400.00	-48486.00
כיתן	994	-13	-1.12	-600.00	-5914.50
אסם	2093	-16	-0.07	-1440.00	-29783.20
מכתשים	1412	-55	-3.37	-8400.00	-118890.00
אגיס	1853	-14	-0.07	-400.00	-7356.00
סקום	341	12	3.35	7700.00	26257.00
אורגדהשק	2213	-192	-8.80	-0.00	-0.00
נטיונל	887	2	0.02	7260.00	64284.00
שקם	1865	1.5	0.07	800.00	1496.00
חברהלישר 1	25067	-512	-2.20	-175.00	-43935.22
חברהלישר 5	23818	-363	-1.15	-28.00	-6567.68
רוטנין	1279	-40	-3.30	-300.00	-3655.50
פוכטנגר 5	6082	-287	-4.45	-1590.00	-97227.00
מישור החוף	387	-37	-8.57	-800.00	-3056.00
יואל	81	-2.5	-2.27	-24000.00	-19425.00
איסתא	645	-29	-4.42	-2000.00	-12940.00
ליפשיץ	280	2	0.07	600.00	1704.00
בינלאומי 1	36338	-183	-0.05	-28.00	-10057.88
בינלאומי 5	34726	-799	-2.22	-67.50	-23396.00
לאומי	323	-10	-3.30	-27000.00	-87367.50
פת תעש מבב	34845	0	0.00	6.50	1598.81
כלל תעשיות	1717	-40	-2.22	-14310.00	-244645.20
אפריקה 0.1	273950	-2767	-1.10	-10.50	-28505.31
אפריקה 1	263303	-3010	-1.15	-3.60	-9458.87
הכשרת ישוב	1038	-35	-3.32	-3750.00	-38956.50
קרור 5	2014	-31	-1.15	-80.00	-1611.20
טבע	89242	-901	-1.10	-466.00	-417480.28
ים המלח	812	-17	-2.20	-9400.00	-76702.00
נייר חדרה	14710	-613	-4.40	-2600.00	-38361.00
דלק	8872	-227	-2.25	-252.00	-22131.72
דסקונט השק	17912	-412	-2.22	-432.00	-77462.48
נפטא	561	0	0.00	0.00	0.00
טיבון ויל	436	-12	-2.27	-400.00	-1704.00
משכן	27681	0	0.00	88.00	24343.99
כור	23396	-296	-1.12	-2366.00	-549576.30
פועלים	412	-14	-3.32	-20300.00	-83902.00
ספנות רג	172169	-931	-0.02	-0.00	-0.00
מהדרין	15058	-386	-2.25	-36.00	-5411.52
פריק	11218	-113	-1.10	-30.00	-3365.40
הפניקס השק	1654	-13	-0.07	[illegible]	-18128.80
אלקו	9371	0	0.00	234.00	21881.88
פועלים השק	8168	-83	-1.10	-60.00	-4827.00
נכסים ובנין	17988	-274	-1.15	-99.00	-17742.24
אזיק	7796	-20	-0.02	-22.00	-1685.20
ילמא	1287	-47	-3.35	-700.00	-9013.20
כלל סחר	723	9	1.12	460.00	3337.30
אזורים	3473	-107	-3.38	-1680.00	-59674.00
כללישראל 1	7125	-109	-1.15	-500.00	-35304.60
אידיביאחז	936	-31	-3.32	-14250.00	-134100.00
עלית 5	1432	-41	-2.27	-3100.00	-44570.00
אלרון	9100	0	0.00	1242.00	113038.56
ואפ	1102	-34	-3.30	-7200.00	-79429.50
פלנת ב	360	12	3.35	1500.00	5385.00
פספורט	705	0	0.00	0.00	0.00
פטרוכימיים	1480	-46	-3.30	-2160.00	-32030.40
פיבי	41988	-1077	-2.25	-119.00	-50222.31
אלביט	18061	-416	-2.22	-704.00	-127644.80
אורדן	435	-12	-2.27	-3200.00	-13896.00
ספנות בנק	2103	-27	-1.12	-0.00	-0.00
סופרסל	5092	-78	-1.15	-540.00	-27283.50
אידיבי פתוח	5169	-119	-2.22	-4320.00	-223779.30
מקר	9312	183	2.20	1080.00	100536.30
תאת 5	317	-12	-3.35	-550.00	-1721.50
טמפו	1340	-86	-6.60	-2280.00	-30651.60
כללאלקטרונ	26380	-246	-2.27	-221.00	-58264.05
כהן פיתוח	520	-5	-1.10	-0.00	-0.00
דנבאר 5	1850	18	1.10	700.00	13098.00
ברום	1273	-63	-4.47	-700.00	-8910.00
תדיראן	870	-29	-3.32	-7400.00	-64548.00
ברנית אגב	109.5	0	0.00	1500.00	1642.50
שקם ברקע 4	129	1.5	1.10	0.00	0.00
יואל אג 2	81	0.5	0.05	0.00	0.00
נפטא ברקע	108.5	-1.5	-1.12	-0.00	-0.00
כור אפ2	7487	-695	-8.85	-56.00	-4410.00
כור אג1	110	-0.5	-0.02	-3000.00	-3255.00

אזהרה לקוראים

מערכת "דבר" עושה כמיטב יכולתה לרכז ולעבד תוך זמן קצר את נתוני הבורסה המובאים לידיעת הקורא.

כל שימוש בנתונים המתפרסמים טעון בדיקה האימות. כל החלטה על ידי המשתמש במידע נעשית על אחריותו. אין המערכת אחראית במקרה של טעות בנתונים.

אין בפרסום הנתונים משום המלצה או חוות דעת למשקיע ויש לאמתם עם יועצי ההשקעות.

מבט
נמסר ע"י
לכלכלה ולחברה

המלחמה בשכר נמשכת

מאת חגי פורשנר

האמירה "לעזאזל החיים, העיקר הבריאות" בכלל איננה נחשבת למשהו נלעג בעיני מומחי הרוח־הגרמני במדע הכלכלה. הם משוכנעים כי אפשר להביא את הציבור לפעולה על־פי גירסא אחרת של אמירה זו: "לעזאזל השכר, העיקר הצמיחה".

בשבוע־שבועיים האחרונים הירבו עיתונאים, הכותבים למדורי העסקים ("כלכלה") של העיתונות העולמית, לדבר עם אנשי "מכון הכלכלה הגרמנית" שהוא אחד ממוסדות המחקר המכובדים (בעיני מי?) בגרמניה. המסקנה של השיחות הללו, כפי שהן משתקפות במדורים ודו"ח־ואקטים בעיתונות, היא שהמודל הגרמני מאיים על העתיד והבהיר (ראו "חדשות טובות" בעמוד זה) של הכלכלה האירופאית בפרט והעולמית בכלל.

"ממש ברגע שהתעשייה הגרמנית הצליחה להרים את עצמה מן המיתון, שתי אלות נקמה וחורבן מאיימות להפיל אותה מחדש אל "הקרשים" – סיכם השבועון "אקונומיסט" את מצבה של הכלכלה הגרמנית.

לא צריך לנהל שיחות עמוקות עם אנשי "מכון הכלכלה הגרמנית", כדי להכיר את הנתונים: מאז תחילת השנה עלה המארק, בשווי־החליפין שלו, כדי 5% במונחים המשקללים את עמדתו בשוק הסחורות (והשירותים) העולמי – ועלול, לדברי המומחים, להקהות את ההתאוששות "מבוססת הצמיחה" של גרמניה; וב־7 במארס, לאחר שביתה בת 11 ימים, אנשי "אי.גה מטאל" (האיגוד המקצועי של ענף המתכת בגרמניה, שהוא הגדול ביותר במדינה) זכו להשיג העלאת־שכר של כ־4% לשנה הנוכחית ולשנה הבאה – העלאת־שכר אשר תחול על כל 3.5 מיליון העובדים המשתייכים לאיגוד־מקצועי זה, וייתכן שתהפוך לסטאנדארט בעבור עובדים בתעשיות אחרות.

אנשי איגוד־המעסיקים של תעשיית הרכב המכונות "גזאמטמטאל" הודו בפני עיתונות־העסקים הגרמנית – בוודאי הודאה שנגבתה בלחץ פיזי קשה – כי הסכם־השכר, כולל המשמעויות הנגזרות מהפחתת שבוע העבודה ל־35 שעות, "יגדיל את עלויות־העבודה ב־4.4% השנה ו־5.4% ב־1996". יש כלכלנים, שבשבילם הערכה זו נמוכה יתר־על־המידה – אך הם שמרו אותה בסוד מפני הכתב־החוקר של ה"אקונומיסט".

התוקף הנמרץ כבר השיג שתי עובדות נוספות: למרות ההסכם, 230 אלף עובדי ענף הביטוח הסכימו על העלאת־שכר של כמעט ארבעה אחוזים; ובעבור עוד יום, הפועלים בתעשיית הכימיה של תבל הכה קיבלו העלאת־שכר ל"משכורת 13" שלהם – שתגדיל את עלות השכר השנתית שלהם בכארבעה אחוזים.

מנהל מחלקת המחקר של הבנק המיסחרי הגדול "דויטשה באנק", האנס־יורגן מלצר, פירסם נתונים אחרים: עלותה של יחידת־עבודה תגדל ב־0.5% בלבד השנה. אבל העיתונות העיסקית עומדת על דעתה, כלומר על דעתם של המעסיקים: "הכלכלה איננה יכולה להרשות לעצמה העלאות־שכר כאלה, כשההתאוששות מהמיתון כה צעירה".

יש נתונים, שאסור לשכוח בהקשר זה: תפוקתו של כל עובד (בממוצע) עתידה לגדול השנה, על־פי הנתונים שכבר הצטברו, ב־10% – והתחזית הנוכחית היא של גידול נוסף בשיעור 4–4.5 אחוזים ל־1996.

עיתונאי העסקים כבר מוכנים עם תשובה בקצה האצבע, המקיפה במקלדת: "הפועלים המועסקים" (להבדיל מהמובטלים) "קוטפים את כל פירות הגידול בפיריון העבודה, בעוד שהכלכלה כולה מסבסדת את הפועלים שפוטרו כדי להשיג את עליית הפיריון הזו".

אחד מאנשי "מכון הכלכלה הגרמנית", קלאוס שנאבל, כבר רואה שחורות: פירמות קטנות ובינוניות בגודלן "ישתוללו" ויעזבו את אירגון־המעסיקים (כדי שיוכלו להעלות שכר); ואם הסקטור הפרטי והממשלתי, שהפיריון בהם גדל בקצב יותר איטי, יגדילו את השכר במידה מוגזמת – העלויות והאינפלאציה יגדלו לכל אורכה ורוחבה של הכלכלה, ימנעו מהממשלה להקטין את הגירעון שלה, ויגרמו נזק רב.

האינפלאציה בגרמניה תפרוץ, אם בכלל, רק אחרי שהתעשייה תמצה את כל יכולת הייצור שלה. בסוף 1994, התעשייה הזו נמצאה עדיין רחוק למדי ממיצוי כוחה: 16% מכוח־הייצור היו בלתי־מנוצלים – יותר מאשר בבריטניה וצרפת, שבהן היו 15% מכוח־הייצור במצב עגום של תת־ניצול.

אבל מי שמתעניין בפיסקא האחרונה דלעיל, בוודאי לא קלט את המסר של עיתונות העסקים: המטרה של הכלכלה איננה לספק את צורכיהם (100%) של האנשים – אלא את רווחיהם של המעסיקים ובעלי־ההון.

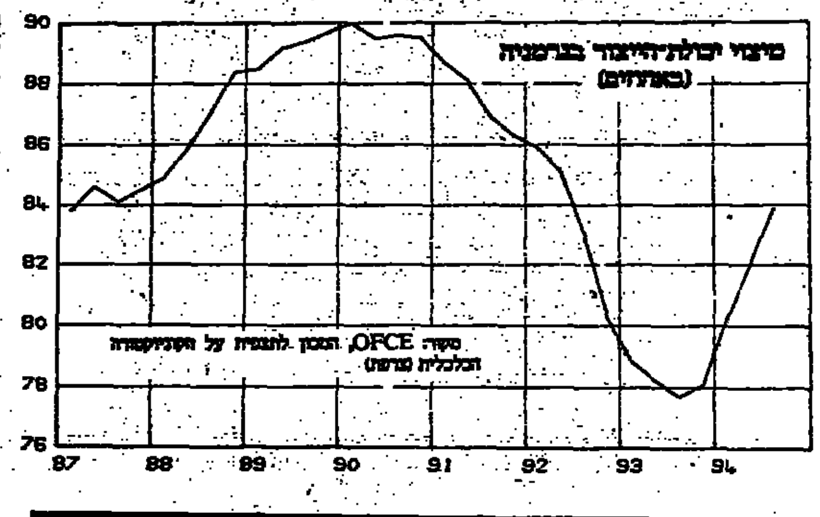

חדשות טובות – למי?

"מגמה של התבהרות (שיפור) מאפיינת את הנוף הכלכלי ל־1995, כפי שהוא מתתאר מבינות נתוני סוף 1994" – קבעה מחלקת התחזיות של מישרד־הכלכלה הצרפתי, בדצמבר אשתקד, במיסמך הקרוי "מיזכר על־אודות הקונ־יוקטורה הבינלאומית".

המומחים הצרפתים ציינו כי קביעה זו תקפה "למרות ההפרעות שאירעו בשווקים הפיננסיים ובתחום שערי־החליפין בין המטבעות". הניתוח החיובי נשען על ציבונה הכללי של הצמיחה בעולם, אשר – למרות מדיניות תקציבית של הממשלות – איננה גורמת אלא לאינפלאציה נמוכה.

לפי הנתונים שצברו הצרפתים במיסמך ההוא (אשר מסכמים את מגמות 1994), הצמיחה בארה"ב ובמדינות האנגלו־סאכסוניות אופיינה בקצב מהיר – והצטרף אליה קצב צמיחה בעל עוצמה בלתי־צפויה באירופה המערבית: "לראשונה מאז תחילת העשור, כל המשקים המערביים עברו תקופה של צמיחה מבוססת בכל מקום" – ואת במקביל ל"מגמת התרחבות במשקים, והיציאה ממיתון, של המדינות המתפתחות ושל המדינות המצויות במעבר מדרג ההתפתחות לדרג המיתוש המפותח". היוצא־מן־הכלל היחיד, ולו חשיבות בולטת, הוא הרפובליקות שיצאו מתהליך התפרקותה של ברית־המועצות.

"עוצמת הצמיחה במדינות המפותחות ביותר גורמת לחששות מפני התחממות־יתר, בעיקר בארצות־הברית" – מזכירים מומחי מישרד־הכלכלה: אך הם מציינים כי "חששות אלה אינם צריכים להשכיח את הצמיחה המיוחדת־במינה של ארצות־הברית, אשר נתמכת על־ידי 'בום' יוצא־דופן של השקעות מטעם הפירמות – וכן, לאחרונה, על־ידי גידול חזק ביצוא. ובאירופה, הביקוש הפנימי עודד את הביקוש של הפירמות – אשר ממריץ את התעסוקה ואת רמות הצריכה של משקי־הבית".

עם זאת – מדגישים כותבי המיסמך – "המדיניות התקציבית איננה תורמת לצמיחה". מצד ההיצע, עליית המחירים – גידול ברמות ניצול־היכולת של התעשייה, וירידת שיעור האבטלה – איננה מונעת את הפחתת העלויות, בגלל הדינאמיות המתמידה של הפיריון.

אנשי מישרד־הכלכלה הצרפתי מציינים כי האינפלאציה, במדינות המצויות במחזור־העסקים המתקדם ביותר, נותרה ברמות שפל היסטוריות: כדי למצוא אינפלאציה דומה, צריך לחפש אחורנית עד לשנות ה־60'. "יתר על־כן, יש כל היסוד לחזות, שהאינפלאציה תישאר ברמה ניתנת־לפיקוח. זה המצב, כמובן, באירופה המערבית – שבה יש יכולת בלתי־מנוצלת בתחום כוח־האדם וההון (רק ניצול מלא של שני אלה יגרום לאינפלאציה) – וזה גם המצב במדינות האנגלו־סאכסוניות (שהן עיקר המדינות התעשייתיות האחרות ברישום העולמי של הנושים), אשר הסימנים המקדימים לאינפלאציה הם אצלן חלשים ביותר ואף בלתי־קיימים.

השכר זוכה להתייחסות מינימאלית, כראוי לעניין שולי שאינו מטריד את אף אחד ואינו קשור למציאות הרומזונית: "התפתחות התגמולים לעובדים נוטה להישאר ממותנת מאוד, ברוב המדינות" – מציינים המומחים, בלשונם הנוקשה ועתירת־ההסוואות – "אולי בגלל המאמצים, אשר עושות הממשלות, להפוך את שוק־העבודה ליותר גמיש". ובכל־זאת, הם מודים: "מאמצים אלה גרמו לגידול בשיעורה של התעסוקה הזמנית, החלקית, ואף זו שהיא קצרת־מועד (מאיימת בקצב יומיומי) מטיבה". בגרמניה (ראו "המלחמה בשכר" בעמוד זה), כבר היה מי שידע לקרוא את הנתונים – ולהסיק מסקנות, שלא כל־כך מוצאות חן בעיני הסוג הזה של מומחים.

שווי החוב החיצון בשוק ה"יד־השנייה"

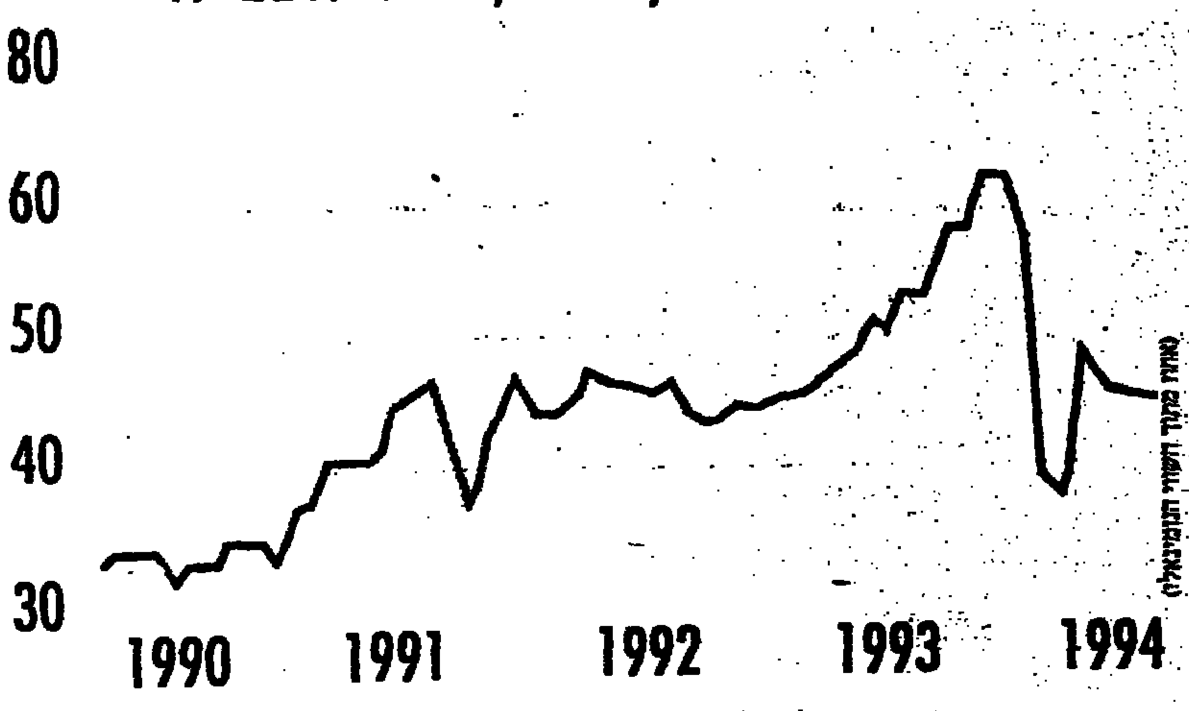

מקור: הבנק העולמי, דו"ח "זרמים פיננסיים".

הרבה לפני שתושבי העולם־השלישי ייהנו – אם בכלל – מן הצמיחה בארצותיהם, פירותיה יגיעו לידי הבנקים הבינלאומיים וגורמים פיננסיים אחרים.

הטבלא דלעיל מלמדת כי שוויו של החוב־החיצוני, אשר מוטל על כתפי המדינות העניות ביותר, גדל בכמעט־ית תוך חמש שנים. בתחילת 1990, החוב הזה היה שווה כ־31 אחוז מן הסך־הכל הנומינאלי שלו – ובסוף 1994, למרות ירידה (זמנית) משיא שנחשב לאריאלי, הוא כבר היה שווה 46% מאותו סך־הכל.

החישובים נעשו על־פי נתונים שלוקטו מ"שוק היד־השנייה" של החוב החיצוני.

מאז אמצע העשור הקודם, בנקים בינלאומיים מצאו דרך לרשום לעצמם הכנסות מן החוב הזה – אשר רבים חשבו כי הוא (ברובו) אבוד בעבורם: הם מכרו את החוב הזה, במחיר פחות ממחירו הנומינאלי, לגורמים שהיו מוכנים לקנותו. בעבור המוכרים, זו היתה הכנסה נוספת – חורבן גדול על הקצפת העתופת של תשלומי הריבית האדירים אשר כבר נגבו מן המדינות העניות: בשביל הקונים, זו היתה דרך לרשום הפסד כשארדווח – גם הפחתת מיסוי (כי ההוצאה על הרכישה הקטינה את תחשיב הרווחים השוטף, גם הבטחת הכנסות שוטפות לעתיד והמשך תשלומי הריבית, וגם סיכוי לקבלת הקרן בסופו (הרחוק) של תהליך ההחזר.

ב־1994 ירד השווי של החובות הרשומים על שמם של המכסיקאים והבראזילאים והאלג'יראים: הסיבות: המהומה שעוררו הבחירות במכסיקו, פיטורי הנשיא קולור בבראזיל והמצב המסובך באלג'יריה. אבל בסך־הכל, בעלי ההון הפיננסי מאמינים כי הצמיחה בעולם־השלישי תאפשר למדינות אלה את המשך תשלומי ריבית־הנשך.

והרי כבר אמרו לנו, שצמיחה זה דבר טוב.

כסף ואש ותימרות־עשן

העשן הסמיך שעולה מתעשיית הטבק נראה כאילו הוא מעיב על עתידה – אך למעשה, הוא מציין שמצבה טוב מאי־פעם

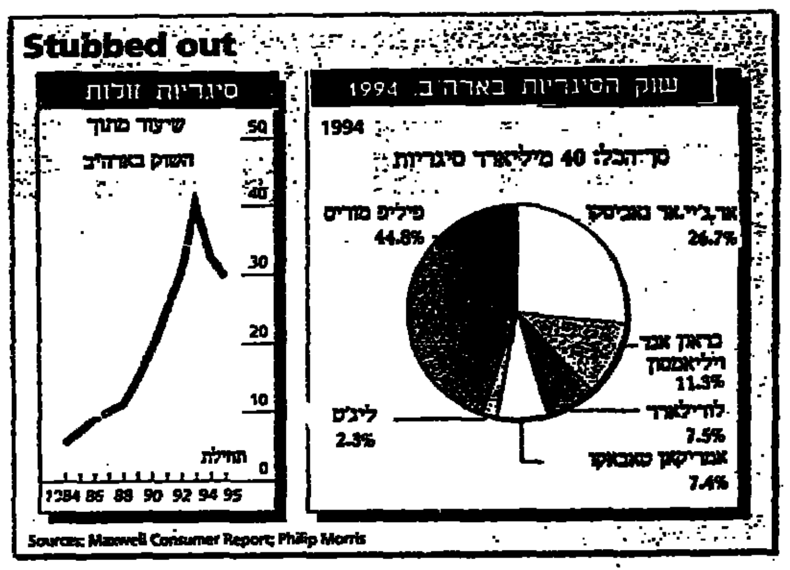

עיבוד מתוך "אקונומיסט"

לבארוני הטבק של ארה"ב יש סיבות להראות סימני סבל. הממשל המקומי בפלורידה (בסיוע קונסורציום של 50 מישרדי עורכי־דין) הגיש, נגד תעשיית הטבק, תביעת נזיקין קולקטיבית אדירה – 1.4 מיליארד דולר – בשמו של כל אמריקאי אשר עישן אי־פעם.

יש לציין, בנוסף, כי לפחות 100 ערים בארה"ב, ועוד ארבע מדינות שלמות בפדראציה הזו, אוסרות על העישון במקומות ציבוריים – ושליש מן הפירמות מונעות מעובדיהן לעשן במקום העבודה.

מדוע, אם כן, ממשיכים בארוני הטבק לחייך?

חלק מן התשובה הוא, ששוק הסיגריות בארה"ב הפסיק – לראשונה מאז תחילת שנות ה־60' – את הצטמקותו. עיקר האשמה לכך מוטל על הפירמה פיליפ מוריס (להלן: פ"מ), יצרן הסיגריות הגדול ביותר בעולם: ב־2 באפריל 1993 (תאריך שנכנס להיסטוריה בשם "יום מארלבורו"), פ"מ קיצצה את מחירי ה"סוג המובחר" של סיגריות אלה ב־20 אחוז – והכריזה מלחמה על יצרני הסיגריות המוזלות, כדי לכבוש מידיהן לפחות חלק מנתח־השוק (41%) שהן שלטו עליו בארה"ב.

שתי הפירמות הגדולות בשוק הסיגריות – פ"מ ור.ג'יי.אר־נאביסקו (להלן: ר"נ) – כבר ניסו ליטול חלק באותם 41 אחוזים: הן יצרו 60% מן העשן הזול, כששימשו קבלני־משנה של הפירמות המתמחות בפלח־שוק ספציפי זה. אבל כעבור זמן־מה הן הבינו, שאין בכך אלא כדאיות מועטה: הרווחים מפעילות זו לא הגיעו אפילו לעשירית מן הרווחים שניתן לעשות ממכירת ה"סוגים המובחרים".

שתיהן שילמו מחיר גבוה, גם על הניסיון להיחלץ מן הכילכור הזול: הרווח התיפעולי המקומי של פ"מ ירד ב־1993 כדי 46%, והגיע ל־2.8 מיליארד דולר בלבד; ר"נ הורידה את מחירי סיגריות 'קאמל', היריב העיקש ביותר של 'מארלבורו' – והפסידה באותה שנה 43% מהרווח התיפעולי המקומי, שהגיע בקושי ל־1.2 מיליארד דולר. עלותה של מלחמת המחירים בין שתי הענקיות הצטברה בינתיים ל־7 מיליארד דולר.

אבל, זה הציל את עסקי הטבק. בעיקר את עיסקיהן של שתי הגדולות: הן ויתרו על חלק מן הרווחים שלהן – אך הפחיתו את נתח־השוק של העשן הזול עד ל־30% מהשוק הכללי של הסיגריות, וסילקו מהשוק כמה וכמה סוגים של סיגריות זולות ממיפעלי המתחרים. 'מארלבורו', אשר תוך שלושה החודשים הראשונים של 1993 איבדה נתח־שוק גדול (ירדה מ־31% ל־22%), חזרה והשיבה את כל כוח־השוק שנשמט מידיה ב־91 הימים הראשונים של אותה שנה.

השיפור, מבחינת מאזני התיפעול של פ"מ, נמשך גם אחר־כך: מתוך סך־כל מכירות הסיגריות שלה ב־1994, הסוגים ה"מובחרים" היוו 81 אחוז – לעומת 74% בשנה הקודמת; ב־1994, הרווח התיפעולי המקומי כבר טיפס ל־3.3 מיליארד דולר – עלייה של 18%; המכירות גדלו ב־9 אחוזים, והכניסו לפירמה מחזור של 11.1 מיליון דולר. מומחים מעריכים כי תחייתה של פ"מ לא הסתיימה: יש מקום לחזות שהיא תתרחק מן הרווח התיפעולי הזעיר (30%) הנוכחי, ותחזור קרוב מאוד אל הרמה הקודמת (40%) – אולי כבר בתחילת 1996; במיוחד אם תמשיך במגמת החיסכון־בעלויות, שכבר הקטינה את הוצאותיה ב־500 מיליון דולר אשתקד – והחזירה את רמת העלויות ל־1988.

המתחרה העיקרית (ר"נ) אמנם הפסידה חלק מנתח־השוק שלה, וירדה מ־34% בתחילת 1993 ל־25% בסוף 1994; אבל הסוגים ה"מובחרים" שלה (וינסטון וקאמל) היוו 60% ממחזור המכירות המיפעלי, שהיה 4.6 מיליון אשתקד – לעומת 56% ב־1993 – והרווח התיפעולי המקומי גדל ב־23% והגיע ל־1.5 מיליארד דולר. במאזני אגף הטבאק המקומי של ר"נ, שיעור הרווח התיפעולי הגיע אשתקד ל־32%: זה קרוב מאוד לשיעור (34%) שנרשם ב־1992 ולפני מלחמת־המחירים. ר"נ איננה מסתפקת בכך, ומקצצת בעלויות.

התהליך שתואר בשולי הנתונים לעיל – סילוק המתחרים הקטנים (יצרני העשן הזול) מן השוק – איננו תהליך סתמי. הפירמה הבריטית בי. אט טי. (להלן: ב"ט), אשר כבר שלטה על אחד מיצרני הסיגריות החשובים בשוק המקומי של ארה"ב (בראון אנד ויליאמסון), קנתה בדצמבר את הפירמה אמריקן טאבאקו – ובמחיר נמוך מאוד (מיליארד דולר), השיגה לעצמה את המקום השלישי ברשימת ענקי הטבאק של אמריקה הצפונית. מתחילת השנה, 90% משוק הטבק של היבשת מצויים בידי שלוש פירמות בלבד.

וזה כדאי לכולן: גם ב"ט – כמו פ"מ ור"נ – רשמה אשתקד גידול (9%) ברווח התיפעולי, שהגיע ל־12.8 מיליארד דולר. אלה הם נתונים כוללים, אשר מתייחסים למכירות לא רק בארה"ב אלא בעולם כולו. אין בכך משום הפחתה בחשיבותם לגבי העניין שלפנינו: "העולם כולו" (למעט ארה"ב) תרם ב־1991 כ־46% מהכנסותיהן של פ"מ ור"נ, והיווה רק 25% מהרווח התיפעולי של שתיהן יחד; בשנה שעברה, הנתונים ציינו עלייה ל־57% מההכנסות של שתי הענקיות – ו־43% מהרווח התיפעולי של שתיהן.

העולם כמאפרה

נכון שב"שאר העולם", שיעור הרווח התיפעולי ביחס לעלויות מהווה כמחצית או שלושה־רבעים מן השיעור הזה בארה"ב – אבל הפירמות משפרות עד מאוד את הנתח הזה, וצופות כי עוד בעשור הנוכחי יהווה הרווח התיפעולי ב"שאר העולם" חלק דומה לזה שמהווה אותו רווח ביחס להכנסות בשוק־הבית שלהן.

בתהליך הפיכת עולם הסיגריות ליהדה מיקקית אחת, בשליטתם, שני הענקים עשו כברת־דרך ארוכה: אשתקד קנתה פ"מ עמדת רוב בקרב בעלי־המניות של יצרן סיגריות גדול באוקראיינה, הוחלה בהקמת מיפעל לעיבוד עלי־הטבאק בבאלאריה ובית־חרושת בקאזאחסטאן, החלה לייצר 'מארלבורו' בווייטנאם אצל הפירמה הממשלתית ויאטאבאבה; ר"נ השקיעה במיפעליהם של שני יצרני סיגריות ברוסיה, קנתה את מיפעל הסיגריות השני בגודלו בפינלאנד (ריפיגו) והשלימה בניית בתי־חרושת בפולין וברומניה – וקיצצה את העלויות הכוללות כדי הבישית.

תוך חמש שנים – חוזים מומחי התעשייה – שניים מכל שלושה שווקים, שהיו סגורים בפני זרים ב־1990, כבר יהיו פתוחים בפני הפירמות האמריקניות.

בעליהן יכולים לחייך. ואשר לתביעה המישפטית הענקית? יש סיכוי גדול שהיא תיכשל – כמו כל אחת ואחת מ־800 התביעות שהוגשו מאז שנות ה־50' ועד ימינו אלה. תעשיית הטבאק שילמה הרבה כסף (600 מיליון דולר בשנה) על הגנה מישפטית, ומימנה לעצמה ודאות כמעט מלאה ביכולתה להביס גם את מערכת־הבריאות הציבורית ('מדיקאייד') של פלורידה ואת 50 עורכי־הדין שהוזכרו לעיל.

הקונגרס הוא בכוחן של הפירמות הענקיות, ומעריך את הכוח הזה יותר מכפי שהוא מעריך את 50 מיליון המעשנים בארה"ב (ועוד עשרות המיליונים אשר עישנו בעבר) – ואת השפעתם האפשרית. הגדלת המיסוי על טבק ומוצריו היא, לדעתם של פרשני גיבעת הקאפיטול, חזון למועד (מרוחק) – והסנאטורים וחברי בית־הנבחרים בוודאי ימצאו גם דרכים שבמעשה (ולא רק במחדל) להביע את רגשות הידידות כלפי ענקי העשן.

תהליכי השוק החופשי, בתחום זה, הולכים ומתמצים לשורה התחתונה: במימון מלא של הצרכנים (שצפויים לשלם יותר בעבור כל סיגריה), הענקים הללו ימשיכו להרעיל את הבריאות ואת האווירה.

פער תיווך עולמי

הסחר העולמי הוא תופעה חד־כיוונית, של גידול הולך ומתמשך – אך לא באופן מחולט. השווי הכולל של יבוא/יצוא הסחורות ירד פעמיים מאז החל הרישום המוסדר: פעם אחת ב־1982 – ופעם אחת דווקא במהלך 1993, עת הגיעו לשיאן ההכנות לחתימת הסכם גאט"ט (15 בדצמבר).

אפשר לראות בכך אירוניה של ההיסטוריה: אפשר גם להיכנס לחישובים מסובכים ולמצוא בהם נחמה. לפי חישובים אלה, הירידה בסחר העולמי איננה אלא לכאורה – בגלל עליית שוויו של הדולר ב־1993:

אירופה היא המוקד של הסחר העולמי (ראו טבלא בעמוד זה ב־14 במארס), ומנקות – בתוכה ובין אליה וממנה – כ־70 אחוז ממנו; מכיוון שכך, כל עלייה בשער־החליפין של הדולר מהווה הפחתה בשוויים של היבוא והיצוא האירופאיים כשהם מבוטאים בדולרים. לכך ניתן להוסיף את המשך ירידת מחיריהם של חומרי־הגלם, מגמה שהתהפכה ב־1994.

אם מבצעים שיקלול פשוט של שני העניינים הללו – מנטרלים את תנודות המחירים ושערי־החליפין – אפשר לגלות כי הסחר העולמי בכל־זאת גדל כדי 2.5% ב־1993. השירותים, שמהווים בערך 20 אחוז מהסחר העולמי, אינם משנים את התמונה.

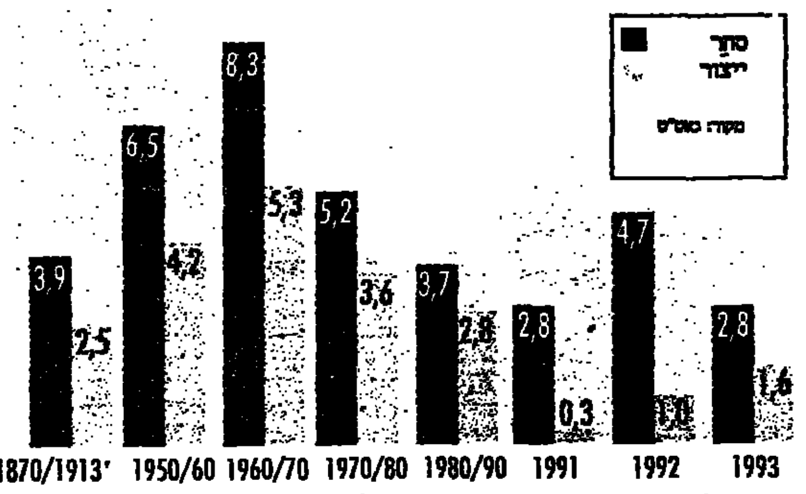

אפשר למצוא נחמה בחישובים האלה, אך אין להניח לעצים להסתיר את היער – ואת התופעה המסוכנת שמתקיימת בה: עד כה, הסחר העולמי גדל פי 1.5 עד פי שניים יותר מהר מאשר הייצור העולמי.

"סעיף חברתי" בלי שיניים

"כדי למנוע השגת יתרון תחרותי באמצעות דיכוי פועלים ואפלייתם וניצולם, יש לכונן בהסכמי־סחר את ה'סעיף החברתי' שיכסה את הנורמות הבינלאומיות אשר המתייחסות לזכויות היסודיות של העובדים" – אמר לאחרונה סטפאן ק' פרסי (Pursey), מנהל המחלקה הכלכלית־חברתית של ה'פדראציה הבינלאומית של האיגודים־המיקצועיים החופשיים'.

הפדראציה מונה כמה זכויות־יסוד עיקריות, כפי שנוסחו בידי אנשי אירגון העבודה הבינלאומי: איסור על עבודת ילדים, חיסול עבודת־כפייה, מניעת האפליה בתחום התעסוקה, שיוויון בתגמול על עבודה שוות־ערך, חופש הפעילות האיגוד־מיקצועית והסדרת הסכמי־עבודה קיבוציים.

פרסי מזכיר כי עלותו של כוח־האדם היא מרכיב חשוב בתימחור הסופי של כל פריט – ובכלל זה, כמובן, של מה שמיועד להיסחר במישור הבינלאומי. מישקלו של נתון זה, בתוך חישוב המחיר, תלוי בפיריון: יצואנים במדינה ענייה (שיש בה שכר נמוך) יכולים שלא ליהנות מייתרון תחרותי, אם אין במשק שלהם פיריון גבוה: יצואנים במדינה אחרת, אם יש להם שליטה בטכנולוגיות מפותחות (מה שתורם לפיריון גבוה), יכולים לשלם שכר יותר גבוה ועדיין ליהנות מייתרון תחרותי.

לכן – אומר סטפאן פרסי – אין טעם לקבוע "שכר־מינימום בינלאומי". לעומת זאת, יש לכונן מנגנונים (בכל מדינה ומדינה) שיבטיחו כי השכר והזכויות הסוציאליות (כולל תנאי־עבודה) הנומריות יעלו במקביל לגידול הסחר ולעלייה בפיריון.

"הניסיון מלמד כי ניהול משא־ומתן קולקטיבי הוא הדרך הטובה ביותר" – ציין פרסי – "להבטיח כי הגידול בפיריון העבודה ובסחר־הבינלאומי יילקח בחשבון לצורך קביעת המשכורות והתנאים הסוציאליים".

עם זאת, הוא הדגיש כי הוא מבין שהעובדים במדינות נמוכות־הפיריון לא יזכו "מהיום למחר" למימוש הנורמות המקובלות במדינות בעלות פיריון גבוה. אחת הסיבות לכך היא, לדבריו, ש"אין לחסל את הייתרונות התחרותיים של מדינות מתפתחות: עדיף להעלות אותן על מסלול שיפור מדורג–קבוע של שכר העובדים ותנאי־עבודתם".

הניתוח של המחלקה הכלכלית־חברתית בפדראציה הבינלאומית מלמד, שרבות מן המדינות המתפתחות יוכלו באופן זה לכונן שוק פנימי יותר ויותר משמעותי – שהוא התנאי לצמיחה ארוכת־טווח.

פרסי מבהיר את הטיעון הליבראלי, ולפיו "העניים ביותר ייהנו בסופו־של־דבר מן הרווחים הנובעים מן הייצוא ומן הגידול בייצוא". זה יכול להתממש, לא בהכרח, אם יהיה לחץ – יעיל – של האיגודים־המיקצועיים, בגיבוי של חוקי המדינה.

אחד הייתרונות של 'סעיף חברתי' – הוכיח פרסי – נוגע במיוחד ליכולתו של סעיף זה להגביל את מדיניותן של פירמות רב־לאומיות, המעמידות את התחרות בין המדינות לטובת האינטרסים הפרטיים: ממשלות לארמעטות נכבעות לפירמות הללו, ופוגעות בזכויות העובדים למען השגת הישגים בתחום הסחר העולמי.

פרסי הודה כי הפדראציה הבינלאומית של האיגודים־המיקצועיים החופשיים לא גיבשה הצעות קונקרטיות ליישום הסעיף החברתי. הוא הסתפק בציון העובדה, שהיישום הזה יתבצע בשיתוף־פעולה בין 'אירגון־העבודה הבינלאומי' לבין 'האירגון העולמי של הסחר': הראשון יקבע את הנורמות ויפקח עליהן; השני יעריך את השפעת יישומן (או אי־יישומן) על הייתרונות התחרותיים של כל מדינה שתיבדק.

הוא הוסיף כי במיקרה של אי־יישום הנורמות, אין להכות במלוא העוצמה: יש להניח למדינה, שבה הופר ה'סעיף החברתי', את הזמן הדרוש לפתרון הבעיות – ואין להעניש אותה, בסאנקציות־סחר בינלאומיות, אלא כמוצא אחרון. גישה תרנית זו דרושה – לדברי פרסי – כדי "למנוע מן ה'סעיף החברתי' להפוך למדיניות־מגן פרוטקציוניסטית של ממשלות מסויימות או למכשיר בידי המעצמות הכלכליות שמעדיפות להכתיב למדינות העניות את תנאי הגישה אל השוק העולמי".

עבודת־כפייה. "במיקרה של הפרת הסעיף החברתי, אין להעניש במלוא העוצמה"

هكذا في الأصل

טלוויזיה

חינוכית
08.00 אבטלה, טיקטפור, חייו ויצירתו.
08.30 עידוד הקריאה, קריאה ביתו, עזרה לזולת וכו'.
09.00 לראות חשבון, הנדסה מיתמטיות, שברים פשוטים ושברים עשרוניים וכו'.
09.15 בא בחשבון, לאמוד ולחשב, השוואת שברים עשרוניים.
09.25 הגיל הרך, ספר לי, פילוני חברים, הקונצרט.
09.35 חזות האבעבועות, הפרחה וקורי העכביש.
09.40 באך יא בסאק, הנבחרת הגדולה של אבא (הדבר עברית).
09.55 כדי לדעת, מבך פתוח לחינוך, מבזק חדשות בנושא חינוך.
10.00 קשר משפחתי, כמה העשרה צריכים ילדים?
10.30 חברה, עניין של זמן, אף הנה וכו'.
11.00 מדע והבתולוגיה, דיווד בעקבות התגליות הגדולות, הכל על האור (חלק ד').
11.25 מדעים, מבט אל החלל, הבנת התושים שלנו.
11.35 אבולות.
11.55 כדי לדעת, מבך פתוח לחינוך, מבזק חדשות בנושא חינוך וכו'.
12.00 גיאוגרפיה, פני הארץ, ליד הנחל (תרגום לערבית).
12.25 מדעים, מערכות בגוף, מערכת העיכול (תרגום לערבית).
12.40 מדעים, מערכות בגוף, ריאות (תרגום לערבית).
12.55 כפירות, מכפירות העולם, פרנץ קפקא (חלק א').
13.30 התיאטרון של מולייר, סדרה מדובבת בהנפשה.
13.55 כדי לדעת, מבך פתוח לחינוך, מבזק חדשות בנושא חינוך.
14.00 קדר קפ הזהב, סדרה מדובבת בהנפשה.
14.15 בנות בפרי'בות, סדרה מדובבת בהנפשה.
14.20 סיפורי הטבע, סדרה מדובבת בהנפשה.
14.30 בעקבות הזית, אגדות שונות בזמן בכבשים בעלי-חיים.
14.45 קצת סיפור.
15.00 חיים בעיניים, תכנית בקורת של הטלוויזיה החינוכית.
17.00 ערב חדש.

כללית
06.30 חדשות בעברית, במוק.
06.31 כותרות חדשות בערבית.
06.45 "האובייקטים מתאגרים", סדרה בהנפשה ודיבוב עברית.
06.55 "בחבר של הבית".
07.00 "בוקר טוב ישראל", תכנית הבוקר של הטלוויזיה.
15.30 "רגע ולוט", דוד הממקד ודיבוב עברית.
16.00 "האם דראסה", "ילדים וחיות אחרות" בליווי חי.
16.55 "הגיע זמן לקום".

17.00 ערב חדש (הטלוויזיה החינוכית).
17.35 "קינקון של עיתון", סדרת דרמה לנוער (תרגום עברי-ערבי).
18.00 "עכבר בלט", סדרה בהנפשה ודיבוב עברית.
18.15 חדשות באנגלית.
18.30 "אפוזיט", תכנית דיון בענייני השעה (תרגום לעברית).
19.00 חדשות.
19.30 "המבולית", תכנית קליפים שבועית חדשה.
20.00 "מבט".
20.55 הגרלת הספקטוס של הלוטו.
21.00 "החמישיה הקאמרית", תכנית הומור וסאטירה בקודית.
21.30 "מבט שני", כתבות, תחקירים וראיונות באולפן.
22.30 "שלום, אדוני המלך", דרמה בריטית.
23.30 "מהיום למחר", זמן חדשות.

ערוץ 2
14.00 "הורות".
15.00 "הפסקת צהריים", תכנית מוסיקה וקליפים.
16.00 "היפים האמיצים", אופרת סבון.
17.00 "5 עם רפי רשף", תכנית בענייני היום.
17.30 ספורט ירד, סדרה בנושא ספורט בהפקה מקורית.
18.00 "סאאר ריינג'ר".
18.30 "חוף מבטחים".
19.00 "פיזבוק", תכנית בקורת לנוער.
19.30 "בי המספל", סדרה קומית.
20.00 חדשות.
20.30 "גלגל המזל", שעשועון.
21.05 "לא הפקים הבכם", תכנית מתיחות.
21.48 "גבר נורא".
23.00 NYPD משטרת ניו-יורק.
24.00 חדשות.
24.05 "משמרת לילה", תכנית אירוח.
24.35 "סדרה ראשונה", "עם באתח' ובילי הבער".
02.30 "שיר בלילה".

המזרח התיכונית
13.00 בוערץ 7.00: 13.55 סרט "מהגיעון לבצוון": עם ג'וזי' ספרה, ג'ורג' הפילסון; 15.30 מיקי מאוס, העכבר האדיר; 15.55 ג'וני קוסם וסדרה חדשה; 16.20 העכבר המשוגע (מצוירת); 16.45 הבית המעוקף (מצויר); 17.10 תקווה; 18.10 מגנום – בלש פרטי; 19.00 חדשות; קרקות; 19.30 "24 שעות", סי.אן.אן. בזוהר; 20.00 פכפכים, וידיאו אמריקאי בידור ביבקושים; 20.30 מבט מהלל, החוזר השרש (סרט); 21.20 בבילה 5, סדרת מדע בדיוני; 22.10 בוערץ 7.00; 23.00 סרט "מהגיעון לבצוון".

ע. צופיה / היום בטלוויזיה

כדאי	לנסות	לוותר

חלומות לא שוא ידברו

קרל יונג, ביסס, כידוע, את תורתו על התת-מודע הקולקטיבי על החלומות וגם פרויד לא משך ידו מהחלומות, אם לציין רק את המפורסמים שבין העוסקים בכך. התוכנית "כוחם של החלומות" של דיסקברי, בערוץ המדע הטבע מאששת את התודעה שהחלומות, הכוח המשמעות שמייחסים להם, הם אמנם נכון קולקטיבי של האנושות כולה. התוכנית מספרת על מקומם של חלומות בדתות שונות, מהיהדות (ולהזכיר רק את חלום יעקב וחלום יוסף) ועד הבודהיזם, ועד לאמונתם של האבוריג'ינים באוסטרליה. בכל הדתות מצב החלימה נחשב למצב של קרבה לאלוהות. הבודהיסטים הטיבטים מתאמנים כדי להגיע למודעות בשעת החלום; האבוריג'ינים מאמינים שהעולם נברא ב"עידן החלום" ונשים קשישות בסאן פרנסיסקו מתכוננות לשעת המוות בעזרת החלומות.

לעין צ' היתה תקופה שהתאמצה באורך לזכור חלומות, אבל אחרי שלא הצליחה להגיע לפשרם, הפסיקה, הלילה היא מתכוונת להתפלל בחלומות של אחרים.

כוחם של החלומות, "ישיבה קדושה", ערוץ המדע, 21:00

כדאי	לנסות	לוותר

מהחמישיה לשנים-עשר

כל אם לחזור למציאות, הרי מול השעשועונים והתוכניות המתחיות של ערוץ 2, האופציה שמציע הערוץ הראשון נראית, על פניה, הרבה יותר מעניינת.

"החמישייה הקאמרית" (21:00), גם בדיקתה היותר רעות, טובה ומסקרנת הרבה יותר מהתוכנית המתחיות של יהודה ברקו, למשל. ו"מבט שני", גם אם לא תמיד מצליחה לבחור ו/או להקיף נושא בדרך מושלמת, הרי שהיא תמיד מסקרנת. שתי התכניות הללו מהוות פתיחה נאה לערב. אחר כך אפשר להעביר לערוץ 2 כדי לראות את "משטרת ניו-יורק" או לעבור לכבלים ולנסות סרט. "הפשיטה על רובע 13" (22:40), לפחות על פי הביקורות, הוא סרט שווה צפייה, שביים ג'ון קרפנטר. ואריציה על "ריו בראבו", שמקום התרחשותו הועתק מן המערב הפרוע אל העיר.

הנרי פונדה ב"12 המושבעים", הצגה שניה, 23:40

ובמקום צריפם של דין מרטין וריקי נלסון, יעד התקיפה של "הרעים" הוא תחנת משטרה כמעט נטושה שאותה תוקפת כנופיית צעירים במשך יממה שלמה.

לחילופין אפשר להתביית על "הצגה שניה" ולצפות בסרט הוותיק משנת 1957, שביים סידני לומט, ושמו "12 המושבעים". סרט קאמרי אמיתי, כלומר, מתרחש בקאמרה – חדר, אחד בלבד, דחוס, פסיכולוגי במידה, מרתק, עם הנרי פונדה בתפקיד הראשי. כבאי – אפילו שהוא מוקרן בפעם המי יודע כמה.

הפשיטה על רובע 13, ערוץ הסרטים, 22:40.
12 המושבעים, הצגה שניה, 23:40

רדיו

קול המוסיקה
06.06 "שחרית מוסיקלית", שעה ראשונה, באלמנך סוקפה מתוך "סוויטה מזרחית" לעוגב; גלוק: מחול הרוחות המבורכות; גלינקה; מקסורה פנציני; לרכטה; אלפרדו קסלה "סנגריאנה"; טופה שלוש בשהריאו מינור, אופ. 47.
07.07 "שחרית מוסיקלית", שעה שניה, סגניני: 2 סונטות לגיטרה; מוצרט: 13 מנגנות גרמניים; רוסיני/רספיגי הבלט "חנות הקסמים".
08.05 "שחרית מוסיקלית", שעה שלישית, הידן: סימפוניה מס. 26 ברה מינור, "הקאבל"; בטהובן: קונצ'רטו משולש בדו מז'ור לפסנתר, כנור, צ'לו ותזמורת.
08.55 פרטים על שידורי היום ב"קול המוסיקה".
09.05 "קונצרט בוקר", שוברט: חמישיה בלה מז'ור לפסנתר ולכלי-קשת, "הפורלה"; פולנק: גלוריה; בלה ברטוק: סונטה לשני פסנתרים וכלי-הקשה; הנס רוט: סימפוניה במי מז'ור; סונטה.
11.57 "בימת שיר", התמאו בקולה.
12.00 "קלאסיקל", רביעיית שרה, פרקים מתוך יצירות קאמריות מאת היידן, מוצרט, הנדל, באך, בטהובן, פרק'ביי ושוסטקוביץ'.
13.00 "אמן השבוע", היצרו מסטלבוני, קלרינית, ברהמס: חמישיה, אופ. 115; קפלבה: קונצ'רטו לקלרינית ולתזמורת.
14.05 "שבוע בתזמורות".
14.06 "הדרך", "צלילי עמים", מוסיקה עממית מקרוב ומרחוק.
15.00 "באולם הקלטות", סאלי פרקס, פסנתר, שוברט: סונטה מס. 10 בסי מז'ור, ד. 575; פרוקופייב: סונטה מס. 4 בדו מינור, אופ. 29; ברהמס: קטעים, אופ. 118.
16.00 "הקונצרט שלי" עם אורי רדומי.
18.00 "תקליטורים חדשים", פרנץ קרומר: סימפוניה מס. 4, אופ. 102; פרנק: "הגאולה", פואמה סימפונית, לפי א. בלאו.
20.05 "מאולמי הקונצרטים בעולם" אנסמבל מגון סמדינסקי: "מעשה בחייל"; מורינה: "קברו של פרעה"; מסיאן: הרביעייה לאחרית הימים.
22.00 "מעברים", מסע בצלילים עם שלמה ישראלי, הרכבים לא שגרתיים ודמויי מוסיקה בהתפתות ביזור עם ג'אז ומוסיקה קלאסית.
23.57 "בימת שיר", לואיס קרול ועניינים אחרים.

רשת א'
06.06 שירים עבריים.
08.05 "שתחרים באלף", מגזין בוקר, פינות במגוון.
08.10 "עצות לנהגים".
08.30 "א"ב באומנות", מושגים שטוב לדעת.
08.45 "קראתי ספר".
09.05 "מומחים מייעצים", חוקי בריא.
09.45 "ידע לצרכן".
10.05 סלולרי, סדרות מידע למאזינים.
10.30 "אבגע על הרופא", רפואה ובריאות.
11.05 "גיל הזהב".
11.30 "להורות את מספר".
12.05 ארץ מולדת.
14.05 מספר הסיפורים.
14.55 "בימת שיר".
15.05 "בראש צעיר", מגזין יומי לילדים ולבני נוער.
16.05 "הזמה".
16.55 "קראתי ספר".
17.05 בימת שיר מארחת.
18.05 הכל מורשה, יהדות ומסורת.
19.05 יומן מורשה, בענייני דיומא.
19.50 "עוד סיפור אחד ודי".
20.05 "תפילה בזמר", חזנות.
20.50 "פרקי היום בתנ"ך".
21.05 "ברכי נפשי", פרקי חזנות.
22.05 "מושגים", מוסף עיוני.
23.05 "שירים עבריים".

רשת ב'
06.06 הבוקר הזה, חדשות + מוסיקה.
09.05 עניין אחר.
10.05 הכל דיבורים.
12.05 כאן היום, משדר צהריים + מוסיקה.
14.05 רגעי קסם.
15.05 זמן חוץ.
15.45 עיתונות חוץ.
16.05 צבע הכסף.
17.05 חמש אחרי החדשות.
17.57 רגע של עברית.
18.05 היום הזה, חדשות, בלווית מוסיקה.
19.05 שעת הגדה.
20.00 מבט לחדשות, העברה מהטלוויזיה הישראלית.
20.30 שירים עבריים.
20.57 רגע של עברית.
21.05 אחרי חצות, דברים שלא הגיעו לכותרות.
23.05 כל היום + מוסיקה.
00.05 יומן חצות.
00.15 כל היום + מוסיקה.
01.05 מועדון הלילה השלישי.
05.05 אור ראשון.

רשת ג'
06.06 הכל פתוח.
07.05 אוקסן ג'.
09.05 בוקר בוקר.
10.05 תכנית עשר.
11.05 "צחנים ורובינזון".
12.05 אהבה עצמית.
13.05 להיט.
14.00 עכולה, הרשות הפח של רשת גימל.
14.05 חדש חדש ומחודש.
15.05 חולה רדיו.
16.00 קפסת הלהיטים.
17.05 חמש פעמים ביום.
18.05 מצעד הפזמונים הלועזי.
21.05 כחול המזרח, תחנה מרכזית, שעה עם אמן.
22.05 שיר לאמתחי.
23.05 חולם בהקיץ.

גלי צה"ל
05.02 בוקר טוב צה"ל.
05.56 באפק מילולי, פינתו של אבשלום קור.
06.00 תאריך + מבזק ידיעות.
06.05 "אוניברסיטה משודרת" על "תפיסת האדם באידיאולוגיה הנאצית". עם הפרק "אדם עליון ותת-אדם". מרצה: פרופ' צבי בכרך.
06.30 בוקר טוב ישראל, מהדורה ראשונה.
07.07 שבע אפס שבע.
08.00 בוקר טוב ישראל, מהדורה שניה.
09.05 מוסיקה על הבוקר.
10.05 נבון לעכשיו.
12.50 בילוי היום, מדריך יומי בנושאי תרבות ובידור.
13.00 בצהרי היום, יומן לסיכום חדשות הצהריים והבוקר.
13.16 מטל בספק, תכנית ראיות.
15.05 "קו פתוח", עם מומחים שישיבו על שאלות המאזינים בנושא סיוע לילדים מוכים, הוצ' בית ומשתמשים בסמים.
15.55 באפק מילולי, פינתו של אבשלום קור.
16.00 שעה לפני.
16.55 "הרייך השלישי, הסוף", ארועי היום לפני 50 שנה.
17.00 ערב טוב ישראל.
18.05 שעה קלה על בלכלה.
18.30 האמנת סתר.
19.55 הודעות לחיילים.
20.00 חדשות ערוץ 2.
20.30 "לגעת של עניין", מגזין לענייני רפואה ובריאות.
21.05 שבוע רוב.
22.05 דימנסיות, מוסיקה בריאה.
23.05 עשרים ארבע, היום שהיה.
00.00 יומן חצות, יומן לסיכום חדשות הערב.
00.10 ציפורי לילה, תכנית מוסיקלית.
02.00 לא הצגים לישון, מוסיקה לשעות הקטנות של הלילה.

גלגל"צ
07.05 "מרינה בוקר".
09.05 "מתוק, שירים לדימום" מבט הרוח.
10.05 "שמש".
12.05 "מיוג אוריה".
13.05 "משהו לדרך".
14.05 "ספטוף".
16.05 "זמם בכביש".
18.05 "גלגלאה".
20.05 "מנוחה להגודה", אמצעים לנהיגה מונעת.
22.05 "לילה טוב".

כבלים

ערוץ 3
08:00 רוקסנה. אופרת סבון (ש.ח)
09:00 להיות את החיים. אופרת סבון (ש.ח)
09:45 צעירים חסרי מנוח. אופרת סבון (ש.ח)
10:30 אורחים בבלון. תכנית אירוח.
11:00 הכל נשאר במשפחה. קומדיה.
11:25 גלוסנה. טלנובלה (ש.ח)
12:10 שכנים, שכנים. דרמה (ש.ח)
12:30 פלקון קרסט. דרמה (ש.ח)
13:[illegible] הכוזר חוזר לקפר. קומדיה.
13:45 הקפסה. מוסיקה (ש.ח)
14:00 קנזי ולייסי. בילוש.
14:50 רוקסנה. אופרת סבון.
15:40 גרשס לבייניג. דרמה.
16:30 שכנים, שכנים. דרמה.
16:50 ספינת האהבה. קומדיה.
17:45 הקפסה. מוסיקה.
18:00 להיות את החיים. אופרת סבון.
18:45 צעירים חסרי מנוח. אופרת סבון.
19:30 שידור מקומי.
20:00 גלוסנה. טלנובלה.
20:50 פלקון קרסט. דרמה.
21:40 הוסקי על הבר. קומדיה.
22:10 רואים כוכבים. בידור.
23:00 החיים על-פי בוק. בילוש.
23:50 המצפן של לארי סנדרס. קומדיה.
00:15 האנגה. פעולה.
01:05 לו גרנט. דרמה.

ערוץ הסרטים
10:30 בן, אדוני הבנהל (1986, ארה"ב). קומדיה. אביו הפוליטיקאי של בוגר קולג' צעיר ותמים מסדר לו עבודה בחברת ענק, שם הוא מנסה לספק במולם ובמקביל מתאהב בבתו של הבוס. ביים קן פינקלמן. עם ג'אדג' ריינהולד, אדי אלברט, רבי רה דיסו וריק מורניס.
12:00 האשה המפוכחת (1936, ארה"ב). קומדיה הוליוודית הפדרתה את המושג "סקבבת". אשתו של בחיל מתחילה להאמין לרכילויות על הקשר המיוחד בין בעלה ומזכירתו. קלרק גייבל, מירנה לואי וג'ין הארלו הם המשולש הקטטירומנטי. במאי: קלרנס בראון. עם מיי רובסון וג'יימס סטיוארט.
13:30 רואים כוכבים. המסעדות של הכוכבים.
14:20 צרות יפות (1988, ארה"ב). קומדיה על זוג זקנים שמבצעים בגופם שינויים דרסטיים, ומגלים שחופי הנעורים המחודשים לא בהכרח מביאים את האושר. עם פרי קינג ולורן האטון.
15:55 סיוט בצהרי היום (1991, ארה"ב). ויקטוריה פרינסיפל, פול סורבינו וג'נטן בנקס בדרמת מתח על ילדה שמסגירה את האיש שתקף אותה והאיש עליה בבעשים מגונים. אלא שגם כשהוא בכלא הוא ממשיך לאיים עליה ועל אימה. כשהוא משתחרר מהכלא מתחיל הסיוט האמיתי. במאי: רומנו סקבוליני.
17:30 כשרגלים (1989, אנגליה) (ש.ח)
19:05 חדש בקולנוע.
19:20 אירוחת ערב בשמטה (1990, ארה"ב) (ש.ח)
21:00 ואן דאם איש קטלני (1985, ארה"ב). פעולה. איש קרטה צעיר מגיע לסיאטל, שם הוא קורבן להתרחות מצד חבורת בריונים מקומית. רוחו של ברוס לי מספקת לו הדראה לתגובה מתאימה. עם ז'אן קלוד ואן דאם. במאי: קורי יואן.
22:30 הפשיטה על רובע 13 (1976, ארה"ב). סרט מתח ופעולה של הבמאי ג'ון קרפנטר. תחנת משטרה כמעט נטושה ברובע אלים בלוס אנג'לס מותקפת במשך יממה כמעט ע"י כנופיית רחוב של פושעים צעירים. גירסה אורבנית למערבון הקלסי, "ריו בראבו". עם אוסטין סטוקר, לורי זימר וננסי לומיס.
00:10 פיתוי קטלני (1992, ארה"ב) (ש.ח)
01:45 האמת השקר (1989, ארה"ב) (ש.ח)

ערוץ הילדים
06:30 להתלבש עם סס. מצוירים על הבוקר.
08:00 להתלבש עם סס (ש.ח)
09:00 המחסן של כאילו. באזי הרבורה, ארנבונת פיצפונת (ש.ח)
09:30 גינת ההפתעות (ש.ח)
09:35 אלווין הצ'יפמאנקס (ש.ח)
10:00 מפלצות קטנות (ש.ח)
10:30 הכתה המעופפת. אולפן חי (ש.ח)
10:35 שירה נסיכת הכח (ש.ח)
11:05 קשרי משפחה (ש.ח)
11:40 בית קטן בערבה (ש.ח)
12:40 לוני טונס (ש.ח)
13:00 המחסן של כאילו. במבלים, חברים קטנים.
13:30 גינת ההפתעות.
13:35 מייטי מקס.
14:00 כספר המורים.
14:30 שעת אפס. אולפן חי.
14:45 היה היה אמריקה.
15:00 הכתה המעופפת. אולפן חי.
15:05 שירה נסיכת הכח.
15:30 הכתה המעופפת. אולפן חי.
15:35 הצלצול הגואל.
16:00 הכתה המעופפת. שעשוע.
16:10 לואיס וקלרק.
16:55 הכתה המעופפת. אולפן חי.
17:10 לוני טונס.
17:20 הכתה המעופפת. אולפן חי.
17:30 סופר מריו.
17:45 הזנג. מסתוק טלוויזיה אינטראקטיבי.
18:00 גינת ההפתעות (ש.ח)
18:05 אלווין הצ'יפמאנקס (ש.ח)
18:30 מפלצות קטנות (ש.ח)
19:00 המחסן של כאילו. באזי הרבורה, ארנבונת פיצפונת (ש.ח)

הצגה שניה
22:00 סיפורה של אסיה קלאצ'קינה. דרמה. תיאור לירי נוגע ללב של קהילה כפרית שיתופית בברית המועצות הרוסה והמנותקת מהעולם החיצון. זהו גם סיפור עפיונה הנאה של אסיה, אישה בעלת מום, שנכנסה להריון ומתמת ללעג ע"י התושבים. במאי: אנדרה קונצ'לובסקי. עם: איליה סאבינה, ליובוב סוקולובה, אלכסנדר סוריו.
23:40 12 המושבעים (1957, ארה"ב). דרמת בית משפט המתרחשת כולה במהלך ישיבת חבר המושבעים של משפט רצח. אחד עשר מהמושבעים חושבים שהנאשם אשם ברצח, אך מפקפק של המושבע השנים עשר (הנרי פונדה) גורם לשינוי התולדה לאחר דיונים ארוכים ומתוחים. סרטו הראשון של סידני לומט. עם לי ג'ייקוב, ג'ק וורדן, מרטין בלזם, ג'ק קלוגמן וא.ג'י. מרשל.

שש פלוס
19:30 שלושה בדירה אחת. קומדיה.
20:00 נשארים בלוס. קומדיה.
20:30 איזה משפחות. קומדיה.
20:55 לוסי אהובתי. קומדיה.
21:25 בלו היקר. קומדיה.

תרבות, מדע וטבע
06:00 אוניברסיטה פתוחה. הסטוריה המדע וה... (פירוט ב-18:00)
12:00 דיסקברי. הערות הגדולות של אירופה (ש.ח)
12:30 דיסקברי. איי המטמון (ש.ח)
13:00 דיסקברי. ראשון ברשת (ש.ח)
14:00 אוניברסיטה פתוחה (ש.ח)
16:00 דיסקברי. הערות הגדולות של אירופה (ש.ח)
16:30 דיסקברי. איי המטמון (ש.ח)
17:00 דיסקברי. ראשון ברשת (ש.ח)
18:00 אוניברסיטה פתוחה. העידן הגרעיני.
19:00 אוניברסיטה פתוחה. איסטפיה אורחת.
20:00 דיסקברי. מעבר ל-2000.
21:00 דיסקברי. כוחם של החלומות.
22:00 דיסקברי. מוטורקס אמריקאי.
22:30 דיסקברי. אריגאולוגיה.
23:00 דיסקברי. מעבר ל-2000 (ש.ח)
23:45 אוניברסיטה פתוחה (ש.ח)

קולנוע

תל-אביב
[illegible]: האורח קיין א"ה 22.00
ניחוח הפאפיה הירוקה א"ה 18.00, 20.00
גן העיר 1: פריסילה – מלכת המדבר א"ה 17.00, 19.30, 21.45
גת: חידון האשליות א"ה 16.50, 19.25, 21.55
דיזנגוף 1: אקוסטיקה א"ה 11.00, 13.05, 15.10, 17.15, 19.30, 21.50
דיזנגוף 2: סמס ברגנית א"ה 11.00, 13.40, 16.20, 19.00
רומן על אבת א"ה 21.50
דיזנגוף 3: כלבי אשמורת א"ה 11.00, 15.10, 13.05, 21.50
אל המערב הקסום א"ה 17.00, 19.30
הוד 1: לא פראייר של אף אחד א"ה 13.30, 17.00, 19.30, 22.00
הוד 2: ענקים קטנים א"ה 13.30, 17.00, 19.30
פריסילה מלכת המדבר א"ה 22.00
הוד 3: סיפור של אהבה א"ה 13.30, 17.00, 19.30, 22.00
הוד 4: פורסט גאמפ א"ה 19.15, 22.00
ג'רמינל א"ה 17.00
הקולנוע: קיקה ד' 21.45. ה' 17.00, 19.30, 21.45
חן 1: רוחות של תשוקה א"ה 14.00, 16.45, 19.20, 21.55
חן 2: ספרות זולה א"ה 13.25, 16.15, 19.05, 21.55
חן 3: סחרור בשחקים א"ה 11.30, 14.30, 17.00, 19.30, 21.50
חן 4: מושבעים על הכוונת א"ה 17.00, 19.30, 21.50
חן 5: הפיתוי האחרון א"ה 17.00, 19.30, 21.50
מילת 1: רוצחים מלידה א"ה 17.00, 19.30, 22.00
מילת 2: נהר הפרא א"ה 17.00, 19.30, 22.00
מילת 3: הלקוח א"ה 17.00, 19.30, 22.00. ה' 17.00
לב 1: חומות של תקוה א"ה 11.30, 13.50, 16.25, 19.15, 21.55
לב 2: סיפור חיים א"ה 11.45, 14.10, 16.45, 19.15, 21.50
לב 3: גירסת בראונינג א"ה 11.40, 15.45, 20.00, 22.00
עירום א"ה 13.30, 17.45
לב 4: שחור א"ה 11.40, 13.40, 17.00, 19.15, 21.50
מוזיאון ת"א: ממזר קטן א"ה 17.00, 19.45, 22.00
סינמטק 1: שתיקת הארמון א"ה 17.00, 19.30, 22.00
צפון: כה רחוק כה קרוב ב'-ד' 16.30, 19.00, 21.50. א' 16.30, 19.00
רב אור 1: נשים קטנות א"ה 17.00, 19.25, 21.55
רב אור 2: משהו ללבוש א"ה 16.45, 19.20, 21.55
רב אור 3: אמא סודתית א"ה 17.00, 19.30, 21.50
רב אור 4: ספרות זולה א"ה 16.15, 19.05, 21.55
רב אור 5: ארבע חתונות ולוויה אחת א"ה 17.00, 19.30, 21.50
שחק 1: גל א"ה 17.00, 19.30, 22.00
שחק 2: פורסט גאמפ א"ה 16.30, 19.15, 22.00
תל-אביב 1: צניחה חופשית א"ה 17.00, 19.30, 22.00
תל-אביב 2: חשיפה א"ה 17.00, 19.15, 22.00
תל-אביב 3: שיעור בחזור א"ה 17.00, 19.30, 22.00

ירושלים
גיל 1: צניחה חופשית א"ה 17.00, 19.30, 21.50
גיל 2: לא פראייר של אף אחד א"ה 17.00, 19.30, 22.00
גיל 3: שיעור בחזור א"ה 17.00, 19.30
גירסת בראונינג א"ה 21.50
גיל 4: סיפור של אהבה א"ה 17.00, 19.30, 21.45
גיל 5: גל א"ה 17.00, 19.30, 22.00
גיל 6: ענקים קטנים א"ה 17.00, 19.30, 21.45
גיל 7: פורסט גאמפ א"ה 16.15, 19.00, 21.50
גיל 8: חומות של תקוה א"ה 16.15, 19.00, 21.50
חן 1: ספרות זולה א"ה 16.10, 19.00, 21.50
חן 2: רוחות של תשוקה א"ה 16.30, 19.15, 21.55
חן 3: נשים קטנות א"ה 17.00, 19.25, 21.55
חן 4: משהו ללבוש א"ה 16.45, 19.20, 21.55
חן 5: חידון האשליות א"ה 16.50, 19.25, 21.55
חן 6: ארבע חתונות ולוויה אחת א"ה 17.00, 19.30, 21.55
חן 7: הפיתוי האחרון א"ה 17.00, 19.30, 21.50
סמדר: סיפור חיים א"ה 19.00, 21.15
חייה הכפולים של ורוניק ה' 24.00
רון 1: שחור א"ה 17.00, 19.30, 21.45
תיאטרון ירושלים: ניחוח הפאפיה הירוקה א"ה 19.00, 21.30
כה רחוק כה קרוב א"ה 18.30, 21.30

חיפה
אורלי: חומות של תקוה א"ה 18.40, 21.20
סינמה קפה מוריה: הפיתוי האחרון א"ה 19.30, 21.30
סינמה קפה עממי
סינמה 1: ממזר קטן א"ה 19.15
נהר הפרא א"ה 21.15
סינמה 2: רק אותך א"ה 19.15, 21.00
עצמון 1: צניחה חופשית א"ה 16.30, 19.00, 21.15
עצמון 2: לא פראייר של אף אחד א"ה 16.30, 19.00, 21.30
עצמון 3: שחור א"ה 16.30, 19.00, 21.30
עצמון 4: גל א"ה 16.30, 19.00, 21.30
עצמון 5: סיפור של אהבה א"ה 16.30, 19.00, 21.30
פנורמה 1: פורסט גאמפ א"ה 16.15, 18.45, 21.30
פנורמה 2: ענקים קטנים א"ה 16.30
חשיפה א"ה 19.00, 21.30
פנורמה 3: שיעור בחזור א"ה 19.00, 21.30
ג'רמינל א"ה 16.30
רב אור 1: נשים קטנות א"ה 16.30, 19.00, 21.20
רב אור 2: ספרות זולה א"ה 18.30, 21.20
מלאכים בתופשה א"ה 16.20
רב אור 3: חידון האשליות א"ה 16.20, 18.50, 21.20
רב גת 1: משהו ללבוש א"ה 16.15, 18.45, 21.20
רב גת 2: רוחות של תשוקה א"ה 16.15, 18.45, 21.20
רב מור 1: חומות של תקוה א"ה 18.40, 21.20
רב מור 2: ספרות זולה א"ה 16.00, 18.40, 21.30
רב מור 3: חידון האשליות א"ה 16.45, 18.50, 21.20
רב מור 4: רוחות של תשוקה א"ה 16.15, 18.45, 21.20
רב מור 5: משהו ללבוש א"ה 16.25, 18.55, 21.25
רב מור 6: הפיתוי האחרון א"ה 16.45, 19.00, 21.20
רב מור 7: נשים קטנות א"ה 16.30, 19.00, 21.20

אור-יהודה
גיל 1: צניחה חופשית א"ה 16.45, 19.15, 22.00
גיל 2: סיפור אהבה א"ה 17.00, 19.30, 22.00
גיל 3: רק אותך א"ה 17.00, 19.30, 22.00
גיל 4: פריסילה – מלכת המדבר א"ה 17.00, 19.30, 22.00

אשדוד
גיל 1: מלאכים בתופשה א"ה 17.00
ספרות זולה א"ה 19.00, 22.00
גיל 2: גל א"ה 17.00, 19.15, 22.00
גיל 3: שיעור בחזור א"ה 17.00, 19.30
פורסט גאמפ א"ה 22.00
גיל 4: סיפור של אהבה א"ה 17.00, 19.30, 22.00
גיל 5: רוצחים מלידה א"ה 17.00, 19.30, 22.00

אשקלון
גיל 1: צניחה חופשית א"ה 17.00, 19.30, 22.00
גיל 2: גל א"ה 17.00, 19.30, 22.00
גיל 3: שיעור בחזור א"ה 17.00, 19.30
פורסט גאמפ א"ה 22.00
גיל 4: ענקים קטנים א"ה 17.00, 19.30, 22.00
גיל 5: סיפור אהבה א"ה 16.45, 19.30, 22.00
חן 1: משהו ללבוש א"ה 16.50, 19.25, 21.55
חן 2: חידון האשליות א"ה 16.50, 19.50, 21.55
חן 3: רוחות של תשוקה א"ה 16.30, 19.15, 21.50
חן 4: ספרות זולה א"ה 16.10, 19.00, 21.50
חן 5: הפיתוי האחרון א"ה 17.00, 19.30, 21.50

באר-שבע
גיל 1: צניחה חופשית א"ה 17.00, 19.30, 22.00
גיל 2: ענקים קטנים א"ה 17.00, 19.30
פורסט גאמפ א"ה 22.00
גיל 3: שיעור בחזור א"ה 17.00
סיפור אהבה א"ה 19.30, 22.00
גיל 4: גל א"ה 17.00, 19.30, 22.00
רב נגב 1: רוחות של תשוקה א"ה 16.45, 19.20, 21.55
רב נגב 2: ספרות זולה א"ה 16.10, 19.00, 21.50
רב נגב 3: סיפור חיים א"ה 16.50, 19.25, 21.55
רב נגב 4: נשים קטנות א"ה 17.00, 19.25, 21.55

בת-ים
חן 1: הפיתוי האחרון א"ה 17.00, 19.30, 21.50
חן 2: רוחות של תשוקה א"ה 16.45, 19.20, 21.55
חן 3: חומות של תקוה א"ה 16.30, 19.15, 21.55
חן 4: צניחה חופשית א"ה 19.30, 21.50
ענקים קטנים א"ה 17.00
חן 5: סחרור בשחקים א"ה 17.00, 19.30, 21.50
חן 6: ספרות זולה א"ה 19.00, 21.50
חן 7: חידון האשליות א"ה 19.25, 21.25
שיעור בחזור א"ה 17.00

הרצליה
אודיטוריום דניאל: פורסט גאמפ א"ה 19.20, 21.50
מנדיין 1: חידון האשליות א"ה 19.30, 22.00
מנדיין 2: סיפור חיים א"ה 19.30, 22.00
סמאר 1: גל א"ה 19.30, 22.00
סמאר 2: רוחות של תשוקה א"ה 19.30, 21.50
סמאר 3: צניחה חופשית א"ה 19.30, 21.50

חדרה
לב 1: צניחה חופשית א"ה 16.30, 19.20, 21.50
לב 2: תופשה בחיתולים א"ה 16.30
חומות של תקוה א"ה 19.15, 21.50
לב 3: ענקים קטנים א"ה 16.30
רוחות של תשוקה א"ה 19.00, 21.40
לב 4: מלך האריות א"ה 16.30
ספרות זולה א"ה 19.00, 21.45

חולון
גל 1: צניחה חופשית א"ה 17.00, 19.30, 22.00
גל 2: שיעור בחזור א"ה 17.00, 19.30, 22.00
גל 3: פורסט גאמפ א"ה 16.30, 19.15, 22.00
גל 4: נהר הפרא א"ה 17.00, 19.30, 22.00
גל 5: ספרות זולה א"ה 19.00, 22.00
לשחרר את ווילי א"ה 17.00

כפר-סבא
גיל 1: לא פראייר של אף אחד א"ה 17.00, 19.30, 22.00
גיל 2: חומות של תקוה א"ה 16.30, 19.10, 22.00
גיל 3: רוחות של תשוקה א"ה 16.30, 19.10, 22.00
גיל 4: צניחה חופשית א"ה 17.00, 19.30, 22.00
גיל 5: שיעור בחזור א"ה 17.00, 19.30
פורסט גאמפ א"ה 22.00
גיל 6: גל א"ה 17.00, 19.30, 22.00
גיל 7: ענקים קטנים א"ה 17.00, 19.30
סיפור אהבה א"ה 22.00
עכו: שחור א', ב' 19.00, 21.15. ג"ה 20.30

כרמיאל
סינמה 1: מלאכים בתופשה א"ה 19.00, 21.30
סינמה 2: ארבע חתונות ולוויה אחת א"ה 19.00, 21.30
סינמה 3: פורסט גאמפ א"ה 18.40, 21.20

לוד
סמאר 1: אקוסטיקה א"ה 19.15, 21.30
סמאר 2: חיבוק גורלי א"ה 19.15, 21.30
סמאר 3: סחרור בשחקים א"ה 19.15
גבר ושתי נשים א"ה 21.30

נהריה
היכל התרבות: מלאכים בתופשה א', ד' 19.00, 21.15

נס-ציונה
גיל 1: צניחה חופשית א"ה 17.00, 19.30, 22.00
גיל 2: סיפור של אהבה א"ה 22.00
שיעור בחזור א"ה 17.00, 19.30
גיל 3: לא פראייר של אף אחד א"ה 17.00, 19.30, 22.00
גיל 4: גל א"ה 17.00, 19.30, 22.00

נצרת עילית
גיל 1: מה עובר על גילברט א"ה 17.00, 19.00, 21.30
גיל 2: פורסט גאמפ א', א"ה 17.00, 19.00, 21.30
גיל 3: צניחה חופשית א"ה 17.00, 19.00, 21.30
גיל 4: רק אותך א"ה 17.00, 19.00, 21.30
גיל 5: גל א"ה 17.00, 19.00, 21.30
גיל 6: סיפור אהבה א"ה 17.00, 19.00, 21.30
גיל 7: שיעור בחזור א"ה 17.00, 19.00, 21.30

נתניה
גיל 1: צניחה חופשית א"ה 17.00, 19.30, 22.00
גיל 2: גל א"ה 17.00, 19.30, 22.00
גיל 3: ענקים קטנים א"ה 17.00, 19.30
סיפור של אהבה א"ה 22.00
גיל 4: חומות של תקוה א"ה 16.30, 19.00, 22.00
גיל 5: שיעור בחזור א"ה 17.00, 19.30, 22.00
חן השרון 1: רוחות של תשוקה א"ה 16.30, 19.15, 21.55
חן השרון 2: נשים קטנות א"ה 17.00, 19.25, 21.50
חן השרון 3: משהו ללבוש א"ה 16.50, 19.20, 21.50
חן השרון 4: חידון האשליות א"ה 16.50, 19.25, 21.55

ערד
סמאר 1: גל א"ה 19.15, 21.45
סמאר 2: חתיכה על תנאי א"ה 19.15, 21.30
סמאר 3: הפיתוי האחרון א"ה 19.15, 21.45

פתח-תקוה
היכל 1: צניחה חופשית א"ה 17.00, 19.30, 22.00
היכל 2: גל א"ה 17.00, 19.30, 22.00
היכל 3: רוחות של תשוקה א"ה 16.30, 19.15, 22.00
רם 1: פורסט גאמפ ג"ה 16.45, 19.15, 22.00. ב' 16.45, 20.00
רם 2: סיפור אהבה א"ה 17.00, 19.30, 22.00
רם 3: שיעור בחזור א"ה 17.00, 19.30, 22.00

קרית מלאכי
הקריה: מושבעים על הכוונת ב', ד', ה' 19.30, 21.30. ג' 21.30
היכל התרבות: פריסילה – מלכת המדבר א"ה 19.15, 21.30

קריות
קריון 1: גל א"ה 16.45, 19.00, 21.30
קריון 2: סיפור אהבה א"ה 19.00, 21.30
קריון 4: סחרור בשחקים א"ה 19.00, 21.30
מלאכים בתופשה א"ה 16.45
קריון 5: צניחה חופשית א"ה 16.45, 19.00, 21.30
קריון 6: פורסט גאמפ א"ה 16.45, 19.00, 21.30
סוגר חשבון עם אבא א"ה 16.45
קריון 7: שיעור בחזור א"ה 16.45, 19.00, 21.30
מלך האריות א"ה 16.45
קריון 8: ספרות זולה א"ה 19.00, 21.30
ענקים קטנים א"ה 16.45
קריון 9: ג'רמינל א"ה 16.45, 19.00, 21.30
גירסת בראונינג א"ה 19.00, 21.30

קרית-אונו
מרכזים: מלאכים בתופשה ב' 19.00; ג' 20.00. ד' 17.00, 19.00
ספרות זולה ב', ד' 21.15. ה' 20.00

ראשון-לציון
קניון הזהב 1: חומות של תקוה א"ה 16.15, 19.15, 22.00
קניון הזהב 2: ענקים קטנים א"ה 17.00, 19.30
סיפור של אהבה א"ה 22.00
קניון הזהב 3: לא פראייר של אף אחד א"ה 17.00, 19.30, 22.00
חן 1: משהו ללבוש א"ה 16.50, 19.25, 21.55
חן 2: ספרות זולה א"ה 16.10, 19.00, 21.50
חן 3: רוחות של תשוקה א"ה 16.30, 19.15, 21.55
חן 4: נשים קטנות א"ה 17.00, 19.25, 21.50
נקמן: ארבע חתונות ולוויה אחת א"ה 19.30, 21.45
סמאר 1: גל א"ה 19.15, 22.00
סמאר 2: נשים קטנות א"ה 19.30, 22.00
סמאר 3: רוחות של תשוקה א"ה 19.00, 22.00
סמאר 4: הפיתוי האחרון א"ה 19.15, 22.00

רחובות
חן 1: נהר פרא א"ה 19.30, 21.45
חן 2: חומות של תקוה א"ה 19.00, 21.50
חן 3: רוחות של תשוקה א"ה 19.10, 21.50
חן 4: חידון האשליות א"ה 19.15, 21.50

רמת השרון
כוכב: נהר פרא א"ה 19.10, 21.40

רמת גן – גבעתיים
אואזיס 1: רוחות של תשוקה א"ה 16.45, 19.15, 21.55
אואזיס 2: שיעור בחזור א"ה 17.00, 19.30, 21.50
אואזיס 3: צניחה חופשית א"ה 17.00, 19.30, 21.50
רב גן 1: משהו ללבוש א"ה 16.50, 19.20, 21.55
רב גן 2: ספרות זולה א"ה 16.00, 19.00, 21.55
רב גן 3: חידון האשליות א"ה 19.25, 21.55
ענקים קטנים א"ה 17.00
רב גן 4: נשים קטנות א"ה 17.00, 19.25, 21.50

רעננה
פארק 1: צניחה חופשית א"ה 17.00, 19.30, 22.00
פארק 2: חומות של תקוה א"ה 17.00, 19.30, 22.10
פארק 4: נשים קטנות א"ה 17.00, 19.30, 22.00
פארק 5: רוחות של תשוקה א"ה 17.00, 19.30, 22.10

[illegible]